A-INSINÖÖRIT

Miehennevan tuuli - ja aurinkovoimahanke

Maisemavaikutusten arviointi

Erika Kukkonen
28.5.2025

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahanke

Maisemavaikutusten arviointi

Johdanto 3

1.1 Tarkoitus ja tavoitteet 3

1.2 Aineistot ja menetelmät 4

Aineistot 4

Menetelmien yleiskuvaus 5

Näkymäalueanalyysi 7

Maisemavaikutusten arviointimetodi 8

1.3 Tuulivoiman maisemavaikutuksista yleisesti 10

1.4 Aurinkovoiman maisemavaikutuksista yleisesti 13

Selvitysalue 16

2.1 Yleiskuvaus 16

2.2 Selvitettävät hankevaihtoehdot 18

Tuuli- ja aurinkovoima 18

Sähkönsiirto 19

Selvitysalueen rajaus 22

2.3 Suhde muihin tuulivoimahankkeisiin 23

Maisemaselvitys 27

3.1 Topografia ja hydrologia 27

3.2 Suojelualueet 30

3.3 Asutus ja virkistys 32

3.4 Maiseman avoimuus 36

3.5 Maisemakuva 38

3.6 Maisemarakenne ja maiseman suuntautuneisuus 40

3.7 Maisemamaakunta 42

Selvitysalueen suhde maisemamaakuntajakoon 42

Pohjanmaan maisemamaakunta 42

Keski-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko (maisemaseutu) 43

Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemaseutu (maisemaseutu) 44

Maisemamaakunnan ja maisemaseutujen ominaispiirteet selvitysalueella 44

3.8 Arvokohteet 44

Arvokohteiden inventoinnit ja määritelmät 44

Arvokohteet selvitysalueella 45

Maisemavaikutusten arviointi 57
4.1 Näkymäalueanalyysi 57
4.2 Miljöötyypit 62
4.3 Kuvasovitepisteet 64
4.4 Maisemavaikutukset miljöötyypeittäin 66
Talousojan viljelysmaisemien miljöö 66
Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö 85
Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt: Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät 99
Pyhäjokivarren viljelysmaisemien miljöö 114
Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö 128
Ulomman vaikutusalueen kuntien keskusta-alueiden miljööt: Kalajoki, Ylivieska Oulainen 144
Valtatiemiljöö 150
4.5 Maisemavaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön 154
4.6 Kaukovaikutusalueen arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset 195
4.7 Yhteisvaikutukset 198
4.8 Sähkönsiirron maisemavaikutukset 207
Sähkönsiirron maisemavaikutukset yleisesti 207
Reittien yleiskuvaus 210
Sähkönsiirtovaihtoehdot 210
Vaikutusten arviointi 214
Sähkönsiirron yhteenveto 217
4.9 Rakentamisvaiheen aikaiset maisemavaikutukset 219
Tuulivoima-alue sen välitön ympäristö (0–2 km) 219
Rakentamisvaiheen aikainen tiestö 220
4.10 Aurinkovoiman maisemavaikutukset 221

Yhteenveto 223
5.1 Arvioinnin päätulokset 223
5.2 Arvio vaikutuksista 224
Vaikutukset miljöötyypeittäin 224
Vaikutukset maisema-alueisiin 228
Vaikutukset arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön 229
Yhteisvaikutukset 233
Sähkönsiirtovaihtoehtojen maisemavaikutukset ja vaihtoehtojen vertailu 234
5.3 Ehdotetut lievennysmenetelmät 236
5.4 Epävarmuustekijät 238

Lähteet 240

Johdanto

1.1Tarkoitus ja tavoitteet

Tämä maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys on tehty Eolus Finland Oy:n toimeksiantona. Sen tarkoituksena on selvittää Alavieskaan suunnitellun Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimapuiston vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön.

Selvityksen tarkoituksena on tuottaa tausta-aineistoa Miehennevan tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin (YVA) sekä tuulivoima-alueen yleiskaavoituksen tueksi (Tuulivoimaosayleiskaava, Alueidenkäyttölaki § 77 a).

Tavoitteena on muodostaa käsitys maisemaan ja kulttuuriympäristöön liittyvistä arvoista suunnitellun tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutusalueella sekä arvioida hankkeen vaikutuksia näihin arvoihin.

Vaikutuksia maisemaan ja kulttuuriympäristöön on tarkastelu kahden tuulivoimavaihtoehdon (VE1 ja VE2) ja yhden aurinkovoimavaihtoehdon (38 ha aurinkopaneelia) sekä neljän eri sähkönsiirtoreitin (SVE1, SVE2, SVE3A-B, SVE4) osalta.

Hankevaihtoehdot ovat päivittyneet YVA-prosessin ja selvityksen laatimisen aikana. Kaikkiin karttoihin, taulukoihin ja arviointeihin on tehty päivitykset sähkönsiirtoreittien osalta, sillä muutoksilla on huomattavia vaikutuksia niiden aiheuttamiin maisemavaikutuksiin. Turbiinien sijoittelun ja kokonaiskorkeuden osalta on selvityksen karttoihin, taulukoihin ja teksteihin tehty päivitykset niiltä osin, kun muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hankkeen aiheuttamiin maisemavaikutuksiin. *Maisemaselvitys* -luvun karttoihin ei ole päivitetty uusia hankevaihtoehtoja (tarkennettuja karttaotteita lukuun ottamatta), sillä hankevaihtoehtojen päivittyminen ei vaikuta maisemaselvityksen tuloksiin ja johtopäätöksiin. *Maisemavaikutusten arviointi* -lukuun on päivitetty näkymäalueanalyysit hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 mukaan, kuvasovitteet molemmista hankevaihtoehdoista sekä miljöötyyppikohtaiset kartat.

Selvityksen on laatinut A-Insinöörit Suunnittelu Oy:stä maisema-arkkitehti Erika Kukkonen. Työn laadunvalvonnasta on vastannut arkkitehti Katri Peltoniemi. Selvityksessä esitettävät valoisanajan kuvasovitteet on laatinut Eolus Finland Oy.

1.2 Aineistot ja menetelmät

Aineistot

Aineistoa on koottu maakuntakaavasta ja niihin liittyvistä selvityksistä, Maanmittauslaitokselta, Museovirastolta ja maakuntien liitoilta. Hankkeen viranomaisneuvotteluja ja palautteita on hyödynnetty paikallistietouden lisäämiseen tärkeistä kohteista. Selvityksessä on hyödynnetty Ympäristöministeriön ohjeita (2024) liittyen tuulivoimaloiden maisemavaikutuksiin.

Arvioinnin lähtöaineistona on lisäksi käytetty hankkeeseen liittyviä raportteja: Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa sekä ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa.

Aiemmat selvitykset:

Alueelta on laadittu aiempia selvityksiä, joiden tuloksia on käytetty maisemavaikutusten arvioinnin lähtöaineistona. Alle on listattu merkittävimmät lähtöaineistot:

- Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI-hanke, maisemaselvityksen raportti, maisemarakenne- ja maisemakuvakartat, näkyvyysaluekartat ja kohdekortit, https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuuli-hanke/

- Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015, Pohjois-Pohjanmaan liitto B86.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)

- Pohjois-Pohjanmaa, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021, VAMA 2021_16 Pohjois-Pohjanmaa.pdf (ymparisto.fi)
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Museovirasto, https://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Merijärvi, 3530.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Alavieska.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Kalajoki, 3542.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Oulainen, 3532.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Pyhäjoki, 3525.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Ylivieska, 3522.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)
- Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki. Ecobio Oy, Tietoja YVA-hankkeesta on saatavissa Ympäristöhallinnon verkkopalvelusta, ymparisto.fi. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Alavieska
- Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS. 20245443.5316.PDF

Menetelmien yleiskuvaus

Raportin laatimisessa on noudatettu Ympäristöministeriön ohjeistuksia (2024) tuulivoimaloiden maisemavaikutusten arviointiin (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa).

Maisemavaikutusten arvioinnin aluksi on tutustuttu alueeseen yllä lueteltujen selvitysten sekä paikkatietoaineiston pohjalta. Alueen paikallistietämystä on täydennetty viranomaisneuvotteluissa arvioitavien ja asukkaille tärkeiden kohteiden osalta. Lähtötietoaineistojen sekä viranomaisneuvotteluiden pohjalta selvitysalueesta on laadittu maisemaselvitys. Maisemaselvityksen tuloksia on täydennetty myöhemmin maastohavainnoilla.

Ennen alueelle jalkautumista on laadittu näkymäalueanalyysi, joka on taustoittanut maastokäynnin suunnittelua. (Näkymäalueanalyysistä kerrotaan tarkemmin *Menetelmät*-luvun lopussa.) Maastokäynti on suoritettu kesäkuussa 2024.

Maastokäynti on keskittynyt tuuli- ja aurinkovoimapuiston välittömään ympäristöön sekä lähivaikutusalueelle. Ulommalta vaikutusalueelta on käyty analysoimassa maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta merkittäviä kohteita, joihin kohdistuu näkymäalueanalyysin perusteella merkittävimpiä maisemavaikutuksia. Tärkeiden maisema- ja kulttuuriympäristökohteiden ohella maastokäynnin suunnitteluun sekä maisemavaikutusten arviointiin on vaikuttanut asukastiheys. Arvioinnissa on painotettu merkittävimpiä asutuskeskittymiä, sillä tiheästi asutuilla alueilla maisemavaikutukset kohdistuvat useiden ihmisten arjen elinympäristöihin.

Maisemaselvityksen, maastokäynnin ja näkymäalueanalyysin synteesinä on luotu eri luonteisia maisemakokonaisuuksia eli miljöötyyppejä. Yksittäisen miljöötyypin ominaispiirteet sekä tuulivoimapuiston aiheuttamat maisemavaikutukset alueelle ovat samankaltaisia. Arvokohteet, joihin kohdistuu huomattavia maisemavaikutuksia, on sisällytetty osaksi miljöötyyppejä.

Selvityksen yhteydessä luotu miljöötyypitys käsittää ainoastaan alueet, joihin kohdistuu huomattavia maisemavaikutuksia. Miljöötyypitys ei näin ollen ole aukoton ja kaiken kattava tyypittely koko selvitysalueesta. Luokittelun pääasiallinen tarkoitus on helpottaa maisemavaikutusten arviointia.

Maisemavaikutusten arviointi tehdään tässä selvityksessä miljöötyypeittäin. Lisäksi arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset on arvioitu erikseen. Arviointimetodina käytetään sovellettua IMPERIA-

arviointimallia Ympäristöministeriön ohjeistuksen (2024) mukaisesti. Arviointimetodi on kuvattu tarkemmin kohdassa *Maisemavaikutusten arviointimetodi*.

Maisemavaikutusten arvioinnin tueksi on laadittu valokuvasovitteita, jotka havainnollistavat tuulivoimapuiston turbiinien näkymistä maisemassa. Kuvasovitteet on laatinut Eolus Finland Oy.

Näkymäalueanalyysi

Miehennevan tuulivoimahankkeesta on tehty paikkatietopohjainen näkemäanalyysi aina 30 kilometrin etäisyydelle hankealueesta. Näkemäalueanalyysiä ei ole ulotettu teoreettiselle maksiminäkyvyysalueelle (30–40 km) alueelle kohdistuvien maisemavaikutusten vähäisyyden vuoksi. Turbiinien kokonaiskorkeutena on käytetty VE1 osalta 300 metrin arvoa ja VE2 osalta 270 metrin arvoa. Analyysi pohjautuu maanmittauslaitoksen korkeusmalliin (10 m hila) sekä Luonnonvarakeskuksen latvuspeitto- ja puuston keskipituusaineistoon (katso taulukko 1).

Teoreettinen näkemäalueanalyysi ei ota huomioon rakennusten, pihapiirien tai teiden varsien kasvillisuuden vaikutusta näkymiin. Esimerkiksi taajama-alueille ja pihapiireihin saattaa analyysin perusteella kohdistua huomattavat maisemavaikutukset, vaikka todellisuudessa rakennukset sekä kasvillisuus estävät pitkien näkymien muodostumista hankealueen suuntaan. Analyysi ei myöskään kerro, kuinka paljon yksittäiset turbiinit näkyvät alueelle: vaikka tuulivoimapuistosta näkyisi alueelle ainoastaan roottorien lavat, esitetään se analyysissä yhtenevästi alueiden kanssa, jonne turbiinit näkyvät lähes koko pituudeltaan.

Analyysi osoittaa alueet, joille kohdistuu visuaalisia maisemavaikutuksia uuden tuulivoimapuiston rakentamisesta. Näkymäalueanalyysikartasta voidaan lukea, kuinka monta uuden tuulivoimapuiston turbiinia tietylle alueelle näkyy. Mikäli näkymäalueanalyysin mukaan alueelle ei näy lainkaan turbiineja, voidaan olettaa, että alueelle ei kohdistu lainkaan visuaalisia maisemavaikutuksia. Analyysin tarkkuus riippuu kuitenkin myös käytettävän aineiston ajantasaisuudesta. Analyysin lopputuloksessa voi esiintyä epätarkkuutta, jos

esimerkiksi puustoa on kaadettu hiljattain alueelta, mutta muutoksia ei ole päivitetty analyysissä hyödynnettäviin paikkatietoaineistoihin.

Taulukko 1: Näkymäalueanalyysin parametrit.

Näkymäalueanalyysin parametrit:	
Voimaloiden korkeus	**VE1:** 300 metriä **VE2:** 270 metriä
Katselupisteen korkeus	1,6 metriä (ihmisen silmän korkeus)
Analyysin lähtöaineistot **(paikkatietoaineistot)**	-Voimalapaikat VE1 ja VE2 (Eolus Finland Oy) - Maanmittauslaitoksen korkeusmalli (10 m hila) -Luonnonvarakeskuksen puuston latvuspeitto 2021 -Luonnonvarakeskuksen puuston keskikorkeus 2021

Maisemavaikutusten arviointimetodi

Maisemavaikutusten arviointi tehdään miljöötyypeittäin. Arviointimetodina sovelletaan IMPERIA-arviointimallia Ympäristöministeriön (2024) ohjeistuksen mukaisesti (katso taulukko 2). Aluekokonaisuuksien herkkyys ja muutoksen suuruus määritellään taulukossa lueteltujen näkökulmien pohjalta. Herkkyyden ja muutoksen suuruuden perusteella arvioidaan vaikutuksen merkittävyys. Herkkyyden, muutoksen suuruuden sekä vaikutuksen merkittävyyden arvioinnin tukena käytetään Ympäristöministeriön (2024, s.86–90, s.92–95) aputaulukoita.

Taulukko 2: Vaikutuskohteen herkkyyden ja muutoksen suuruuden arvioinnin kriteerit. Kriteerit on tarkoitettu sovellettavaksi ohjeellisina tuulivoimarakentamiseen liittyvissä maisemavaikutusten arvioinneissa. *(Taulukko on mukailtu Ympäristöministeriön julkaisusta: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, päivitys 2024, Ympäristöministeriön julkaisuja)*

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Miljöötyypin nimi	*Huomioitavat näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet sekä -alueet perustuen lainsäädäntöön, ohjelmiin, kaavoitukseen ja erillisinventointeihin. **Yhteiskunnallinen merkitys:** maisemallinen merkitys vakituiselle tai vapaa-ajan asumiselle, virkistyskäytölle, luonto- tai kulttuurimatkailulle. **Kyky sietää muutoksia:** maisematyyppi ja maiseman luonne, ihmisen toiminnot maisemassa, ympäristön ajallinen luonne ja toimintojen jatkuvuus, maisemakuva, erityispiirteet, näkymäsektorit ja maamerkit.	*Huomioitavat näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** Kuinka kaukana/millä etäisyysvyöhykkeellä vaikutuskohde sijaitsee? Miten/kuinka paljon muutos näkyy vaikutuskohteessa? **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** Aiheuttaako muutos heikennystä maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta tärkeiden ominaispiirteiden säilymisen mahdollisuuksiin? Aiheuttaako muutos maisemakuvan eheyden, yhtenäisyyden tai mittakaavan rikkoutumisen tai muunlaisen häiriön maisemaan? ***Maamerkit ja muut erityiset maisemakohteet:*** *Heikentyykö maamerkin tai muun erityisen kohteen asema maisemassa?* *
JOHTOPÄÄTÖKSET	*Kohteen herkkyys:* Vähäinen/ **Kohtalainen/** **Suuri/** **Erittäin suuri**	*Muutoksen suuruus:* **- Erittäin suuri kielteinen** **- Suuri kielteinen** **- Kohtalainen kielteinen** **- Vähäinen kielteinen** **Ei muutosta** **+ Vähäinen myönteinen** **+ Kohtalainen myönteinen** **+ Suuri myönteinen** **+ Erittäin suuri myönteinen**
	Vaikutuksen merkittävyys **- Erittäin suuri kielteinen** **- Suuri kielteinen** **- Kohtalainen kielteinen** **- Vähäinen kielteinen** **Ei vaikutusta**	

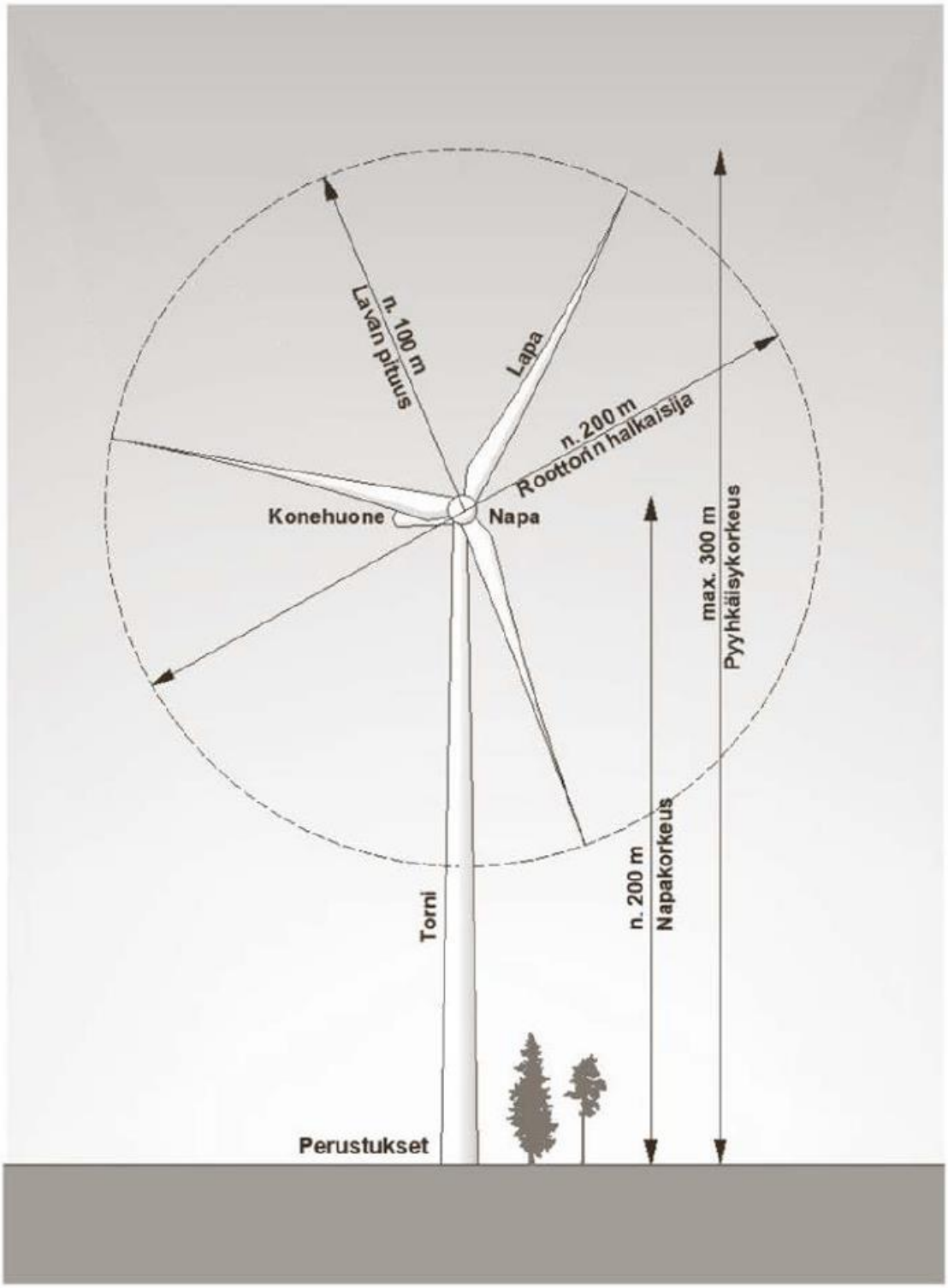
	+ Vähäinen myönteinen **+ Kohtalainen myönteinen** **+ Suuri myönteinen** **+ Erittäin suuri myönteinen**

** Kriteeri on huomioitu kaikkien miljöötyyppien osalta. Siihen liittyvät kommentit ovat taulukoitu/kirjoitettu ylös vain tilanteissa, joissa alueelle sijoittuu merkittäviä maamerkkejä.*

1.3 Tuulivoiman maisemavaikutuksista yleisesti

Hanke käsittää tuulivoimalat, sähköaseman, mahdollisen sähkövaraston ja tiestön voimala-alueella. Alueelle suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on 300 metriä.

Tuulivoimala koostuu perustuksista, tornista, konehuoneesta ja roottorista. Tuulivoimalat varustetaan lentoestevaloin lentoturvallisuuteen liittyvistä syistä. Lentoestevalot sijoitetaan konehuoneen korkeudelle. Tuulivoimaloiden harmaanvalkoisella väritykselläpyritään minimoimaan maisemavaikutuksia. Linnustovaikutusten lieventämiseksi voimalan tyvi voidaan maalata tummemmalla värillä puuston latvuksiin asti.

Kuva 1.Tuulivoimalan mitat suhteessa 20–30 metriä korkeaan puustoon. (A-Insinöörit Suunnittelu Oy)

Suuren kokonsa vuoksi tuulivoimalat voivat näkyä kauas ja niiden visuaalinen vaikutus kattaa laajan alueen. Tuulivoimalat vaikuttavat maisemassa laajalle alueelle. Vaikutus on voimakkainta voimaloiden lähellä. Voimaloiden

pitkäaikaiset vaikutukset aiheutuvat voimaloista itsestään. Lisäksi voimaloiden rakentamisesta aiheutuu väliaikaisia vaikutukseen, joista maisemaan vaikuttavat etenkin puuston poistaminen voimaloiden pystytysalueilta sekä kuljetusreiteiltä ja huoltoteiltä. Lisäksi vaikutuksia maisemaan aiheuttavat sähkönsiirtolinjat, joilla tuulivoimaloiden tuottama energia siirretään sähköverkkoon.

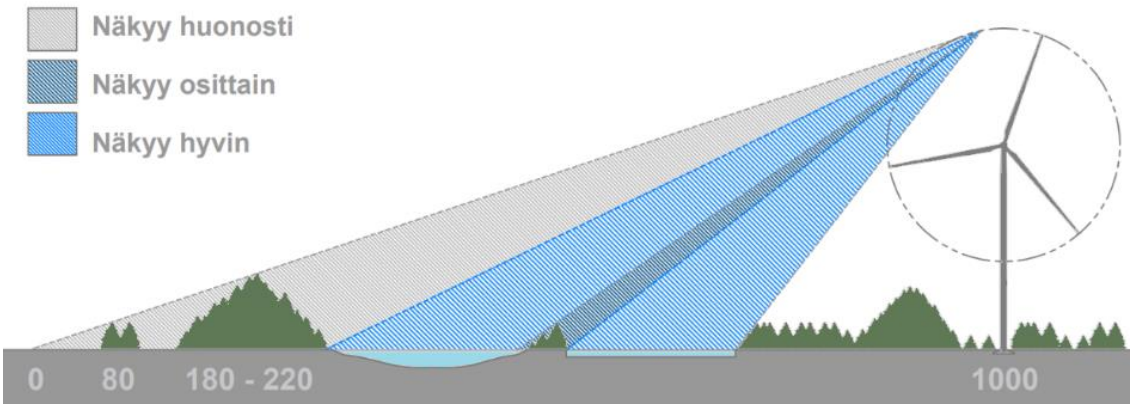
Etäisyys vaikuttaa tuulivoimaloiden visuaalisten vaikutusten merkittävyyteen. Tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia on tarkasteltava useilta eri etäisyysvyöhykkeiltä, sillä etäisyys vaikuttaa merkittävästi vaikutuksen voimakkuuteen. Oheisessa taulukossa on kuvattu selvityksessä käytettyä vyöhykejakoa, joka pohjautuu ympäristöministeriön ohjeistukseen.

Taulukko 3. Miehennevan hankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa hyödynnettävät etäisyysvyöhykkeet.

Tuulivoima-alue ja sen välitön lähiympäristö	**0 …1–2 km voimaloista**	- välittömät vaikutukset maisemaan
Lähivaikutusalue	**noin 0–2 km …. 8–10 km voimaloista**	- alue, jolla visuaaliset vaikutukset voivat olla niin merkittäviä, että ne voivat vaikuttaa maiseman luonteeseen ja laatuun - tuulivoimalat voivat olla maisemakuvassa hallitsevia - tuulivoimaloiden liike vahvistaa vaikutelmaa
Ulompi vaikutusalue **(välivaikutusalue)**	**noin 8–10 km …. 20–24 km voimaloista**	- alue, jolle voimalat voivat näkyä selvästi, mutta muut näkökentän elementit kilpailevat huomiosta - alue, jolla niiden mahdolliset vaikutukset maiseman luonteeseen ja laatuun vähenevät etäisyyden kasvaessa - voimalat ovat osa laajempaa maisemakokonaisuutta - tuulivoimaloiden pyörimisliike on mahdollista havaita

		-	voimaloiden kokoa ja etäisyyttä voimaloille voi olla vaikea hahmottaa
Kaukovaikutus-alue	**0 …10–15 km …. 20–25 km voimaloista**	-	alue, jolle voimalat ja niiden lentoestevalot voivat näkyä, mutta jolla niillä ei välttämättä enää ole merkitystä maiseman luonteen ja laadun kannalta; poikkeuksena esimerkiksi erämaiset alueet
		-	tuulivoimaloiden pyörimisliike on mahdollista havaita
Teoreettinen maksiminäky-vyysalue	**noin 30 km … 40 km voima-loista**	-	voimalat voi hyvissä sää- ja valaistusolosuh-teissa erottaa paljaalla silmällä; todennäköi-sesti ei merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta

Kun etäisyys tuulivoimaloihin kasvaa, matalammatkin esteet (kasvillisuus, rakennukset, maastonmuodot) peittävät voimalat näkyvistä. Etäämmällä myös näköesteiden vaikutus ulottuu pidemmälle matkalle verrattuna lähivaikutusalueeseen.

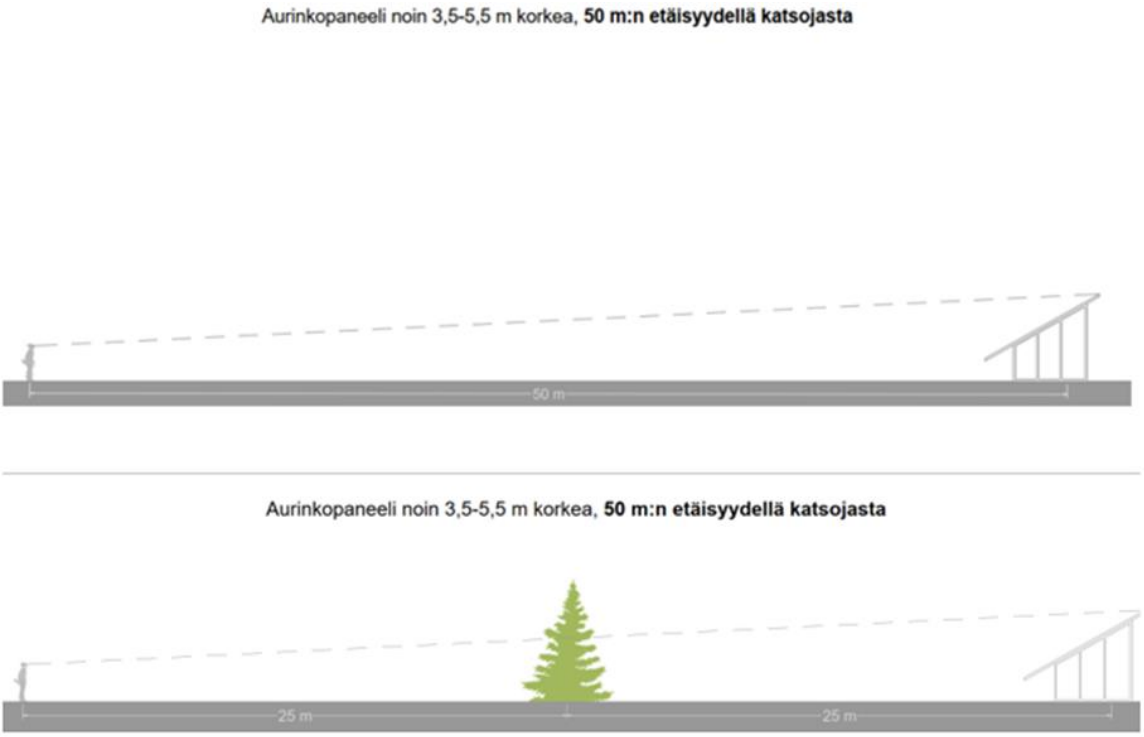
Kuva 2. Tuulivoimalan näkyvyys maisemassa. Maaston ominaispiirteet vaikuttavat siihen, minne tuulivoimalat näkyvät (A-Insinöörit Suunnittelu Oy).

1.4 Aurinkovoiman maisemavaikutuksista yleisesti

Aurinkovoima-alueet koostuvat kahdesta yhteensä 38 hehtaarin laajuisesta aurinkovoimala-alueesta (Kuva 5).

Aurinkovoimalat näkyvät maisemassa maantasolta tarkkailtuna vain lähialueelle. Lisäksi aurinkovoima-alueet sijoittuvat tavoitteellisesti alueille, joilla ei sijaitse metsää tai alueen maisemakuvan kannalta merkityksellisiä peltoaukeita. Näillä periaatteilla sijoitetut aurinkovoimalat eivät aiheuta merkittäviä maisemavaikutuksia ympäristöönsä. Aurinkovoima-alueilla ei myöskään välttämättä tarvitse tehdä merkittäviä maisemaan vaikuttavia massanvaihtoja.

Aurinkopaneelit suunnataan kohti etelää. Optimaalinen asennuskulma Suomessa on noin 40–45 astetta ja paneelit asennetaan 1–4 metrin korkeudelle teräksisiin telineisiin. Tyypillisesti teollisen mittakaavan aurinkopaneelit ovat kooltaan esimerkiksi noin 1,1 x 2,4 m. Paneelin paksuus on arviolta noin 35 mm. Paneeleita asennetaan telineeseen yleensä vähintään kahteen riviin ja sijoitetaan useampi rinnakkain. Näin muodostuvan paneeliyksikön pituus voi valmistajasta riippuen olla noin 20–25 m. Paneeliyksiköitä voidaan asentaa sekä peräkkäin että riviin. Paneelirivien välinen etäisyys on tyypillisesti 6–10 m. Terästelineet asennetaan perustuksen (tarkentuu myöhemmin) päälle. Aurinkovoima-alueille rakennetaan huoltoteitä varsinaisia paneeleita varten, mutta mahdollisesti myös vesien viivyttäminen tai laskeuttaminen alueella voi edellyttää huoltoteitä. Aurinkovoimakenttien yhteyteen rakennetaan useampia pieniä muuntamoita, joista sähkö sitten kootaan ja johdetaan kaapelein sähköasemalle.

Kuva 3. Aurinkovoimaloiden koko ja näkyvyys ympäristöönsä, A-Insinöörit suunnittelu Oy.

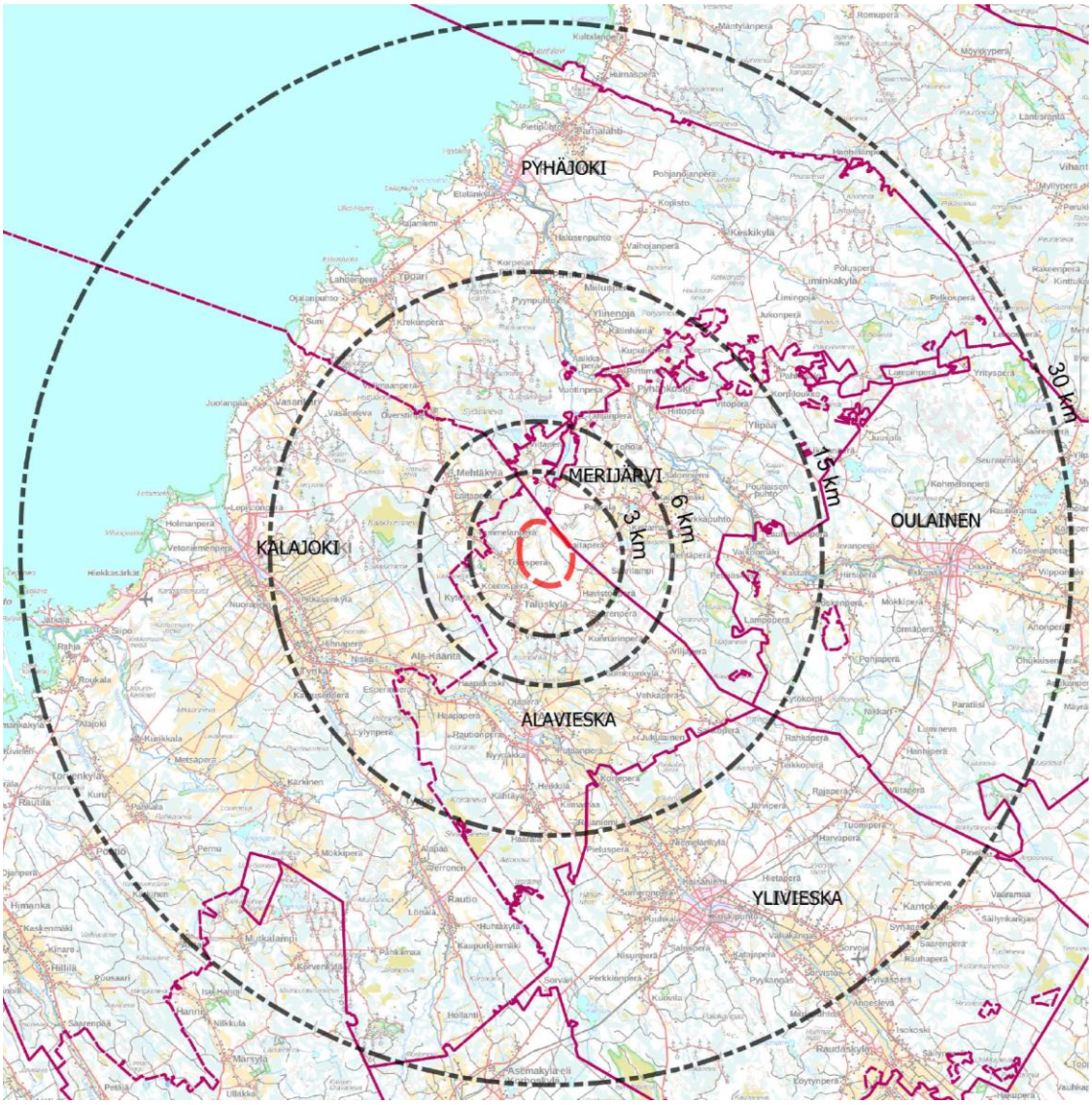
Hankealueelle sijoitetaan aurinkovoimaloiden ja tuulivoimaloiden lisäksi mahdollisesti myös sähköasema, jonka sijainti tarkentuu myöhemmin. Sähköaseman sijainti riippuu siitä, mikä sähkönsiirtovaihtoehdoista toteutuu. Kaikkien sähköasemien sijainnit on esitetty kuvassa 5. Sähköasema vaatii noin 0,5–1,0 hehtaaria puutonta pinta-alaa.

Selvitysalue

2.1 Yleiskuvaus

Hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaalla Alavieskan kunnassa Miehennevan alueella, Taluskylän kylästä koilliseen. Lähimmät kuntakeskukset ovat Alavieska noin 10 kilometrin päässä ja Merijärvi noin 5 kilometrin päässä. Hankealue rajautuu osittain Merijärven vastaiseen kuntarajaan ja on noin 950 hehtaarin kokoinen. Alue on pääasiassa metsäinen eikä alueella ole asutusta. Metsäalueet ovat suurelta osin metsätalousalueita.

Alueelle suunnitellaan enintään kuutta tuulivoimalaa ja kahta aurinkoenergian tuotantoaluetta, joiden yhteispinta-ala on 38 hehtaaria. Aurinkovoimalat suunnitellaan sijoitettavaksi hankealueen kahdelle peltoaukealle. Lisäksi hankkeessa rakennetaan sähkönsiirtoreitti sekä sähköasema.

Kuva 4. Selvitysalueen sijainti. *(Lähde: A-insinöörit. 2024. Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS. Alavieskan kunta).*

2.2 Selvitettävät hankevaihtoehdot

Tuuli- ja aurinkovoima

Tässä selvityksessä tutkitaan vaihtoehdosta yksi ja kaksi (VE 1 ja VE2) aiheutuvia maisemavaikutuksia.

Vaihtoehto 1 (VE1): Hankealueelle rakennetaan kuusi tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle, kokonaispinta-alaltaan noin 38 hehtaarin kokoiselle alueelle. Turbiinien kokonaiskorkeus on 300 metriä.

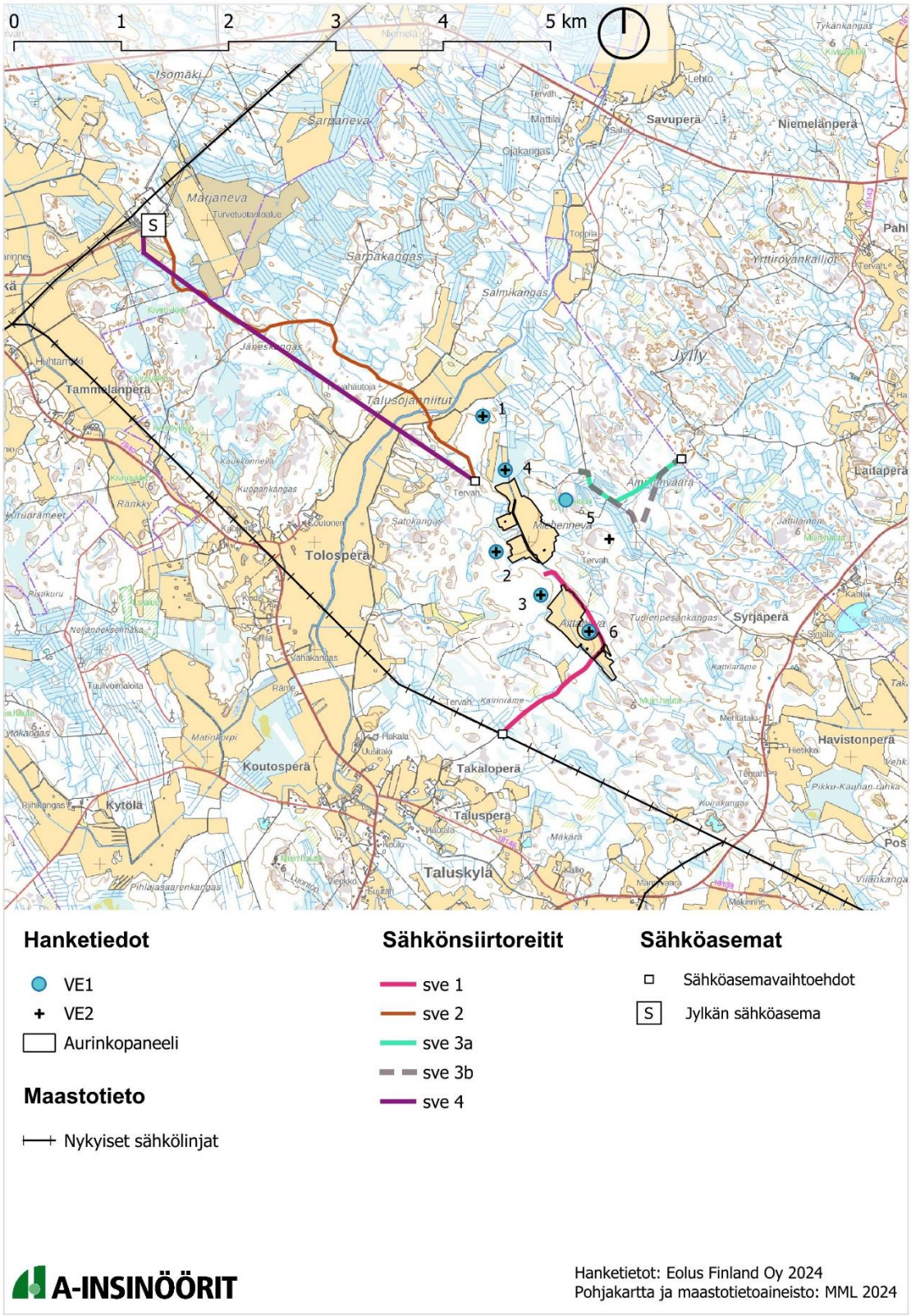
Vaihtoehto 2 (VE2): Hankealueelle rakennetaan kuusi tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle, kokonaispinta-alaltaan noin 38 hehtaarin kokoiselle alueelle. Turbiinien kokonaiskorkeus on 270 metriä.

Vaihtoehto YVA-prosessin alussa (vanhentunut vaihtoehto): *Hankealueelle rakennetaan enintään kuusi tuulivoimalaa ja aurinkovoimaa kahdelle, kokonaispinta-alaltaan noin 41 hehtaarin kokoiselle alueelle. Suunniteltujen tuulivoimaloiden yksiköteho on 7–9 MW. Kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Alustavassa suunnitelmassa voimaloiden napakorkeus on 200 metriä ja roottorin halkaisija 200 metriä. Aurinkovoimaloiden suunniteltu nimellisteho on yhteensä 33 MWp.*

Ympäristövaikutusten arvioinnissa Miehennevan tuulivoimapuiston osalta tutkittiin aluksi ainoastaan yhtä tuulivoimalavaihtoehtoa. Voimaloiden sijoittelu selvityksen alussa tutkitussa vaihtoehdossa on lähes sama päivittyneen hankevaihtoehdon VE2 kanssa. Alkuperäisessä vaihtoehdossa voimaloiden korkeutena käytettiin 300 metriä, kun taas päivittyneessä hankevaihtoehdossa VE2 korkeus on laskettu 270 metriin. *Maisemaselvitys*-luvun laaja-alaisiin karttoihin ei ole päivitetty uusia hankevaihtoehtoja, sillä erot suurimittakaavaisessa tarkastelussa lähtötilanteen sekä päivittyneiden hankevaihtoehtojen kanssa ovat merkityksettömät.

Sähkönsiirto

Maisemavaikutukset sähkönsiirron osalta arvioidaan kaikista alla esitetyistä neljästä eri sähkönsiirtovaihtoehdosta (Kuva 5). Sähköasemista aiheutuvia maisemavaikutuksia ei työn yhteydessä arvioida.

Kuva 5. Sähkönsiirtovaihtoehdot kartalla.

SVE1 *Keskijännitteinen 33 kV maakaapelireitti, pituus noin 2,2 kilometriä. Liityntä hankealueesta etelään sijaitsevaan 110 kV:n ilmajohtoon Takaloperässä. Hankealueelle ei tule sähköasemaa, vaan sähköasema sijoitetaan liityntäpisteeseen.*

SVE2 *Keskijännitteinen 33 kV maakaapelireitti, pituus noin 4,3 kilometriä. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Hankealueelle ei tule sähköasemaa, vaan tavoitteena on, että sähköasema voidaan sijoittaa Jylkän aseman yhteyteen.*

SVE3A-B *Yhteinen 400 kV ilmajohtoreitti Kettukankaan hankkeen kanssa. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Ilmajohdon vaikutusarviointi tapahtuu osana Kettukankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä. Tässä YVA-menettelyssä arvioidaan liityntä Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon hankealueelle sijoittuvalla keskijännitteisellä 33 kV maakaapelilla sähköasemalla VE1. Hankealueen sisäisen maakaapelireitin kaksi vaihtoehtoa ovat:*

*- **SVE3A** Hankealueelle sijoittuva 1,2 km pitkä maakaapelireitti. Maakaapeli liitetään Alavieskan ja Merijärven väliselle kunnanrajalle suunniteltavaan Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon. Ilmajohdon läheisyyteen sijoitetaan sähköasema, jonka kautta liityntä mahdollistetaan. Maakaapelin vaikutustenarviointi tehdään osana Miehennevan hankeen YVA-menettelyä.*

*- **SVE3B** Hankealueelle sijoittuva 1,5 km pitkä maakaapelireitti. Maakaapeli liitetään Alavieskan ja Merijärven väliselle kunnanrajalle suunniteltavaan Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon. Ilmajohdon läheisyyteen sijoitetaan sähköasema, jonka kautta liityntä mahdollistetaan. Maakaapelin vaikutusten arviointi tehdään osana Miehennevan hankeen YVA-menettelyä.*

SVE4 *110 kV Ilmajohtoreitti, pituus 4 kilometriä. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Sähköasema VE2 hankealueella.*

(Lainattu: Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostus, 2025)

Selvitysalueen rajaus

Tarkastelua on suoritettu tarkemmin Miehennevan tuulivoimapuiston välittömässä ympäristössä 0–2 km voimaloista sekä lähivaikutusalueelta 2–9 km voimaloista. Lisäksi vaikutuksia on arvioitu 9–22 km ulommalta vaikutusalueelta ja 22–30 km kaukovaikutusalueelta.

Teoreettisesti voimalat voivat näkyä hyvällä säällä jopa 30–40 km etäisyydelle. Selvitysalueen kokonaislaajuus ulottuu teoriassa tuulivoimaloiden potentiaaliselle näkyvyysalueelle noin 40 kilometrin etäisyydelle voimaloista. Maisemavaikutukset jäävät kuitenkin Miehennevan hankkeessa teoreettisen maksiminäkyvyysalueen osalta vähäisiksi, minkä vuoksi se on jätetty vähemmälle huomiolle. Teoreettiselta maksiminäkyvyysalueelta on selvityksessä nostettu esiin lähinnä yksittäisiä kohteita (mm. arvokohteet kaukovaikutusalueen ja teoreettisen maksiminäkyvyysalueen rajalta).

Taulukko 4: Miehennevan tuulivoimahankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa hyödynnettävät etäisyysvyöhykkeet.

Tuulivoima-alue ja sen välitön ympäristö	**0–2 km voimaloista**	- **välittömät vaikutukset maisemaan**
Lähivaikutusalue	**2–9 km voimaloista**	- **alue, jolla visuaaliset vaikutukset voivat olla niin merkittäviä, että ne voivat vaikuttaa maiseman luonteeseen ja laatuun** - **tuulivoimalat voivat olla maisemakuvassa hallitsevia** - **tuulivoimaloiden liike vahvistaa vaikutelmaa**
Ulompi vaikutusalue **(välivaikutusalue)**	**9–22 km voimaloista**	- **alue, jolle voimalat voivat näkyä selvästi, mutta muut näkökentän elementit kilpailevat huomiosta** - **alue, jolla niiden mahdolliset vaikutukset maiseman luonteeseen ja laatuun vähenevät etäisyyden kasvaessa** - **voimalat ovat osa laajempaa maisemakokonaisuutta** - **tuulivoimaloiden pyörimisliike on mahdollista havaita**

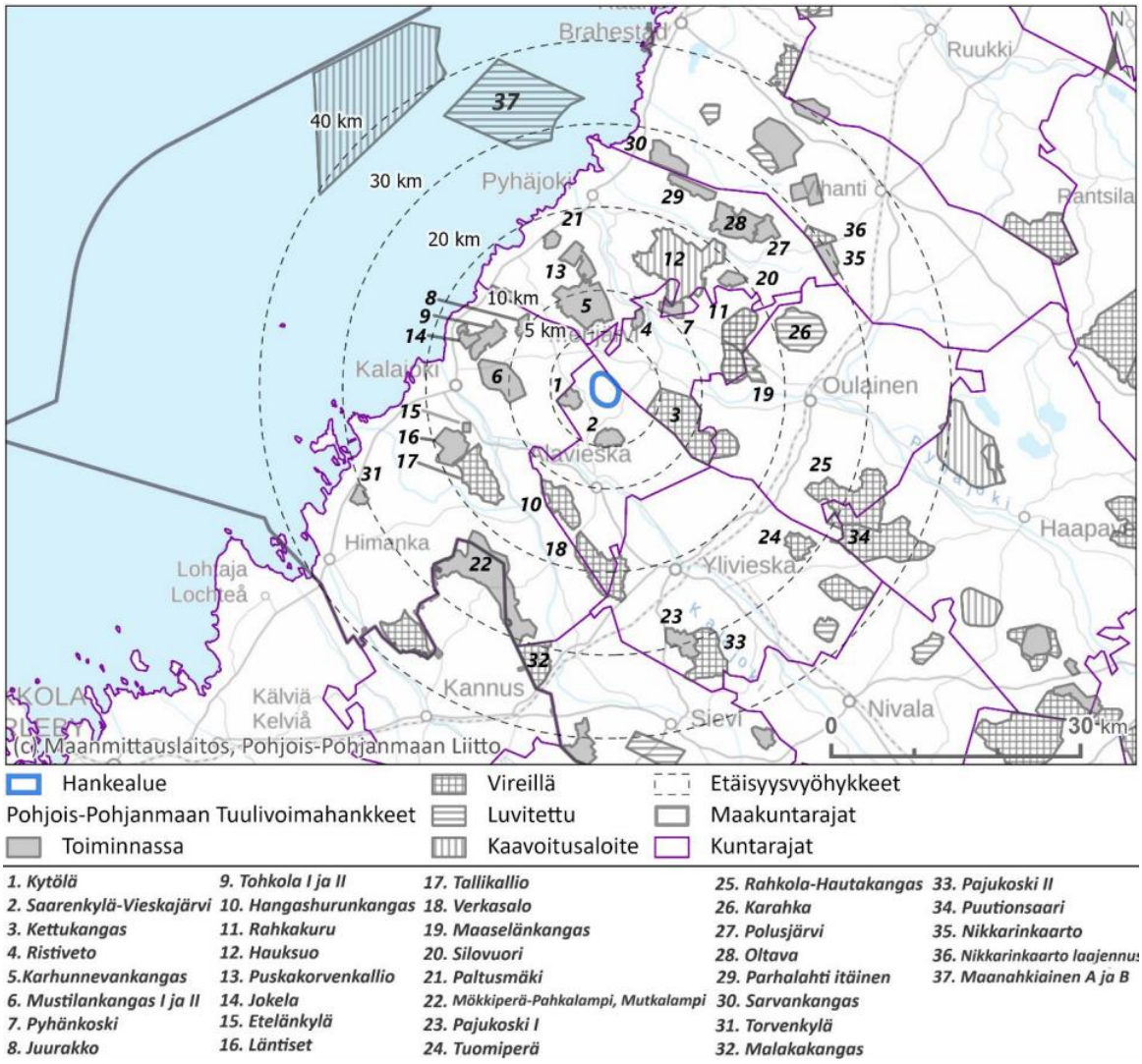
		- **voimaloiden kokoa ja etäisyyttä voimaloille voi olla vaikea hahmottaa**
Kaukovaikutus-alue	**22–30 km voimaloista**	- **alue, jolle voimalat ja niiden lentoestevalot voivat näkyä, mutta jolla niillä ei välttämättä enää ole merkitystä maiseman luonteen ja laadun kannalta; poikkeuksena esimerkiksi erämaiset alueet** - **tuulivoimaloiden pyörimisliike on mahdollista havaita**
*Teoreettinen maksiminäkyvyys-alue **	*30–40 km voimaloista*	- *voimalat voi hyvissä sää- ja valaistusolosuhteissa erottaa paljaalla silmällä; todennäköisesti ei merkitystä maiseman luonteen tai laadun kannalta*

**Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta ei aiheudu merkittäviä maisemavaikutuksia teoreettiselle maksiminäkyvyysalueelle, minkä vuoksi sen tarkastelu on jätetty vähemmälle huomiolle. Selvityksessä mainitaan yksittäisiä kohteita, jotka sijoittuvat kaukovaikutusalueen ja teoreettisen maksiminäkyvyysalueen rajapintaan. Lisäksi vaikutusalueen rajat esitetään useilla kartoilla havainnollisuuden vuoksi.*

2.3 Suhde muihin tuulivoimahankkeisiin

Miehennevan suunnittelualuetta ympäröi lukuisat tuulivoimahankkeet sekä nykyiset tuulivoimapuistot (Kuva 6 ja taulukko 5). Lähin nykyinen tuulivoimapuisto sijoittuu noin 2 kilometrin etäisyydelle Miehennevan hankealueesta. Yhdessä nykyisten ja suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen kanssa hankkeesta aiheutuu huomattavia kielteisiä maisemavaikutuksia selvitysalueelle.

Kielteisiä tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia syntyy erityisesti tilanteista, joissa tuulivoimapuistot ympäröivät aluetta lähes joka ilmansuunnasta. Edellä kuvattuja tilanteita esiintyy Miehennevan hankkeen myötä etenkin selvitysalueen lähivaikutusalueella. Yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa arvioidaan tarkemmin maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Kuva 6. Hankealue ja seudun muut tuulivoimahankkeet *(Lähde: Eolus Energy Oy. 2024. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki. Ecobio Oy).*

Taulukko 5: Muut tuulivoimahankkeet *(Lähde: Eolus Energy Oy. 2024. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki. Ecobio Oy).*

Hanke	Sijainti	Etäisyys Miehennevasta (km)	Voimaloiden määrä	Yksikkö-teho (MW)	Korkeus (m)	Vaihe	Tuotannon aloitusvuosi
< 5 km							
Kytölä	Alavieska	1,6	6	3	200	Toiminnassa	2015

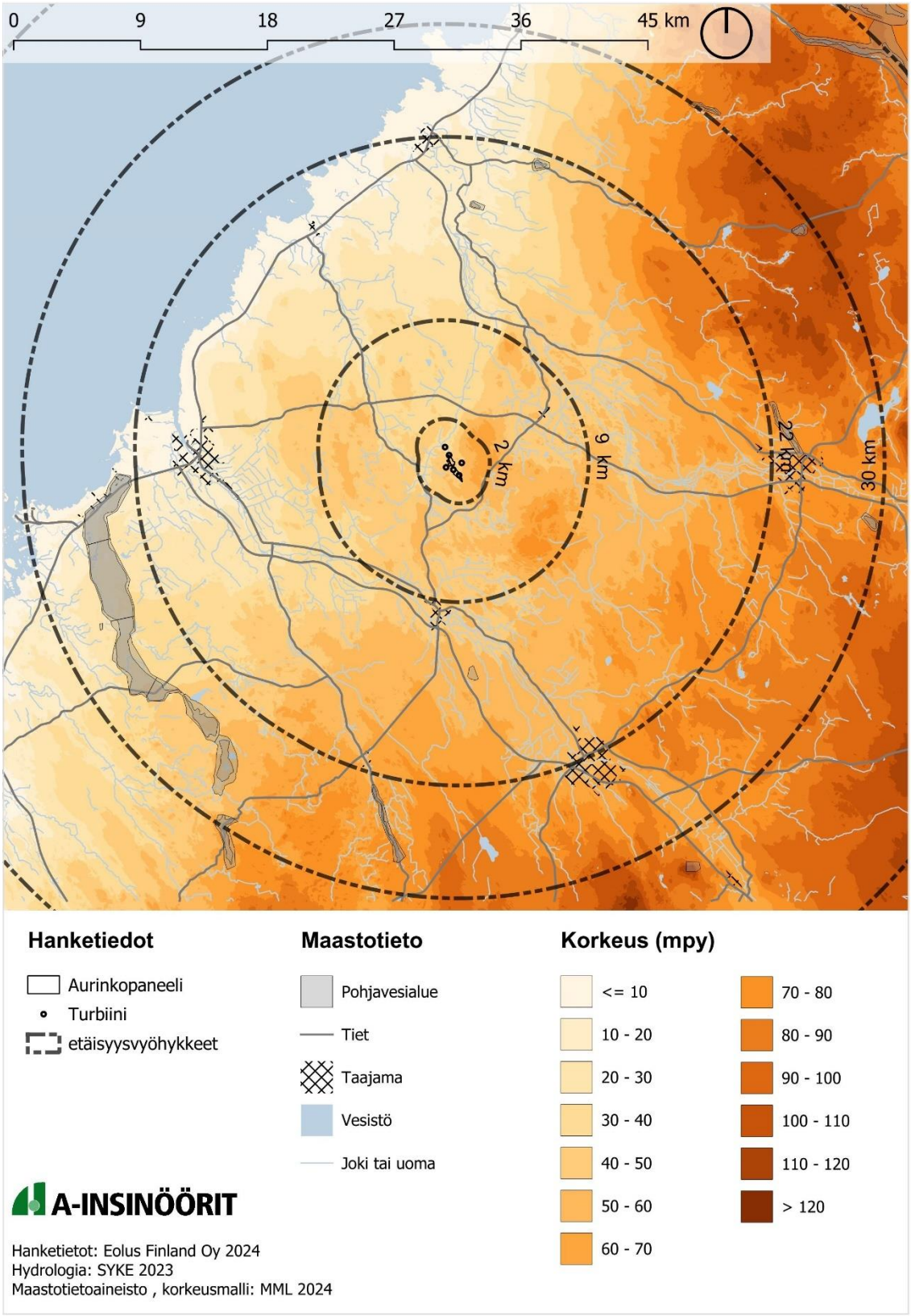
Saaren-kylä-Vie-skanjärvi	Ala-vieska	2,7	9	3	210	Toimin-nassa	2016
Kettukan-gas	Merijärvi, Oulainen	3,7	29	7–10	350	YVA-me-nettely	2027 (arvio)
< 10 km							
Ristiveto	Merijärvi	6,5	6	2,3	170	Toimin-nassa	2013
Karhun-nevan-kangas	Pyhäjoki	5,5	33	3-5	230	Toimin-nassa	2023
Mustilan-kangas I ja II	Kalajoki	8	28	2,3-3	210	Toimin-nassa	2015
Pyhän-koski	Pyhäjoki, Merijärvi	10	4	3,3	203	Toimin-nassa	2015
Juurakko	Kalajoki	10	7	5,7	230	Toimin-nassa	2022
< 30 km							
Tohkola I ja II	Kalajoki	11,5	22	3,3	200	Toimin-nassa	2016
Hangas-kurun-kangas	Ala-vieska	11	9	8	300	Kaava-ehdotus	2027
Rahka-kuru	Merijärvi, Oulainen	12,5	23	10	300	Vireillä	2028
Hauksuo	Pyhäjoki, Merijärvi	12	45		300	Kaavoi-tusaloite	
Puska-korven-kallio	Pyhäjoki	12	16	3-5	250	Toimin-nassa	2022
Etelän-kylä	Kalajoki	15	2	3,3	200	Toimin-nassa	2016
Läntiset	Kalajoki	16	14	5,7	220	Toimin-nassa	2023
Tallikallio	Kalajoki	15	23	7-10	300	Vireillä	2027
Jokela	Kalajoki	15	12	2,3-3	200	Toimin-nassa	2015
Verka-salo	Ala-vieska, Kalajoki, Ylivieska	16	33	6-10	300	Vireillä	2026
Maase-länkan-gas	Oulainen	16	8		230	Raken-teilla	2025
Silovuori	Pyhäjoki	17	8	3,3	210	Toimin-nassa	2016

Paltus-mäki	Pyhäjoki	17	5	4,3	210	Toimin-nassa	2020
Mökki-perä-Pahka-lampi	Kalajoki	22	29	4,8	210	Toimin-nassa	2022
Mutka-lampi	Kannus	23	40	2-5	236	Toimin-nassa	2022
Pajukoski I	Ylivieska	28	9		210	Toimin-nassa	2015
Tuomi-perä	Ylivieska	27	8		210	Vireillä	
Rahkola-Hauta-kangas	Haapa-vesi, Ou-lainen	25	40	6-10	300	Vireillä	2024-2025
Karahka	Oulainen	20	25	6	250	Raken-teilla	2025
Polusjärvi	Pyhäjoki	24	10	3-5	235	Toimin-nassa	2022
Oltava	Pyhäjoki	22	19	4,8	213	Toimin-nassa	2020
Parha-lahti itäi-nen	Pyhäjoki	24	10	5	226	Toimin-nassa	2022
Sarvan-kangas	Raahe	26	14	2,3-5	206	Toimin-nassa	2017
Torven-kylä	Kalajoki	29	7	3-5	210	Toimin-nassa	2023
Malaka-kangas	Sievi	29	12	7-10	300	Vireillä	2027
Pajukoski II	Ylivieska	29	18	6-10	230	Vireillä	2027
Puution-saari	Haapa-vesi	29	49	4-8	300	Vireillä	2028
Nikkarin-kaarto	Raahe	29	10	2,3-4,5	210	Toimin-nassa	2016
Nikkarin-kaarto laajennus	Raahe	29	5	8,5	310	Vireillä	2028
Maanah-kiainen A ja B	Pyhäjoki, Raahe	29	72	5	350	Luvitettu	2032

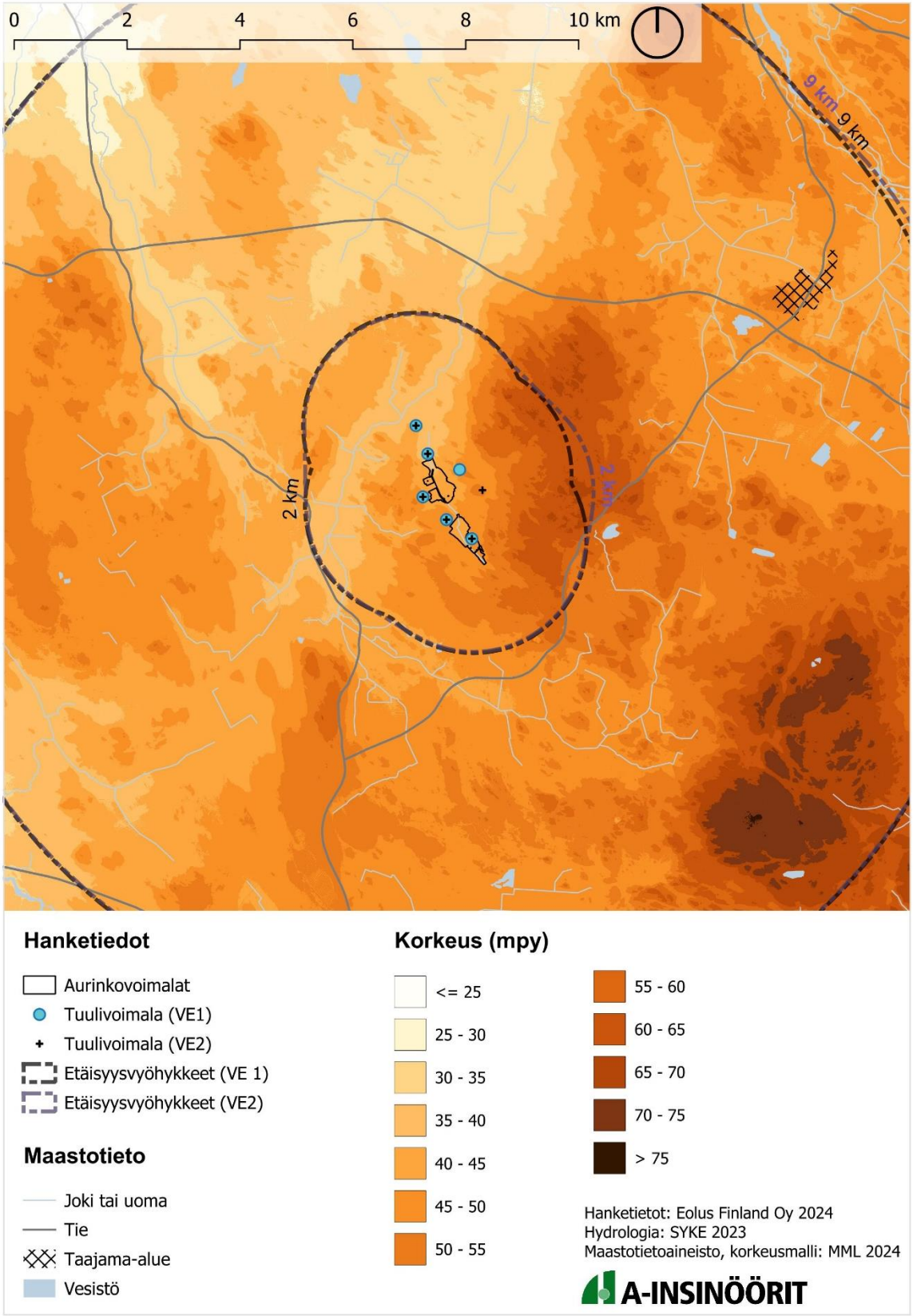
Maisemaselvitys

3.1 Topografia ja hydrologia

Selvitysalue sijoittuu topografisesti melko loivapiirteiseen maastoon. Korkeimmat alueet sijoittuvat selvitysalueen itäreunoille, jossa maasto kohoaa noin 100 metriä meren pinnan yläpuolelle. Matalimmat manneralueet ovat vastaavasti lännessä Perämeren kupeessa merenpinnan tasossa. Pääpiirteissään koko Selvitysalueen maasto viettää loivasti kohti luodetta. Selvitysalueen loivapiirteistä maastoa halkoo kaksi kaakosta luoteeseen suuntaavaa jokilaaksoa: Pyhäjoen ja Kalajoen jokilaaksot. Ne hahmottuvat maisemassa nauhamaisina joenvarsien maatalousmiljöinä. Edellä mainittujen jokilaaksojen väliin sijoittuu pienialaisempi Yppärinjoki, jonka viljelylaakso työntyy hankealueen kupeeseen. Jokilaaksoja lukuun ottamatta alueella esiintyvät pienenet korkeuserot eivät juurikaan hahmotu maisemassa (katso kuvat 7 ja 8).

Kuva 7. Selvitysalueen topografia ja hydrologia tuulivoima-alueen kaukovaikutusalueella.

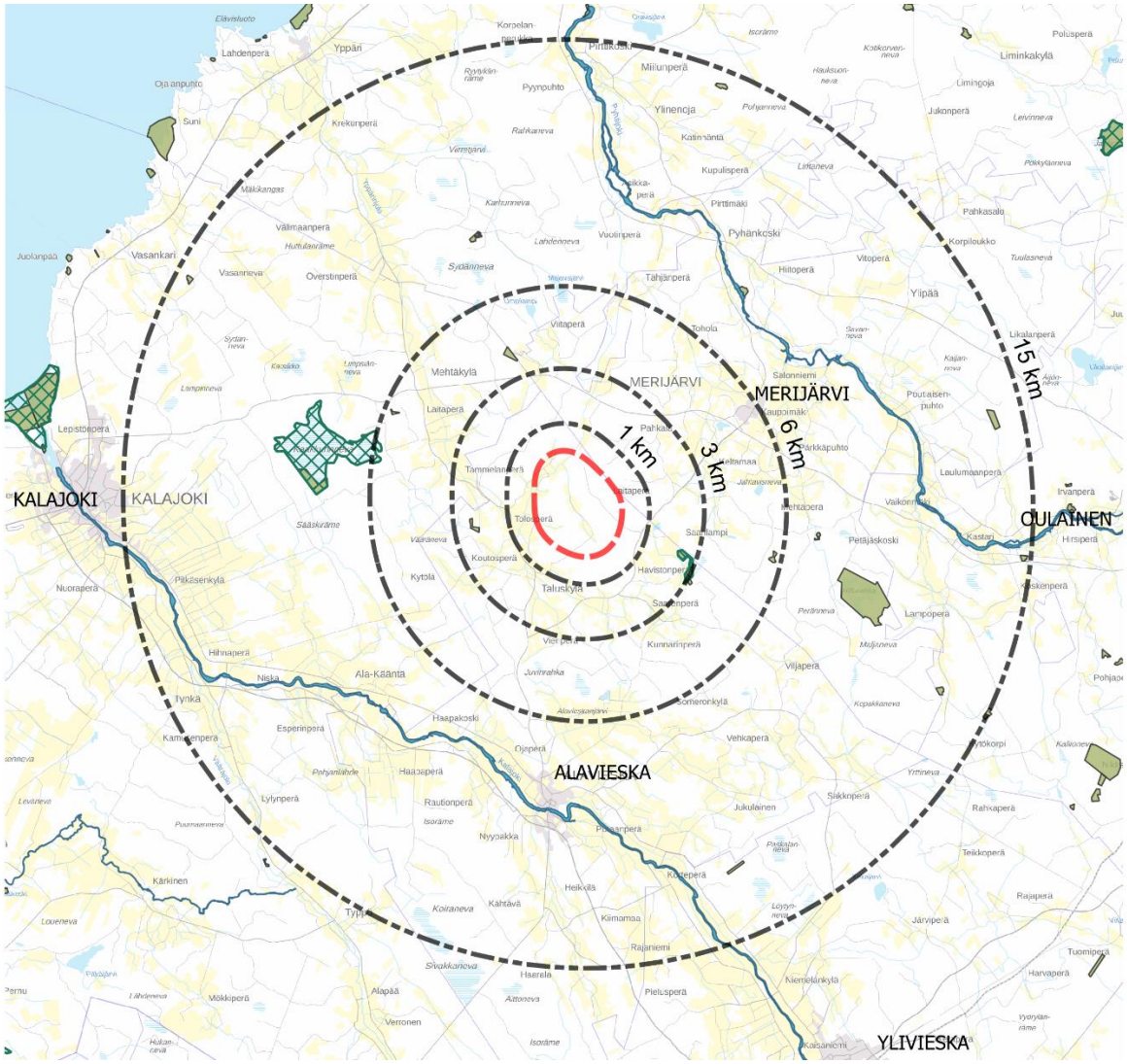
Kuva 8. Selvitysalueen topografia ja hydrologia tuulivoima-alueen lähivaikutus-alueella.

3.2 Suojelualueet

Miehennevan hankealueelle ei sijoitu tiedossa olevia suojelualueita tai -arvoja. Huomattavimmat suojelualueet hankealueen läheisyydessä ovat Kaakkurinnevan luonnonsuojeluohjelma-alue, Hillurahkan luonnonsuojelualue sekä Kalajoen ja Pyhäjoen koskien suojelualueet.

Tässä selvityksessä keskitytään suojelualueisiin siltä osin, kun niillä on merkitystä alueen asukkaiden elinympäristön maisemaan. Selvityksessä jätetään vähemmälle huomiolle alueet, jonne ihmisillä ei ole pääsyä. Tällä perusteella Kaakkurinnevan alueelle kohdistuvia maisemavaikutuksia ei painoteta, sillä alueella ei ole juurikaan virkistyskäyttöä.

Merkittävimmät suojelualueet hankealueen läheisyydessä, joiden rooli myös ihmisten arjen elinympäristöinä on tärkeä, ovat Kalajoen ja Pyhäjoen suojelualueet. Jokilaaksoihin kohdistuvia maisemavaikutuksia arvioidaan maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä.

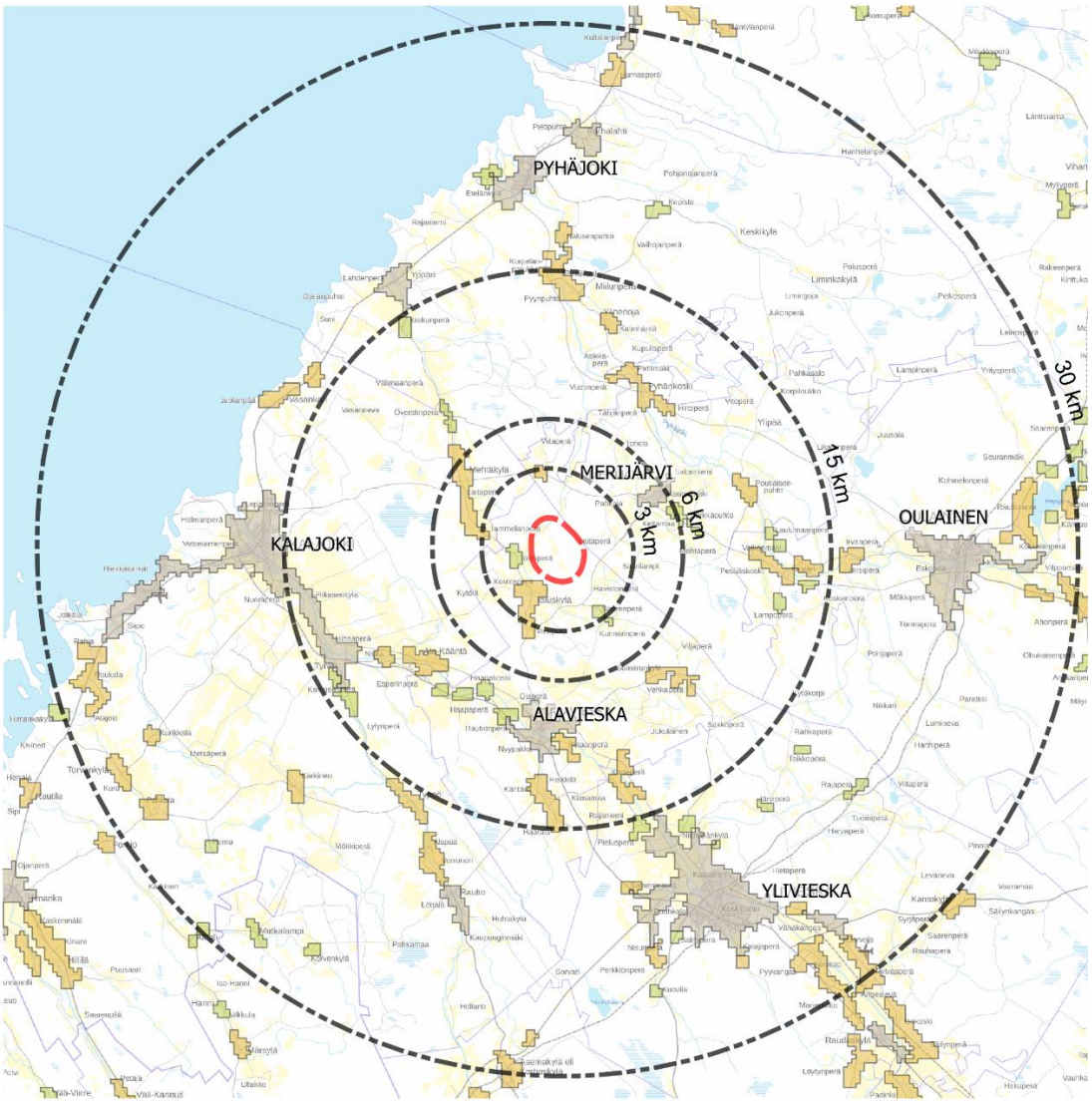
Kuva 9. Suunnittelualueen sijainti suhteessa suojelualueisiin. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole luokiteltuja pohjavesialueita, arvokkaita geologisia

muodostumia tai Natura-alueita. *(Lähde: A-insinöörit. 2024. Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS. Alavieskan kunta).*

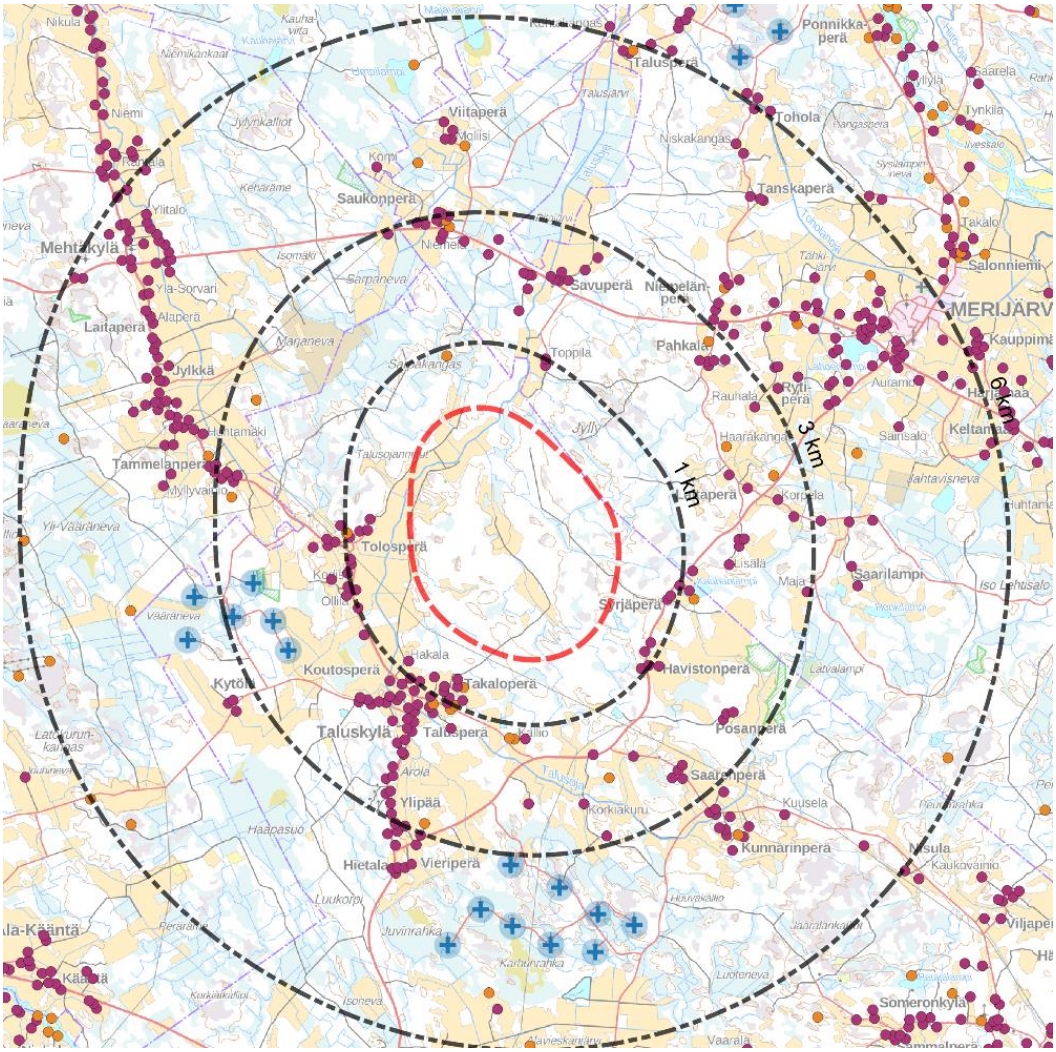
3.3 Asutus ja virkistys

Selvitysalueen asutus on keskittynyt nauhamaisesti jokilaaksoihin Kalajoen, Yppärinjoen sekä Pyhäjoen varsille. Nauhamaisten haja-astusalueiden lisäksi alueella on useampia tiheämpiä asutuskeskittymiä: Merijärven taajama-alue sijoittuu noin kuuden kilometrin ja Alavieskan taajama-alue noin yhdeksän kilometrin etäisyydelle suunnitteilla olevasta Miehennevan tuulivoimapuiston lähimmästä turbiinista. Oulaisten, Ylivieskan ja Kalajoen taajama-alueet sijoittuvat ulomman vaikutusalueen ja kaukovaikutusalueen rajamaille noin 22 kilometrin etäisyydelle (Kuva 10). Selvitysalueen virkistyskäyttö on keskittynyt Pyhäjoen varrelle sekä alueen länsirannikolle Pyhäjoen ja Kalajoen seudulle (katso kuva 11).

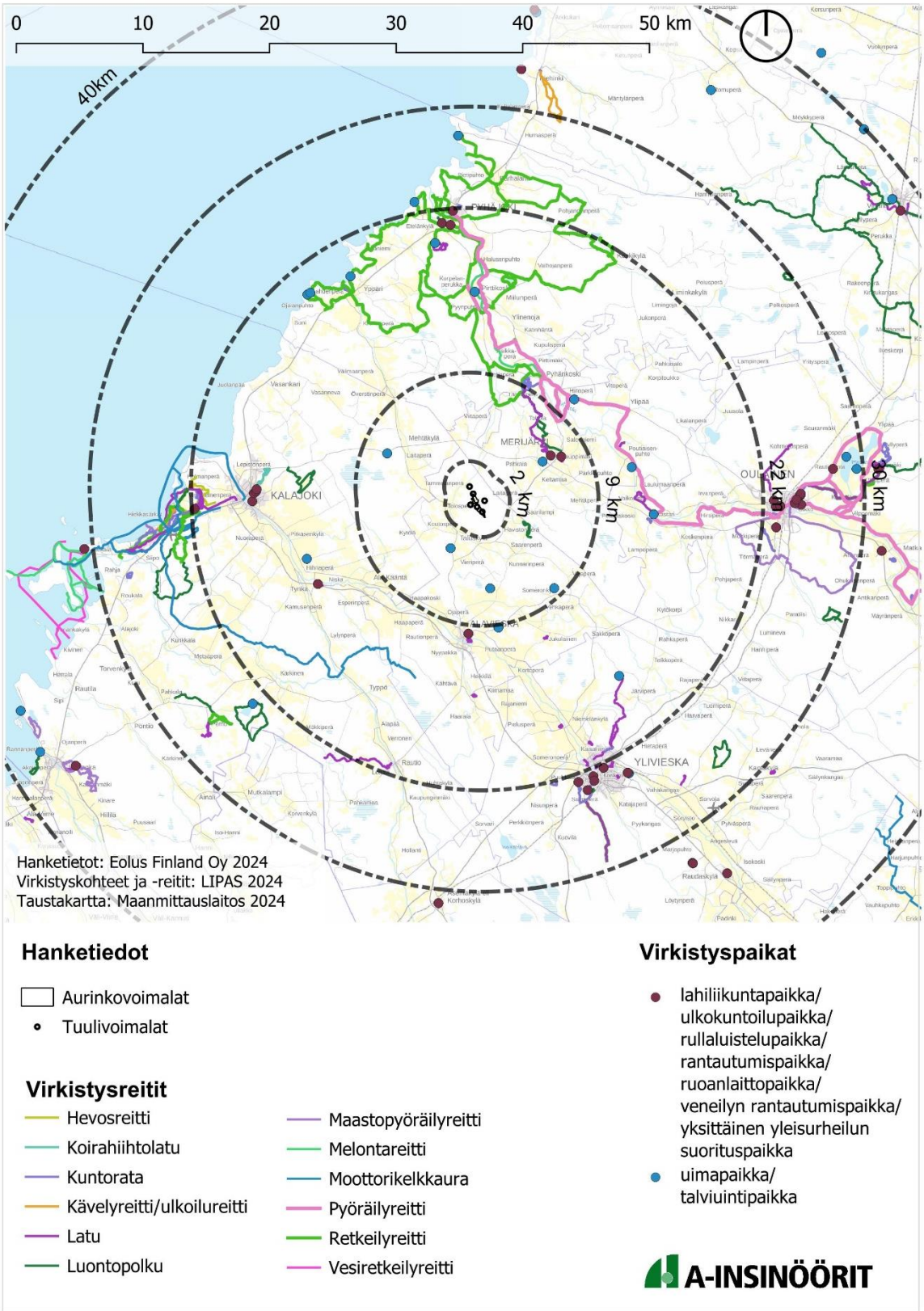
Merkittävimmät asutuskeskittymät Miehennevan tuulivoimapuiston lähiympäristössä ovat Taluskylä, Tolosperä, Mehtäkylä, Saarenperä ja Merijärvi (katso kuva 10). Asutuskeskittymiin sekä virkistysalueisiin kohdistuvia maisemavaikutuksia arvioidaan maisemavaikutusten arvioinnin yhteydessä.

Kuva 10. Suunnittelualueen suhde asutuskeskuksiin. *(Lähde: Alavieskan kunta, 2024. Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma).*

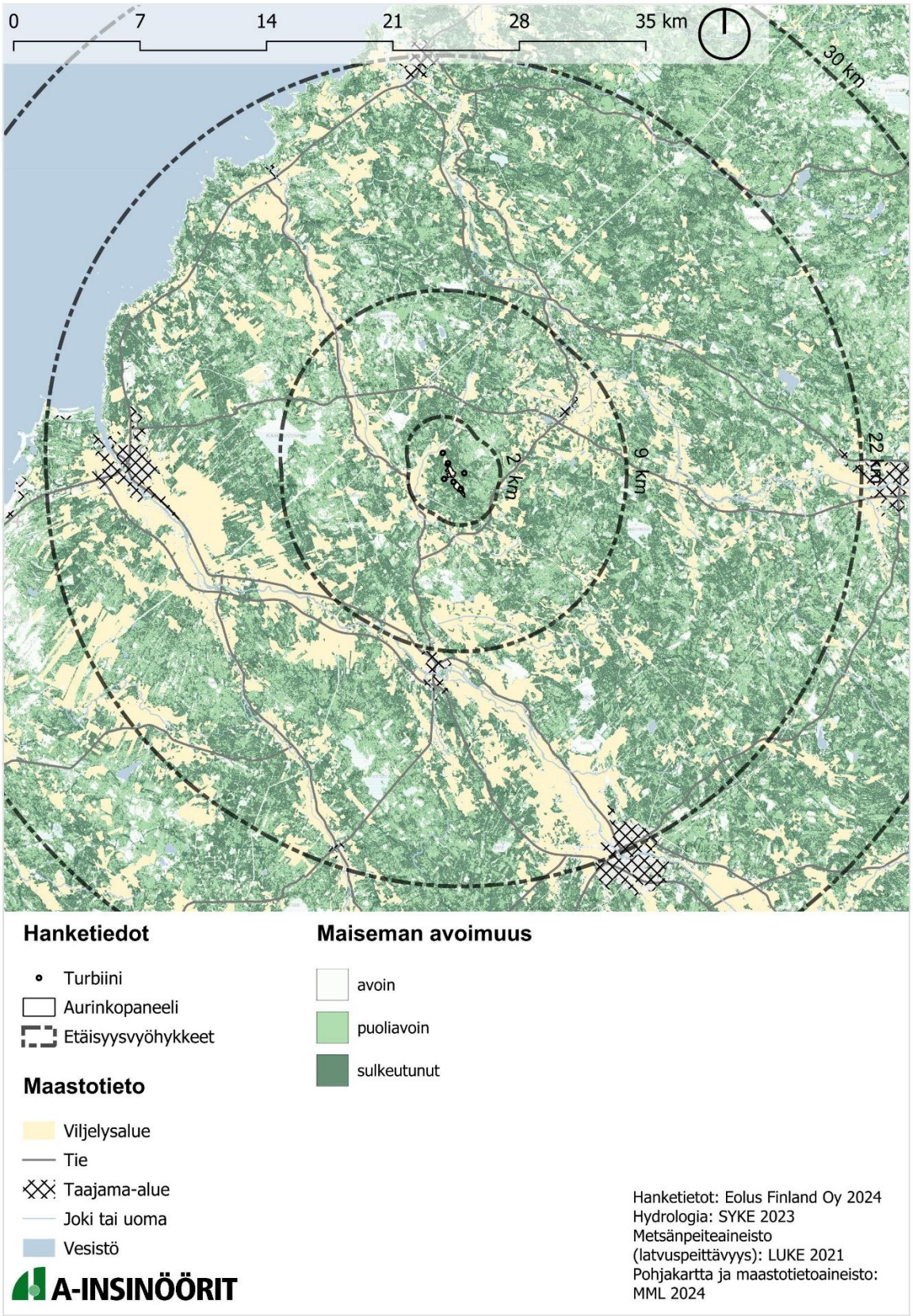
Kuva 11. Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat asuin- ja lomarakennukset sekä jo rakennetut tuulivoimalat. *(Lähde: Alavieskan kunta, 2024. Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma).*

Kuva 12. Suunnittelualueelle ja sen läheisyyteen sijoittuvat asuin- ja lomarakennukset sekä jo rakennetut tuulivoimalat.

3.4 Maiseman avoimuus

Selvitysalueella on laajoja sulkeutuneita metsävyöhykkeitä sekä maisemassa avoimina alueina erottuvia pelto- ja suoalueita. Avoimet peltoaukeat sijoittuvat jokien varsille. Näistä merkittävimpiä ovat Kalajoen, Yppärinjoen ja Pyhäjoen laajat nauhamaiset peltoaukeat. Laajoista suoalueista merkittävimpiä ovat alueen länsipuolelle sijoittuva Kaakkurinnevan suojeltu suoalue (Kuva 13). Laajat peltoaukeat mahdollistavat pitkien näkymien muodostumisen hankealueelle saakka.

Kuva 13. Maiseman avoimuus Miehennevan tuulivoimahankkeen kaukovaikutus-alueella.

3.5 Maisemakuva

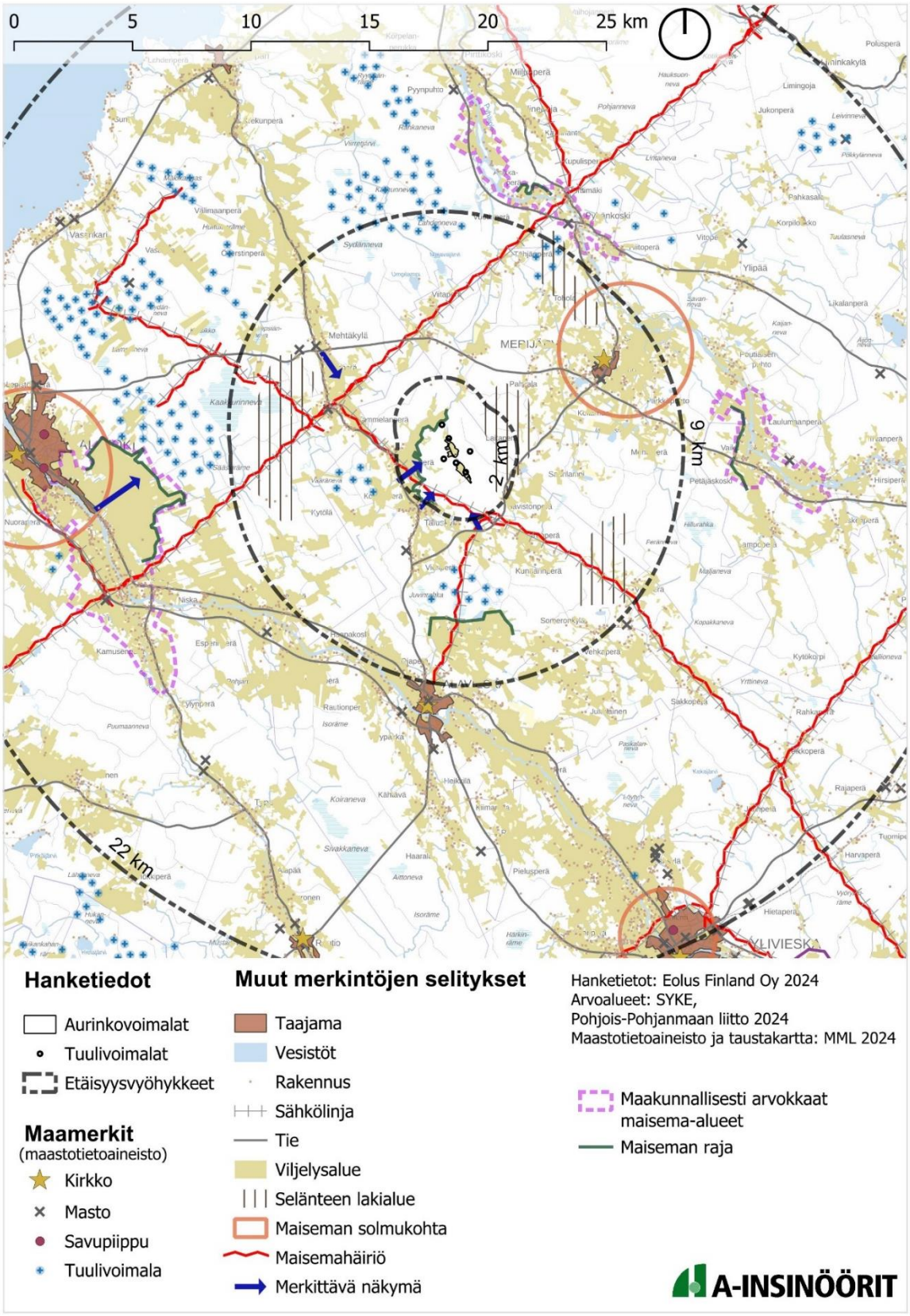
Maisemakuvassa esitetään tärkeät näkymät, maiseman solmukohdat, tärkeät maisemarajat, maamerkit, maisemavauriot sekä maisemakuvallisesti tärkeät avoimet pellot ja vesistöt.

Selvitysalueella vaikuttavien näkymien muodostumisen mahdollistavat laajat avoimet peltosaarekkeet. Merkittäviä näkymälinjoja hankealueen suuntaan avautuu tuulivoimapuiston välittömästä ympäristöstä sen länsireunaa reunustavilta avoimilta peltovyöhykkeiltä. Lisäksi Mehtäkylän sekä Kalajokilaakson avoimista viljelysmaisemista aukeaa laajoja näkymiä hankealuetta kohden. Kartalle merkityt tärkeät näkymälinjat perustuvat maastossa tehtyihin havaintoihin. Näiden lisäksi alueella on myös muita tärkeitä näkymiä, joita ei ole tämän selvityksen resurssien puitteissa kartoitettu.

Maisemalliset rajat ovat maisemakuvan kannalta merkittäviä avoimen ja sulkeutuneen tilan rajapintoja. Tärkeitä maisemallisia rajoja selvitysalueella muodostuu pelto- ja puusaarekkeiden rajavyöhykkeille.

Alueelle sijoittuu runsaasti olemassa olevia tuulivoimapuistoja, joiden turbiinit muodostuvat suuren kokonsa vuoksi alueen tärkeimmiksi maamerkeiksi. Tuulivoimapuistojen ohella huomattavia maamerkkejä ovat alueen kirkot, mastot ja savupiiput.

Selvitysalueen läpi kulkevat voimalinjat hahmottuvat maisemassa maisemahäiriöinä. Ne rikkovat alueen idyllistä ja yhtenäistä maisemakuvaa paikoitellen. Peltosaarekkeiden keskellä voimalinjat hahmottuvat kookkaina fyysisinä rakenteina ja metsäsaarekkeiden keskellä puuttomina soiroina eli maisemaruhjeina (Kuva 14).

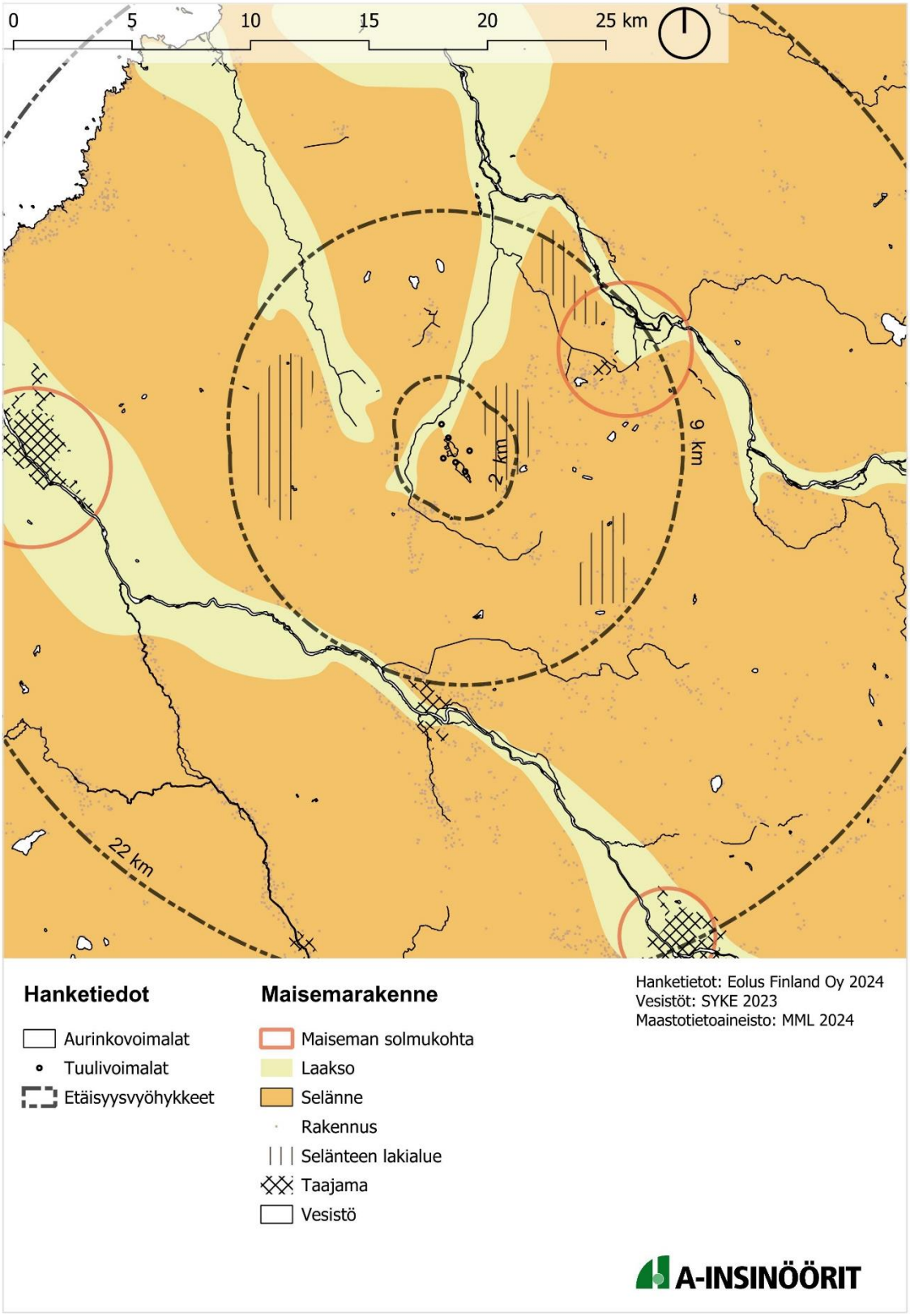
Kuva 14. Maisemakuva.

3.6 Maisemarakenne ja maiseman suuntautuneisuus

Alueen maisemarakenne on suuntautunut luoteesta kaakkoon. Merkittävimmät laaksoalueet ovat Pyhäjoen ja Kalajoen jokilaaksot, joiden välille hankealue sijoittuu. Hankealueen luoteispuolelle asettuu edellä mainittuja jokilaaksoja selvästi pienipiirteisempi Yppärin jokivarren laaksoalue. Suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston tuntumassa virtaa lisäksi Talusoja, jota ympäröivä laaksoalue työntyy osaksi hankealuetta.

Vaikka maasto on korkeusvaihteluiltaan melko tasaista, on kahden laakson väliin sijoittuva hankealueen ympärillä pienipiirteistä korkeusvaihtelua ja maltillisia selännevyöhykkeitä. Merkittävimmät maisemallinen solmukohdat* sijoittuvat jokivarsien asutuskeskittymien ympärille (Merijärvi, Kalajoki, Alavieska).

**Maisemarakennetta jäsentäviä maisemallisten perustekijöiden leikkauspisteitä*

Kuva 15. Maisemarakenne.

3.7 Maisemamaakunta

Selvitysalueen suhde maisemamaakuntajakoon

Selvitysalue kuuluu Pohjanmaan maisemamaakuntaan. Tarkemmassa maisemaseutujaottelussa alue sijoittuu Keski-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon sekä Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon vaihettumisalueelle. Suoaluejaossa selvitysalue lukeutuu Pohjanmaan vietto- ja rahkakeitaisiin.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan tarkemmin selvitysalueen maisemamaakunnan sekä maisemaseutujen keskeisimpiä ominaispiirteitä. Kuvaukset perustuvat Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisemaan raporttiin, *Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015* (2013–2015, s.21–22).

Pohjanmaan maisemamaakunta

Pohjanmaan maisemamaakunnan alueella on maisemallisesti monimuotoisia alueita, joissa mannerjäätikön ja jäätikköjokien vaikutukset näkyvät selvästi: maisemalle ovat tyypillisiä mannerjäätikön muovaamat moreenialueet sekä jäätikköjokien sedimentaation tuloksena syntyneet loivapiirteiset alueet.

Kuva 16. Pohjois-Pohjanmaan maisemamaakunnat ja maisemaseudut. Selvitysalueen likimääräinen, punainen ympyrä, lisätty jälkikäteen kartalle. *(Lähde: Pohjois-Pohjanmaan liitto & Sweco Finland Oy, 2023. Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI-hanke: Maisemaselvitys).*

Keski-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko (maisemaseutu)

Jokilaaksoissa viljavat savimaat ovat viljelykäytössä, kun taas selännealueet ovat karuja ja suurelta osin soiden peittämiä. Metsät ovat harvinaisempia ja pääosin kivikkoisia mäntymetsiä, mutta rannikoilla on rehevämpiä kuusimetsiä.

Asutus ja viljely keskittyvät jokilaaksoihin, joissa kylät muodostuvat pitkinä nauhoina jokien varrelle. Yläjuoksuilla asutus on kumpareilla, kun taas keskijuoksuilla talot ovat jokien töyräillä. Tyypillisiä maisemia ovat jokien suistot ja viljelysalueet sekä rannikon hiekkarannat ja dyynit.

Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemaseutu (maisemaseutu)

Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemille ovat ominaisia mereen laskevat joet ja kapeat viljelysalueet jokilaaksoissa. Pohjoista kohti mentäessä viljelysmaan määrä vähenee, ja järviä on vähän. Kylät sijaitsevat usein jokilaaksojen kumpareilla ja jokien rannoilla. Alueen maisemat koostuvat jokisuistoista, jokilaaksojen asutuksesta ja viljelyksistä, lakeuden laajoista viljelysalueista sekä rannikon maankohoamisalueista, rantakerrostumista ja dyynikentistä.

Maisemamaakunnan ja maisemaseutujen ominaispiirteet selvitysalueella

Maiseman loivapiirteisyys ja pienet korkeuserot näkyvät selvästi Selvitysalueella. Pohjois-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon maisemamaakunnalle tyypillisistä piirteistä alueella on näkyvissä mereen laskevia jokia ja niiden varrelle sijoittuvia kapeita peltoaukeita ja lakeuden alueen laajoja viljelysmaisemia. Asutus on sijoittunut maakunnalle tyypillisesti joenvarsille. Selvitysalueelle sijoittuvat Pyhä-sekä Kalajoen jokilaaksot ilmentävät hyvin Pohjois-Pohjanmaan sekä Keski-Pohjanmaan jokiseudun ja rannikon ominaispiirteitä.

3.8 Arvokohteet

Arvokohteiden inventoinnit ja määritelmät

Valtioneuvoston päätös **valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista** (VAMA) on peräisin vuodelta 1995. Valtioneuvosto hyväksyi päivitetyt valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet marraskuussa 2021. Valtioneuvoston päätöksen mukaan maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti ja

maakunnallisesti merkittävät maisema-alueet osoitetaan voimassa olevissa maakuntakaavoissa.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) on inventointi, jonka kohdevalikoima kuvastaa Suomen historian vaiheita. Sen kohteista muodostuu kokonaiskuva maamme rakennetusta historiasta ja sen keskeisistä kehityslinjoista, ja on valtioneuvoston päätöksellä otettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi 1.1.2010 alkaen. (Lainattu: www.rky.fi). Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (mrky) inventoidaan osana maakuntakaavatyötä.

Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä kulttuuriympäristökohteet perustuvat maakuntakaavaavaan sekä siihen liittyviin selvityksiin.

Maakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriakohteiden lähtöaineistona on käytetty Pohjois-Pohjanmaan rakennetun kulttuuriympäristön inventointia vuodelta 2015. (Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Merijärvi, Alavieska, Kalajoki, Oulainen, Pyhäjoki ja Ylivieska).

Yllä lueteltuihin aiemmissa selvityksissä ja inventoinneissa arvokkaiksi määriteltyihin kohteisiin viitataan tässä selvityksessä termeillä *arvokohteet/arvoalueet.*

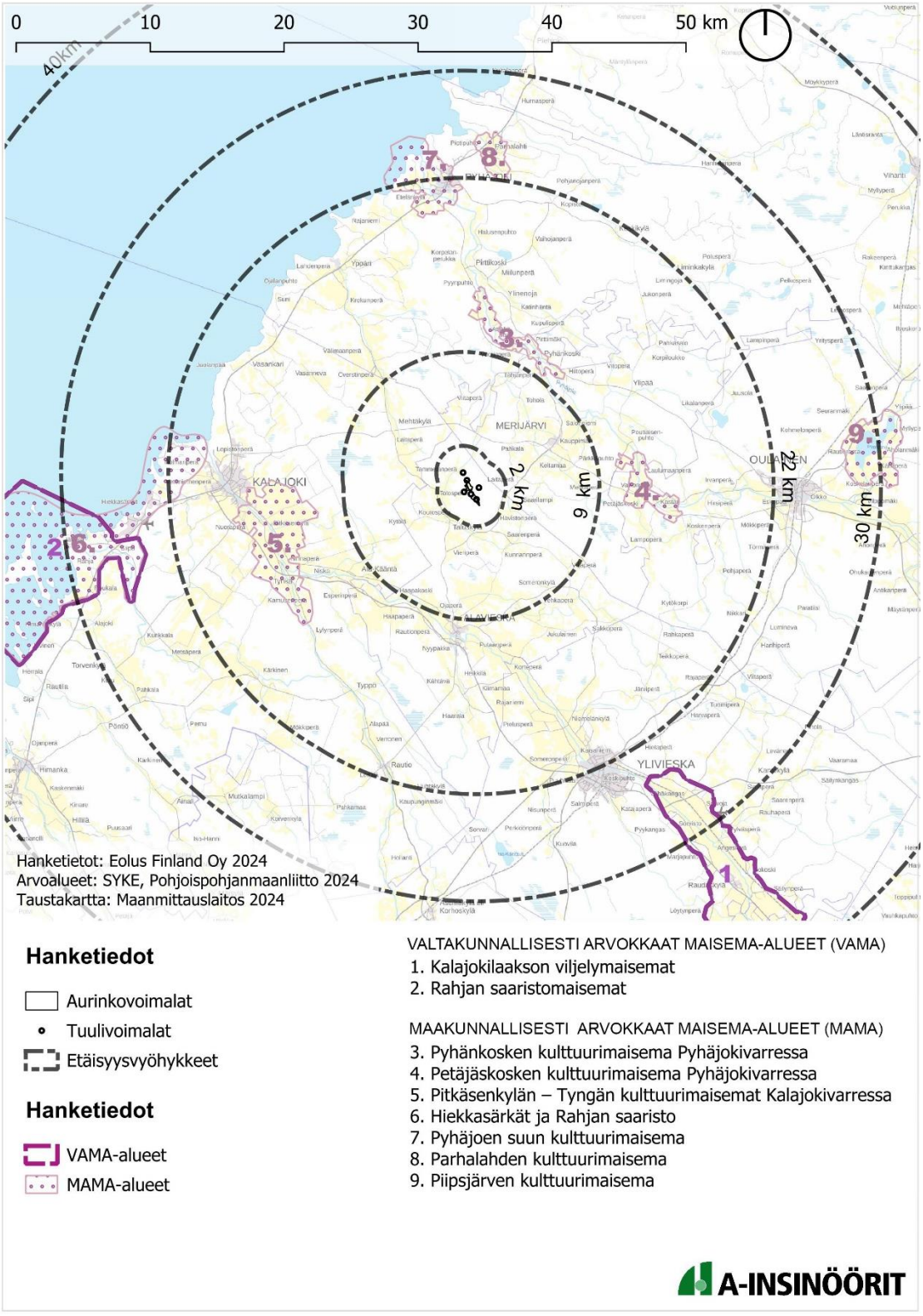
Arvokohteet selvitysalueella

Selvitysalueella sijaitsee lukuisia arvokohteita. Arvoalueiden ja kohteiden sijainnit ja tiedot löytyvät seuraavien sivujen kuvista sekä taulukoista. Kohteiden tarkemmat kuvaukset käydään läpi luvussa *Maisemavaikutusten arviointi*.

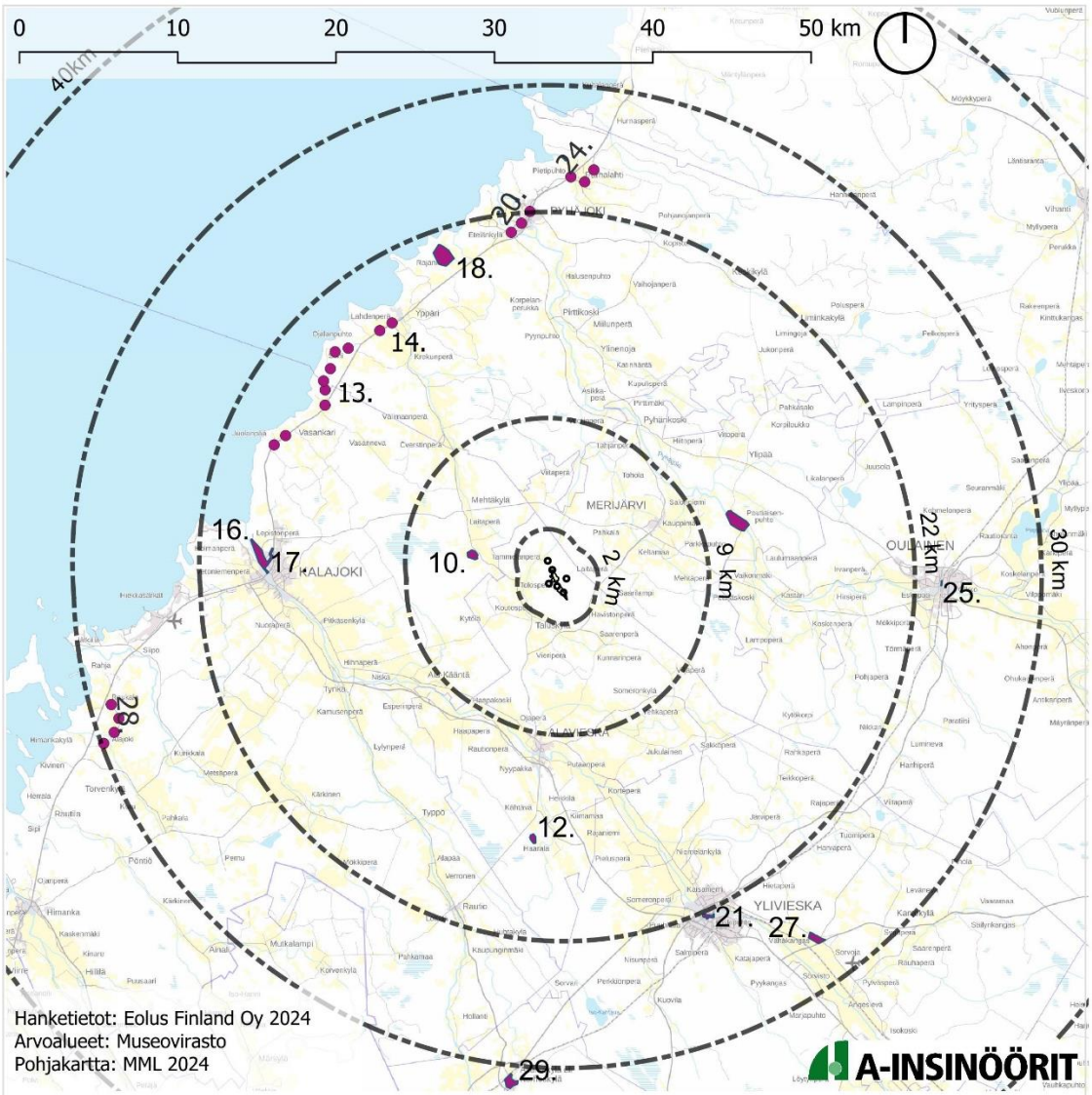
Arvokohteet on esitetty lähinnä kaukovaikutusalueen uloimmalle rajalle saakka. Teoreettiselta maksiminäkyvyysalueelta on esitetty ainoastaan yksittäisiä kohteita (lähimmät kohteet) maisemavaikutusten vähäisyyden vuoksi.

30 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista turbiineista sijoittuu kaksi valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta: Kalajokilaakson viljelysmaisemat sekä Rahjan saaristomaisemat. Ne sijaitsevan 24 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimaloista. Saman aluerajauksen sisään sijoittuu seitsemän

maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta noin 10–27 kilometrin etäisyydelle suunnitteluista turbiineista. Tämän lisäksi alueelle sijoittuu huomattava määrä valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesi arvokkaita kohteita. Pistemäiset arvokohteet on esitetty ainoastaan lähivaikutusalueelta.

Kuva 17. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Hanketiedot

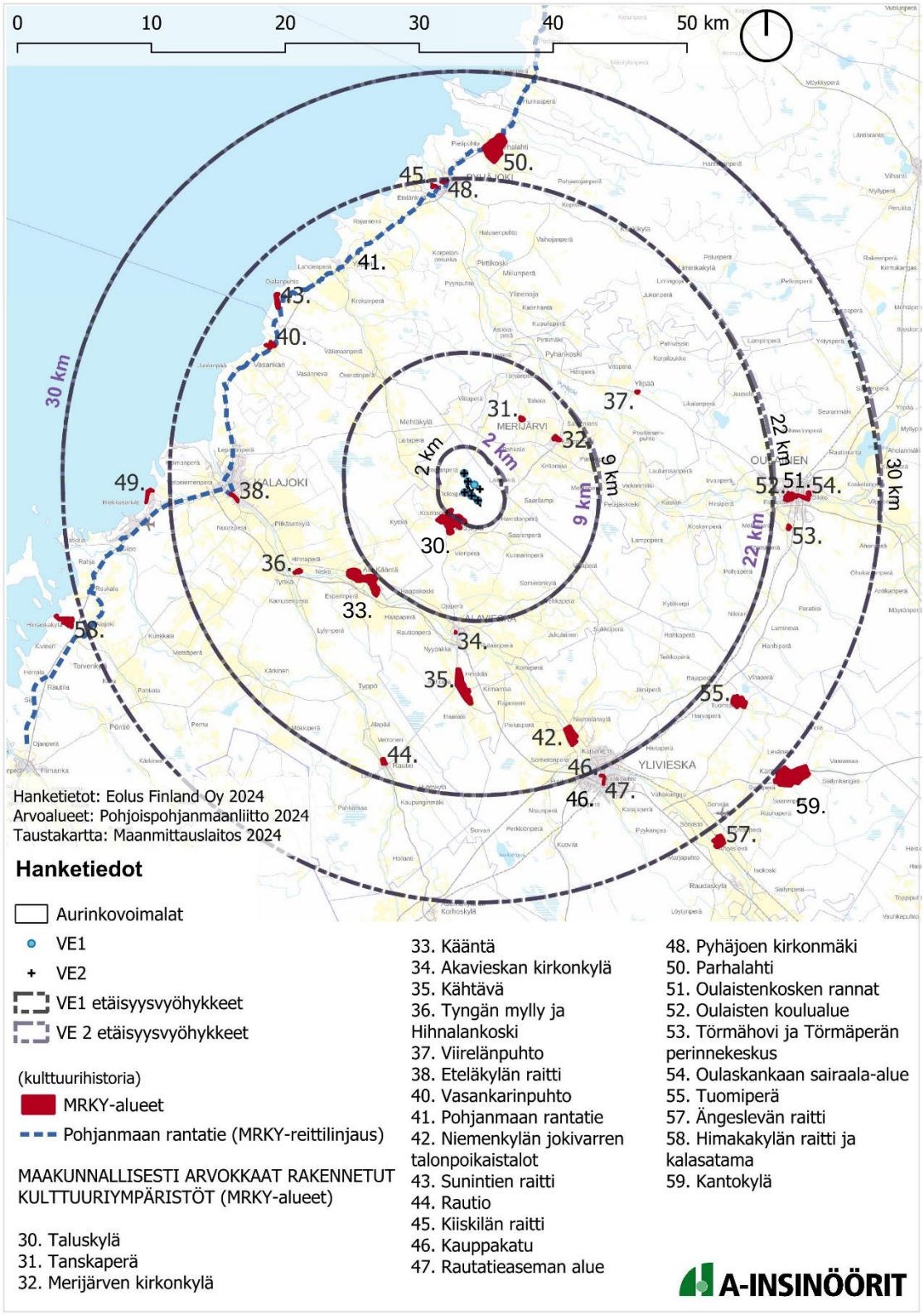
Aurinkovoimalat
Tuulivoimalat
Etäisyysvyöhykkeet

(kulttuurihistoria)
RKY-alueet
RKY-reittilinjaukset

VALTAKUNNALLISESTI ARVOKKAAT RAKENNETUT KULTTUURIYMPÄRISTÖT (RKY)

10. Jylkän talonpoikaistila
11. Kalaputaan kylä
12. Mattilanperän kylä
13. Pohjanmaan rantatie, Sunintie
14. Pohjanmaan rantatie, Yppärin Vanha tie
15. Pohjanmaan rantatie, Juolantie
16. Plassin vanha markkinapaikka
17. Kalajoen pappila
18. Rajaniemenkylä
19. Museosilta
20. Pohjanmaan rantatie, Vanhatie
21. Kalajokivarsi Ylivieskan keskustassa ja Savisilta
22. Pyhäjoen kalarannat, Jokipuojin kalaranta
23. Pyhäjoen kalarannat, Kaukon kalalanssi
24. Pohjanmaan rantatie, Parhalahti
25. Oulaisten rautatieasema
26. Pyhäjoen kalarannat, Parhalahti
27. Vähäkankaan kyläraitti
28. Pohjanmaan rantatie, Alajoentie
29. Korhoskylä

Kuva 18. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt.

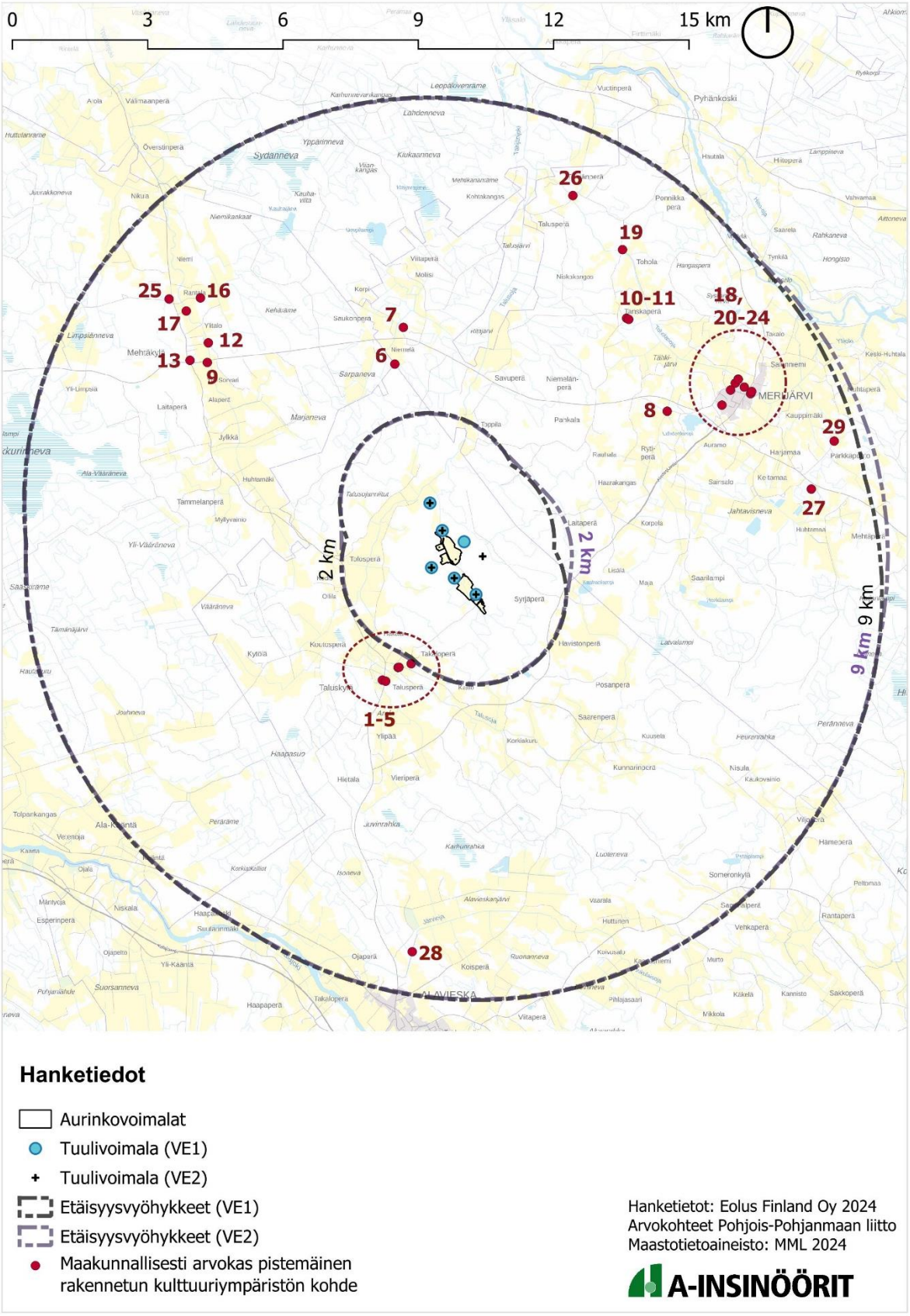
Kuva 19. Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt.

Taulukko 6. Maiseman ja kulttuuriympäristön arvoalueet 30 kilometrin säteellä tuulivoimalapaikoista.

Merkintä	Kohde	Etäisyys lähimmästä voimalasta
Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet		
1	Kalajokilaakson viljelymaisemat	24 km
2	Rahjan saaristomaisemat	24 km
Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet		
3	Pyhänkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	10 km
4	Petäjäskosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	10 km
5	Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa	11 km
6	Hiekkasärkät ja Rahjan saaristo	19 km
7	Pyhäjoen suun kulttuurimaisema	19 km
8	Parhalahden kulttuurimaisema	22 km
9	Piipsjärven kulttuurimaisema	27 km
Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt		
10	Jylkän talonpoikaistila	4 km
11	Kalaputaan kylä	11 km
12	Mattilanperän kylä	15 km
13	Pohjanmaan rantatie, Sunintie	17 km
14	Pohjanmaan rantatie, Yppärin Vanha tie	18 km
15	Pohjanmaan rantatie, Juolantie	18 km
16	Plassin vanha markkinapaikka	18 km
17	Kalajoen pappila	18 km
18	Rajaniemenkylä	20 km

19	Museosilta, Etelänkylän Isosilta	21 km
20	Pohjanmaan rantatie, Vanhatie	21 km
21	Kalajokivarsi Ylivieskan keskustassa ja Savisilta	22 km
22	Pyhäjoen kalarannat, Jokipuojin kalaranta	22 km
23	Pyhäjoen kalarannat, Kaukon kalalanssi	23 km
24	Pohjanmaan rantatie, Parhalahti	24 km
25	Oulaisten rautatieasema	24 km
26	Pyhäjoen kalarannat, Parhalahti	25 km
27	Vähäkankaan kyläraitti	26 km
28	Pohjanmaan rantatie, Alajoentie	28 km
29	Korhoskylä	30 km
Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt		
30	Taluskylä	2 km
31	Tanskaperä	6 km
32	Merijärven kirkonkylä	7 km
33	Kääntä	9 km
34	Akavieskan kirkonkylä	9 km
35	Kähtävä	12 km
36	Tyngän mylly ja Hihnalankoski	14 km
37	Viirelänpuhto	14 km
38	Eteläkylän raitti	17 km
40	Vasankarinpuhto	17 km
41	Pohjanmaan rantatie *(reittilinjaus)*	17 km

42	Niemenkylän jokivarren talonpoikaistalot	18 km
43	Sunintien raitti	18 km
44	Rautio	20 km
45	Kiiskilän raitti	21 km
46	Kauppakatu	22 km
47	Rautatieaseman alue	22 km
48	Pyhäjoen kirkonmäki	22 km
50	Parhalahti	23 km
51	Oulaistenkosken rannat	23 km
52	Oulaisten koulualue	23 km
53	Törmähovi ja Törmäperän perinnekeskus	23 km
54	Oulaskankaan sairaala-alue	24 km
55	Tuomiperä	24 km
57	Ängeslevän raitti	30 km
58	Himakakylän raitti ja kalasatama	31 km
59	Kantokylä	31 km

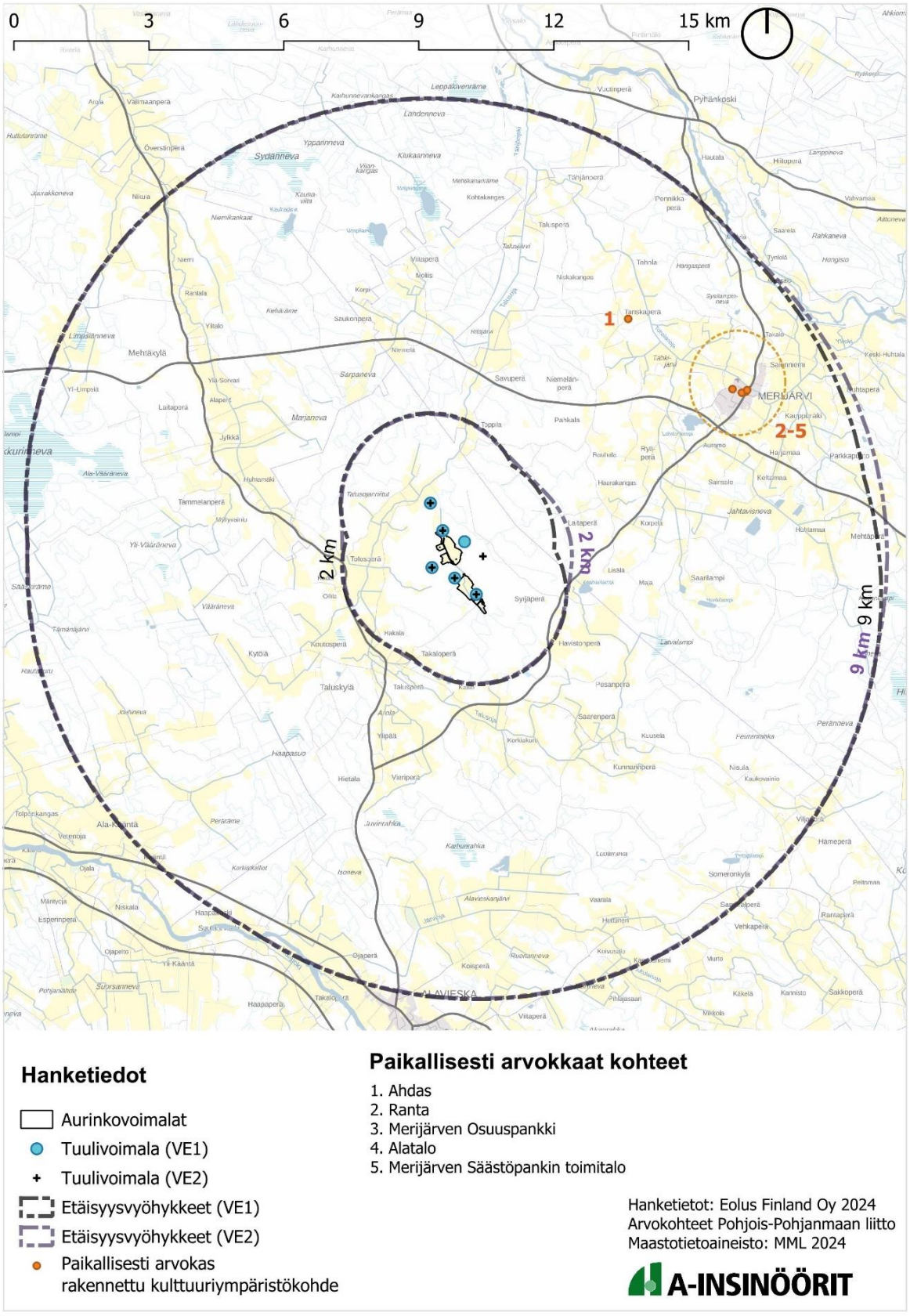

Kuva 20. Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt lähivaikutusalueella.

Taulukko 7: Maakunnallisesti arvokkaat pistemäiset kulttuuriympäristökohteet lähivaikutusalueella, 9 kilometrin säteellä.

Maakunnallisesti arvokkaat pistemäiset rakennetut kulttuuriympäristökohteet	
No	**Kohde**
1	Mäki-Takalo
2	Isotalus
3	Mikontalo
4	Taluskylän kyläkauppa
5	Taluskylän kansakoulu
6	Rajakivet
7	Saukonaho
8	Uiton silta ja vanha Kalajoen maantie
9	Keski-Sorvari
10	Tanskanharju
11	Tanskala
12	Ala-Sorvari, Kivelä ja Mehtäkylän osuusmeijeri
13	Mehtäkylän kyläkaupat
14	Nuorisoseurantalo Toivola
15	Kunnantalo (Merijärvi)
16	Yli-Nikula

17	**Silvasti**
18	**Makasiini**
19	**Toholan kanava**
20	**Merijärven kirkko**
21	**Merijärven kirkkopuisto**
22	**Merijärven vanhainkoti ja terveysasema**
23	**Merijärven kirjasto**
24	**Koivupuhdon koulu**
25	**Mehtäkylän vanha koulu**
26	**Tähjä**
27	**Keltala**
28	**Kuivatuskanava**
29	**Pärkkälä**

Kuva 21. Paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt lähivaikutusalueella. Kohteiden nimet löytyvät kartan selitteistä.

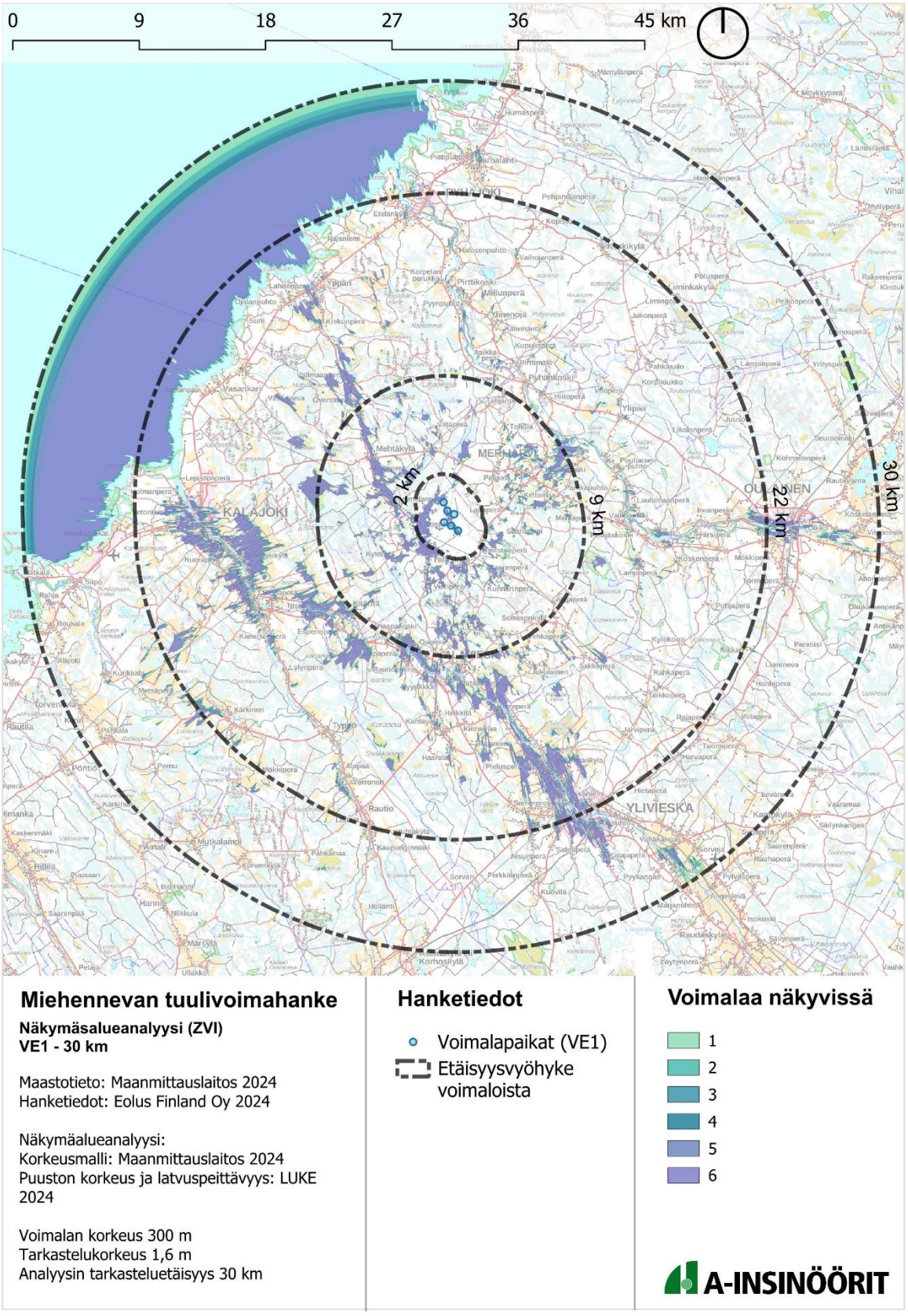
Maisemavaikutusten arviointi

4.1 Näkymäalueanalyysi

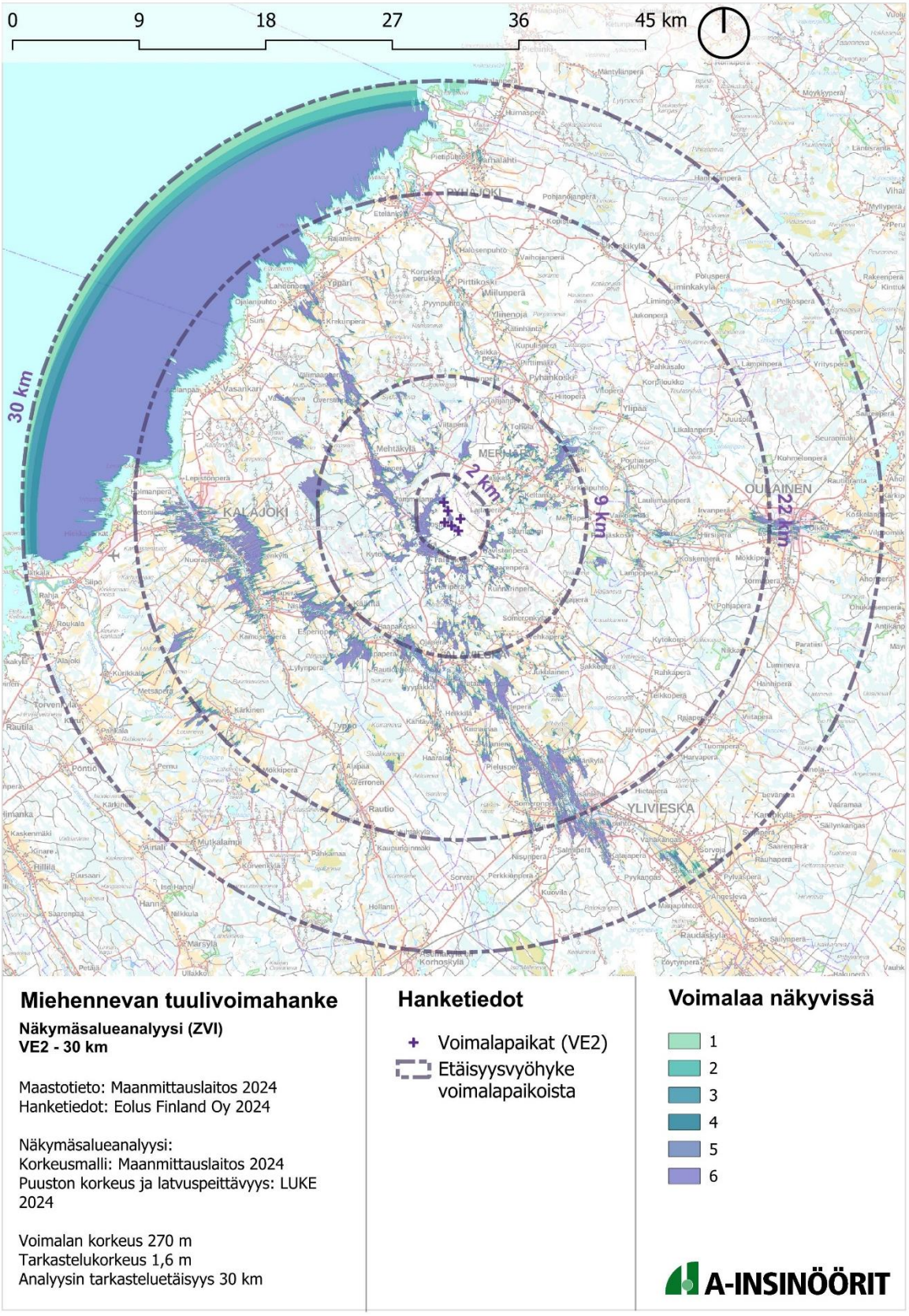
Selvitysalueelta on tehty näkymäalueanalyysi kaukovaikutusalueelta, 30 kilometrin etäisyydeltä voimaloista. Analyysi on rajattu 30 kilometrin etäisyydelle, sillä merkittävimmät maisemavaikutukset kohdistuvat tälle alueelle.

Näkymäalueanalyysin tarkemmat parametrit, vahvuudet ja puutteet on kuvattu johdannossa *Aineistot ja Menetelmät* kappaleessa.

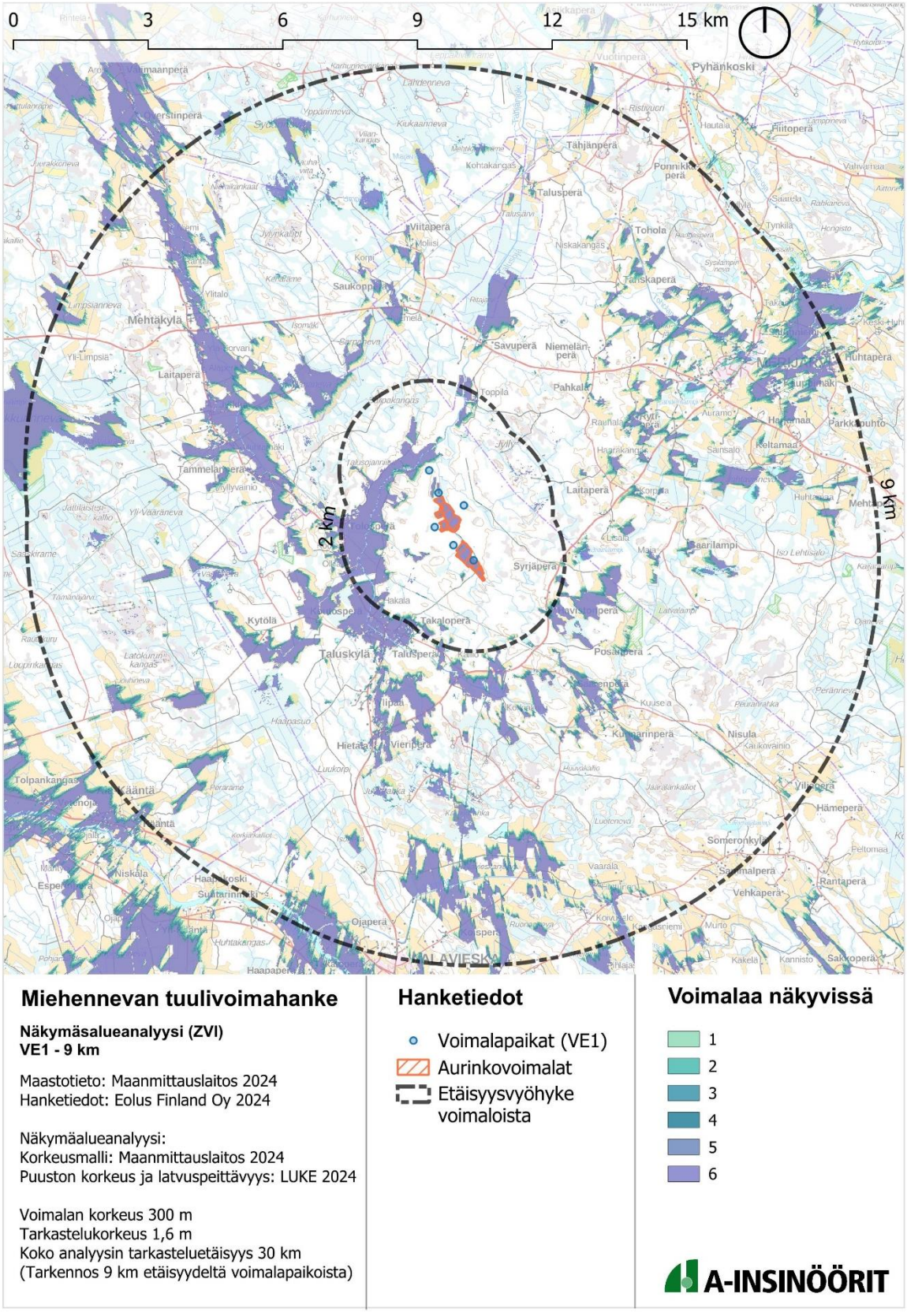
Näkymäalueanalyysin perusteella Miehennevan tuulivoimahankkeen suurimmat maisemavaikutukset kohdistuvat Kalajoen jokilaaksoon sekä Talusojan ja Mehtäkylän peltoaukeille.

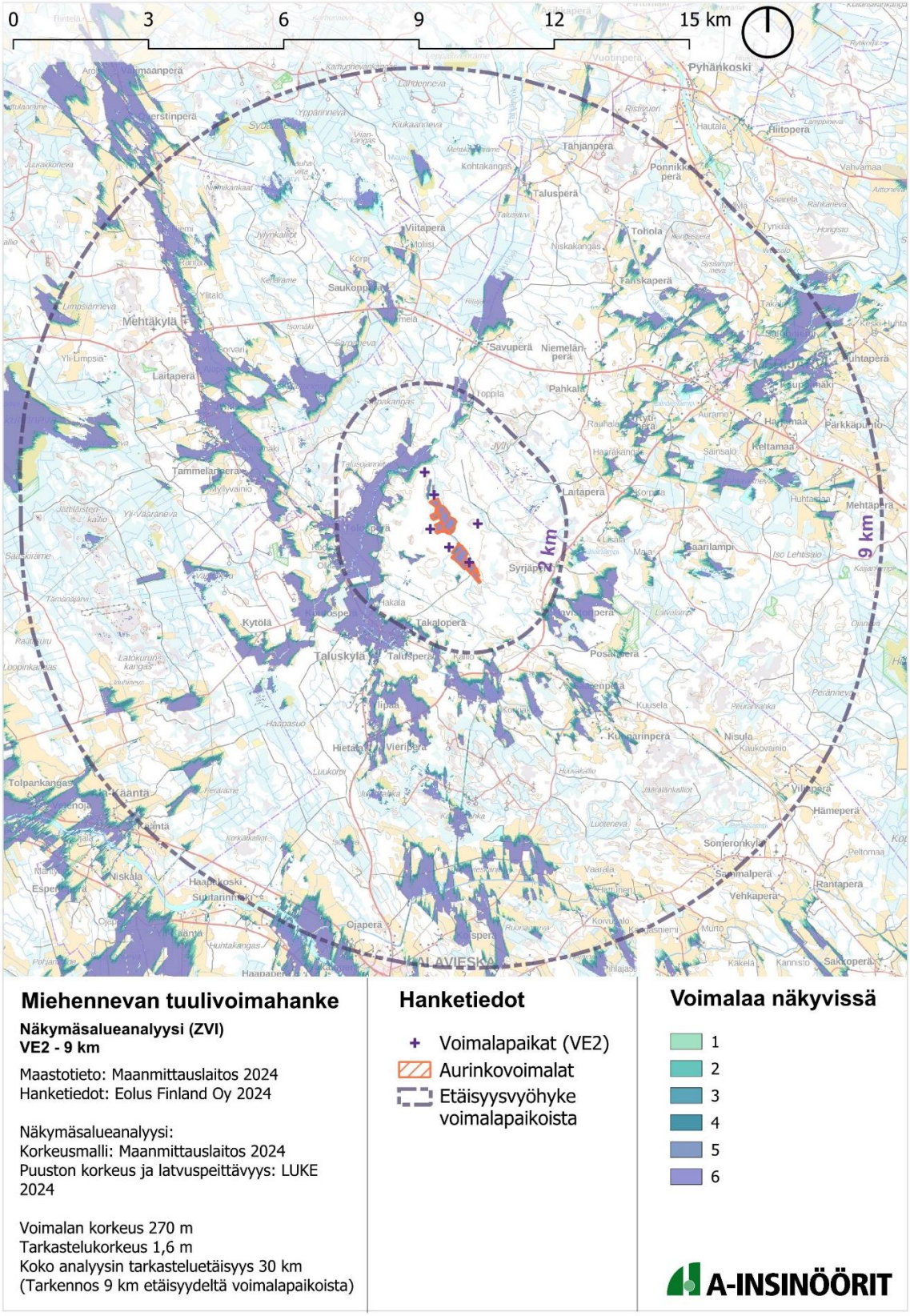
Kuva 22. Näkymäalueanalyysi Miehennevan tuulivoimahankkeesta, VE 1, 30 km säteellä.

Kuva 23. Näkymäalueanalyysi Miehennevan tuulivoimahankkeesta, VE 2, 30 km säteellä.

Kuva 24. Näkymäalueanalyysi Miehennevan tuulivoimahankkeesta, VE 1, 9 km säteellä.

Kuva 25. Näkymäalueanalyysi Miehennevan tuulivoimahankkeesta, VE 2, 9 km säteellä.

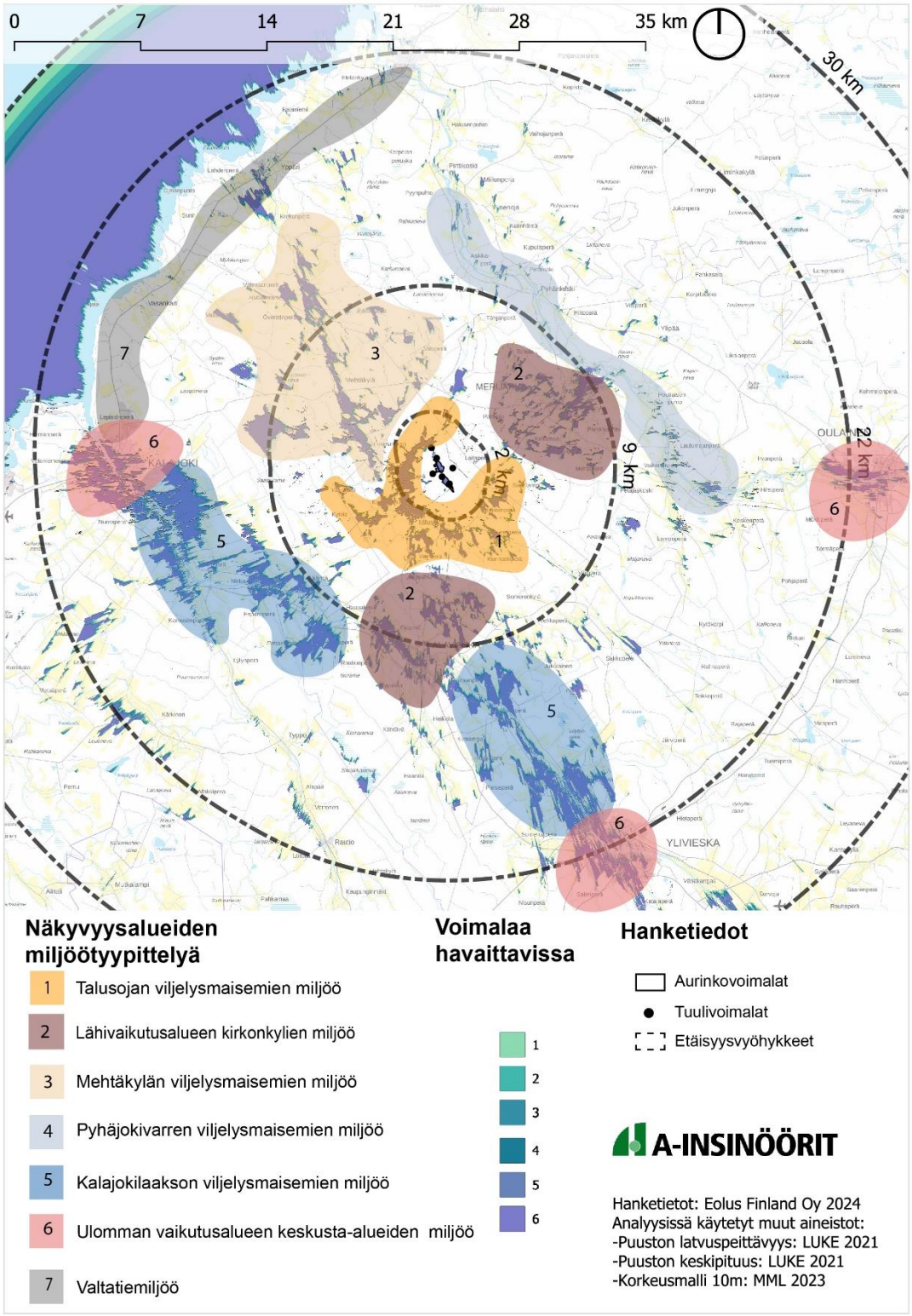
4.2 Miljöötyypit

Maisemaselvityksen, maastokäynnin ja näkymäalueanalyysin synteesinä on luotu eri luonteisia maisemakokonaisuuksia eli miljöötyyppejä. Yksittäisen miljöötyypin ominaispiirteet sekä tuulivoimapuiston aiheuttamat maisemavaikutukset alueelle ovat samankaltaisia. Arvokohteet, joihin kohdistuu huomattavia maisemavaikutuksia, on sisällytetty osaksi miljöötyyppejä.

Selvitysalueelle on luotu seitsemän erillistä miljöötyyppiä (Kuva 26):

- Talusojan viljelysmaisemien miljöö
- Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljöö
- Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö
- Pyhäjokivarren viljelysmaisemien miljöö
- Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö
- Ulomman vaikutusalueen keskusta-alueiden miljöö
- Valtatiemiljöö

Maisemavaikutusten arviointi tehdään tässä selvityksessä miljöötyypeittäin. Lisäksi arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset on arvioitu erikseen.

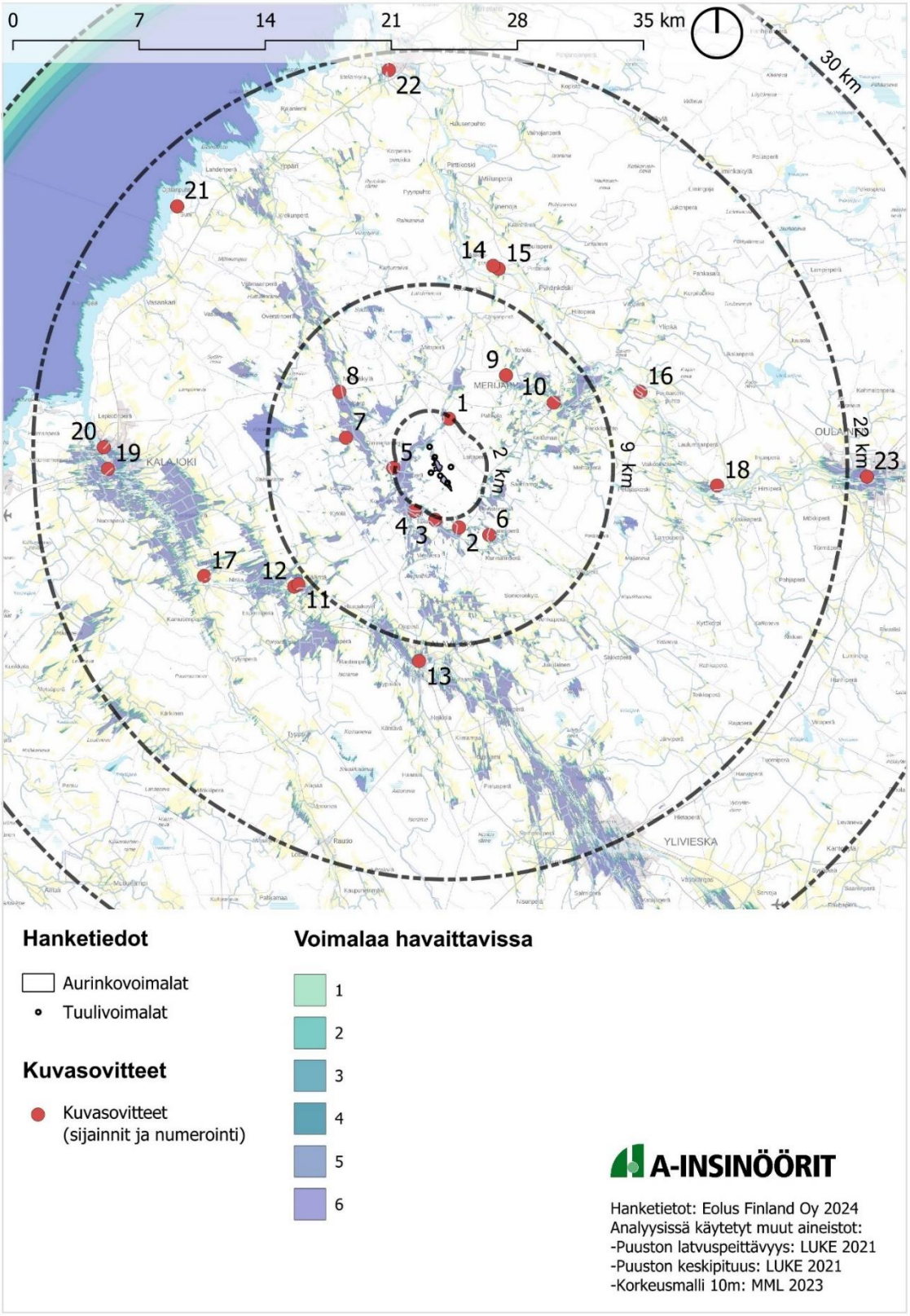
Kuva 26. Miljöötyypit.

4.3 Kuvasovitepisteet

Kuvasovitteita on tehty 23 eri kuvauspisteeltä, joiden on arvioitu edustavan laajasti erilaisia maisemia, arvoalueita ja asuinympäristöjä eri etäisyysvyöhykkeiltä ja suunnilta. Kuvasovitepisteiden sijainnit on esitetty kartalla 21 ja kuvasovitteet osana miljöötyyppikohtaista maisemavaikutusten arviointia. Kuvat on otettu kohti hankealuetta.

Kuvasovitteista 1,2,3,4,5,7 ja 8 on laadittu valoisan ajan havainnekuvien lisäksi pimeän ajan havainnekuvat. Yöaikaa havainnollistavat kuvat on tehty kuvasovitepisteistä, joihin kohdistuu merkittävimmät maisemavaikutukset pimeällä.

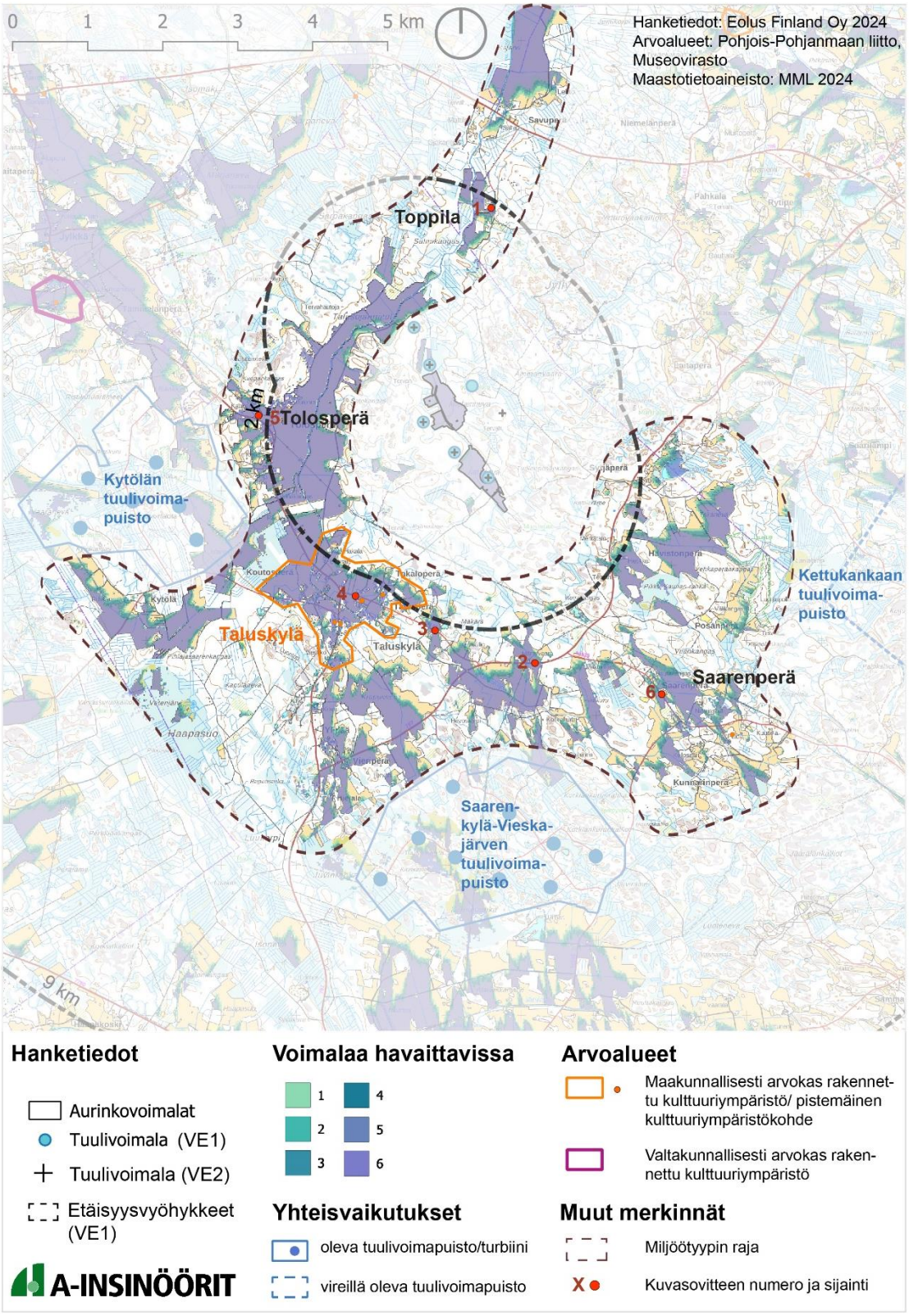
Tuulivoimaloiden maisemavaikutukset yöllä liittyvät pääosin lentoestevaloihin. Yökuvat on tässä toteutettu jatkuvasti päällä olevilla punaisilla valoilla molemmilla vaihtoehdoilla (VE 1 ja VE 2). Lentoestevalot erottuvat muutoin täysin pimeissä ja häiriöttömissä olosuhteissa paremmin kuin muutakin keinovaloa sisältävissä olosuhteissa.

Kuva 27. Kuvasovitteiden sijainnit.

4.4 Maisemavaikutukset miljöötyypeittäin

Talousojan viljelysmaisemien miljöö

Kuva 28. Talusojan viljelysmaisemien miljöö ja hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset.

Nykytila

Talusojan viljelysmaisemien miljöötyyppi muodostuu virtaveden ympärille asettuvista peltoaukeista sekä kylämäisestä asutuksesta. Alueen läpi virtaava Talusoja näkyy maisemassa sitä reunustavana peltoalueen kasvillisuutta monipuolisempana suojavyöhykkeenä. Maiseman merkittävimpiä ominaista ovat selkeät rajat peltoaukeiden ja metsäsaarekkeiden välillä sekä peltoaukeilta avautuvat pitkät näkymät. Asutus on keskittynyt avointen peltojen äärelle usein metsänreunan tuntumaan. Maisemassa näkyy vahvasti maatalouden harjoittaminen ja siihen liittyvät asuin-, huolto- ja talousrakennukset.

Maakunnallisesti arvokas Taluskylä on alueen merkittävin asutuskeskittymä. Taluskylän ohella asutusta on keskittynyt Tolosperän sekä Saarenperän pienkyliin. Asutuskeskittymät peltosaarekkeiden välissä rytmittävät maisemaa. Talusojan viljelysmaisemien miljöö rajoittuu nykyisellään etelästä ja lännestä tuulivoimapuistoihin.

Taluskylä edustaa 1500-luvulla syntynyttä perinteistä maaseutukylää, joka on syntynyt vakinaisen asutuksen myötä. Se oli kolmas Alavieskan seudulle syntynyt kylä. Arvokkaassa agraarimaisemassa on näkyvissä alueen pitkä historia. Alue on rakentunut kapean Talusojan varrelle, jonka ympärille metsäsaarekkeilla rajatut peltolohkot asettuvat. Asutus ja niihin liittyvät talousrakennukset ovat sijoittuneet ojien ja vanhojen teiden varsille peltoaukeiden keskelle useiden pihapiirien muodostamiksi ryppäiksi. Alueella on niin arkkitehtonisia, historiallisia kuin myös maisemallisia arvoja. Maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi on tunnistettu Isotalus, Mikontalo, Mäki-Takatalo, Tauluskylän kansakoulu ja kyläkauppa (Kuva 29, Kuva 30) (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015).

Kuva 29. Näkymä Talusperäntieltä kohti hankealuetta (E.K.).

Kuva 30. Isotalus kohti hankealuetta (E.K.).

Tolosperä asettuu hankealueen länsipuolelle. Alueella ei ole juurikaan loma-asutusta vaan pääosin asuinrakennuksia. Asutus on keskittynyt laajan pelto-aukean länsireunoille.

Uuden kerroksen Talusojan viljelysmaisemaan ovat tuoneet vuonna 2015 rakennettu Kytölän tuulivoimapuisto sekä vuonna 2016 valmistunut Saarenkylä-Vieskanjärven tuulivoimapuisto.

Maisemavaikutukset

Talusojan viljelysmaisemien miljöö sijoittuu tuulivoimapuiston välittömään ympäristöön ja lähivaikutusalueelle. Tämä osaltaan vaikuttaa siihen, että Miehennevan hankkeen aiheuttamat muutokset maisemassa tulevat olemaan merkittäviä.

Miehennevan tuulivoimapuisto tulee näkymään Taluskylän peltoaukeille metsänreunan takaa katsottaessa pohjoiseen. Turbiinit hahmottuvat maisemassa väljänä ja epäsymmetrisenä rivimäisenä muodostelmana. Hankkeen pohjoisimmat turbiinit peittyvät suurelta osin metsäsaarekkeen taakse (Kuvasovite 4).

VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset Taluskylän maakunnallisesti arvokkaalle alueelle muodostuvat VE1 vähäisemmiksi johtuen pääosin voimaloiden sijoittelusta. Toisessa vaihtoehdossa (VE2) yksi turbiineista peittyy suurelta osin metsäsaarekkeen taakse, kun taas ensimmäisessä vaihtoehdossa (VE 1) voimala on selkeästi havaittavissa asettuen puuston yläpuolelle. Voimaloiden matalammalla korkeudella on vain hyvin vähän merkitystä tuulivoimapuiston aiheuttamien maisemavaikutusten suuruuteen (Kuvasovite 4, VE1 ja VE2).

Taluskylän yöllinen maisema muuttuu Miehennevan lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan lentoestevalot asettuvat peltoaukeaa rajaavan metsänreunan yläpuolelle. Miehennevan tuulivoimapuisto luo olevien tuulivoimapuistojen rinnalle uuden kiintopisteen Taluskylän yölliseen maisemaan (Kuva 32 ja Kuva 34).

Kuva 31. Kuvasovite 4, VE1, Talusperäntie (Eolus Finland Oy).

Kuva 32. Kuvasovite 4, VE1, Talusperäntie, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 33. Kuvasovite 4, VE2, Talusperäntie (Eolus Finland Oy).

Kuva 34. Kuvasovite 4, VE2, Talusperäntie, yökuva (A-Insinöörit).

Pihapiirien puusto ja muu kasvillisuus peittää monin paikoin näkymiä hankealueen suuntaan, mikä pienentää asutuskeskittymiin kohdistuvia maisemavaikutuksia. Maakunnallisesti arvokkaista rakennuksista kansakoulu ja kyläkauppa jäävät kylän eteläosiin Taluskyläntien varteen. Rakennukset ovat asettuneet pohjoisesta etelään kulkevan tien suuntaisesti siten, ettei niistä avaudu näkymiä pohjoiseen sijoittuvan hankealueen suuntaan rakennuksille saavuttaessa tai niiltä poistuttaessa. Mikontalo on sijoittunut kansakoulun ja kyläkoulun tapaan sivuttain suhteessa hankealueeseen niin, että rakennuksen pääkatselusuunnissa uusi tuulivoimapuisto ei aiheuta kohteeseen suoria maisemavaikutuksia. Isotalus sijoittuu Mikontalon kanssa samaan pihapiiriin itä-

länsisuuntaisesti. Isotalukselle saavuttaessa rakennuksen takaa tulee todennäköisesti näkymään Miehennevan tuulivoimapuistoa. Mäki-Takatalo sijoittuu kaikista lähimmäksi hankealuetta, noin kahden kilometrin päähän lähimmästä turbiinista. Uudella tuulivoimapuistolla tulee oletettavasti kohdistumaan Mäki-Takatalon pihapiiriin, vaikkakin pihapiirin muut rakennukset ja kasvillisuus peittävät paikoin näkymiä.

Tolosperän rakennuksista ja niiden pihapiireiltä aukeaa laajoja näkymiä, joissa tuulivoimapuiston turbiinit asettuvat pitkähköön, väljään ja epäsymmetriseen riviin taivasta vasten metsäsaarekkeen yläpuolelle. Tolosperäntien kuvasovite kuitenkin havainnollistaa, miten pihapiirien puusto heikentää voimaloiden näkyvyyttä paikoittain.

VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset Tolosperäntielle muodostuvat VE1 vähäisemmiksi johtuen pääosin voimaloiden sijoittelusta. Toisessa vaihtoehdossa (VE2) yksi turbiineista asettuu katselupisteeseen nähden huomattavasti kauemmaksi, minkä vuoksi se hahmottuu maisemassa ensimmäistä vaihtoehtoa (VE1) pienempänä. Voimaloiden matalammalla korkeudella on kohtuullisen vähän merkitystä tuulivoimapuiston aiheuttamien maisemavaikutusten suuruuteen (Kuvasovite 5, VE1 ja VE2).

Tolosperäntien yöllinen maisema muuttuu Miehennevan lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan lentoestevalot asettuvat metsänreunan yläpuolelle. Pihapiirien puusto peittää voimaloiden lentoestevalojen näkyvyyttä paikoittain. Miehennevan tuulivoimapuisto luo olevien tuulivoimapuistojen rinnalle uuden kiintopisteen Tolosperäntien yölliseen maisemaan (Kuva 65 ja Kuva 67).

Kuva 35. Kuvasovite 5, VE1, Tolosperäntie (Eolus Finland Oy).

Kuva 36. Kuvasovite 5, VE1, Tolosperäntie, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 37. Kuvasovite 5, VE2, Tolosperäntie (Eolus Finland Oy).

Kuva 38. Kuvasovite 5, VE2, Tolosperäntie, yökuva (A-Insinöörit).

Etelästä tarkasteltuna Miehennevan tuulivoimapuisto hahmottuu maisemassa muutaman turbiinin rivinä, jonka taka-alalle sijoittuu yksittäisiä voimaloita. Turbiinit näkyvät metsänreunan takaa ja peittyvät osittain puuston taakse (katso kuvasovite 2 ja 3). VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset muodostuvat VE1 vähäisemmiksi johtuen pääosin voimaloiden sijoittelusta.

Alueen yöllinen maisema muuttuu Miehennevan lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan tuulivoimapuisto luo olevien tuulivoimapuistojen rinnalle uuden kiintopisteen Talusojan viljelysmaisemien miljööseen (Kuva 40, Kuva 42, Kuva 44 ja 45).

Kuva 39. Kuvasovite 2, VE1, Merijärventie (Eolus Finland Oy).

Kuva 40. Kuvasovite 2, VE1, Merijärventie, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 41. Kuvasovite 2, VE2, Merijärventie (Eolus Finland Oy).

Kuva 42. Kuvasovite 2, VE2, Merijärventie, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 43. Kuvasovite 3, VE1, Haapaniemi (Eolus Finland Oy).

Kuva 44. Kuvasovite 3, VE1, Haapaniemi, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 45. Kuvasovite 3, VE2, Haapaniemi (Eolus Finland Oy).

Kuva 46. Kuvasovite 3, VE2, Haapaniemi, yökuva (A-Insinöörit).

Miehennevan tuulivoimapuisto tulee muuttamaan merkittävästi Toppilan pihapiirien maisemaa. Yksittäiset turbiinit näkyvät pihapiireihin massiivisina elementteinä puuston takaa (katso Toppilan kuvasovite). Vaihtoehtojen VE1 ja VE2 aiheuttamien maisemavaikutusten suuruudessa ei ole merkittäviä eroja. Vaihtoehdossa kaksi turbiinit ovat hieman ensimmäistä vaihtoehtoa matalammat. Vaihtoehtojen keskinäisellä korkeuserolla ei ole juurikaan merkitystä maisemavaikutusten suuruuteen (kuvasovite 1).

Toppilan yöllinen maisema muuttuu Miehennevan lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä

valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan tuulivoimapuisto luo uuden kiintopisteen Toppilan yölliseen maisemaan (Kuva 48 ja Kuva 50).

Kuva 47. Kuvasovite 1, VE1, Toppila, päiväkuva (Eolus Finland Oy).

Kuva 48. Kuvasovite 1, VE1, Toppila, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 49. Kuvasovite 1, VE2, Toppila (Eolus Finland Oy).

Kuva 50. Kuvasovite 1, VE2, Toppila, yökuva (A-Insinöörit).

Saarenperän pihapiireihin ei tuulivoimapuisto tule oletettavasti näkymään asutuskeskittymää rajaavan puuston vuoksi (katso kuvasovite 6).

Kuva 51. Kuvasovite 6, VE1, Saarenperäntie (Eolus Finland Oy).

Kuva 52. Kuvasovite 6, VE2, Saarenperäntie (Eolus Finland Oy).

Yhteisvaikutukset

Uuden tuulivoimapuiston erottuminen Talusojan viljelysmaisemien miljöössä tulee muistuttamaan mittakaavallisesti olemassa olevia voimaloita, joskin Miehennevan voimalat tulevat olemaan olemassa olevia voimaloita hieman korkeampia. Nykyisten voimaloiden lisäksi alueen itäpuolella on vireillä Kettukankaan tuulivoimahanke. Toiminnassa (ja vireillä) olevien tuulivoimapuistojen vuoksi Miehennevan hanke ei muuta olennaisesti alueen nykyistä luonnetta, vaikkakin se tulee korostamaan merkittävästi alueen luonnetta energiantuotantomaisemana. Miehennevan ja Kettukankaan tuulivoimahankkeiden toteuduttua tuulivoimapuistot rajaavat peltoaukeita lähes joka ilmansuunnasta (saartovaikutus).

Lähimmät Kytölän tuulivoimalat sijoittuvat noin kilometrin päähän Taluskylän maakunnallisesti arvokkaasta alueesta ja Saarenkylä-Vieskanjärvellä noin kahden kilometrin etäisyydelle. Etäisyydet Taluskylästä olemassa oleviin turbiineihin ovat samaa luokkaa, mitä Miehennevan hankkeessa, joskin vielä pienemmät.

Kuva 53. Näkymä Taluskylästä kohti Kytölän tuulivoimapuistoa (E.K.).

Tolosperän kaakkoispuolelle noin kilometrin etäisyydelle sijoittuvat Kytölän tuulivoimapuiston lähimmät turbiinit, jotka näkyvät paikoin Tolosperän

asuinalueille. Miehennevan hankkeen myötä osalle pihapiireistä saattaa näkyä sekä Miehennevan, Kytölän että Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuistot. Tuulivoimapuistojen näkyminen pihapiireille riippuu paljon rakennusten suuntautuneisuudesta sekä pihapiirejä reunustavasta kasvillisuudesta.

Kuva 54. Näkymä Tolosperäntieltä etelään. Taustalla näkyy Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuisto (E.K).

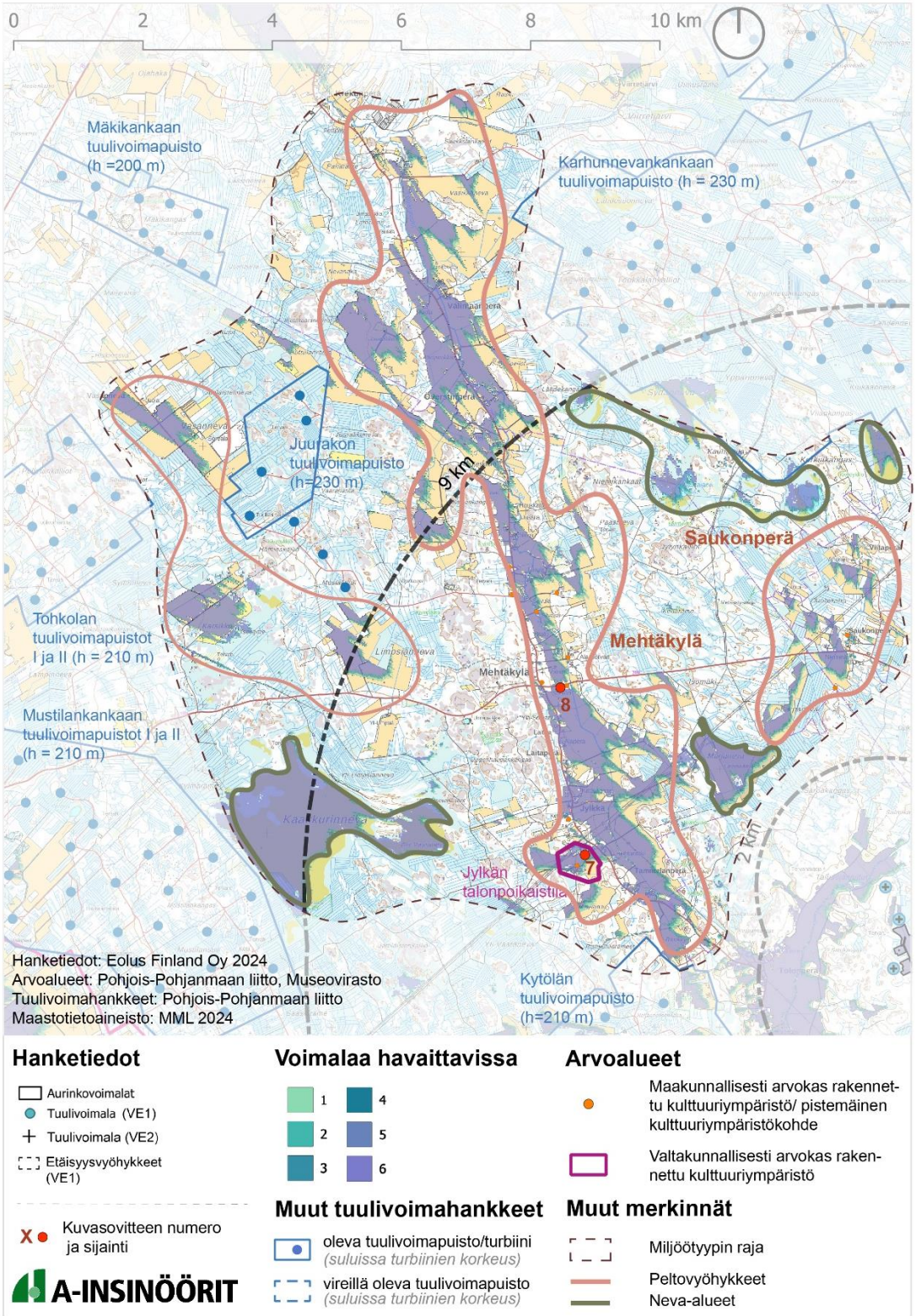

Kuva 55. Näkymä Tolosperäntieltä itään. Taustalla näkyy Kytölän tuulivoimapuisto (E.K).

Taulukko 8: Maisemavaikutusten merkittävyys Talusojan viljelysmaisemien miljöössä.

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Talusojan viljelysmaisemien miljöö	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Taluskylä, sijoittuu alueelle. **Yhteiskunnallinen merkitys:** -Alueelle sijoittuu kolme pientä asutuskeskittymää: Taluskylä, Saarenperä ja Tolosperä **Kyky sietää muutoksia:** -Yksittäisten alueelle ominaisten viljelysmaisemien yli aukeavien näkymien luonne muuttuu uusien tuulivoimapuistojen rakentamisen myötä. -Uuden tuulivoimapuiston rakentaminen ei kuitenkaan muuta juurikaan alueen identiteettiä, sillä aluetta reunustaa jo nykyisellään kaksi tuulivoimapuistoa.	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Talusojan viljelysmaisemien miljöö sijoittuu tuulivoimapuiston välittömään ympäristöön ja lähivaikutusalueelle noin 1–5 kilometrin etäisyydelle tuulivoimapuiston lähimmistä turbiineista. -Miehennevan tuulivoimapuisto näkyy maisemassa peltoaukeita ja pihapiirejä reunustavien puusaarekkeen takaa. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Miehennevan tuulivoimahanke ei muuta merkittävästi alueen identiteettiä, mutta korostaa alueen luonnetta energiantuotantomaisemana. -Uusi hanke aiheuttaa muiden hankkeiden kanssa yhteisvaikutuksena saartovaikutuksen Taulusojan viljelysmaisemaan: tuulivoimapuistot rajaavat aluetta lähes joka ilmansuunnasta.
JOHTOPÄÄTÖKSET	*Kohteen herkkyys:* **KOHTALAINEN**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: (kielteinen) SUURI** **VE2: (kielteinen) SUURI**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: (kielteinen) SUURI** **VE2: (kielteinen) SUURI**	

Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö

Kuva 56. Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö ja hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset.

Nykytila

Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö asettuu Pyhä- ja Kalajoen jokilaaksojen linjaan suuntautuen luoteesta kaakkoon. Maatalousalue alue on rakentunut Perämerelle laskevan Yppärinjoen varrelle hyville viljelysmaille. Asutus on keskittynyt nauhamaisesti peltoaukeiden äärelle ja teiden varsille. Merkittävimmät asutuskeskittymät ovat Yppärin- ja Tammelantien varrelle rakentunut Mehtäkylä sekä Kalajoentien varteen asettuva Saukonperä (Katso kuva 35).

Kuva 57. Saukonperä (E.K.).

Nauhamaisia maatalousmaisemia reunustavat suoalueet, joista merkittävin on lailla suojeltu suurehko Kaakkurinneva. Alueen eteläreunaan sijoittuu valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Jylkän talonpoikaistila.

Maiseman merkittävimpiä ominaista ovat selkeät rajat peltoaukeiden ja metsäsaarekkeiden välillä sekä peltoaukeilta avautuvat pitkät näkymät. Maisemassa näkyy vahvasti maatalouden harjoittaminen sekä siihen liittyvät asuin-, huolto- ja talousrakennukset. Aluetta reunustavat tuulivoimapuistot lähes kaikissa ilmansuunnissa, minkä vuoksi alueen nykyinen identiteetti rakentuu vahvasti energiantuotannon ympärille.

Jylkän talonpoikaistilan pihapiiri rajautuu avoimiin peltoaukeisiin pohjoisesta, idästä ja lännestä sekä metsäsaarekkeeseen etelästä. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö koostuu talonpoikaistilan pihapiiristä ja sinne sijoittuvista eri ikäisistä asuin- ja talousrakennuksista (Kuva 58).

Tilan ydin rakentuu kolmen eri-ikäisen asuinrakennuksen ja luhtiaitan ympärille. Ulompana asuinrakennuksista sijaitsee navetta ja riihi sekä muita talousrakennuksia. Alue edustaa pohjalaista 1800-luvun alun vaurasta talonpoikaisrakentamista.

Jylkän talonpoikaistilan maisemassa näkyy sen kaakkoispuolelle sijoittuva Kytölän tuulivoimapuisto. Alueen pohjoispuolella kulkevat maisemasta selkeästi erottuvat voimalinjat, jotka näkyvät rakennusten välistä, pihapiiristä pohjoiseen katsottaessa (Kuva 68).

Kuva 58. Näkymä lähestyttäessä Jylkän talonpoikaistilaa (E.K.).

Maisemavaikutukset

Miehennevan tuulivoimapuiston aiheuttamat suurimmat maisemavaikutukset Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöössä kohdistuvat alueen eteläosiin, jonne keskittyy myös miljöökokonaisuuden asutus. Lisäksi Saukonperän peltoaukeilla uusien turbiinien aiheuttamat maisemavaikutukset ovat oletettavasti huomattavia. Miehennevan tuulivoimapuisto tulee muuttamaan

asutuskeskittymistä etelään ja kaakkoon aukeavien näkymien luonnetta niin, että näkymiä hallitsee tulevaisuudessa vahvasti tuulivoima. Peltomaisemien pienipiirteinen mittakaava ja idyllinen luonne muuttuu.

Suunnitteilla olevat turbiinit sijoittuvat noin 4 kilometrin etäisyydelle Mehtäkylän ja Saukonperän asutuksesta. Läheisen sijainnin ja turbiinien suuren korkeuden vuoksi niiden asema maisemassa tulee olemaan hallitseva. Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit tulevat näkymään peltoaukeita rajaavien metsäsaarekkeiden takaa epäsymmetrisenä ja -yhtenäisenä turbiinien rivinä.

Voimaloiden matalammalla korkeudella vaihtoehdossa VE2 ei ole juurikaan merkitystä tuulivoimapuiston aiheuttamien maisemavaikutusten suuruuteen (Kuvasovite 8, VE1 ja VE2). Turbiinien keskinäinen sijoittelu vaihtoehdossa kaksi (VE2) tekee tästä hieman rauhallisemman verrattuna vaihtoehtoon yksi (VE1). Erot vaihtoehtojen aiheuttamien maisemavaikutusten välillä jäävät kuitenkin hyvin pieniksi.

Sorvarin yöllinen maisema muuttuu lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan lentoestevalot näkyvät metsänreunan yläpuolella. Ne luovat uuden kiintopisteen olevien tuulivoimapuistojen lentoestevalojen rinnalle alueen yölliseen maisemaan (Kuva 60 ja Kuva 62).

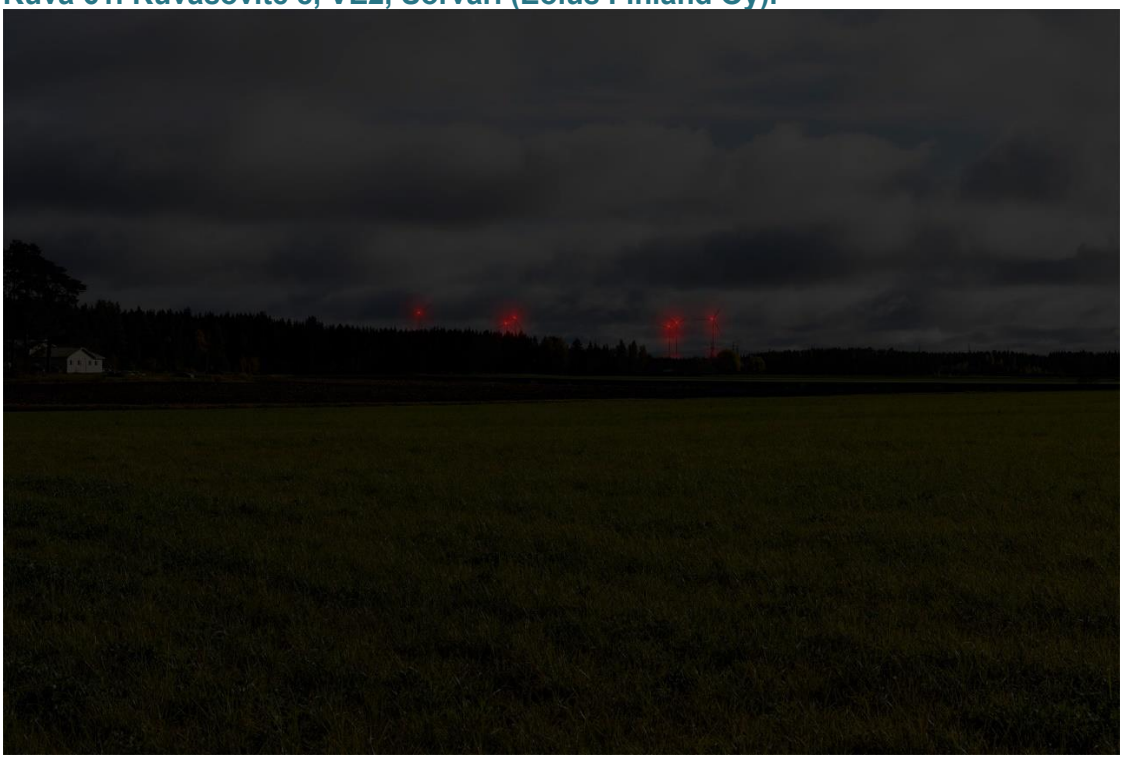
Kuva 59. Kuvasovite 8, VE1, Sorvari (Eolus Finland Oy).

Kuva 60. Kuvasovite 8, VE1, Sorvari, yökuva (A-Insinöörit).

Kuva 61. Kuvasovite 8, VE2, Sorvari (Eolus Finland Oy).

Kuva 62. Kuvasovite 8, VE2, Sorvari, yökuva (A-Insinöörit).

Jylkän talonpoikaistilalle voimalat eivät tule pääosin näkymään pihapiiriä rajaavan puuston ja rakennusten vuoksi: Miehennevan tuulivoimalan turbiinit jäävät piiloon puuston ja rakennusten taakse (Kuva 63). Miehennevan

tuulivoimapuisto saattaa kuitenkin näkyä RKY-alueen reunimmaisiin rakennuksiin. Talvisin maisema on kesäaikaan verraten avoimempi (puut lehdettömiä), mikä saattaa mahdollistaa turbiinien näkymisen laajemmalle Jylkän talonpoikaistilan pihapiiriin.

Jylkän talonpoikaistilalle johtavalta tieltä aukeaa laaja näkymä hankealueen suuntaan, jossa Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit asettuvat riviin peltoa rajaavan puusaarekkeen yläpuolelle. Osa turbiineista peittyy lähes kokonaan metsäsaarekkeiden taakse. Läheisen sijainnin vuoksi tuulivoimapuiston turbiinien rooli maisemassa on hallitseva (katso kuvasovite 7).

Voimaloiden matalammalla korkeudella vaihtoehdossa VE2 on kohtuullisen vähän merkitystä tuulivoimapuiston aiheuttamien maisemavaikutusten suuruuteen (Kuvasovite 7, VE1 ja VE2). Voimaloiden keskinäinen sijoittelu on Jylkän talonpoikaistilalle johtavalta tieltä rauhallisempi ja tasapainoisempi vaihtoehdossa yksi (VE1). Toisaalta toisessa vaihtoehdossa kaksi yksittäinen turbiini peittyy suurimmaksi osaksi olevan puuston taakse, mikä vähentää tuulivoimapuiston näkyvyyttä alueelle. Näillä perustein vaihtoehtojen VE1 ja VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset Jylkän talonpoikaistilalle muodostuvat yhtä suuriksi.

Jylkän yöllinen maisema muuttuu lentoestevalojen myötä merkittävästi. Alueella ei ole tuulivoimapuistojen ohella merkittäviä valohaittoja, minkä vuoksi lentoestevalot korostuvat maisemassa. Miehennevan lentoestevalot näkyvät puusaarekkeiden takaa. Ne luovat uuden kiintopisteen olevien tuulivoimapuistojen lentoestevalojen rinnalle alueen yölliseen maisemaan (Kuva 65 ja Kuva 67).

Kuva 63. Näkymä talonpoikaistilalta kohti hankealuetta. Miehennevan tuulivoimalan turbiinit jäävät suurelta osin piiloon puuston ja rakennusten taakse (E.K.).

Kuva 64. Kuvasovite 7, VE1, Jylkkä (Eolus Finland Oy)

Kuva 65. Kuvasovite 7, VE1, Jylkkä, yökuva (A-Insinöörit)

Kuva 66. Kuvasovite 7, VE2, Jylkkä (Eolus Finland Oy)

Kuva 67. Kuvasovite 7, VE2, Jylkkä, yökuva (A-Insinöörit)

Voimalat tulevat näkymään miljöötyypin reunamien neva-alueille. Alueen keskelle sijoittuva Marjaneva on nykyisellään turvetuotantoalue eikä muillakaan avoimilla suoalueilla ole merkittävää virkistyskäyttöä. Virkistyskäytön vähäisyyden perusteella suoalueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset eivät ole merkittäviä.

Yhteisvaikutukset

Miehennevan tuulivoimapuisto tulee vahvistamaan alueen identiteettiä energiantuotantomaisemana entisestään. Uuden tuulivoimapuiston hallitsevuuteen maisemassa tulee vaikuttamaan turbiinien korkeus: mitä korkeampia Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit ovat, sitä voimakkaammin ne erottuvat olemassa olevien matalampien tuulivoimapuistojen joukosta.

Alueita ympäröivät eri ilmansuunnista jo nykyisellään tuulivoima-alueet, jotka näkyvät avoimille peltoalueille (katso kuvat 42–45). Miehennevan tuulivoimapuiston toteuduttua itä on ainoa ilmansuunta, jonne katsottaessa ei toistaiseksi näy minkään tuulivoimapuiston turbiineja. Rakennukset ja teiden

varsien sekä pihapiirien kasvillisuus kuitenkin peittävät paikoin näkymiä hankealueen suuntaan.

Kuva 68. Näkymä Jylkäntieltä etelää kohti. Puusaarekkeiden takaa näkyy Kytölän tuulivoimapuisto (E.K.).

Kuva 69. Näkymä Mehtäkylästä Kaarantien ja Tammelantien risteyksestä kohti Karjunnevankankaan tuulivoimapuistoa. Lähimmät turbiinit ovat 230 metriä korkeita ja sijoittuvat noin 7 kilometrin etäisyydelle katselupisteestä (E.K.).

Kuva 70. Näkymä Silvasinkujalta kohti hankealuetta. Lähimmät turbiinit ovat 230 metriä korkeita ja sijoittuvat noin 4,5 kilometrin päähän tarkastelupisteestä (E.K).

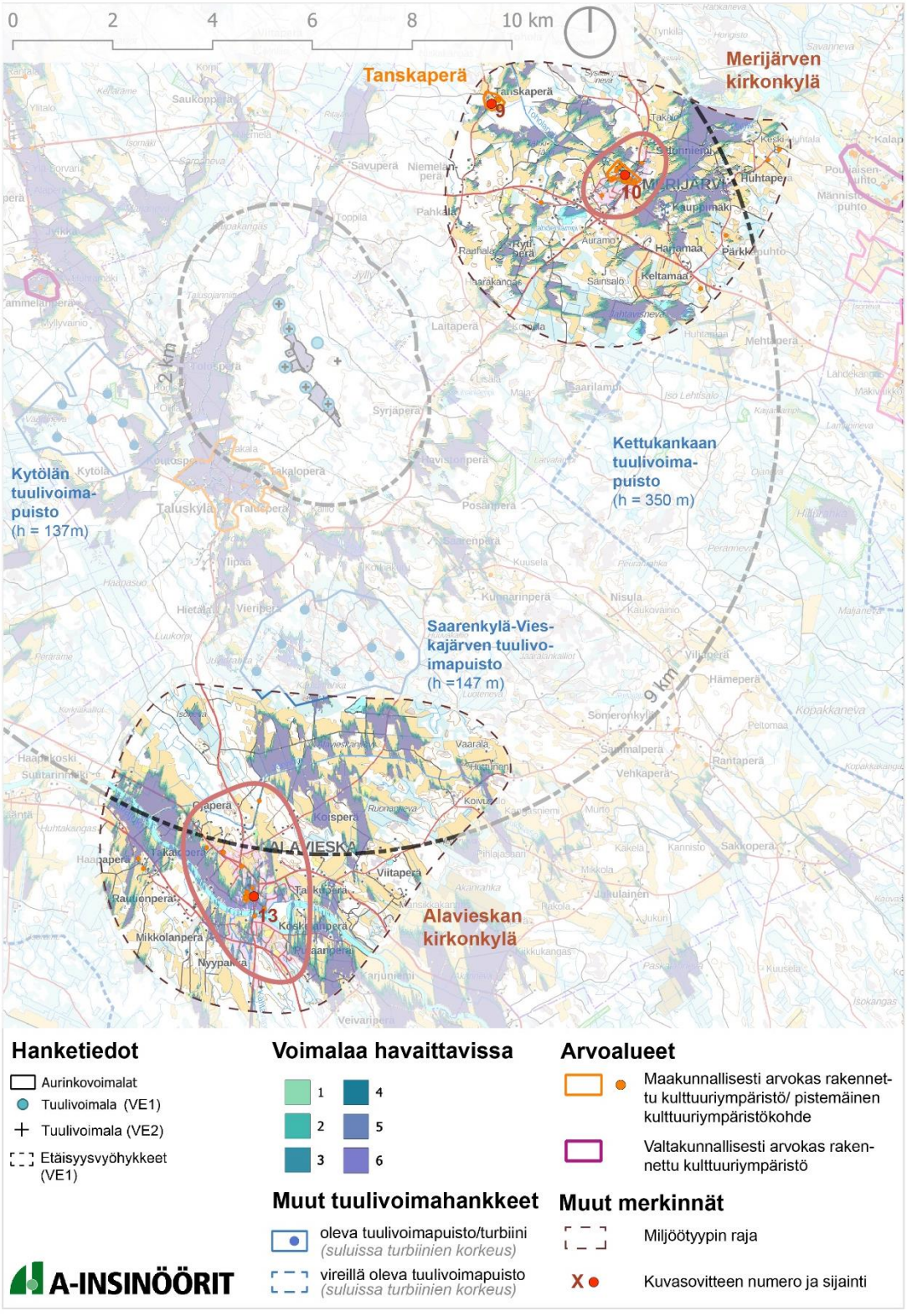
Kuva 71. Näkymä Jylkäntieltä etelää kohti. Puusaarekkeiden takaa näkyy Kytölän tuulivoimapuisto (E.K.).

Taulukko 9: Maisemavaikutusten merkittävyys Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöössä.

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Alueelle sijoittuu valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Jylkän talonpoikaistila sekä yksittäisiä rakennuksia, jotka on tunnistettu maakunnallisesti arvokkaiksi. **Yhteiskunnallinen merkitys:** -Miljöötyypin eteläosiin sijoittuvat Mehtäkylän sekä Saukonperän asutuskeskittymät ovat lähialueen merkittäviä asuinympäristöjä. **Kyky sietää muutoksia:** -Maiseman merkittävimpiä ominaisuuksia ovat selkeät rajat peltoaukeiden ja metsäsaarekkeiden välillä sekä peltoaukeilta avautuvat pitkät näkymät. -Maisemassa näkyy vahvasti maatalouden harjoittaminen sekä siihen liittyvät asuin-, huolto- ja talousrakennukset. -Alue on vertikaalissuunnassa pienipiirteistä olemassa olevia tuulivoimapuistoja ja sähkönsiirtoverkkoja lukuun ottamatta. -Aluetta reunustaa tuulivoimapuisto lähes kaikissa ilmansuunnissa, minkä vuoksi sen nykyinen identiteetti rakentuu vahvasti energiantuotannon ympärille. -Uusi tuulivoimapuisto vahvistaa alueen saartovaikutusta yhteisvaikutuksena muiden hankkeiden kanssa.	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Miehennevan turbiinit sijoittuvat noin 4 kilometrin etäisyydelle Mehtäkylän ja Saukonperän asutuksesta ja 5 kilometrin etäisyydelle Jylkän talonpoikaistilasta. -**Jylkän talonpoikaistilalla** Miehennevan tuulivoimalan turbiinit jäävät todennäköisesti suurelta osin piiloon alueen itäreunaan sijoittuvien rakennusten ja puuston taakse. Jylkän talonpoikaistilan RKY-alueen reunimmaisista rakennuksista ja niiden piha-alueilta sekä pihapiiristä pohjoiseen kulkevalta Jylkäntieltä saattaa näkyä turbiinirivistö metsän reunan takaa. Näkyessään tuulivoimapuiston turbiinit asettuvat metsän reunan taakse rivimäiseksi muodostelmaksi -**Saukonperän** peltoaukeille Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit tulevat paikoin näkymään metsän reunan takaa kuuden turbiinin rykelmänä. -Miehennevan tuulivoimapuisto näkyy **Mehtäkylän** peltoaukeille ja oletettavasti myös osalle pihapiireistä. Näkyessään tuulivoimapuiston turbiinit asettuvat metsän reunan taakse epäsymmetriseksi ja -yhtenäiseksi rivimuodostelmaksi. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Miehennevan tuulivoimapuisto tulee muuttamaan asutuskeskittymistä etelään ja kaakkoon aukeavien näkymien luonnetta niin, että ne rakentuvat

		tulevaisuudessa vahvasti tuulivoiman ympärille. Peltomaisemien pienipiirteinen mittakaava ja idyllinen luonne muuttuu. -Alueelle ominainen näkymä tulee lähes kaikkiin ilmansuuntiin katsottaessa olemaan viljelysmaisema, jota reunustavien puusaarekkeiden takaa näkyy hallitsevalla tavalla tuulivoimapuiston turbiinit.
JOHTOPÄÄTÖKSET	*Kohteen herkkyys:* **SUURI**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: (kielteinen) SUURI** **VE2: (kielteinen) SUURI**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: (kielteinen) SUURI** **VE2: (kielteinen) SUURI**	

Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt: Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät

Kuva 72. Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt ja hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset.

Nykytila

Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljöisiin lukeutuvat maakunnallisesti arvokkaat Merijärven sekä Alavieskan kirkonkylät (mrky-alueet) sekä niiden lähiympäristöt (Kuva 72). Molemmat kirkonkylistä ovat asettuneet vesistöjen äärelle: Merijärven kirkonkylä Pyhäjoen ja Alavieskan kirkonkylä puolestaan Kalajoen varrelle. Kirkonkylien kaupunkikuvallinen luonne rakentuu vahvasti keskusta-alueelle sijoittuvan kirkon sekä vanhojen liike ja palvelurakennusten ympärille. Alueiden kaupunkirakenne on pääosin melko väljä ja pienimittakaavainen uudehkoja palvelurakennuksia ja niiden laajoja parkkialueita lukuun ottamatta. Merijärven kirkonkylän länsipuolelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas Tanskanperällä sijaitseva Tanskankylän puhto (mrky-alue), johon kohdistuvia maisemavaikutuksia käsitellään osana lähivaikutusalueen kirkonkylien miljöitä.

Merijärven kirkonkylä on syntynyt Tähkijärven ja Merijärven väliselle kannakselle, jotka ovat sittemmin kuivattu peltomaaksi. Pysyvää ja ympärivuotista maanviljelystä alueella on ollut 1500-luvulta lähtien. Alueen asukkaiden elanto on tullut maanviljelyn lisäksi kalastuksesta, karjanhoidosta sekä tervanpoltosta. 1700-luvun lopulla valmistunut kirkko yhdessä kirkkopuiston kanssa muodostaa kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden. Kirkonkylän koulut sekä liikerakennukset sijoittuvat maastonmuotoja myötäilevän raitin varrelle. Alueen maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet (*Alatalo, Koivupuhdon koulu, Makasiini, Merijärven kirjasto, Merijärven osuuspankki, Merijärven säästöpankin toimitalo, Merijärven vanhainkoti ja terveysasema, Ranta*) ovat kirkon lisäksi peräisin pääosin 1900-luvulta. Nykyisenä kunnantalona toimivat kansakoulu ja Makasiini ovat tästä poiketen 1800-luvun lopulta (katso kuva 47–49) (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015)

Kuva 73. Merijärven kirkko. Näkymä hankealueesta poispäin (E.K.).

Kuva 74. Vuonna 1925 kirkonkylään siirretty Alatalo sijoittuu Merijärventien varrelle. Näkymä tieltä länttä kohden (E.K.).

Kuva 75. Näkymä Merijärven kirkonkylän Vanhatieltä kohti hankealuetta. Kuvassa näkyy Merijärven kotiseutumuseo (E.K.).

Tanskalan puhto sijaitsee Tanskanperällä ja on yksi Merijärven vanhimmista alueista, joilta löytyy asutusta. Alue edustaa talopoikaista rakentamisperinnettä. Alue rakentuu kolmen pihapiirin ympärille: Tanskanharjun, Ahtaan ja Tanskalan. Jokaisessa pihapiirissä on yksi vaalea vaakalaudoitettu puutalo. Näiden lisäksi kolmeen pihapiiriin kuuluu navettarakennus, puoji sekä muita ulkorakennuksia. Rakennuksia reunustavat pienialaiset viljelysalueet, jotka ovat osa maakunnallisesti arvokasta kokonaisuutta. (katso kuva 50–55) (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015)

Tanskanharjun pihapiirin päärakennus on päässyt ränsistymään, mikä heikentää sen maisemallista arvoa. Sen sijaan Tanskalan pihapiirin päärakennus oli hoidettu ja näkymä rakennusta kohden miellyttävä. Tanskanharjun ja Tanskalan pihapiirien päärakennukset ovat asuinrakennuksia. Pihapiireiltä löytyy merkkejä kausiluonteisesta tai ympärivuotisesta asutuksesta.

Kuva 76. Tanskalan pihapiirin päärakennus (E.K.).

Kuva 77. Tanskanharjun pihapiiri (E.K.).

Maakunnallisesti arvokkaaksi määritellylle Alavieskan kirkonkylän keskusta-alueelle sijoittuu kirkko, koulu ja asuntolarakennus sekä Kalliomäen liikerakennus. Ne edustavat jälleenrakennuskauden aikaista rakentamista ja niillä on

merkittävä rooli kirkonkylän maisemassa. Alavieskan kirkko ilmentää jälleenrakennuskauden klassistisia piirteitä. Nykyinen kirkko on peräisin 1900-luvun alkupuolelta ja kirkkotapuli 1700-luvun loppupuolelta. (katso kuva 52–55) (Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2015)

Kuva 78. Alavieskan kirkko. Näkymä hankealueesta poispäin (E.K.).

Kuva 79. Kalliomäen liikerakennus. Näkymä hankealueesta poispäin (E.K.).

Kuva 80. Kirkonkylän ala-aste (E.K.).

Kuva 81. Näkymä kirkonkylän ala-asteen pihasta kohti Alavieskan kirkkoa (E.K.).

Maisemavaikutukset

Voimaloiden näkyminen taajama-alueelle riippuu paljolti rakennusten suuntautuneisuudesta sekä tienvarsien, puistojen ja pihapiirien kasvillisuudesta. Todellisuudessa taajama-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset jäävät verrattain vähäisiksi, sillä rakennukset ja kasvillisuus peittävät näkymiä hankealueen suuntaan. Näkymiä peittävän kasvillisuuden vaikutus vähenee kuitenkin talvea kohden lehtipuiden lehvästön hävittyä. Asutuskeskittymiä ympäröi laajat peltoaukeat, joihin kohdistuvat visuaaliset maisemavaikutukset ovat keskusta-alueita huomattavammat.

Hankealue sijoittuu noin 6–7 kilometrin päähän maakunnallisesti arvokkaasta Merijärven kirkonkylästä (Merijärven kirkonkylän mrky-alue). Alue asettuu Toholanojan eteläpuolelle hankealueen suuntaisesti. Kirkonkylän rakennukset sekä pihapiirien kasvillisuus peittävät näkymiä Miehennevan suuntaan (Kuva 82). Peittokasvillisuus koostuu sekä havu- että lehtipuista. Miehennevan tuulivoimalat saattavat näkyä paikoin Merijärven kirkonkylään etenkin talvella maiseman ollessa kesään verraten avoimempi. Näkyessään tuulivoimapuiston turbiinit asettuvat maisemaan rivimäiseksi muodostelmaksi. Merijärven Osuuspankin kulmilta aukeavassa näkymässä Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit peittyvät päivittäistavarakaupan taakse (katso

kuvasovite 10)

Kuva 82. Merijärven kirkonkylässä on runsaasti kasvillisuutta, joka peittää näkymiä hankealueen suuntaan. Näkymä Merijärven kirkon eteläpuolelta kohti kirkkoa. (E.K.).

Kuva 83. Kuvasovite 10, VE1, Merijärven keskusta (Eolus Finland Oy)

Kuva 84. Kuvasovite 10, VE2, Merijärven keskusta (Eolus Finland Oy)

Miehennevan tuulivoimahankkeesta ei oletettavasti aiheudu juurikaan visuaalisia maisemavaikutuksia Alavieskan kirkonkylän keskusta-alueille. Hankealue sijoittuu noin 10 kilometrin päähän Alavieskan kirkonkylästä pohjoiseen. Näkymät maisemakuvallisesti tärkeiltä rakennuksilta avautuvat kirkon ja Kalliomäen liikerakennuksen osalta hankealueesta poispäin. Näkymiä arvokkailta rakennuksilta hankealueen suuntaan rajoittavat keskusta-alueen rakennukset ja puusto. Pitkiä näkymälinjoja hankealueelle asti ei näin ollen muodostu (katso kuvasovite 13). Talvisin maiseman ollessa avoimempi, voimalat saattavat näkyä, vaikka kesäaikaan ne peittyisivätkin lehtipuiden taakse.

Kuva 85. Kuvasovite 13, VE1, Alavieskan keskusta (Eolus Finland Oy)

Kuva 86. Kuvasovite 13, VE2, Alavieskan keskusta (Eolus Finland Oy)

Tanskalanpuhdon eteläpuolelle sijoittuu korkeita puuryhmiä, jotka peittävät näkymiä hankealueen suuntaan. Uusi tuulivoimapuisto ei tule todennäköisesti

juurikaan näkymään Tanskanperän pihapiireihin (katso kuvasovite 9). Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen.

Kuva 87. Kuvasovite 9, VE1, Tanskaperä (Eolus Finland Oy)

Kuva 88. Kuvasovite 9, VE2, Tanskaperä (Eolus Finland Oy)

Yhteisvaikutukset

Saarenkylä-Vieskanjärven tuulivoimapuisto sijoittuu Alavieskan kirkonkylää reunustavien peltoaukeiden laitamille. Alavieskan kirkonkylän maisemassa Miehennevan tuulivoimapuisto sijoittuu Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuiston taakse, mikä osaltaan pienentää hankeen aiheuttamia mahdollisia maisemavaikutuksia. Turbiinien korkeus Miehennevan hankkeessa tulee kuitenkin olemaan huomattavasti Saarenkylä-Vieskanjärven turbiineja (h=210 m) korkeampi, minkä vuoksi turbiinit saattavat näkyessään hahmottua maisemassa suuremmasta etäisyydestä huolimatta verrattain korkeina. Mikäli Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit näkyvät alueelle, hahmottuvat ne maisemassa Saarenkylä-Vieskanjärven tuulivoimapuiston taakse asettuvana turbiinien rykelmänä.

Pyhäkosken tuulivoimapuisto sijoittuu noin 6 kilometriä Merijärven keskusta-alueesta pohjoiseen. Merijärven keskusta-alueen eteläpuolelle on suunnitteilla Kettukankaan tuulivoimapuisto noin 3 kilometrin etäisyydelle. Tanskanperän pohjoispuolelle, noin 2,5 kilometrin etäisyydelle, sijoittuu Ristivedon

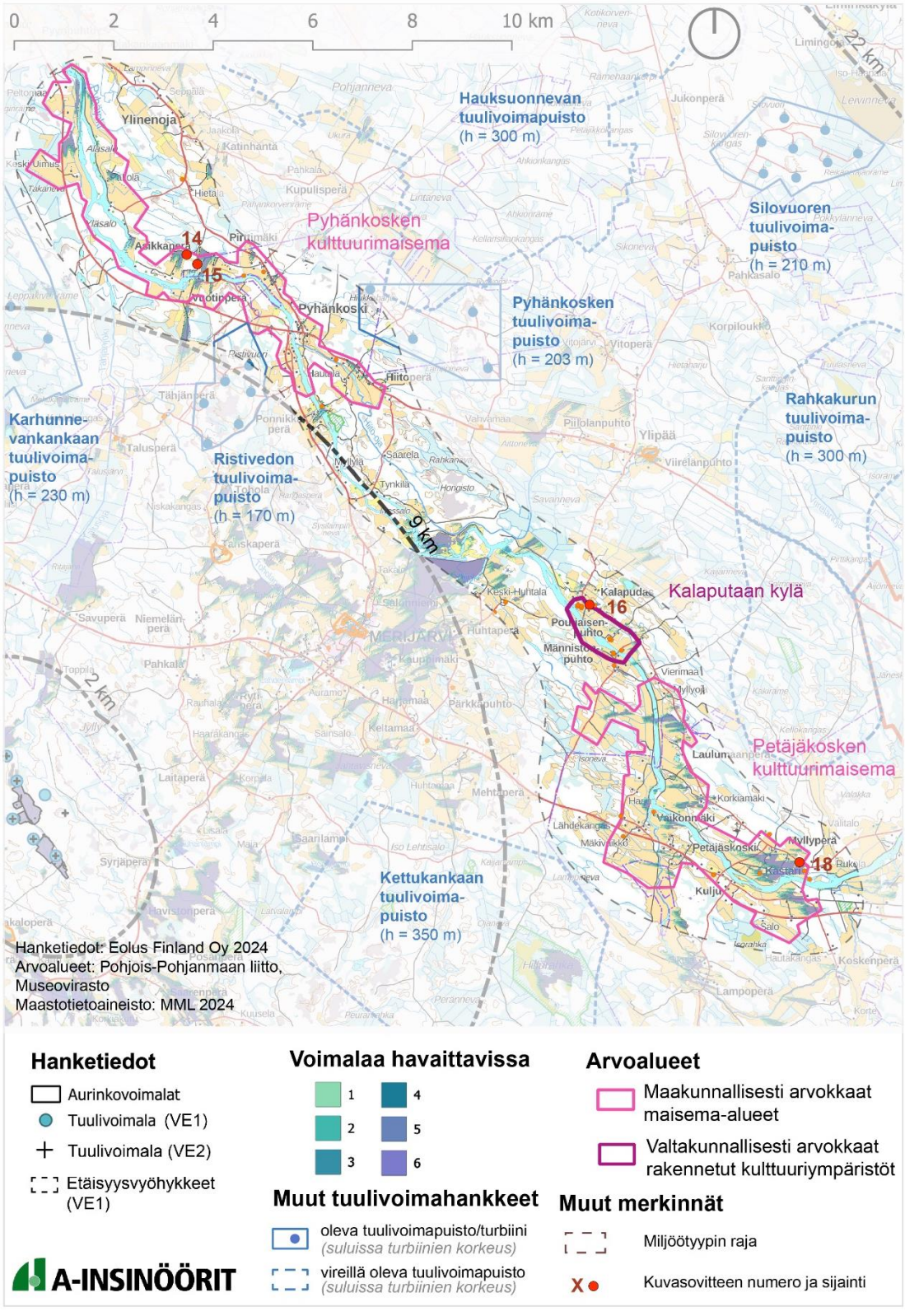
tuulivoimapuisto. Olemassa olevien tuulivoimahankkeiden vuoksi kirkonkylien seudut hahmottuvat jo nykyisellään energiantuotantomaisemana.

Taulukko 10: Maisemavaikutusten merkittävyys Merijärven ja Alavieskan kirkonkylien miljöössä.

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt: **Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät**	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Alueelle sijoittuu maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä • Tanskaperä, • Merijärven keskusta-alue • Alavieskan keskusta **Yhteiskunnallinen merkitys:** -Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät ovat lähialueen merkittäviä asutuskeskittymiä. -Asutuskeskittymiä ympäröivät laajat peltoaukeat, joiden reunamille sijoittuu keskusta-alueisiin verraten väljemmin asutusta. **Kyky sietää muutoksia:** -Alavieskan kirkonkylän identiteetti rakentuu vahvasti alueen kirkko- sekä liike- ja koulurakennusten ympärille. Merijärven kirkonkylän identiteetti rakentuu etenkin liike- ja koulurakennusten ympärille kirkon sijoittuessa keskusta-alueen laitamille. Kirkonkylien kaupunkirakenne on väljä ja vehreä. -Uuden ajallisen kerroksen kirkonkylien keskusta-alueille ovat tuoneet päivittäistavarakaupat laajoine parkkialueineen -Alavieskan kirkko on lähialueensa merkittävä maamerkki. Merijärven kirkko ei syrjäisen sijaintinsa vuoksi hahmotu yhtä merkittävänä maamerkkinä. Molempien kirkkojen saapumisreitit kulkevat hankealueesta poispäin	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Hankealue sijoittuu noin 10 kilometrin päähän **Alavieskan kirkonkylästä** pohjoiseen. -Hankealue sijoittuu noin 6–7 kilometrin päähän maakunnallisesti arvokkaasta **Merijärven kirkonkylästä**. **-Tanskan puhto** sijoittuu noin 6 kilometrin päähän suunnitellun tuulivoimapuiston lähimmästä turbiinista. -Merijärven ja Alavieskan kirkonkylässä sekä Tanskanperässä rakennukset sekä kadun ja pihapiirien kasvillisuus peittävät suurelta osin näkymiä hankealueen suuntaan -Talvisin maiseman ollessa avoimempi, voimalat saattavat näkyä, vaikka kesäaikaan ne peittyisivätkin lehtipuiden taakse. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Olemassa olevien tuulivoimapuistojen vuoksi Miehennevan hanke ei tule juurikaan muuttamaan alueen luonnetta, sillä lähiympäristö

	(Miehennevan turbiinit eivät näy taustalla kirkolle saavuttaessa).	hahmottuu jo nykyisellään energiantuotantomaisemana. **Maamerkit ja muut erityiset maisemakohteet:** -**Alavieskan kirkonkylässä** näkymät maisemakuvallisesti tärkeille rakennuksille avautuvat kirkon ja Kalliomäen liikerakennuksen osalta hankealueesta poispäin. **-Merijärven kirkonkylässä** näkymät maakunnallisesti arvokkaille rakennuksille (mrky) aukeavat pääosin hankealueesta poispäin.
JOHTOPÄÄTÖKSET	*Kohteen herkkyys:* **Kohtalainen**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: kielteinen VÄHÄINEN** **VE2: kielteinen VÄHÄINEN**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: kielteinen VÄHÄINEN** **VE2: kielteinen VÄHÄINEN**	

Pyhäjokivarren viljelysmaisemien miljöö

Kuva 89. Pyhäjokivarren viljelysmaisemien miljöö ja hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset.

Pyhäjokivarren viljelysmaisemien miljöötyyppi rakentuu Pyhäkosken sekä Petäjäkosken kulttuurimaisemien ympärille. Maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet käsitellään tämän miljöötyypin yhteydessä omina kokonaisuuksina. Näiden maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden lisäksi alueelle sijoittuu valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, Kalaputaan kylä. Kalaputaan kylää ei käsitellä erikseen osana maisemavaikutusten arviointia, sillä alueelle ei kohdistu juurikaan maisemavaikutuksia. Kalaputaan kylään kohdistuvien maisemavaikutusten vähäisyyttä havainnollistaa Uusisuon kuvasovite.

Kuva 90. Kuvasovite 16, VE1, Uusisuo (Eolus Finland Oy)

Kuva 91. Kuvasovite 16, VE2, Uusisuo (Eolus Finland Oy)

Nykytila

Pyhäkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa ilmentää hyvin Pohjois-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko-maisemamaakunnan ominaispiirteitä: se on tyypillinen esimerkki jokivarsien kulttuurimaisemasta.

Pyhäjoen kosket, jokilaakso ja veden äärelle asettuneet viljelysalueet muodostavat yhtenäisen ja maisemallisesti merkittävän kokonaisuuden. Maisema-alueen pohjoisosissa jokilaakso on alavaa ja tasaista, kun taas eteläosissa laaksoa ympäröi kumpareiset kallioiset selänne alueet. Kapeat katkonaiset viljelysalueet ovat sijoittuneet alavimmille alueille Pyhäjoen äärelle. Pyhäkoski erottuu poikkeuksellisen jyrkkäpiirteisenä ja kanjonimaisena maisemanähtävyytenä jokilaakson maastosta.

Maisema-alueelta löytyy perinteistä talonpoikaista rakennuskantaa. Maatilojen ja niiden pihapiirien lisäksi alueella on eri-ikäisiä rakennuksia, jotka rikastuttavat maisemaa ja muodostavat yhdessä maatilojen kanssa eheän

kokonaisuuden. Asutus on keskittynyt joen törmille yksittäisinä pihapiireinä tai pihapiirien muodostamina ryppäinä tai katkonaisina ketjuina. (Kuva 92, Kuva 93)

Kuva 92. Näkymä Pyhäkoskentiensillalta etelään (E.K.).

Kuva 93. Pyhäjoen sivuhaaran, Hiito-ojan maisemaa (E.K.).

Maisemavaikutukset

Hankealue sijoittuu noin 9–13 kilometriin etäisyydelle maisema-alueesta. Tuulivoimapuisto asettuu Pyhäjoen suuntaisesti suuntautuen kaakosta luoteeseen. Jokivarren viljelysalueet ovat kapeita ja pirstaleisia, minkä vuoksi Miehennevan turbiineja ei tule juurikaan näkymään Pyhäkosken kulttuurimaiseman peltoaukeille. Asikkaperän sekä Niemen kuvasovitteet havainnollistavat, miten peltosaarekkeita rajaava puusto peittää taakseen Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit. Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen.

Kuva 94. Kuvasovite 14, VE1, Asikkaperä (Eolus Finland Oy)

Kuva 95. Kuvasovite 14, VE2, Asikkaperä (Eolus Finland Oy)

Kuva 96. Kuvasovite 15, VE1, Niemi (Eolus Finland Oy)

Kuva 97. Kuvasovite 15, VE2, Niemi (Eolus Finland Oy)

Yhteisvaikutukset

Maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ympärille sijoittuu neljä toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa: Puskakorvenkallion, Karhunnevankankaan, Ristivedon sekä Pyhäkosken voimala-alueet. Maisema-alueelta avautuu näkymiä olemassa oleviin tuulivoimapuistoihin (katso kuvat 66–67). Esimerkiksi Pirttimäentieltä näkyy paikoin sekä Ristivedon että Puskakorvenkallion voimala-alueet sekä Haarakankaalta Pyhäkosken tuulivoimapuisto. Mikäli Miehennevan tuulivoimapuisto sattuisi näkymään Pyhäkosken kulttuurimaisemaan, näkyisi se olemassa olevien tuulivoimapuistojen kanssa samoille peltoaukeille. Miehennevan turbiinien sijoittuessa olemassa olevien tuulivoimapuistojen taka-alalle sen aiheuttamat mahdolliset maisemavaikutukset jäävät joka tapauksessa hyvin vähäisiksi.

Kuva 98. Näkymä Haarakankaalta Hiito-ojan yli koilliseen. Taustalla näkyvät Pyhäkosken tuulivoimapuiston turbiini (E.K.).

Kuva 99. Näkymä Pirttimäeltä kohti hankealuetta. Taustalla näkyy Ristivedon turbiinit (E.K.).

Taulukko 11: Maisemavaikutusten merkittävyys Pyhäkosken kulttuurimaisemassa Pyhäjokivarressa.

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Pyhänkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Maakunnallisesti arvokas maisema-alue **Kyky sietää muutoksia:** -Maisema on pienipiirteistä jokivarren kylä- ja maatalousasutusta. -Talonpoikaisrakentamisen lisäksi alueelta löytyy eri-ikäistä rakennuskantaa -Uuden kerroksen maisemaan ovat tuoneet aluetta ympäröivät toiminnassa olevat tuulivoimapuistot turbiineineen. Maatalousmaiseman ohella alue hahmottuu jo nykyiseltään energiantuotantomaisemana.	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Tuulivoimapuisto sijoittuu noin 10 kilometrin etäisyydelle kulttuurimaisemasta. -Uuden tuulivoimapuiston turbiinit eivät todennäköisesti tule juurikaan näkymään alueelle, sillä peltoaukeita rajaava puusto ja muu kasvillisuus peittää näkymiä hankealueen suuntaan. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Jokilaaksoa reunustavat etelästä kolme ja pohjoisesta yksi toiminnassa oleva tuulivoimapuisto. Olemassa olevat tuulivoimapuistot sijoittuvat huomattavan lähelle maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. -Olemassa olevien tuulivoimapuistojen turbiinit näkyvät samoille peltoaukeille, joille myös uuden hankkeen mahdolliset maisemavaikutukset kohdistuvat. -Uuden tuulivoimapuiston mahdolliset maisemavaikutukset eivät tule näin ollen muuttamaan alueen nykyistä luonnetta. -Miehennevan hanke sijoittuu nykyisiä voimaloita kauemmaksi -> Mikäli Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit näkyvät alueelle vaikuttavat ne vähemmän maisemaan sijoittuessaan olemassa olevien tuulivoimapuistojen taakse.
	Kohteen herkkyys: **KOHTALAINEN/SUURI**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: (Kielteinen) VÄHÄINEN**

JOHTOPÄÄTÖKSET		**VE2: (Kielteinen) VÄHÄINEN**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: (Kielteinen) VÄHÄINEN** **VE2: (Kielteinen) VÄHÄINEN**	

Nykytila

Petäjäskosken kulttuurimaisema ilmentää jokivarsien perinteistä viljelysmaisemaa. Alueen maasto on paikoin maltillisesti kumpuilevaa ja toisaalla loivaa ja tasaista. Metsäiset selännealueet reunustavat jokilaaksoa molemmin puolin. Asutus on ryhmittynyt kumpareille peltojen ympärille sekä maanteiden varsille. Maisema-alueelta löytyy melko pieniä ja katkonaisia peltoaukeita sekä laajempia viljelysalueita, jotka sijoittuvat maaston alaville alueille. Alueen merkittävimpiä tunnuspiirteitä ovat joenvarren penkereillä kulkeva tiestö, viljellyt peltoaukeat sekä maaston kumpareille keskittynyt asutus. Pengertiet kulkevat joen molemmin puolin. Pengerteiltä aukeaa näkymiä sekä joelle että peltoaukeille (katso kuvat 68–69).

Kuva 100. Näkymä pengertieltä Vaikon-ojan yli kohti Vaikonmäkeä (E.K.).

Kuva 101. Näkymä joenvarren pengertieltä viljelysmaisemaan (E.K.).

Maisemavaikutukset

Miehennevan tuulivoimapuisto sijoittuu noin 10–15 kilometrin päähän Petäjäskosken kulttuurimaisemasta. Tuulivoimapuisto asettuu Pyhäjoen suuntaisesti suuntautuen kaakosta luoteeseen. Voimalat näkyvät osalle peltoaukeista. Maisema-alueen laajin yhtenäinen viljelysalue, jonne maisemavaikutukset kohdistuvat sijoittuu alueen itäpäätyyn, Kastariin. Keski-Kastarin kuvasovite havainnollistaa, miten rakennukset sekä kasvillisuus peittävät paikoin turbiiniriviä taakseen. Tuulivoimapuistojen näkyminen maisema-alueelle ja pihapiireihin riippuu paljon rakennusten suuntautuneisuudesta sekä pihapiirejä, peltoaukeita ja teitä reunustavasta kasvillisuudesta.

Kuva 102. Kuvasovite 18, VE 1, Keski-Kastari (Eolus Finland Oy)

Kuva 103. Kuvasovite 18, VE 2, Keski-Kastari (Eolus Finland Oy)

Yhteisvaikutukset

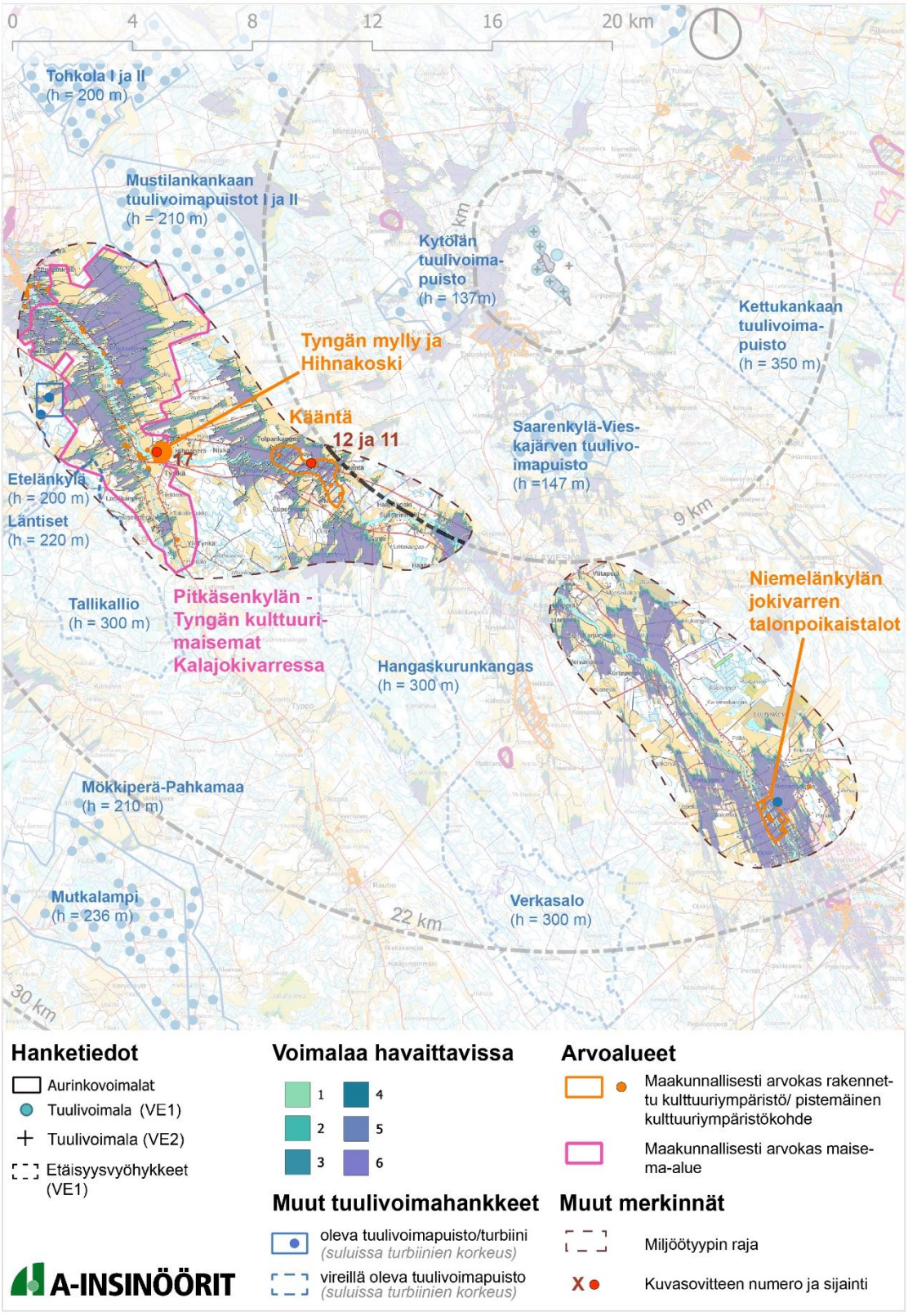
Ei huomionarvoisia yhteisvaikutuksia.

Taulukko 12: Maisemavaikutusten merkittävyys Petäjäkosken kulttuurimaisemassa

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Petäjäkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Maakunnallisesti arvokas maisema-alue **Kyky sietää muutoksia:** -ilmentää jokivarsien perinteistä viljelysmaisemaa. -tunnuspiirteitä joenvarren penkereillä kulkeva tiestö, viljellyt peltoaukeat sekä maaston kumpareille keskittynyt asutus	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** Tuulivoimapuisto sijoittuu noin 10 kilometrin etäisyydelle kulttuurimaisemasta. Hankealueen turbiinit tulevat todennäköisesti näkymään paikoin peltoaukeille, vaikkakin niitä reunustava selännemetsä peittää suuren osan näkymistä hankealueen suuntaan. Myös pihapiirien ja teiden varsien kasvillisuus muodostaa näköesteitä hankealueen suuntaan. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Tuulivoimaloiden rooli maisemassa ei tule olemaan hallitseva. -Turbiinit sulautuvat osaksi maisemaa näkyen rivimäisenä ryhmittymänä peltoja rajaavan metsänreunan takaa. -Kasvillisuus ja rakennukset peittävät paikoin turbiiniriviä taakseen.
	Kohteen herkkyys: **KOHTALAINEN/SUURI**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: (Kielteinen) VÄHÄINEN** **VE2: (Kielteinen) VÄHÄINEN**

JOHTOPÄÄTÖKSET	*Vaikutuksen merkittävyys* **VE1: (Kielteinen) VÄHÄINEN** **VE2: (Kielteinen) VÄHÄINEN**

Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö

Kuva 104. Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö, hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset.

Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö koostuu joen varren maatalousympäristöstä ja -maisemista. Maiseman ominaispiirteitä ovat nauhamainen joenvarsiasutus, peltoaukeiden yli avautuvat näkymät sekä maataloushenkiset joenvarsinäkymät. Kalajoen varren peltoaukeat ovat laajoja avoimia maisematiloja, joille Miehennevan tuulivoimapuiston maisemavaikutukset kohdistuvat. Kaikille näkymäalueanalyysin osoittamille alueille ei tule kohdistumaan maisemavaikutuksia, sillä teiden varsien ja pihapiirien kasvillisuus sekä rakennukset peittävät näkymiä hankealueen suuntaan.

Alueelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas maisema-alue (Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa), johon kohdistuvat maisemavaikutuksen käsitellään tämän miljöötyypin yhteydessä omana kokonaisuutena. Tämän lisäksi alueella on kaksi maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöaluetta (Tyngän mylly ja Hihnakoski sekä Niemelänkylän jokivarren talonpoikaistalot) sekä maakunnallisesti arvokkaita pistemäisiä kohteita.

Nykytila

Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa edustavat vanhaa jokivarsiasutusta. Maisema-alueen arvo perustuu pitkälti sen pitkään historiaan. Alue rakentuu Kalajoen sekä Vääräojan varrelle. Eteläkylä, Pitkäsenkylä ja Tynkä ovat alueen merkittävimmät asutuskeskittymät. Alue on pinnanmuodoiltaan laakea ja tasaista. Kumpareiset selännealueet reunustavat jokilaaksoa.

Jokilaaksoa ympäröivät peltoalueet ovat leveitä ja laaja-alaisia. Erityisesti Kalajokilaakson pohjoispuolelle sijoittuvan Pitkäsenkylän pellot muodostavat leveän, laajan ja aukean maisematilan. Teiltä pihapiirien lomasta avautuu paikoin pitkiä näkymiä viljelysmaisemaan. Asutusta jokilaaksossa on ollut 1500-luvulta lähtien ja se on keskittynyt nauhamaisesti teiden ja jokien varsille. Maisema-alueen rakennuskanta on suurelta osin perinteikästä ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta. Pitkäsenkylästä ja Tyngän kylästä löytyy maakunnallisesti arvokas aluekokonaisuus (Tyngän mylly ja Hihnalankoski) sekä

maakunnallisesti arvokkaita pistemäisiä kulttuuriympäristökohteita (mm. Kalajoen Osuuskaupan viljamakasiini).

(Lähde: Pohjois-Pohjanmaan liitto, 2013–2015, sivu 130)

Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, Tyngän mylly ja Hihnakoski sijaitsevat arvokkaan maisema-alueen kupeessa. Alueen pääkatselusuunnat aukeavat Miehennevan hankealueesta poispäin. Hankkeesta ei kohdistu alueelle oletettavasti lainkaan visuaalisia maisemavaikutuksia.

Maisemavaikutukset

Hankealue sijoittuu noin 10–15 kilometrin päähän maisema-alueesta sen kanssa samansuuntaisesti. Miehennevan turbiinit tulevat näkymään etenkin laajoille peltoalueille, näistä merkittävämpänä Pitkäsenkylän peltoaukea. Turbiinit asettuvat maisemassa riviin puusaarekkeen siluetin yläpuolelle. Hihnakoskentien kuvasovite 17 havainnollistaa, miten peltoaukeita ja teitä rajaava kasvillisuus peittää paikoin näkymiä hankealueen suuntaan. Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas maisema-alueesta, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen (katso kuvasovite 17).

Kuva 105. Kuvasovite 17, VE1, Hihnalankoskentie (Eolus Finland Oy)

Kuva 106. Kuvasovite 17, VE2, Hihnalankoskentie (Eolus Finland Oy)

Yhteisvaikutukset

Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisemien koillispuolelle avoimen pelto-vyöhykkeen läheisyyteen sijoittuu vuonna 2015 rakennettu Mustilankankaan 28 turbiinin tuulivoimapuisto. Turbiinit ovat 210 metriä korkeita ja näkyvät selkeästi Pitkäsenkylän peltoaukealle.

Hankealueen suuntaan katsottaessa Miehennevan tuulivoimapuistoa massiivisempina voimala-alueina erottuu lähemmäs sijoittuvat Mustikankaan ja Kytölän voimalat. Miehennevan voimaloiden vaikutukset maisemaan jäävät Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisema-alueella verrattain pieniksi.

Kuva 107. Näkymä Kalajoen pohjoispuolelta kohti hankealuetta. Taustalla näkyy Mustilankankaan voimalat (E.K.).

Kuva 108. Näkymä Rautiontieltä länteen kohti maakunnallisesti arvokasta Tyngän myllyä. Taustalla näkyy Eteläkylän tuulivoimapuisto (E.K.).

Taulukko 13: Maisemavaikutusten merkittävyys Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa	*Huomioidut näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Maakunnallisesti arvokas maisema-alue **Yhteiskunnallinen merkitys:** -Kalajoen varsi on verrattain tiheään asuttu. Alue on ihmisten arkiympäristöä. **Kyky sietää muutoksia:** -Alue edustaa vanhaa jokivarsiasustusta. -Keskeisiä ominaispiirteitä ovat pitkät peltoaukeiden yli avautuvat näkymät. -Maisema-alueen rakennuskanta on suurelta osin perinteistä ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta. -Uuden kerroksen maisemaan tuo metsänreunan takaa voimakkaasti näkyvä Mustilankankaan tuulivoimapuisto.	*Huomioidut näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Maakunnallisesti arvokas maisema-alue sijoittuu noin 11 kilometrin etäisyydelle Miehennevan tuulivoimapuiston lähimmistä turbiineista. -Turbiinit tulevat näkymään huomattavalle osalle alueen peltoalueista, näistä merkittävämpänä Pitkäsenkylän peltoaukea. Turbiinit asettuvat maisemassa riviin puusaarekkeen siluetin yläpuolelle. Niiden rooli maisemassa ei ole hallitseva. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Maisema-alueen koillispuolelle Pitkäsenkylän avoimen peltovyöhykkeen läheisyyteen sijoittuu vuonna 2015 rakennettu Mustilankankaan 28 turbiinin tuulivoimapuisto. Turbiinit näkyvät selkeästi Pitkäsenkylän peltoaukealle. Hankealueen suuntaan katsottaessa maisema-aluetta lähemmäs sijoittuvat Mustikankaan ja Kytölän voimala-alueet näkyvät peltoaukeille huomattavasti hankealueen tuulivoimapuistoa voimakkaammin. -Toiminnassa olevien voimaloiden vuoksi Miehennevan hankkeen vaikutukset maisemaan jäävät Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisema-alueella verrattain pieniksi.

JOHTOPÄÄTÖKSET	*Kohteen herkkyys:* **KOHTALAINEN/SUURI**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN** **VE2: KIELTEINEN KOHTALAINEN**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN** **VE2: KIELTEINEN KOHTALAINEN**	

Nykytila

Kääntä sijaitsee Kalajoen varrella. Kohdassa, jossa mutkitteleva joki työntyy lähelle alueen läpi kulkevaa Käännänkyläntietä. Käännässä on runsaasti pieniä koskia ja vaikuttavia joenvarsimaisemia (katso kuva 74). Joenvarsi on ollut asuttuna 1500-luvulta lähtien ja sen varrelta löytyy nykyäänkin vanhaa asutusta. Puhdoissa asutus on tiivistä ja osa pihapiirien aittarakennuksista on peräisin 1700-luvulta. Merkittäviä tiiviitä asutuskeskittymiä alueella ovat Käännänpuhto sekä Vetenojan puhto. Erityisesti Käännän rakennukset ovat tärkeitä maamerkkejä maisemassa. Yhdessä aukeiden viljelyalueiden kanssa ne muodostavat alueelle ominaista maaseutumiljöötä.

Kuva 109. Maakunnallisesti arvokas Käännänpuhto. Näkymä kohti hankealuetta (E.K.).

Kuva 110. Näkymä Kalajoen yli etelään Käännänpuhdon eteläpuolelta (E.K.).

Maakunnallisesti arvokkaat Niemelänkylän jokivarren talonpoikaistalot ilmentävät perinteisen nauhakylän rakentamistapaa sekä mittakaavaa (katso kuva 75).

Kuva 111. Näkymä Niemelänkylän peltoaukeilta (E.K.).

Maisemavaikutukset

Kääntä sijaitsee noin 9–10 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Käännän maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristöalue sekä hankealue ovat keskenään samansuuntaisia. Alueen peltoalueilta, merkittävimpinä Vetenojan puhdon sekä Käännänpuhdon viljelysmailta, aukeaa näkymiä kohti Miehenneva tuulivoimapuistoa. Uuden tuulivoimapuiston turbiinien lavat tulevat näkymään peltoaukeille puusaarekkeiden takaa Käännänkyläntien kyljen kuvasovitteen mukaisesti.

Miljöötyypin eteläisempi osa on likimain hankealueen suuntainen asettuen sen kanssa samaan linjaan. Näkyessään turbiinit kohoavat puusaarekkeen takaa kuuden turbiinin ryppäänä.

Maakunnallisesti arvokkaat Niemelänkylän jokivarren talonpoikaistalot sijoittuvat noin 18 kilometrin etäisyydelle lähimmästä suunnitellusta voimalasta. Alueen rakennuskanta sekä kasvillisuus peittävät suurelta osin näkymiä

hankealueen suuntaan. Mikäli Miehennevan voimalat näkyvät alueelle, hahmottuvat ne suuren etäisyyden vuoksi osana laajempaa maisemakokonaisuutta.

Voimaloiden näkyminen maisema-alueelle riippuu paljolti rakennusten suuntautuneisuudesta sekä kasvillisuuden sijoittumisesta suhteessa hankealueeseen. Suhteellisen suuren etäisyytensä vuoksi vaihtoehdoilla VE1 ja VE2 ei ole merkittävää eroa maisemavaikutusten suuruuteen. Käännä peltoaukeille VE2 on kuitenkin luonteeltaan rauhallisempi turbiinien keskinäisen sijoittelun vuoksi (kuvasovite 12).

Kuva 112. Kuvasovite 12 (kuvaupotus ja rautalankamalli), VE1, Käännänkyläntien kyljessä (Eolus Finland Oy).

Kuva 113. Kuvasovite 12 (kuvaupotus ja rautalankamalli), VE2, Käännänkylän-tien kyljessä (Eolus Finland Oy).

Yhteisvaikutukset

Käännästä tarkasteltuna Miehennevan turbiinit asettuvat maisemassa Kytölän sekä Saarenkylä-Veiskajärven tuulivoimaloiden turbiinien väliin. Mustilankankaan, Kytölän ja Saarenkylä-Vieskajärven toiminnassa olevat tuulivoimalat sijoittuvat hieman lähemmäs peltoaukeita. Miehennevan turbiinit näkyvät kuitenkin maisemassa olemassa olevien turbiinien kanssa lähes samansuuruisina suuremman korkeutensa vuoksi (Kuvasovite 11).

Kuva 114. Näkymä Käännänpuhdontieltä avointen peltoaukeiden yli kaakkoon. Taustalla näkyy Kytölän tuulivoimala (E.K.).

Kuva 115. Kuvasovite 11, VE1, Käännänpuhto (Eolus Finland Oy)

Kuva 116. Kuvasovite 11, VE2, Käännänpuhto (Eolus Finland Oy)

Miljöötyypin eteläosista tarkasteltuna Miehennevan tuulivoimapuisto asettuu Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuiston taakse, minkä vuoksi hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset jäävät verrattain pieniksi. Toisaalta Miehennevan hankkeen voimalat tulevat olemaan olemassa olevan tuulivoimapuiston turbiineja korkeampia, mikä korostaa niiden roolia maisemassa.

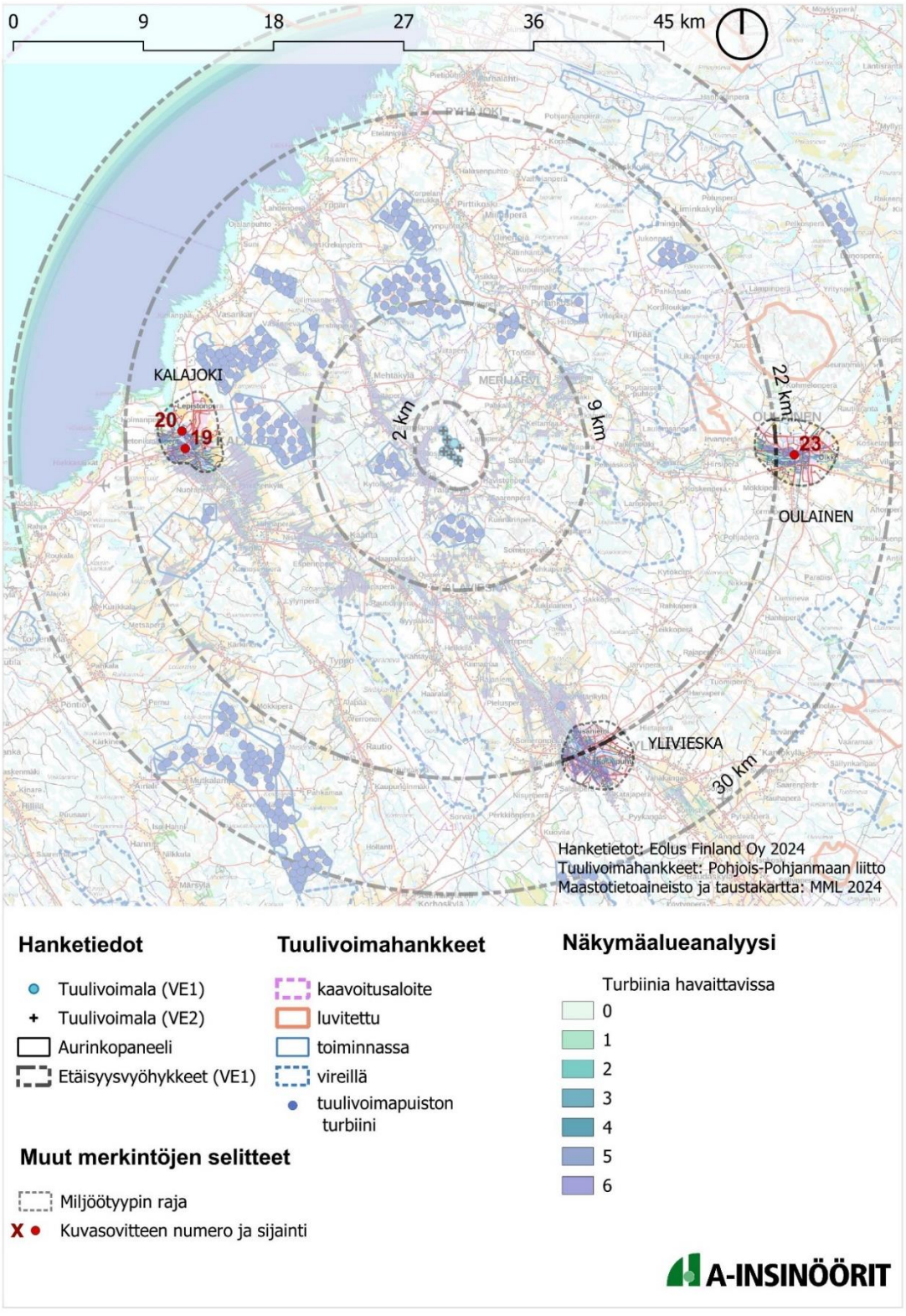
Taulukko 14: Maisemavaikutusten merkittävyys Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöössä

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö *(Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat*	*Huomioitavat näkökulmat:* **Lainsäädäntö, luokiteltu arvo:** -Alueelle sijoittuu kaksi maakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöaluetta (Tyngän mylly ja Hihnakoski sekä Niemelänkylän jokivarren talonpoikaistalot) sekä yksittäisiä maakunnallisesti arvokkaita rakennuksia.	*Huomioitavat näkökulmat:* **Tuulivoimaloiden etäisyys ja näkyvyys vaikutuskohteen alueella:** -Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö sijoittuu noin 9–20 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista.

Kalajokivarressa käsitelty erikseen)	**Yhteiskunnallinen merkitys:** -Lähialueen asutus on keskittynyt nauhamaisesti Kalajoen varrelle. **Kyky sietää muutoksia:** -Kalajokilaakso on maisemallisesti merkittävä ja jokseenkin yhtenäinen kokonaisuus. -Asutus on keskittynyt nauhamaisesti Kalajoen varrelle. Keskeisiä ominaispiirteitä ovat nauhamaisen astutuksen lisäksi pitkät peltoaukeiden yli avautuvat näkymät. -Rakennuskanta on paikoin perinteikästä ja kulttuurihistoriallisesti arvokasta, vaikka uudempaa rakennuskantaakin esiintyy alueella runsaasti -Uuden kerroksen maisemaan tuo peltoaukeita reunustavan metsäsaarekkeen takaa näkyvät tuulivoimapuistot. Nykyiset tuulivoimapuistot näkyvät etenkin miljöötyypin pohjoisemmalle osa-alueelle.	-Miljöötyypin pohjoisosa on likimain hankealueen suuntainen, minkä vuoksi turbiinit hahmottuvat näkyessään maisemassa rivimäisenä muodostelmana. -Miehennevan tuulivoimapuisto asettuu olemassa olevien tuulivoimapuistojen väliin. -hankkeen voimalat tulevat olemaan korkeudeltaan olemassa olevien tuulivoimapuistojen turbiineja korkeampia. Tämä luo vaikutelman, että Miehennevan tuulivoimapuisto sijoittuisi lähemmäs Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöötä, sillä maisemassa näkyy samanaikaisesti olevien voimaloiden matalampia turbiineja. - Näkyessään miljöötyypin eteläosiin turbiinit kohoavat puusaarekkeen takaa kuuden turbiinin ryppäänä. Miehennevan tuulivoimapuisto asettuu Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuiston taakse, minkä vuoksi hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset jäävät verrattain pieniksi. -Voimaloiden näkyminen maisema-alueelle riippuu paljolti rakennusten suuntautuneisuudesta sekä kasvillisuuden sijoittumisesta suhteessa hankealueeseen. **Maiseman ja kulttuuriympäristön tärkeiden ominaispiirteiden sekä maiseman visuaalisen luonteen muutos:** -Toiminnassa olevien voimaloiden vuoksi Miehennevan hankkeen vaikutukset maisemaan jäävät Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisema-alueella verrattain pieniksi.
	Kohteen herkkyys: **KOHTALAINEN**	*Muutoksen suuruus:* **VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN**

JOHTOPÄÄTÖKSET		**VE2: KIELTEINEN KOHTA-LAINEN**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN** **VE2: KIELTEINEN KOHTALAINEN**	

Ulomman vaikutusalueen kuntien keskusta-alueiden miljööt: Kalajoki, Ylivieska Oulainen

Kuva 117. Ulomman vaikutusalueen kuntien keskusta-alueiden miljööt.

Taajamien osalta näkymäalueanalyysi ei työssä hyödynnettävillä aineistoilla ja metodilla anna todellista kuvaa alueelle kohdistuvista visuaalisista maisemavaikutuksista. Maisemavaikutukset ulommalta vaikutusalueelta käydään edellä käsiteltyjä miljöötyyppejä yleispiirteisemmin läpi maisemavaikutusten vähäisyyden vuoksi.

Nykytila, Maisemavaikutukset ja yhteisvaikutukset

Ulommalla vaikutusalueella sijaitsee kolme suurempaa asutuskeskittymää: Kalajoen, Ylivieskan ja Oulaisten keskusta-alueet. Alueet ovat suhteellisen tiheään rakennettu, joten rakennukset peittävät näkymiä hankealueen suuntaan. Tämän lisäksi teiden varsien ja pihapiirien kasvillisuus muodostuu näköesteeksi niin, että hankealueelle saakka avautuvia näkymiä ei juurikaan muodostu (katso kuvasovitteet 19, 20 ja 23).

Oulaisten ja Ylivieskan keskusta-alueet sijaitsevat ulomman vaikutusalueen ja kaukovaikutusalueen rajalla noin 22 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Suuren etäisyyden ja alueen kaupunkimaisen luonteen vuoksi voimaloiden vaikutus maisemaan jää vähäiseksi, vaikka hankealueelle saakka avautuisikin paikoin näkymiä.

Kalajoen keskusta-alue sijaitsee edellisiä asutuskeskittymiä hieman lähempänä, noin 17 kilometrin päässä suunnitelluista voimaloista. Mikäli voimalat näkyisivät alueelle, jää niiden vaikutus maisemaan vähäiseksi suuren etäisyyden ja huomattavasti lähemmäksi sijoittuvien nykyisten tuulivoimapuistojen vuoksi: Mustilankankaan (I ja II) ja Jokelan sekä Tohkolan (I ja II) tuulivoimapuistot sijoittuvat taajama-alueen pohjoispuolelle noin kolmen kilometrin etäisyydelle Kalajoen keskustasta.

Kuva 118. Kuvasovite 19, VE1, Näkymä Kalajoen kirkolta (Eolus Finland Oy)

Kuva 119. Kuvasovite 19, VE2, Näkymä Kalajoen kirkolta (Eolus Finland Oy)

Kuva 120. Kuvasovite 20, VE1, Teatteritalo Kalajoki (Eolus Finland Oy)

Kuva 121. Kuvasovite 20, VE2, Teatteritalo Kalajoki (Eolus Finland Oy)

Kuva 122. Kuvasovite 23, VE1, Oulainen (Eolus Finland Oy)

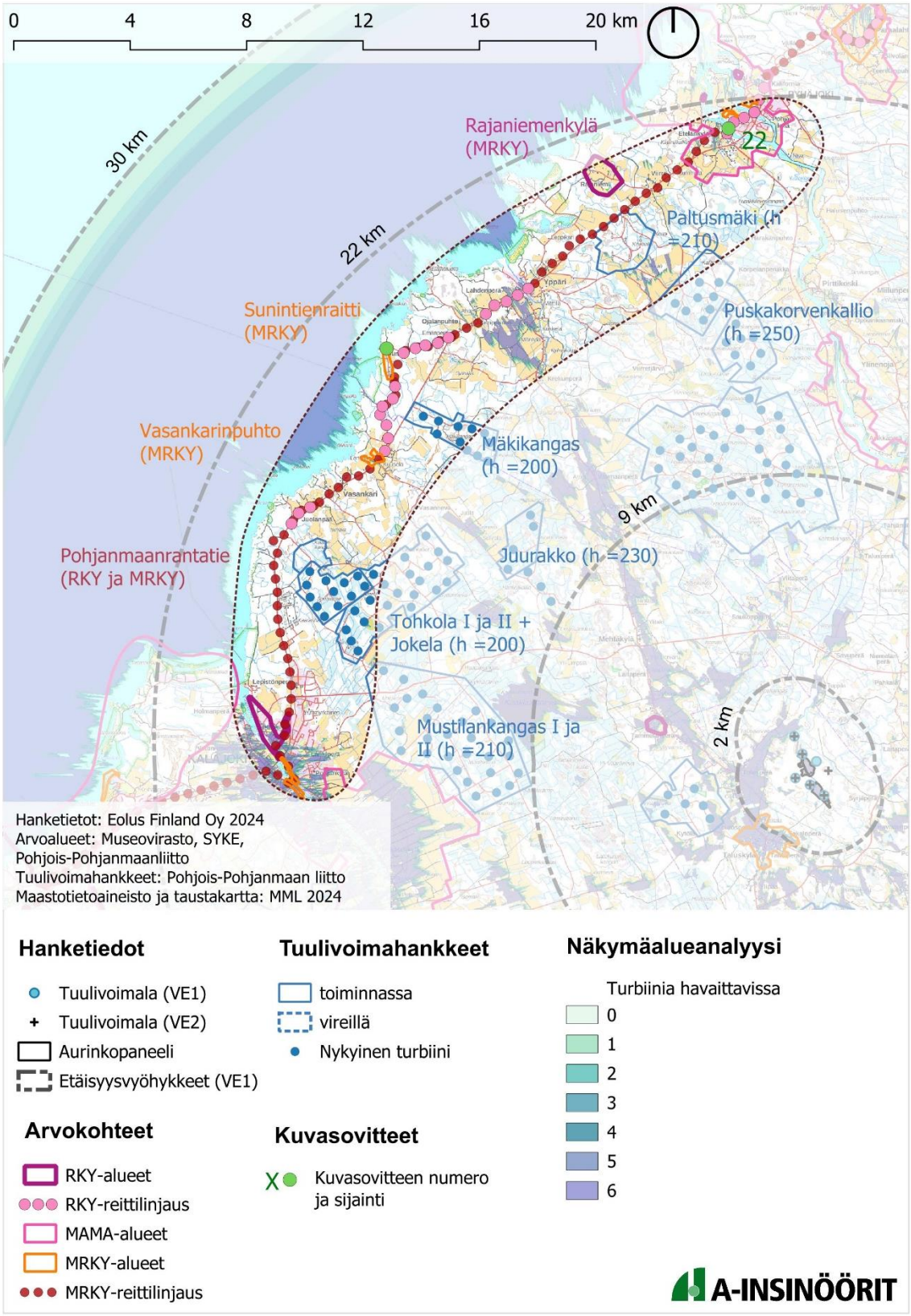

Kuva 123. Kuvasovite 23, VE2, Oulainen (Eolus Finland Oy)

Taulukko 15: Maisemavaikutusten merkittävyys Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöössä

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Ulomman vaikutusalueen kuntien keskusta-alueiden miljööt **JOHTOPÄÄTÖKSET**	*Kohteen herkkyys:* **SUURI** *(sisältää RKY-alueita)*	*Muutoksen suuruus:* **VE1: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** **VE2: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** **VE2: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**	

Valtatiemiljöö

Kuva 124. Valtatiemiljöö

Valtatiemiljöö rakentuu läntistä rantaviivaa mukailevan valtatien (E8) ympärille. Tielinja sijoittuu noin 17 kilometrin etäisyydelle lähimmistä Miehennevan tuulivoimapuiston turbiineista. Nykyinen valtatie noudattelee suurelta osin historiallista Pohjanmaan rantatien linjausta, joka on yksi Suomen tärkeimmistä vanhoista tielinjauksista. Vanhan maantien juuret ovat 1600-luvulla, jolloin se on kulkenut Turusta aina Tukholmaan saakka. Pohjanmaan rantatie on kokonaisuudessaan arvotettu maakunnallisesti arvokkaaksi ja paikoin valtakunnallisesti arvokkaaksi. Tien varrelle sijoittuu muutamia maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöalueita: Sunintienraitti ja Vasankarinpuhto. Aluetta reunustaa idästä useiden tuulivoimapuistojen muodostava turbiinien vyöhyke, joiden taakse Miehennevan tuulivoimapuisto asettuu.

Näkymäanalyysin osoittamilta näkymäalueilta ei todennäköisesti avaudu juurikaan näkymiä hankealueelle saakka, sillä tienvarsien ja pihapiirien kasvillisuus sekä rakennukset estävät suurelta osin pitkien näkymälinjojen muodostumisen hankealueen suuntaan. Mikäli tuulivoimapuisto näkyisikin alueelle, ei sillä olisi merkittävää vaikutusta alueen maisemaan: turbiinit peittyisivät suurelta osin puusaarekkeiden taakse ja niiden mittakaava maisemassa olisi hyvin pieni suuren etäisyytensä vuoksi. Miehennevan tuulivoimapuiston rooli maisemassa jäisi hyvin pieneksi myös tietä reunustavien olemassa olevien tuulivoimapuistojen vuoksi (kuvasovitteet 21 ja 22).

(Lisätietoa Pohjanmaan rantatiestä: RKY ı Kohdetiedot)

Kuva 125. Kuvasovite 21, VE1, Suni. Taustalla näkyy Mäkikankaan tuulivoimapuiston turbiineja. Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit peittyvät puusaarekkeen taakse (Eolus Finland Oy).

Kuva 126. Kuvasovite 21, VE2, Suni. Taustalla näkyy Mäkikankaan tuulivoimapuiston turbiineja. Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit peittyvät puusaarekkeen taakse (Eolus Finland Oy).

Kuva 127. Kuvasovite 22, VE1, Pyhäjoki (Eolus Finland Oy).

Kuva 128. Kuvasovite 22, VE2, Pyhäjoki (Eolus Finland Oy).

Taulukko 16: Maisemavaikutusten merkittävyys Valtatiemiljöössä

Kohde	Herkkyys	Muutoksen suuruus
Valtatiemiljöö **JOHTOPÄÄTÖKSET**	*Kohteen herkkyys:* **SUURI** *(sisältää RKY-alueita)*	*Muutoksen suuruus:* **VE1: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** **VE2: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**
	Vaikutuksen merkittävyys **VE1: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** **VE2: VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**	

4.5 Maisemavaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön (arvokohteisiin)

Seuraavissa taulukoissa esitetään 30 kilometrin säteelle suunnitelluista turbiineista sijoittuvat merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöalueet. Taulukoista löytyy kohdekuvaukset, etäisyys tuulivoimapuistoon sekä arvio maisemavaikutuksista. Kohteiden numerointina käytetään luvun (3.8) Arvokohteet numerointia.

Taulukko 17. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöalueet selvitysalueella.

Merkintä	Kohde	Etäisyys lähimmästä voimalasta
Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt		
10	**Jylkän talonpoikaistila** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, aluemainen kohde Kuvaus:	4 km

	”Jylkän talonpoikaistilan pihapiiri eri-ikäisine asuinrakennuksineen ja talousrakennuksineen on kertova ja hyvin säilynyt esimerkki vauraasta pohjalaisesta talonpoikaisrakentamisesta 1800-luvun alussa. Jylkkä sijaitsee Kalajoen Mehtäkylässä Yppärinjoen sivuhaaran lähimaisemassa. Peltojen ympäröimässä metsäsaarekkeessa olevan Jylkän pihapiirissä on kolme eri-ikäistä asuinrakennusta ja pitkä kaksikerroksinen luhtiaitta. Umpipihan ulkopuolella on joukko talousrakennuksia kuten navetta ja riihi sekä pieniä aittoja.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: suuri	
11	**Kalaputaan kylä** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, aluemainen kohde <u>Kuvaus:</u> ”Kalapudas on Pyhäjoen varrella sijaitseva ns. puhtokylä, jonka erityispiirteenä on voimakkaiden kevättulvien takia maaston korkeimpiin keskittynyt asutus. Samalle mäelle on rakennettu useita talouskeskuksia asuinrakennuksineen ja lukuisine talousrakennuksineen. Pihamaa on yhteinen ja rakennusten nurkkien välillä on vain muutama metri. Kalaputaan mäellä ovat kantatilat Kalapudas, Alapudas, Rantapudas ja Ylimäki. Vanhimmat rakennukset ovat 1700-luvulta. Asuinrakennukset sijaitsevat ylimpänä ja talousrakennusten muurimainen rivi kehystää niitä, alimpana ovat ladot ja varastorakennukset. Kalaputaan kaakkoispuolella Männistökosken molemmilla rantamilla ovat Poutiaisenpuhto ja Männistönpuhto, jotka molemmat muodostuvat suljetuista pihapiireistä.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	11 km
12	**Mattilanperän kylä** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, aluemainen kohde <u>Kuvaus:</u> ”Mattilanperän taloryhmä on edustava ja hyvin säilynyt esimerkki Pohjanmaan jokilaaksokylien takamaille 1700-luvun loppupuolella syntyneistä kruununtiloista, niiden rakennuskannasta ja kehityksestä.	15 km

	Mattilanperä on osa Kalajokeen laskevan Kähtävänojan varteen keskittynyttä Kähtävän kylää. Mattilanperän rakennustavaltaan vanhakantaiset rakennukset, kivinavetat sekä jalka-aitat ja paja ovat edustava esimerkki 1700-luvun suomalaisesta talonpoikais-rakentamisesta. Mattilan viiteen osaan jakautuneen tilan rakennuskanta on sijoittunut erittäin tiiviiksi ryhmäksi kylätien mutkaan. Kylätie kulkee asuinpihojen ja talouspihojen välistä. Mattilan asuinpihassa on kolme punamullattua asuinrakennusta, joista vanhin 1700-luvulta. Talouspihan yli kolmestakymmenestä rakennuksesta ovat kivinavetat vanhinta kerrostumaa. Myös luonnonkivestä ladotut navetat ovat 1700-luvulta ja niiden hirsinen yläosa on korvattu uudella 1813 tulipalon jälkeen.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
13	**Pohjanmaan rantatie, Sunintie** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Pohjanmaan rantatie on yksi Suomen tärkeistä historiallisista tielinjoista. Ratsupolusta 1600-luvulla kehittynyt maantie on kulkenut Turusta Tukholmaan Pohjanlahden ympäri. Rantatie on ollut Pohjanmaan tärkein tie ja Lapin läänin alueella pitkään ainoa maantie. - - Pohjois-Pohjanmaalla Pohjanmaan rantatien parhaimmin säilyneet osuudet kunnittain ovat: Kalajoella Alajoentie, Juolantie, osa Sunintietä; Pyhäjoella Sunintie kaksiosaisena, Yppärin Vanha tie, Etelänkylän silta - Vanhatie - Lahnaojantie, Parhalahti; Raahessa Saloinen, Haaksiluodontie – Oikotie; Siikajoella Vanha maantie – Kirkkotie, Klingsporintie, Karinkannantie; Lumijoella Äijänseläntie; Haukiputaalla Mietunperäntie; Iissä Räinänperäntie - Ojakyläntie, Hiivalantie - Kantolantie, Seljänperäntie, Huttulantie – Vanhatie ja Onkalonperäntie. Siikajoella rantatiehen liittyy muistoja Suomen sodasta (ks. myös erillinen kohde Siikajoen kirkko ympäristöineen). Rantatie ylittää Pyhäjoen Eteläkylän museosiltaa pitkin, samoin Pattijoen museosilta on rantatiellä. - - ” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	17 km

14	**Pohjanmaan rantatie, Yppärin Vanha tie** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: Katso kohteen 13 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	18 km
15	**Pohjanmaan rantatie, Juolantie** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: Katso kohteen 13 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	18 km
16	**Plassin vanha markkinapaikka** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Kalajokisuun pohjoisrannalla on Plassi vanha markkinapaikka, joka on Iin Haminan ohella Pohjanmeren jokisuiden tärkeimpiä markkinapaikkoja. Suunnittelemattomasti rakennetun alueen tiivis rakenne on säilynyt. Plassin monipuolinen rakennuskanta ja erilaiset toiminnot antavat alueelle monipuolista ajallista ja historiallista syvyyttä. Varsinainen Plassin alue jakautuu kolmeen osa-alueeseen: Plassin eteläpuoliseen rakennusryhmään, jossa on vanhoja maatilakeskuksia, entisen kauppatorin markkinapuotiryhmään sekä entisen Tervatorin ja kalasataman rakennusryhmään. Vanhimmat rakennuksista ovat 1700-luvulta. Markkinatorin toisiinsa kiinni rakennetut asuinrakennukset muodostavat pitkän yhtenäisen rivistön. Entisen Tervatorin varrella on Santaholman sahan konttori, noin 38 metriä pitkä puurakennus 1800-luvun alkupuolelta ja vanhoja 1800-luvun asuinrakennuksia kuten Ollilan, Tanskan ja Kilpisen talot. Tervatoriin liittyy myös vanha kalasatama aittoineen ja verkkokenttineen. Plassin pohjoispuolisella sahan alueella on säilynyt joitakin vanhoja tuotantorakennuksia sekä vanhoja työväen asuinrakennuksia. Sahanomistaja Oskari Santaholman rakennuttama suuri asuinrakennus Havula on vuodelta 1912 (W.G. Palmqvist).	18 km

	Änkilä (Haapala) on Kalajoen Plassin kantatila ja sijaitsee suurella puistomaisella tontilla muuten tiheästi rakennetun Plassin alueen puolivälissä. Päärakennus on tontin takalaidalla joen suuntaisesti ja tontti, jonka pohjoissivua rajaa pitkä aittarivi, avautuu Plassintielle. Asuinrakennus lienee 1800-luvun alusta, mihin viittaavat kiinteän sisustuksen lukuisat säilyneet yksityiskohdat. Huonejako noudattaa virkatalojen yleistä karoliinista pohjakaavaa. Plassin itäpuolella kulkeva Raahentie on osa vanhaa Pohjanmaan rantatietä.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
17	**Kalajoen pappila** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Kalajoen kirkkoherranpappilan 1802 valmistunut mansardikattoinen päärakennus on yksi harvoja kustavilaisia pappilarakennuksia maassamme. Pohjanmaan rannikkopitäjän vaurautta kuvastava nk. Jokelan pappila sijaitsee 1600-luvulta periytyvällä paikallaan Kalajoen törmällä Plassin markkinapaikalle johtavan maantien alkupäässä ja sillä on huomattava asema jokimaisemassa. Paanukattoinen, punamullattu pappila on Kalajoen rannassa joen suuntaisesti. Se on Kalajoen kirkonseudun vanhimpia rakennuksia. Päärakennuksen molemmin puolin sijaitsevat talousrakennukset; renki- ja leivintupa ja nk. Malmberginkamari. Päärakennuksessa on keskeissalipohjakaava. Alkuperäisen pohjakaavan mukaan sen eteisen oikealla puolen on ollut kirkkoherran kanslia ja yksi asuinhuone, neliömäinen sali ja piispankamari. Toinen pääty on jaettu neljäksi yhtä suureksi huonetilaksi. Koristeellinen kuisti on 1800-luvun loppupuolelta. Pappilassa toimii kirkkoherranvirasto (2009). Puistoalue pappilan vieressä on entistä pappilan peltoa. Kirkko siirrettiin 1600-luvulla lähelle pappilaa, mistä se kuitenkin siirrettiin pian Etelänkylälle. Entisellä kirkonpaikalla jokivarressa on muistomerkki.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	18 km
18	**Rajaniemenkylä** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö	20 km

	Kuvaus: ”Rajaniemen kylä kuuluu Pohjois-Pohjanmaan parhaiten säilyneisiin puhtokyliin, jossa pihapiirien ja rakennusten keskinäinen sijoittelu on pysynyt ennallaan. Rakennuskantaan mahtuu niin harmaita riihiä luuvineen kuin alun perin vieraita varten rakennettu, keskeissalipohjakaavainen asuinrakennuskin. Rajaniemi sijaitsee Pyhäjoen Yppärin kylässä. Kyläpuhto on peltojen keskellä olevalla kumpareella, jossa maatilojen rakennukset muodostavat hyvin tiiviin ryhmän. Rajaniemen sukukylä on ryhmäkylä, jonka asukkaat ovat aina jotain kautta sukua toisilleen, joskin yhteinen esi-isä saattaa olla usean polven takana. Kylä muodostuu neljästä talosta, Erkkilästä, Keskitalosta, Uusitalosta ja Rajaniemestä. Keskitalon pihapiirissä oli alkujaan neljä asuinrakennusta, joista yksi poistettiin uusjaossa 1980-luvulla samalla kun asuinrakennusten sisäänkulkuja muutettiin omien piha-alueiden muodostamiseksi. Päärakennuksissa on Pyhäjoelle tyypillisiä kaksikerroksisia kuisteja. Pihapiirien laitamilla on lukuisia talousrakennuksia ja aittoja.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
19	**Museosilta, Etelänkylän Isosilta, Pyhäjoki** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Tiehallinnon valitsemat museosillat kuvastavat maamme liikenneverkon ja sillanrakennustaidon kehitysvaiheita 1700-luvulta nykypäiviin saakka. Museosillat -teemakohteessa mainittujen siltojen lisäksi lähes parikymmentä museosiltaa sisältyy laajempiin alueisiin tai museotiekohteisiin. - - PYHÄJOELLA Pohjanmaan rantatie ylittää Pyhäjoen virran Etelänkylässä. Silta (1837) on todennäköisesti vanhin käytössä oleva tukiansassilta. Kalliolle perustettu silta on 77,5 metriä pitkä ja neliaukkoinen. Silta-arkut ja jääesteet on muurattu suurista harkkokivistä. Kunkin aukon molemmin puolin on kuusi kaksoistukiansasta. Myös kansirakenne on puuta. Harvinaisen tukiansassillan puuosat, joista osa on alkuperäistä puumateriaalia, on punamullattu ja tervattu. - -” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	21 km

20	**Pohjanmaan rantatie, Vanhatie** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: Katso kohteen 13 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	21 km
21	**Kalajokivarsi Ylivieskan keskustassa ja Savisilta** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Kalajokivarressa sijaitsevan Ylivieskan keskustassa on säilynyt perinteisiä kirkonkylän elementtejä huolimatta voimakkaasta uusiutumisesta. Jokimaiseman päätepisteenä on pitäjän puinen, päätytornillinen 1786 rakennettu ristikirkko, jonka nykyinen asu on vuodelta 1892. Kirkon lähimaisemassa Kalajoen ylittää museosillaksi nimetty Savisilta, joka on toiseksi vanhin betonirakenteinen silta Suomessa. Tiehallinnon valitsemat museosillat kuvastavat maamme liikenneverkon ja sillanrakennustaidon kehitysvaiheita. Kalajoen saaret ovat maisemallisesti merkittävät. Jokiuomassa on museomyllyksi kunnostettu Helaalan mylly, jonka kanavarakennelma ja koneisto ovat vuodelta 1884. Nykyinen rakennus on rakennettu 1942 tapahtuneen palon jälkeen alkuperäisen mukaiseksi. Mylly on maisemallisesti tärkeä osa Ylivieskan keskustaa. Latosaaren itäpuolella sijaitseva Savisilta on rakennettu kuuden luonnonkivestä muuratun silta-arkun varaan. Savisilta on nykyisin osa kevyen liikenteen väylää. Savisillan itäpuolella on puiston ympäröimä Mäen talo, jonka vanhimmat osat ovat vuoden 1830 tienoilta ja nykyasu 1940-luvulta.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	22 km
22	**Pyhäjoen kalarannat, Jokipuojin kalaranta** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Pyhäjoen Kaukon, Jokipuojin ja Parhalahden vanhat kalarannat kertovat alueen kalastusperinteestä. Pohjanmaan jokien suualueilla on tiiviisti rakennettuja venerantoja ja vaja-alueita, jotka ovat tyypillisiä nimenomaan Pohjanmaan merikalastukselle.	22 km

	Pyhäjoella on kolme kalasatamaa, jotka käsittävät useita kymmeniä venevajoja, verkkovajoja ja kala-aittoja. Pyhäjoen suussa on Jokipuojin kalaranta, joen pohjoisrannalla on Kaukon kalalanssi. Liminkaojan varrella Parhalahden kalarannassa on kolmisenkymmentä pientä kalavajaa ja -aittaa. Kylien jakokuntien rakentamat kalasatamat ja venerannat muodostavat pitkin jokivartta levittyviä tiiviitä rakennusryhmiä. Rakennusryhmien sisällä on pieniä aukioita ja kalastukseen liittyviä rakennelmia. Ranta on kylien yhteismaata ja rakennukset kunkin talon omia. Rakennuksia on salvottu hirrestä, osa on lautarakenteisia. Monet on katettu malkapuilla, laudalla tai oljilla.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
23	**Pyhäjoen kalarannat, Kaukon kalalanssi** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Katso kohteen 22 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	23 km
24	**Pohjanmaan rantatie, Parhalahti** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Katso kohteen 13 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	24 km
25	**Oulaisten rautatieasema** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Oulaisten asema on 1886 valmistuneen Seinäjoki-Oulu-radan alkuperäinen asema, joka on säilyttänyt suureksi osaksi rakentamisaikaisen, tyyppipiirustuksin toteutetun asunsa. Oulaisten aseman rakennuskanta on pääasiassa vuosilta 1886-1910. Seinäjoki-Oulu-radan asema on rakennettu noudattaen	24 km

	IV-luokan tyyppiaseman n:o 1 piirustuksia. Asemarakennus sijaitsee asema-alueen pohjoispäässä. Asema-alueen kolmen asuinrakennuksen talousrakennukset muodostavat Rautatiekadun laitaan yhtenäisen rakennusrivin." **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
26	**Pyhäjoen kalarannat, Parhalahti** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Katso kohdan 22 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	25 km
27	**Vähäkankaan kyläraitti** <u>Arvoluokka:</u> Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Vähäkankaan tiivis kyläraitti puolitoistakerroksisine pohjalaistaloineen edustava ja hyvin säilynyt esimerkki Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan jokilaaksoille tyypillisestä puhtokylästä. Kankaan kylään kuuluva Vähäkankaan nauhakylä sijoittuu Kalajokilaaksossa peltolakeudelta kohoavalle osittain kallioiselle, viljelyyn kelpaamattomalle harjanteelle. Talot ovat tiiviinä ryhmänä ja viljelysarat ulottuvat kylästä joelle. Vähäkankaan ydinalueella on kahdeksan kookasta, keskipohjalaista rakentamistapaa edustavaa puolitoistakerroksista talonpoikaistaloa, jotka piharakennuksineen muodostavat yhtenäisen raittinäkymän. Keskeiset talot ovat Pitkäsaari, Heino eli Vähäkangas, Otontalo eli Lähdemäki, Kivimäki, Ylimäki, Eskontalo eli Välipelto, Jussintalo ja Pihlajisto. Pitkänomaisissa asuinrakennuksissa on noudatettu ns. karoliinista pohjakaavaa. Porstuan päässä pieni kamari. Suuri tupa on kooltaan yleensä kahdeksan metriä pitkän hirren mittainen. Tuvan päässä on kaksi kamaria ja porstuan toisella puolella iso kamari. Kuusiruutuiset ikkunat ovat huoneiden keskiosassa, tuvassa kaksi molemmilla sivuilla. Runsas puusto täydentää kyläraitin kokonaisuutta. Myös uudempien asuinrakennusten pihoissa on vanhoja aittoja. Vähänkankaan kyläraitti on osa Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta." **MAISEMAVAIKUTUKSET**	26 km

	-Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
28	**Pohjanmaan rantatie, Alajoentie** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: Katso kohteen 13 kuvaus. **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	28 km
29	**Korhoskylä** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Sievin Korhoskylä on hyvin säilynyt sekä kylärakenteensa, sitä ympäröivän maiseman että rakennuskantansa osalta. Korhoskylän eli Asemakylän rungon muodostaa vanha maantie ja sen vaikutuspiiriin sijoittunut rakennuskanta. Kylän vanhinta kerrostumaa edustaa Korhosen pihapiiri, joka muodostuu Ylitalon ja Järvirannan rekisteritiloista. Tien toisella puolen on Kiviluodon pihapiiri. Oulu-Seinäjoki-radan rautatieasema ympäristöineen 1880-luvulta on puolestaan antanut kylälle toisen nimen ja vaikuttanut erilaisten palveluiden rakentumiseen kylätien varteen. Ylitalon ja Järvirannan rakennukset muodostavat umpipihan, jossa on kaksi asuinrakennusta, pitkä aittarivi, talli ja kaksi liiteriä navetan ollessa pijapiirin ulkopuolella. Pihapiirin pohjoissivulla sijaitsevan Järvirannan asuinrakennuksen vanhimmat osat ovat mahdollisesti 1600-luvulta. Kivirannan pihassa on kaksi asuinrakennusta, joissa on toiminut mm. kauppa ja majatalo. Lisäksi pihassa on kellari ja liiteri sekä tien suuntainen navetta. Sievin rautatieasema on rakennettu pysäkin tyyppipiirustusten mukaan 1884-1886 ja laajennettu poikkipäädyllä 1908 (B. Granholm). Asemapäällikkö Mäkeläisen 1921 rakennuttama kaksikerroksinen asuinrakennus noudattaa asemarakennuksen arkkitehtuuria. Korhosen koulu on vuodelta 1896. Kylän vanhoista kauppataloista on kylätien varrella vielä mm. Sairasen uusrenessanssityylinen kauppahuone. Kylän koulu on Sievin vanhin koulurakennus.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	30 km

Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt		
30	**Taluskylä** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Taluskylä on vanha, perinteinen ja edelleen elinvoimainen maaseutukylä. Se on edustava esimerkki vakinaisen asutuksen muodostumisen myötä 1500-luvulla syntyneestä ja vuosisatojen kuluessa kasvaneesta maaseutukylästä. Kulttuuriympäristössä hahmottuu hyvin kylän pitkä historia. Taluskylä sijaitsee kapean Talusojan varrella. Kylän halki kulkee Yppäristä Alavieskaan johtava maantie. Viljelysalueet sijaitsevat Talusojan ja siihen laskevien kapeiden ojien varsilla metsäalueiden rajaamina lohkoina. Asuinpaikat sijaitsevat viljelysalueiden keskellä useiden pihapiirien muodostamina ryppäinä ojien sekä pihapiiristä toiseen johtavien vanhojen teiden varsilla. Pihapiireissä on asuinrakennusten ohella paljon talousrakennuksia. Aluekokonaisuuteen kuuluvat vanhojen, talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavien rakennusten muodostamat pihapiirit sekä niitä ympäröivät pitkään viljelyksessä olleet peltoalueet. Kylässä on myös muutamia jälleenrakennuskaudella rakennettuja pihapiirejä. Rakennuksiin liittyy arkkitehtonisia, historiallisia ja maisemallisia arvoja. Paikallisena erityispiirteenä erottuvat keskeisellä paikalla Talusperällä sijaitsevat komeat, maakunnallisesti arvokkaat Isotaluksen ja Mikontalon pihapiirit. Myös Mäki-Takalo, Taluskylän entinen kansakoulu, kansallisromanttisia piirteitä sisältävä koulurakennus, sekä Taluskylän kyläkauppa, jälleenrakennuskauden kaupparakennus, ovat maakunnallisesti arvokkaita.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: suuri -Vaikutuksen merkittävyys: suuri	2 km
31	**Tanskaperä** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Tanskaperällä sijaitseva Tanskalan puhto on esimerkki talonpoikaisesta rakentamisperinteestä. Tanskala on yksi Merijärven vanhimmista asutuista alueista. Tanskalan puhtoon kuuluu kolme pihapiiriä: Ahdas, Tanskala ja Tanskanharju. Niiden muodostamaan rakennusryhmään kuuluu kolme vaakalaudoitettua vaaleaksi maalattua tiilikattoista asuinrakennusta,	6 km

	kaksikerroksinen puoji, kaksikerroksisella porakiviperustalla seisova hirsinen navettarakennus sekä aittoja ja muita ulkorakennuksia. Puhtoa ympäröivät pienialaiset viljelysalueet ovat osa kokonaisuutta. Läheiseltä Kuoppakankaalta on löytynyt vasarakirveskauden aikainen hauta." *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/kohtalainen	
32	**Merijärven kirkonkylä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Pienimittakaavainen ja tiivis kirkonkylä sijaitsee peltomaaksi kuivattujen Tähkijärven ja Merijärven välisellä kannaksella. Kirkko on rakennettu 1781 mäelle Tähkijärven rannalle. Kirkkopuisto on arvokas osa Kirkonmäkeä kuten sen kupeessa kotiseutumuseona toimiva lainajyvämakasiinikin 1800luvun lopulta. Kirkonkylän koulut nykyään kunnantalona toimiva kansakoulu vuodelta 1898 ja 1959 valmistunut jälleenrakennusajan koulu ja pienet liikerakennukset sijoittuvat maastonmuotoja myötäilevän kyläraitin varrelle. 1900luvun alkupuolen rakennuskantaa edustavat kunnantaloa vastapäätä 1930luvun kauppakiinteistö ja 1925 kirkonkylään siirretty Alatalo. Kirkonkylää on täydennetty 1980 ja 1990-luvuilla onnistuneesti huolellisesti suunnitelluilla ja mittakaavallisesti onnistuneilla rakennuksilla. Näitä ovat terveysasema ja vanhainkoti vuodelta 1987, Osuuspankin talo vuodelta 1990 ja kirjasto vuodelta 1994." *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/kohtalainen	7 km
33	**Kääntä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Käännänpuhto ja Vetenojanpuhto sijaitsevat Käännäntien tuntumassa Alavieskan ja Kalajoen rajalla paikassa, missä Kalajoki mutkittelee todella lähdellä tietä muodostaen lukuisia pieniä koskia. Joen varsilla on maisemallisesti hienoja paikkoja, joilla on myös vanhaa asutusta. Joen eteläpuoli on ollut asuttuna 1560luvulta saakka. Esimerkkejä perinteisestä jokivarren asutuksesta ovat Korvan piha aittoineen maisemallisesti hienolla	9 km

	niemenkärjellä sekä Jokelan ja Heikintalon upea hyvin säilynyt pihapiiri navettoineen metsäsaarekkeen suojassa koskien suvantopaikassa. Aktiiviviljelyssä olevat puhdot antavat alueen maisemaan kerroksellisen, mutta maaseutumaisen eheän kuvan. Käännänpuhdossa on tiivis rakenne ja lukuisia säilyneitä 1700luvun aittoja. Pohjoisrannalla Käännästä seuraava puhto alajuoksulle päin on päärakennuksiltaan merkittävä Vetenojanpuhto. Käännänpuhdon sekä Vetenojanpuhdon asutus on yhä puhtomaisen tiheää. Käännän päärakennuksista Kerälän ja Ahon (Simonen) perinteiset pohjalaistalojen hahmot erottuvat maisemassa. Isokäännän Käännän vanhat aitat ovat merkittäviä maamerkkejä maisemassa ja Simosen pihapiiri rakennuksineen on hyvin säilynyt. Vetenojanpuhdon rakennuksista merkittäviä ovat Käännän koulu sekä Vetenojan ja Aksilan rakennukset, jotka ovat yksityiskohdiltaan hyvin säilyneitä. Aksilan tilan historiaan kuuluu Kalajoella vaikuttanut merkittävä Helanderien messinkivalurien suku.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen	
34	**Alavieskan kirkonkylä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Aluekokonaisuuteen kuuluvat jälleenrakennuskaudella valmistuneet rakennukset: Alavieskan kirkko sekä sen vieressä sijaitsevat koulu ja asuntolarakennus sekä Kalliomäen liikerakennus. Rakennukset sijaitsevat taajamakuvallisesti merkittävällä paikalla Alavieskan keskustassa. Ne muodostavat vahvan ja edustavan jälleenrakennuskauden kerrostuman.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	9 km
35	**Kähtävä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Kähtävän kylä on esimerkki perinteisestä, raittiin väljästi tukeutuvasta nauhakylästä. Viljelysalueet sijaitsevat kapean Kähtävänojan varsilla. Kylän selkärankana on Kähtävänojaa myötäilevä kylänraitti, Aniaksentie - Palostentie. Pihapiirit sijaitsevat	12 km

	raitin varrella harvaan rakennettuna, katkonaisena nauhana. Monin paikoin pihapiirien rakennukset sijaitsevat ryhminä tien molemmin puolin. Kylässä on paljon vanhaa, arvokasta rakennuskantaa. Rakennuskannalle on ominaista kerroksellisuus. Kylässä on vanhaa, talonpoikaista rakentamisperinnettä edustavaa rakennuskantaa, jälleenrakennuskaudella valmistuneita rakennuksia sekä niitä uudempia, 1900-luvun puolivälin jälkeen valmistuneita rakennuksia. Maakunnallisesti arvokkaita kohteita ovat Aniaksen tila, Keski-Hautala, Louhela, Ranta-Myllylä, Rinta-Harju ja Ala-Hautala, Ticklen, Vanhapaikka ja Ylihautala sekä Kähtävän kansakoulu (Metsälä). Tielinjausten muutokset ovat hajauttaneet kylän rakennetta. Uusien tielinjausten rakentamisen jälkeen vanha tie on paikoin jäänyt sivutien luonteiseksi kujaksi.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
36	**Tyngän mylly ja Hihnalankoski** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Hihnalankosken varrella sijaitseva Tyngän mylly on edustava ja hieno esimerkki maaseutualueiden teollisesta historiasta. Kokonaisuuteen kuuluvat vanhat mylly- ja saharakennukset sekä 1900-luvun lopulla rakennettu myymälärakennus. Vuonna 1916 perustettu Tyngän myllyosuuskunta on ainoa Suomessa yhä toimiva osuuskuntamuotoinen mylly. Rakennuksiin liittyy rakennushistoriallisten ja historiallisten arvojen ohella myös maisemallisia arvoja, kookkaat rakennukset sijaitsevat näkyvällä paikalla Kalajoen rantatörmällä. Alue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	14 km
37	**Viirelänpuhto** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus:	14 km

	”OulainenPyhäjoki –tien varressa Viirelänojan partaalla sijaitseva Viirelänpuhto on arvokas esimerkki talonpoikaisesta rakentamisperinteestä. Puhtoon kuuluu kolme lähes rinnakkain sijaitsevaa pihapiiriä: UusiViirelä, Kyläaho ja YliViirelä. Rakennusryhmään kuuluu kaksi komeaa kaksikerroksista asuinrakennusta sekä useita talousrakennuksia. UusiViirelän ja Kyläahon päärakennukset ovat komeita talonpoikaisia kaksikerroksisia hirsitaloja. YliViirelän päärakennus on palanut 2000luvulla, mutta piharakennukset ovat vielä jäljellä. Pihat avautuvat ohikulkutielle, joskin puusto peittää hieman näkymää päätieltä katsottuna.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
38	**Eteläkylän raitti** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Kalajokivarren näyttävä talonpoikaismaisema, jossa jäljellä olevat lukuisat kookkaat talonpoikaistilojen päärakennukset ja virkatalot liittyvät kylänraittiin sekä ympäröivään jokirannan viljelyksiin. Rakennukset sijaitsevat korkeahkolla jokitöyräällä julkisivut rannan ja tien suuntaisesti. Niiden edustan tulvapellot on muutettu puistoksi ja niinpä rakennukset näkyvät pitkälle pohjoisrannan taajamassa ja nostavat koko kyläkeskuksen arvoa. Vanhalta Ylivieskaan johtaneelta pääraitilta erkanevat tanhuat edelleen maatiloille ja avoimen viljelymaiseman äärelle. Tällä aivan kirkonkylän tuntumaan sijoittuvalla alueella on maanviljelys säilynyt vahvana ja näkyvänä osana maisemaa. Eteläkyläntien varressa ovat suuret pohjalaistalot, Vanha Kärjä, Hietalan pappila, Ojala-Siipola ja Siipola, säilyttäneet hallitsevan asemansa maisemassa, uuden pientaloasutuksen sijoittuessa pienimittakaavaisempana hieman taaemmassa vanhojen tanhuiden varteen. Kaupunkikuvallisesti merkittäviä ovat myös nuorisoseuran talo ja viereinen Seuratupa. Luetteloitujen kohteiden lisäksi kokonaisuuteen kuuluu merkittävä määrä pienimuotoisia vanhoja pihapiirejä Etelänkyläntien varressa sekä hiukan kauempana tanhuoilla. Näistä esimerkkejä ovat Koskela ja Juhala (Etelänkyläntie 9 ja 24) sekä Alila ja Pajula, jotka ovat Etelänkyläntien varressa maisemassa näkyvästi sijoittuvia perinteisen ilmeensä säilyttäneitä ja kyläkuvalle tunnusomaisia 1900-luvun alun asuinrakennuksia pihapiireineen. Hieman kauempana taajaman kerroksellisesta asutustihentymästä sijaitsee myös Etelänkylän vanha koulu, Rantala, Toivo Salervon suunnittelema 1920-luvun kouluarkkitehtuuria edustava taitekattoinen ja kaksikuistinen koulurakennus.	17 km

	Koulurakennukset muodostavat tihentymän tien varteen tilasta erotettujen Keski-Naatuksen ja Naatuksen kanssa.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
40	**Vasankarinpuhto** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Vasankarinpuhto on hyvä esimerkki tiiviistä puhtoasutuksesta. Puhtoon kuuluu kaikkiaan kahdeksan asuinrakennusten ja talousrakennusten rajaamaa pihapiiriä: Himanka, Kelhä, Kesälä, Koivulehto, Mäntylä, Tupala, Vasankari (Himanka) ja Vasankari (Jaakola). Samaan aluekokonaisuuteen kuuluvat viljelysalueiden toisella laidalla sijaitsevat Vasankarin vanhimman tilan Lanterin rakennukset sekä Vasankarin viimeinen pystyssä oleva tuulimylly. Hautarannantien asuinrakennukset ovat 1950luvulta. Yksi arvokkaimmista puhdon päärakennuksista on Vasankarin 1860-luvulla rakennettu kookas ja korkea asuinrakennus, jossa on mutterikuisti. Pihapiirissä on säilynyt osa puojitallirakennuksesta sekä aitta ja uudempi tiilinavetta. Kesälän punainen päärakennus on peräisin 1900luvun alusta. Rakennus on korkeahko, keskeistupapohjakaavainen rakennus. Pihaa rajaavat navetta, aitta ja sauna. Rakennukset ovat säilyttäneet hyvin alkuperäisen asunsa. Koivulehdon asuinrakennus on rakennettu 1800luvulla ja siirretty nykyiselle paikalleen vuonna 1930. Rakennusta ympäröi kaunis Vasanojaan rajoittuva puutarha. Puhto on erittäin hieno, ehjä ja hyvin säilynyt lukuisine vanhoine rakennuksineen. Siihen liittyy vanha maakunnallisesti arvokas kantatila Lanteri hieman kauempana metsän reunassa sekä tuulimylly pellon keskellä. Arvokas kokonaisuus sijoittuu vanhan Pohjanmaan rantatien säilyneen tielinjauksen läheisyyteen." *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	17 km
41	**Pohjanmaan rantatie** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö (tielinjaus on osittain valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä). Kuvaus:	17 km

	”Pohjanmaan rantatie on yksi Suomen tärkeistä historiallisista tielinjoista. Ratsupolusta 1600-luvulla kehittynyt maantie on kulkenut Turusta Tukholmaan Pohjanlahden ympäri. Rantatie on ollut Pohjanmaan tärkein tie ja Lapin läänin alueella pitkään ainoa maantie. Vanhan linjauksen mukainen maantie on ollut monin paikoin käytössä aina 1950-luvulle. Parhaiten säilyneillä tieosuuksilla vanhan tien maastonmyötäinen olemus ja linjaus ovat tien parantamisesta huolimatta säilyneet tai nähtävissä. Tiet ovat kapeita ja vaihdellen hiekka- ja sorapintaisesta päällystettyihin.” *(Lainausten lähteet RKY-alueiden osalta: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Museovirasto, www.rky.fi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
42	**Niemelänkylän jokivarren talonpoikaistalot** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Kalajokivarren hirsirakenteiset talonpoikaistalot ja perinteiset talousrakennukset, jotka kertovat perinteisestä nauhakylän rakentamistavasta ja mittakaavasta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Ylivieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/kohtalainen	18 km
43	**Sunintien raitti** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Entinen OuluKokkola –tie, jonka varrella on vanhaa rakennuskantaa ja kaunis merellinen luonnonmaisema ja kalliorantainen järvi. Aikoinaan maatilojen pihapiirien läpi kulkenut tie oikaistiin 1960luvulla niin että se nyt ohittaa pihapiirit.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Pyhäjoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta	18 km

	-Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
44	**Rautio** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Rautio on Kalajokeen kuuluva kylä. Kirkko ja hautausmaa ovat kylän keskittymässä, jossa kirkon länsipuolella virtaa Kalajokeen laskeva Vääräjoki. Joen molemmilla puolilla kulkevat maantiet ja kirkon eteläpuolella on Kannuksesta Alavieskaan johtava tie. Asutus ja peltoviljelmät ovat joen varrella. Rautionkylän keskittymä on näiden kaikkien maanteiden ja joen risteyspaikassa, jossa myös kirkko sijaitsee. Peltoviljelmien takana on selkeä metsäinen vyöhyke, jossa maasto on mäkisempää. Kirkon pohjoispuolella ovat seurakuntatalo ja parkkipaikat. Lännessä tien toisella puolella on urheilukenttä. Teiden ja joen risteymä tulee kirkon eteläpuolelle, jossa on kylän palveluita.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	20 km
45	**Kiiskilän raitti** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Peltoviljelysaukeaa halkovan Kiiskilän raitin eli tanhuan varrella on vanhoja taluskeskuksia ja vanhan raitin tunnelmaa. Raitinvarsiasutukset ovat olleet aikanaan umpipihatyyppisiä. Kokonaisuuteen kuuluvat mm. Kiiskilän, Isotalon ja Lohikosken talot. Kylämaisemassa on uutta rakentamista. Alueella on ollut asutusta jo keskiajalla. Kiiskilän raitti kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen maisemaalueeseen Pyhäjoen suun kulttuurimaisema.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Pyhäjoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	21 km
46	**Kauppakatu** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus:	22 km

	”Kauppakatu on maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Loivasti kaartuvaa katua reunustavat kaksikerroksiset liikerakennukset. Ne kertovat taajaman historiasta ja elinkeinotoiminnan kehittymisestä. Katutila on selkeästi rajautuva, mittakaavaltaan miellyttävä ja yhtenäinen. Lännessä Kauppakadun päätteenä näkyy kirkko ja sitä ympäröivä kirkkopuisto. Kauppakatua reunustavista rakennuksista useimmat on rakennettu 1950 ja 1960luvuilla. Ne ovat edustavia esimerkkejä oman aikansa liikerakentamisesta. Useimmat rakennuksista ovat säilyttäneet alkuperäiset ominaispiirteensä hyvin. Vaikka rakennukset ovat yksittäinkin arvokkaita, on niiden arvo taajamien 1900luvun puolivälin liikerakentamista edustavana kokonaisuutena enemmän kuin osiensa summa. Kokonaisuus on tärkeä osa Ylivieskan keskustaalueen kerroksellista kulttuuriympäristöä. Katukuvassa erottuu kaksikerroksinen ja vaaleaksi rapattu, tyyliltään funktionalismia edustava Ylivieskan Osuuskaupan vanhin osa vuodelta 1938. Liikerakennus on paikkakunnan ensimmäinen kivitalo. Asuinliikerakentamista edustavat 1951 valmistuneet Ylivieskan Säästöpankin ja KansallisOsakePankin talot, Suomen Yhdyspankin talo vuodelta 1957 ja Ylivieskan osuuspankin talo vuodelta 1959. Kauppakadun historiallista miljöötä rikastuttavat Rautatiekadun alkupään 1960luvun Ehuoltamo ja entinen Kalajokilaakson Osuusliikkeen leipomo. Alue liittyy sen vieressä sijaitseviin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaisiin aluekokonaisuuksiin Kalajokivarsi Ylivieskan keskustassa ja Savisilta (RKY 2009) sekä Rautatieaseman alue.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Ylivieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
47	**Rautatieaseman alue** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> Ylivieskan rautatieaseman alue on laaja ja edustava, maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Se on hieno esimerkki rautatien vaikutuksesta rakentuneesta miljööstä. Alueeseen kuuluvat rautatieasemarakennus, sen eteläpuolella sijaitseva rautatieläisten asuinalue Kasarmi sekä radan varressa sijaitsevat tavaraasema ja veturitalli. Alueella on säilynyt paljon tyypillistä rautatieasemaalueen rakennuskantaa. Alueen keskuksena on asemarakennus. Se on otettu käyttöön Kokkolan ja Oulun välisen rataosuuden valmistuessa vuonna 1886. Asemarakennuksen pohjoispuolella radan varressa on muun muassa vahtitupa vuodelta 1886 ja rautatiepuisto. Kasarmiksi kutsuttu rautatieläisten asuinalue on rakennettu 1900luvun alkupuolella. Alueella on useita asuinrakennuksia ja talousrakennuksia: asemapäällikön talo vuodelta 1925,	22 km

	kirjanpitäjänvaihdemiehentalo vuodelta 1908, kaksoisvahtitupa vuodelta 1902 ja neljä työläisten asuinrakennusta vuodelta 1925, kaksi halkovarastoa ja kolme maakellaria. Radan varressa on vuonna 1925 rakennettu vesitorni. Se erottuu sekä kaupunkiin että rautatielle merkittävänä maamerkkirakennuksena. Rautatien toisella puolella on edustava tavara-asema vuodelta 1955 ja kauempana 1926 valmistunut veturitalli. *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Ylivieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
48	**Pyhäjoen kirkonmäki** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”1700luvun kirkontapulin, vanhan kirkon raunioiden, hautausmaan, 1800luvun pappilan pihapiirin ja modernin kirkon muodostama kerroksinen ja rikas kokonaisuus.” *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Pyhäjoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	22 km
50	**Parhalahti** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Kokonaisuutena Parhalahti on maakunnallisesti arvokas maisemaalue. Kylä on myös rakennettuna kulttuuriympäristönä maakunnallisesti arvokas kokonaisuus. Kylässä on paljon kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja pihapiirejä. Parhalahdessa on paikoin nauhamaista kyläasutusta muutamien raittien varsilla, muutoin asutus sijaitsee laajalla alueella teiden varsilla. Keskiajalla syntynyt Parhalahden kylä on saanut nimensä Laatokan Karjalasta tulleen Pietari Parhalahden mukaan. Vanhimmat talot Erkkilä ja Pietilä, joista molemmista käytettiin pitkään Parhalahtinimeä, mainitaan jo vuoden 1548 veroluettelossa. Kylällä on useita 1800luvun talonpoikaista rakentamista edustavia pihapiirejä kuten valtakunnallisesti merkittävän Pohjanmaan rantatien varren Mutka ja Rantala, Krekelä ja Mattila tai tiestä vähän etäämmällä sijaitsevat Kylmälä, Marttala, Mäkelä, Kittilä ja Pietinpuhdon Keskipietilä ja Heikkilä. Myös entisen alakoulun rakennus on peräisin 1800luvulta. Syrjälän pientilan pihapiirin	23 km

	päärakennus periytyy tiettävästi 1700luvun lopulta. Parhalahden 1916 valmistunut puujugendkoulu, Jokela 1920luvulta, Kallion 1940luvun pihapiiri kalarannan läheisyydessä ja 1950 valmistunut Parhalahden rukoushuone ovat todiste 1900luvun rakentamistavasta. Maakunnallisesti arvokas Kallion pihapiiri aivan kalarannan tuntumassa on harvinainen esimerkki toisen maailmansodan kynnyksellä rakennetusta pientilan talouskeskuksesta. Kalastuselinkeinosta kertovat Limingojan suulle Parhalahden tuntumaan rakennetut noin 30 vajaa, aittaa ja mökkiä, joista osa on ilmeisesti 1800luvun lopulta ja 1900luvun alusta. Rakennukset ovat sijoittuneet ojan etelärannan suuntaisesti, välissä on pieniä aukioita ja kalastukseen liittyviä rakennelmia. Kalaranta kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kokonaisuuteen Pyhäjoen kalarannat (RKY 2009).” *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Pyhäjoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
51	**Oulaistenkosken rannat** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Pyhäjoen Oulaistenkoski ja rantaalueet ovat kerroksellinen ja arvokas kokonaisuus. Alueella yhdistyvät jokimaisema ja taajaman rakennettu ympäristö. Kulttuuriympäristössä näkyy merkkejä Oulaisten pitkästä historiasta kirkonkylänä, taajamana ja kaupunkina. Maamerkkirakennuksina rantamaisemassa erottuvat kirkko ja tapuli sekä Maunulan mylly. Pyhäjoki ja Oulaistenkosken rantamaisemat ovat Oulaisten kaupungin tärkein käyntikortti kaupunkiin saapuville ja ohikulkijoille. Jokimaisema hahmottuu taajaman keskustan aluejulkisivuna. Joen yli kaupungin keskustaan kulkevalta sillalta avautuu näkymiä joelle ja jokirannoille. Jokivarressa sijaitsevista rakennuksista vanhimmat, kirkko ja tapuli, on rakennettu 1700luvun lopulla. Kirkko rakennettiin seurakunnan ensimmäisen kirkon paikalle vuonna 1753 ja kellotapuli vuonna 1758. Kirkkorakennusta on uudistettu ja muodostettu vuosina 1882 ja 1930. Viimeisimmät korjaukset on tehty vuonna 2003. Kirkon ympärillä jokivarressa sijaitsevat kirkkopuisto ja hautausmaa. Joen varrella sijaitseva Maunulan mylly ja siihen liittyvät patorakennelmat on rakennettu vuonna 1905. Laikari, tyyliltään klassismia edustava reservikasarmin aliupseerirakennus siirrettiin nykyiselle paikalleen jokivarteen vuonna 1930. Rakennus liittyy Väinölän alueen väljään, harvenevaan vanhojen rakennusten kokonaisuuteen. Tyyliltään funktionalismia edustavat Häivän talo ja SOK:n vanha liiketalo sijaitsevat keskeisillä ja näkyvillä paikoilla Oulaistenkadun varrella. Häivän talo (Koivula) on vuonna 1938 valmistunut puhdaspiirteinen funktionalistinen asuinrakennus. Vuonna 1937 rakennettu SOK:n vanha liiketalo (Bergströmin kiinteistö) on kaksikerroksinen liikerakennus, joka sijaitsee Oulaisten vilkkaimmalla paikalla Oulaistenkadun ja Asemakadun risteyksessä Oulaistenkosken rannalla. Rakennus on	23 km

	yksi keskustan leimaaantavimmista kohteista. Kauppaoppilaitos sijaitsee näkyvällä paikalla joen yli johtavan sillan kupeessa. Rakennuksen ensimmäinen osa valmistui vuonna 1968. Rakennuksen pääsuunnittelija on arkkitehti Risto Jämsä. Rakennusta on laajennettu kahteen otteeseen vuosina 1980 ja 1987. Suvanto, suuri ja koristeellinen asuinrakennus Oulaistenkosken eteläarannalla, on siirretty nykyiselle paikalleen 1900luvun alussa. Rakennus erottuu maamerkkinä nykyaikaisella omakotitaloalueella." *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Oulainen)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
52	**Oulaisten koulualue** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Oulaisten koulualue on hieno ja edustava, eriikäisistä ja erityylisistä koulurakennuksista muodostuva kerroksellinen ja arvokas kokonaisuus. Rakennukset ovat kukin laadukkaita esimerkkejä oman aikansa koulurakennuksista. Alueella on arkkitehti Toivo Salervon yksityisen yhteiskoulun käyttöön 1928 suunnittelema klassistinen kaksikerroksinen puukoulu ja 1937 valmistunut sementtitiilinen yhteiskoulun toinen rakennus, jossa oli tarvittavat tilat 8luokkaiselle yliopistoon johtavalle koululle. Rakennusta on sittemmin laajennettu kolme kertaa, vuosina 195556, 196263 ja 2005. Myös Lehtorilana tunnettu asuinkerrostalo on rakennettu kirkonkylän koulun opettajia varten vuonna 1948. Arkkitehti K. Rautionsuunnittelema Oulaisten keskuskoulu on rakennettu vuosina 195354 aivan yhteiskoulun ensimmäisen koulutalon viereen. Keskuskoulun lisärakennukset ovat vuosilta 1978 ja 2007. Kokonaisuuteen kuuluu myös Raittiusseura Soihdun toimitalo vuodelta 1909." *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Oulainen)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	23 km
53	**Törmähovi ja Törmäperän perinnekeskus** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Törmäperälle, historiallisen Törmähovin välittömässä läheisyydessä sijaitsevalle mäntykankaalle on syntynyt 1990 ja 2000-	23 km

	lukujen aikana perinnekeskus, joka liittyy Weteraanimoottorikerho Wanha Woima ry:n toimintaan. Keskukseen on rakennettu halleja, joissa säilytetään vanhoja koneita ja ajoneuvoja. Leimaantavimpia keskuksessa ovat kuitenkin lukuisat alueelle Oulaisista ja lähiseuduilta 1990luvulta alkaen siirretyt rakennushistoriallisesti merkittävät kohteet.” *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Oulainen)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
54	**Oulaskankaan sairaala-alue** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> ”Oulaskankaan sairaala sijaitsee Kasarminmäellä, Oulaisten taajaman itäpuolella. Alueella on ollut terveydenhoitotoimintaa vuodesta 1914, josta lähtien sairaalaaluetta on laajennettu kerroksittaisella rakentamisella mäntyisen kangasmetsän rinteeseen. Alueella ovat edustettuina 1900luvun alun puurakentaminen, 1930 luvun kivirakentaminen sekä 1950 ja 1970 lukujen laitosrakentaminen. Kasarminmäellä sijaitsevalla Oulaskankaan sairaalaalueella on suuri merkitys Oulaisten ja koko maakunnan eteläisten osien terveydenhuollon historiassa. Sairaalaalue on kerroksellinen kokonaisuus, johon kuuluu useita eriikäisiä ja erityylisiä, historiansa aikana sairaalakäytössä olleita rakennuksia. Niistä vanhin on Venäjän vallan aikana vuonna 1883 rakennettu reservikomppanian miehistörakennus, joka muutettiin sairaalakäyttöön tuberkuloosiparantolaksi vuonna 1914. Myöhemmin rakennus on ollut Oulaskankaan sairaalan toimistotiloina, kaupungin virastojen ja kansanopiston käytössä. Rakennuksessa on kansallisromanttisia yksityiskohtia. Vanhalla parantolalla on myös sotilashistoriallista merkitystä. Oulaskankaan sairaalan ylilääkärin talo valmistui vuonna 1938. Oulaskankaan kunnansairaalan ensimmäiset osat valmistuivat vuonna 1954. Rakennusta on laajennettu vuosina 1970, 1981 ja 1985.” *Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Oulainen)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	24 km
55	**Tuomiperä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö	24 km

	Kuvaus: ”Harjanteelle sijoittuva pienipiirteinen kyläraitti 1900luvun alkupuolen pihapiireineen ja perinteisine talonpoikaispihoineen. Pienimittakaavaiset rakennukset rajaavat helminauhan tavoin kyläraittia. Komean peltoalueen keskellä virtaa Mertuanoja.” **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
56	**Korhoskylä??**	
57	**Ängeslevän raitti** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Pylväsjokisuulle 1600luvulla syntynyt asutus, jossa kyläraitin ja pienen joen varrella on useita 1800luvun pohjalaistaloja ja perinteisiä talousrakennuksia. Raitilta avautuu näkymiä Kalajokilaakson kulttuurimaisemaan.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Ylivieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	30 km
58	**Himakakylän raitti ja kalasatama** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Himankakylä on edustava ja perinteinen rannikkoalueen maaseutukylä. Kylässä harjoitetaan edelleen maanviljelystä, karjanhoitoa, veneiden rakentamista ja kalastusta. Kylämaisemaan kuuluvat viljava peltoaukea, jota elävöittävät laidunalueet, ja jokivartta myötäilevä kyläraitti. Kylän talot ovat sijoittuneet raitin ja joen varteen noin kilometrin pituiselle matkalle. Raitti ja sen varrella sijaitsevat, paikoin tietä tiiviisti rajaavat kookkaat rakennukset ovat sekä arkkitehtonisesti että maisemallisesti arvokas kokonaisuus. Kylän ydinosan muodostavat neljä hyväkuntoista kookasta pohjalaistaloa: Niemelä, Keiski, AlaHimanka ja YläHimanka. Kylään tulijalle avautuvaa idyllistä ja sopusointuista kyläkeskusnäkymää täydentävät pihapiirien ympärille rakentuneet jälleenrakennuskauden pihapiirit. Kylässä on myös aivan uusia rakennuksia. Jokisuulla asutusraitin jatkeena sijaitseva Himankakylän kalasatama on yksi parhaiten perinteisessä asussaan säilyneitä kalasatamia KeskiPohjanmaalla. Venevajat ja kalaaitat reunustavat satamaaluetta tiiviinä rivistönä. Kokonaisuuteen	31 km

	kuuluu sekä vanhoja että uusia, vanhojen rinnalle hyvin sopeutuvia rakennuksia. Jokisuu, josta avautuu kaunis näkymä saaristoon, on hyvin hoidettu ja miljöö on hyvin säilynyt pienimittakaavaisena." *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	
59	**Kantokylä** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kuvaus:</u> "Pylväsojavarteen syntynyt kylä, jossa rakentaminen sijoittuu laajan viljelyaukean keskellä oleviin pieniin saarekkeisiin tai metsänrajaan. Pihapiirit ovat pääosin pienipiirteisiä ja rakennuskanta yhtenäisen satulakattoista. Kylämaiseman kohokohtia ovat kuusiaidan ympäröimä siunauskappeli, Ylikankaan pohjalaistalo, entiset Kantokylän ja Saaren kansakoulut ja Haapakosken kauppa. Perinteisiä maalaistaloja on Ritamäen lisäksi Länsiniemen, Syrjälän, Siirtolan, Pirttikankaan, Haikolan, Hannulan, Tanhutsuun, Pinolan ja Kivikankaan pihapiireissä. 1920 ja 30luvun rakentamista edustavat Mäntyniemen, Mäntylän, Aholan, Lintuniemen ja Suvelan talot. Jälleenrakennusajan piirteensä hyvin säilyttäneitä asuinrakenuksia on muun muassa Kuusiniemen, Marjamäen, Soilehdon, Suopellon, Suojalan, Hankalan, Välikankaan, Kotikankaan, Katajakankaan, Keskirannan, Metsärannan, Kuusimäen, Kivirannan, Toivosen, Tuulelan, Huurteen, Huminan, Kangasniemen, Mäkipellon, Salon, Kallion, Pihlajasaaren, Kantolan, Myllylän, Varjolan, Kuusikankaan, Louhelan ja Ruurin pihapiireissä. Mielenkiintoista on, että osa taloista on hirsirakenteisia ja että osa on muotokielensä puolesta hyvin perinteisiä." *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Ylivieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/ ei vaikutusta -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ ei vaikutusta	31 km

(Lainausten lähteet RKY-alueiden osalta: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY, Museovirasto, www.rky.fi)

Pistemäisiin merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristökohteisiin kohdistuvia maisemavaikutuksia on tarkasteltu lähivaikutusalueelta. Kohteet, niiden kuvaukset, etäisyydet lähimpiin voimaloihin sekä maisemavaikutukset on esitetty seuraavien sivujen taulukoissa.

Taulukko 18. Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut pistemäiset kulttuuriympäristö-kohteet lähivaikutusalueella.

No	Kohde	Etäisyys lähimmästä voimalasta (VE 1)
Valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt, pistemäiset kohteet		
1	**Jylkkä** Arvoluokka: Valtakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Jylkän talonpoikaistilan pihapiiri eri ikäisine asuinrakennuksineen ja talousrakennuksineen on kertova ja hyvin säilynyt esimerkki vauraasta pohjalaisesta talonpoikaisrakentamisesta 1800luvun alussa. Jylkkä sijaitsee Kalajoen Mehtäkylässä Yppärinjoen sivuhaaran lähimaisemassa. Peltojen ympäröimässä metsäsaarekkeessa olevan Jylkän pihapiirissä on kolme eriikäistä asuinrakennusta ja pitkä kaksikerroksinen luhtiaitta. Umpipihan ulkopuolella on joukko talousrakennuksia kuten navetta ja riihi sekä pieniä aittoja.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: suuri -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen/suuri	5 km

Taulukko 19: Maakunnallisesti arvokkaat rakennetut pistemäiset kulttuuriympäristökohteet lähivaikutusalueella.

No	Kohde	Etäisyys lähimmästä voimalasta (VE 1)
1	**Mäki-Takalo** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus:	2 km

	”Pihapiiri sijaitsee Talusperän lähiympäristössä, naapureissa myös joitakin yksittäisiä vanhoja säilyneitä rakennuksia. Ympäristö on vanhaa asuinpaikkaa, jossa on ollut paljon rakennuksia, joista suurin osa on jo hävinnyt. Kähmäksentien päässä on säilynyt ilmeisesti hyvin vanha yksittäisaitta. Kähmäkankaan vanha torppa on palanut. Mäki-Takalo sijaitsee nimensä mukaisesti korkealla mäellä Kähmäksentien varrella. Taluksen kansakoulu toimi tässä talossa kolme vuotta ennen oman koulurakennuksen saamista. Nykyistä vanhaa taloa vastapäätä on ollut niin ikään korkealla kivijalalla ”vanha puoli”. Nyt paikalla on uusi asuinrakennus. Pihalla on jäljellä vanha hirsinavetta ja hieman kauempana riihi.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: suuri -Vaikutuksen merkittävyys: suuri	
2	**Isotalus** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Talusperän edustavimman rakennusryhmän muodostavat Mikontalon ja Isotaluksen taloryhmät. Ympärillä on laajat peltoaukeat. Isotalus sijoittuu julkisivu tiellepäin, ja nurkittain vieressä on Mikontalon päärakennus, jonka kuisti vaihdettu pihan takapuolelle. Herrastuomari eli Mikontalo (rakennettu joko 1760 tai 1810) on ulkoasultaan vaatimattomampi, sittemmin peltikatolla suojattu vaakalaudoitettu rakennus, jota on jatkettu myöhemmin toisesta päästä. Kuisti on todennäköisesti muutettu pihan puolelta talon takapuolelle. Uuden pihan puolella on vanha hirsiaitta ja kolmiosainen tallirakennus. Mikontalo on ollut Isotaluksen päärakennus ja se jaettiin 1800-luvun lopulla kolmen veljeksen kesken (Ollilan ja Rantalan talot ovat syntyneet näin). Isotaluksen talossa on komeat voimakkaasti kaartuvat räystäät ja edustava kuisti pieniruutuisine ikkunoineen. Talossa on tiilikate ja peiterimavuoraus. Mikontalon ja Isotaluksen talojen edustalle jää nurmikkopiha istutuksineen. Isotaluksen ympärillä muutamia vanhoja hirsirakennuksia, mm. pieni ja ilmeisen iäkäs aitta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: suuri -Vaikutuksen merkittävyys: suuri	2 km
3	**Mikontalo**	2 km

	Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Talusperän edustavimman rakennusryhmän muodostavat Mikontalon ja Isotaluksen taloryhmät. Ympärillä on laajat peltoaukeat. Isotalus sijoittuu julkisivu tiellepäin, ja nurkittain vieressä on Mikontalon päärakennus, jonka kuisti vaihdettu pihan takapuolelle. Herrastuomari eli Mikontalo (rakennettu joko 1760 tai 1810) on ulkoasultaan vaatimattomampi, sittemmin peltikatolla suojattu vaakalaudoitettu rakennus, jota on jatkettu myöhemmin toisesta päästä. Kuisti on todennäköisesti muutettu pihan puolelta talon takapuolelle. Uuden pihan puolella on vanha hirsiaitta ja kolmiosainen tallirakennus. Mikontalo on ollut Isotaluksen päärakennus ja se jaettiin 1800-luvun lopulla kolmen veljeksen kesken (Ollilan ja Rantalan talot ovat syntyneet näin). Isotaluksen talossa on komeat voimakkaasti kaartuvat räystäät ja edustava kuisti pieniruutuisine ikkunoineen. Talossa on tiilikate ja peiterimavuoraus. Mikontalon ja Isotaluksen talojen edustalle jää nurmikkopiha istutuksineen. Isotaluksen ympärillä muutamia vanhoja hirsirakennuksia, mm. pieni ja ilmeisen iäkäs aitta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: suuri -Vaikutuksen merkittävyys: suuri	
4	**Taluskylän kyläkauppa** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Kauniisti pidetty eheä jälleenrakennuskauden kaupparakennus Taluskyläntien varrella Talusperällä koulua vastapäätä. Kaupparakennuksessa on epäsymmetrinen etujulkisivu, jossa on jälleenrakennuskaudelle tyypilliset isot näyteikkunat molemmin puolen ovea sekä niiden päällä pieni lippa.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen	3 km
5	**Taluskylän kansakoulu** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde	3 km

	Kuvaus: ”Vuonna 1914 rakennettu, kansallisromanttisia piirteitä sisältävä koulurakennus, joka on nykyisin käsityö- ja voimistelutiloina. Koulu on tehty kouluhallituksen mallipiirustuksilla. Se on aumakattoinen rakennus, jossa on kaksi poikkipäätyä. Kate on tiiltä ja perustus porakiveä. Koulurakennus sijaitsee näkyvällä paikalla keskellä Taluskylää. Sen vieressä on uudempi kivirakenteinen Taluskylän ala-asteen koulu, joka on valmistunut vuonna 1955.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen	
6	**Rajakivet** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Nykyisellä Alavieskan ja Merijärven kuntien rajalla 4-9 km välein olevat neljä kiveä, joihin on hakattu kruunukuvio ja vuosiluku 1760. Kivet ovat osoittaneet Suur-Kalajoen ja Saloisten pitäjän (seurakunnan) rajan.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	3 km
7	**Saukonaho** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Kauniin pohjalaistalon pihapiiri tien päässä pienellä mäenkumpareella. Pihalla on vanha aitta, sauna ja pari uudempaa varastoa, pohjoislaidalla pihaa on vanhempi, ulkoalämmitettävä sauna entisen Saukonjärven, nykyisen pellon reunalla. Tulotien varrella on harmaa yksittäisaitta. Päärakennus on alkuaan tuotu Ylivieskasta 1850luvulla ja korotettu paikalle pystytettäessä. Talon eteläpäädyssä olevan tuvan alla on lähes koko lattian aluksen käsittävä kellari, makuuhuoneiden alla toisessa päässä on rossilattiat. Se on parhaiten alkuperäisenä säilyneitä vanhoja talonpoikaistaloja Merijärvellä.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)*	4 km

	MAISEMAVAIKUTUKSET -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/kohtalainen	
8	**Uiton silta ja vanha Kalajoen maantie** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Miljööltään perinteisenä säilynyt jakso vanhaa MerijärvenKalajoen maantietä, jossa on Uitonojan ylittävä kivisilta ja tien laidalla vanhoja porakivipaaseja kaiteineen. Uitontien ja Kalajoentien itäpään väliin jää uudelleen vesitetty Lahenlampi, jonne on tehty myös kuntalaisille uimapaikka laitureineen. Uiton talon pihapiirin vanhoista rakennuksista on jäljellä enää yksi aitta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen/kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/kohtalainen	5 km
9	**Keski-Sorvari** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Piha sijaitsee näkyvällä paikalla Mehtäkylään tultaessa, aivan Oulaistentien varrella, ohitse virtaa Yppärinoja. Päärakennuksen tarkkaa rakennusvuotta ei tiedetä, sen arvellaan kuitenkin olevan 1700-luvulta. Taloon on tehty peruskorjauksia vuosina 1977-1980, mm. sisäsauna ja eteinen. Yläkerrassa on myös kaksi kamaria. Talo on vuorattu päreillä ja siinä on alkuaan ollut avokuisti, nykyiset kuistit ovat uudisrakennelmia. Piha on alkujaan ollut umpipiha, toinen asuinrakennus on viety Merijärvelle, pihalla ollut luhti on purettu. Pihalla on säilynyt lato, jonka arvellaan olevan vanhempi kuin päärakennus. Hieman pihan ulkopuolella on kylkiäisellä varustettu aitta, jossa on hienoja empiretyylisiä koristeaiheita. Talon läheisyydessä on vanha hirsinen rakennus, jonka kylkeen on tehty autokatos. Pihan liittymän yhteyteen hieman etäälle päärakennuksesta on rakennettu neljä rankorakenteista talousrakennusta. Pienimuotoiset punamultamaalatut lato, kuivaamo ja konesuoja reunustavat pihatietä kertoen sotien jälkeen harjoitetusta maataloudesta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen/suuri	6 km

	-Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen/suuri	
10	**Tanskanharju** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Tanskaperällä sijaitseva Tanskalan puhto on esimerkki talonpoikaisesta rakentamisperinteestä. Tanskala on yksi Merijärven vanhimmista asutuista alueista. Tanskalan puhtoon kuuluu kolme pihapiiriä: Ahdas, Tanskala ja Tanskanharju. Niiden muodostamaan rakennusryhmään kuuluu kolme vaakalaudoitettua vaaleaksi maalattua tiilikattoista asuinrakennusta, kaksikerroksinen puoji, kaksikerroksisella porakiviperustalla seisova hirsinen navettarakennus sekä aittoja ja muita ulkorakennuksia. Puhtoa ympäröivät pienialaiset viljelysalueet ovat osa kokonaisuutta. Läheiseltä Kuoppakankaalta on löytynyt vasarakirveskauden aikainen hauta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	6 km
11	**Tanskala** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Kohde sijaitsee Tanskalassa kolmen talon ja luhdin muodostamassa puhdossa. Se on osa Tanskanperän maakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä. Päärakennus on komea 2010luvulla kunnostettu talonpoikaistyylinen talo, joka seisoo kaksikerroksisella porakiviperustalla. Talo on hirsirunkoinen ja siinä on vaaleankeltainen vaakaponttilaudoitus. Ikkunat ja tiilipäällysteinen satulakatto on uusittu kunnostuksen yhteydessä. Katetun kuistin kuusi ja yhdeksänruutuiset ikkunat ovat alkuperäiset. Kohteeseen kuuluu myös lukuisia hirsisiä piharakennuksia, joista näyttävin on punainen puoji tyylikkäine ikkunanpielineen.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	6 km
12	**Ala-Sorvari, Kivelä ja Mehtäkylän osuusmeijeri**	6 km

	Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Alasorvarintien vanhojen rakennusten keskittymä sijaitsee Mehtäkylän peltoaukean laidalla metsän reunassa. Rakennusryhmä näkyy Oulaistentietä ajettaessa. Sorvarin maakunnallisesti arvokas talo sijaitsee Oulaistentien vastakkaisella reunalla ja valtakunnallisesti arvokas Jylkän talonpoikaistila noin kilometrin päässä peltoaukean toisella laidalla. Asutuksesta on osa purettu ja siirretty pois mutta jäljellä olevat Kivelän talo sekä Ala-Sorvarin neliosainen luhti muodostavat nykyisellään 2000luvun maalaistalon ja aitan kanssa eheän neljän kantin pihan. 1920 luvun vanha meijeri sivummalla kertoo Sorvarin puhdon aktiivisesta yrittämisestä ja on tärkeä osa koko kylän pienteollisuus ja kaupankäyntihistoriaa. Kivelän päärakennus on kaunis ja suhteikas pohjalaistalo, jossa on hyvin säilynyt taidokkaasti tehty kaareva räystäslinja ja kaunis pikkuruudullisin ikkunoin ja nikkarityylisin koristeaihein varustettu kuisti. Tkarmillisissa ikkunoissa on empirevaikutteisia päätykolmioita. Takajulkisivussa ollut kuisti näkyy vielä ”varjona” seinässä. Sisätilat, huonejako ja kiinteä sisustus on hyvin säilynyt; mm. alkuperäiset, ootrauksin käsitellyt peiliovet. Maalari on perimätiedon mukaan ollut ”Saukkon maalari”, luultavasti Merijärveltä. Aikaisemmin samassa pihapiirissä ollut vanha, Kaarlo Sorvarin omistama asuinrakennus on purettu ja myyty Kokkolaan uudelleen pystytettäväksi. Vanhassa talossa toimi aikoinaan Osuuspankki, jonka hoitajana oli vanhaisäntä. Uusi asuinrakennus valmistui 1994. Pihalla on säilynyt vanha neliosainen luhti, joka nykyisin on kesänukkumapaikkana ja varastotilana. Ala-Sorvarin pihapiirin ulkopuolella, sen välittömässä läheisyydessä tien varrella, on entinen Mehtäkylän Osuusmeijerin tiilirakennus, jonka yläkerrassa on asuintiloja. Sementtitiilistä pientä meijerirakennusta on sen valmistuttua kuvailtu suhteikkaaksi ja se onkin säilyttänyt edustavuutensa etualan aukkomuutosta lukuun ottamatta. Meijerissä on hyväkuntoinen konesaumakatto ja kauniit porrastetut tiiliräystäät. Sen alkuperäiset ikkunat ovat yhä jäljellä.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
13	**Mehtäkylän kyläkaupat** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Oulaistentien ja Tammelantien risteyksen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Mehtäkylän vanha kaupallinen keskus, jossa on aikanaan ollut kahdesta kolmeen kauppaa. 194050 lukua edustaa yhä asuinkäytössä oleva vanha osuuskaupan asuinliiketalo sekä toiselle	6 km

	jo puretulle liikehuoneistolle kuulunut varastorakennus lastauslaitureineen. Tammelan tien toisella puolella sijaitsee persoonallinen osittain mansardikattoinen vinkkelinmuotoinen vanha liike ja varastorakennus sekä eteläpuolella hieman kauempana risteyksestä 1950luvun hahmoon osittain uudistettu vanha seurantalo, joka on nykyisin Rauhanyhdistyksen käytössä.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
14	**Nuorisoseurantalo Toivola** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde <u>Kuvaus:</u> ”Komea hirsirakenteinen 1930luvun seurantalo.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	6 km
15	**Kunnantalo** <u>Arvoluokka:</u> Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde <u>Kuvaus:</u> ”Vuonna 1898 kansakouluksi rakennettu puurakennus, joka on toiminut Merijärven kunnanvirastona vuodesta 1960 lähtien. Rakennus on kokenut useita muutoksia vuosien saatossa, mutta alkuperäinen, L-kirjaimen muotoinen pohjaratkaisu on vielä havaittavissa. Porakiviperustalla seisovassa hirsirunkoisessa rakennuksessa on tiilinen satulakatto. Rakennuksen ikkunoiden ikä ja tyyli vaihtelee eri puolilla rakennusta. Pohjoiseen Vanhatielle avautuvalla puolella on isot, 9 ruutuiset ikkunat kun taas eteläpuolen ikkunat ovat modernit. Mielenkiintoisena yksityiskohtana ovat toisen kerroksen molemman päädyn koristeelliset ikkunanpielet.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km

16	**Yli-Nikula** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Pihapiiri on yksi ehjimpiä ja kauneimpia Kalajoella. Rakennukset ovat lisäksi poikkeuksellisen iäkkäitä. Maakunnallisesti merkittävä kohde. Talot sijaitsevat Samulintien päässä ja ne muodostavat tiiviin ja suljetun ryhmän pellon ja metsän rajalle. Vanhan pihapiirin takana metsää vasten sijaitsevat uudemmat tuotantorakennukset. Tiiviin neliöpihan ympärillä on kolme asuinrakennusta sekä talliluhtirakennus. Talliluhdista on osa purettu pois. Uusin asuinrakennus on korjattu ja varustettu pesutiloilla 1970luvulla ja uudelleen 1998. Siinä on kaarevat räystäät ja kaunis mutterikuisti nikkarityylisine ristikkokoristeluineen ja lukuisine lasiruutuineen. Vanhempi asuinrakennus on peruskorjattu 1992, jolloin mm. hirsirakennus lämpöeristettiiin, ulkovuorattiin, ikkunat ja sisätilat uusittiin ja varustettiin pesutiloilla. Suunnittelijana oli rkm Rauli Mäkitalo. Vanhimpaan, vuoraamattomaan asuinrakennukseen on sijoitettu mm. lämpökeskus. Piha on yksi hienoimmista säilyneistä neliöpihoista Kalajoella. Pihan ulkopuolella tulotien varrella on neljä aittaa, joista vanhimmat ovat 1700luvulta. Pihapiirin lähietäisyydelle on rakennettu uusi historisoiva kartanotyylinen Kannustalo.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
17	**Silvasti** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Poikkeuksellisen iäkkäitä rakennuksia maisemallisesti kauniilla paikalla. Silvastiin liittyy merkittävää paikallishistoriallista merkitystä. Vanha pihapiiri, josta on jäljellä enää talousrakennukset. Aitat reunustavat kauniisti Silvastinkujaa Yppärinojan varrella sillan kupeessa. Talliluhti muodostaa hienon pääteaiheen Silvastille ajettaessa. Niilo Silvastille kuuluva ja hänen pihapiirissään sijaitseva kookas punaiseksi maalattu talliluhti on vanhoja aittoja nuorempi. Kokonaisuuteen liittyy myös vanhoista hirsikehistä koottu navetta.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen	7 km

18	**Makasiini** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”1880luvulla rakennettu lainajyvämakasiini sijaitsee aivan Merijärven kirkon vieressä ja toimii nykyisin Merijärven kotiseutumuseona. Makasiini on suorakaiteen muotoinen, kapea ja korkea. Päädyissä on isot yläikkunat, ulko-ovi on kirkon puoleisen pitkän sivun keskellä. Makasiinin seinät ovat laarien kohdalla kaksinkertaiset hirsiseinät ja niiden välissä on tiettävästi kivitäyte.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
19	**Toholan kanava** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Toholan kanava on kapeahko, 1930-luvulla työttömyystöinä louhittu kuivatuskanava. Kohde on tärkeä Merijärven järvenkuivatushankkeisiin liittyvä tärkeä symboli. Tien ja kanavan risteyskohdassa korkealla mäellä on vuonna 1851 rakennettu Toholan talo, jonka pihapiiriin päärakennuksen ja uudisrakennusten lisäksi kuuluu useita vanhoja talousrakennuksia kuten vanha sementtitiilinen navetta, punainen hirsirunkoinen puoji sekä vanha sauna. Erikoisimpana rakennuksena pihapiiriin kuulu vanha muuntajarakennus, joka on muutettu asuinkäyttöön. Päärakennus on porakiviperustainen vaakaponttilaudoituksella vuorattu hirsitalo, jonka kuistin yläpuolella on maalattu vuosiluku 1851. Ikkunat on vaihdettu sotien jälkeen ja rakennuksen satulakaton peltipäälysten on uusi. Talon päädyissä on koristeelliset klassistiset räystäspäädyt ja koristelaudat.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
20	**Merijärven kirkko** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö	7 km

	Kuvaus: ”Merijärven kirkko ja tapuli seisovat Jussilanniemellä hautausmaan ympäröimänä. Takana avautuu peltomaisema. Edessä olevalla parkkipaikkalla on kotiseutumuseona toimiva 1800luvun lainajyvämakasiini. Parkkipaikan reunaa kulkee koivukuja. Kirkko on muodoltaan erivartinen ristikirkko niin, että sen varret ovat saman levyiset, mutta sisäänkäyntialttariakseli on pidempi. Katon keskeltä kohoaa nelikulmainen lanterniini. Katto on harjakatto, joka on aumattu päistään. Kirkko on rakennettu hirrestä, ja se on verhoiltu vaakasuuntaisella laudalla. Tapuli on ruotsalaistyylinen. Kaksinivelinen tapuli levenee alaosastaan tasaisesti alaspäin.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
21	**Merijärven kirkkopuisto** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö Kuvaus: ”Merijärven kirkkopuisto on maisemassa oma pieni metsikön rajaama saareke, joka korkean sijaintinsa vuoksi näkyy lähimaisemaan. Kirkon ja tapulin edusta on jätetty avoimeksi, mikä luo alueelle valoisuutta ja näkyvyyttä. Kirkkomaa on luonteeltaan pieni puisto ja pienen paikkakunnan kirkkomaana se on rauhallisella paikalla. Kirkkopuiston rakennettuja elementtejä ovat kirkko, tapuli, huoltorakennus, sankarihautausmaa ja sen muistomerkki, muistomerkki nälkävuosien uhreille, kodin vartijoiden ja veteraanien muistomerkit seurakuntatalon edessä, puuristi hautausmaalla olevassa syvänteessä ja hautausmaata kiertävä luonnonkivimuuri.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
22	**Merijärven vanhainkoti ja terveysasema** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Edustava esimerkki 1980luvun arkkitehtuurin Oulun koulun suunnitteluihanteista. Erityispiirteenä ovat arkkitehtonisesti mielenkiintoiset ja yksityiskohdiltaan rikkaat aulatilat. Terveysaseman ja vanhainkodin muodostaman kokonaisuuden on suunnitellut Arkkitehtitoimisto NVV. Vanhainkoti on nykyään palvelukeskus Salmenranta.”	7 km

	(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi) **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
23	**Merijärven kirjasto** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Postmodernistinen 1994 valmistunut pieni kirjasto, joka rikkaan muodonantonsa ja mittakaavansa ansiosta täydentää mallikkaasti Koivupudon koulun pihapiiriä ja koko kylämiljöötä. Kirjastotila on avara ja valoisa kattoikkunan ansiosta. Kirjaston on suunnitellut arkkitehti Jukka Lahtinen.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
24	**Koivupuhdon koulu** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Selkeälinjainen jälleenrakennusajan kivirakenteinen koulu vuodelta 1959 taajamakuvallisesti tärkeällä paikalla. Koulun pihassa on myös 1994 valmistunut regionalismia edustava kirjasto.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
25	**Mehtäkylän vanha koulu** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Edustava 1920luvun koulu sijaitsee metsän tuntumassa, peltoaukean reunassa, tien läheisyydessä. Kertoman mukaan koulu poistui käytöstä sotien jälkeen, kun uusi koulu valmistui 1940luvulla. Tiilikattoinen rakennus on sisätiloineen alkuperäisessä kunnossa	7 km

	lukuunottamatta veneveistämöä varten asennettuja nostoovia talon metsänpuoleisessa päädyssä sekä tienpuolipäädyn asuinhuoneiston 1990luvun muutoksia. Kuistit, ikkunat, ovet ja piharakennus ovat alkuperäisessä asussaan ja edustavia. Asukkaiden suullisen kertoman mukaan talossa sijainneessa veneveistämössä on veistetty muiden muassa Kalajoen Jukuparkin merirosvolaiva.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Kalajoki)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
26	**Tähjä** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Tähjä on 1980luvun alkupuolella kotiseututaloksi kunnostettu harmaiden hirsirakennusten muodostama komea ryhmä. Kaksikerroksinen hirsinen päärakennus, joka on rakennettu 1800luvun alussa, on vuoraamaton ja maalaamaton keltaisia ikkunanpieliä lukuunottamatta. Siinä on pitkänurkat ja myöhemmin valmistunut kuisti on pystylaudoitettu. Pohjakaava noudattaa keskeistupatyyppiä. Porakiviperustalla seisovassa rakennuksessa on alkuperäiset kuusiruutuiset ikkunat. joiden puitteissa on empirepyrkimyksiä. Rakennuksen satulakatto on huopapäälysteinen Myös muut pihapiirin rakennukset ovat maalaamattomia hirsirakennuksia. Päärakennuksen vieressä on vuosiluvulla 1782 varustettu luhtiaitta, sen takana matala pärekattoinen hirsinavetta 1800luvulta, jonka takana Tähjänojan varrella savusauna liiteri ja Perälänmäeltä paikalle siirretty riihi. Tien toisella puolen on paikalle siirretty pieni mökki 1950luvulta. Lähellä tien varressa on lisäksi vajoja ja latoja sekä pieni pärekattoinen, heikkokuntoinen kammiaitta, jossa on kaiverrus ANO 1763.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** **-**Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	8 km
27	**Keltala** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Keltalan puustelli hankittiin vuonna 1781 lukkari Jeremias Alinin virkataloksi. Rakennus on tiettävästi Merijärven seurakunnan ensimmäinen kanttorila, joka todennäköisesti on rakennettu 1800luvun alussa. Viimeisin talossa asunut kanttori oli talvisodassa kaatunut Pentti Sutela. 193538 rakennuksessa pidettiin myös koulua ennen	8 km

	Mäntykankaan koulun valmistumista. Sotaaikana talo on toiminut mm. evakkojen asuntona. Talo on hahmoltaan matalahko, lyhyillä räystäillä varustettu rakennus, jonka peiterimalaudoituksesta osa on purettu pois. Myös umpikuisti on purettu ja korvattu avokuistilla. Pohjakaavaltaan rakennus on perinteistä paritupatyyppiä, toisessa päässä on tupa, toisessa kaksi kamaria, keskellä eteinen ja sen perällä porstuakamari. Pihamaalla on useita talousrakennuksia ja karjasuojia, jotka on rakennettu sotien jälkeen, tiettävästi 1950luvulla. Kanttorilan viereen on rakennettu omakotitalo 1970.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
28	**Kuivatuskanava** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Noin yhdeksän kilometrin mittainen, kallioiseen maastoon n. 2 km matkalta tehty oja, jonka kautta Alavieskan ja Kalajoen talot kuivasivat Alavieskanjärven niittymaaksi v. 1833–58.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Alavieska)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: kohtalainen -Vaikutuksen merkittävyys: kohtalainen	8 km
29	**Pärkkälä** Arvoluokka: Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Pärkkäpuhto sijaitsee Peräläntien varrella korkealla mäellä. Rakennukset sulkevat pihan neljältä sivulta ja sisäänkäynti sisäpihalle on kahden rakennuksen välistä. Kohteen aina asuttu talo, Pärkkä, on mahdollisesti rakennettu jo 1700luvun puolella. Räystäskonsoleissa on taidokasta veistokoristelua. Porakivillä seisova hirsirakennus on vuorattu punaiseksi maalatulla pystylaudoituksella. Talossa on tiilipäälysteinen satulakatto. Päärakennuksen toisella pohjoissivulla on Pärkkälä, jossa on viimeksi asuttu 1960luvulla. Eteläsivulla on kookas kaksikerroksinen talli/puojirakennus. Vastapäätä päärakennusta on viereiseen kiinteistöön kuuluva navetta. Pihan ulkopuolella navetan takana on joukko latoja ja aittoja.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)*	9 km

	MAISEMAVAIKUTUKSET -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	

Taulukko 20. Paikallisesti arvokkaat rakennetut pistemäiset kulttuuriympäristökohteet lähivaikutusalueella, maisemavaikutukset.

No	Kohde	Etäisyys lähimmästä voimalasta (VE 1)
Paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristökohteet		
1	**Ahdas** Arvoluokka: Paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”1870-luvulla rakennettu kohde sijaitsee Tanskalassa, kolmen rakennuksen muodostamassa puhdossa ja on osa Tanskanperän maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä. Kohde muodostaa yhdessä viereisen kantin ja kahden kiinteistön yhteisen puojin kanssa sisäpihan. Kohde edustaa perinteistä talonpoikaisrakentamista. Päärakennus on yksikerroksinen, porakiviperustainen, vaakaponttilaudoituksella vuorattu hirsitalo. Kohteessa on tiilipäällysteinen satulakatto. Ikkunoihin ja kuistiin on tehty muutostöitä. Kohteen erikoispiirteenä ovatt taidokkaasti veistetyt räystäät, joissa on klassistisia pyrkimyksiä.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	6 km
2	**Ranta** Arvoluokka: Paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”1930-luvulla valmistunut rankorakenteinen yksityiskauppa vastapäätä entistä kirkonkylän koulua ja nykyistä kunnantaloa.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET**	7 km

	-Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	
3	**Merijärven Osuuspankki** Arvoluokka: Paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Edustava pieni 1980-luvun liikerakennus.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
4	**Alatalo** Arvoluokka: Paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ” 1925 Kauppilanmäeltä siirretyssä Alatalossa on pidetty muun muassa kahvilaa 1950luvulla.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km
5	**Merijärven Säästöpankin toimitalo** Arvoluokka: Paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö, pistemäinen kohde Kuvaus: ”Vuonna 1939 valmistunut entinen Merijärven Säästöpankin sementtitiilinen toimitalo on edustava esimerkki kirkonkylien vanhoista liikerakennuksista. Vuodesta 1984 se oli kunnan rakennustoimiston käytössä ja nykyään se on nuorisotalo.” *(Lainauksen lähde: Pohjoispohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö, Merijärvi)* **MAISEMAVAIKUTUKSET** -Kohteen herkkyys: kohtalainen -Muutoksen suuruus: vähäinen -Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen	7 km

4.6 Kaukovaikutusalueen arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset

Seuraavissa kappaleissa käydään pääpiirteissään läpi valtakunnallisesti sekä maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin kohdistuvat maisemavaikutukset kaukovaikutusalueella. Lähivaikutusalueen ja ulomman vaikutusalueen arvokkaat maisema-alueet käsitellään miljöötyyppikohtaisessa vaikutusten arvioinnissa. Kaukovaikutusalueen kohteet sijaitsevat hankealueeseen verraten kaukana. Suuren etäisyyden vuoksi vaihtoehtojen VE1 ja VE2 korkeuserolla tai turbiinien keskinäisellä sijoittelulla ei ole vaikutusta maisemavaikutusten suuruuteen.

Kalajokilaakson viljelysmaisemat 24 km (VAMA):

Vaikutuksen merkittävyys vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)

- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, jonka pohjoisosien peltoaukeilta saattaa havaita voimaloita hyvissä sää ja valaistusolosuhteissa.
- Maisema-alue sijoittuu noin 25–70 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista. Hankealue on maisema-alueen suuntainen ja sijoittuu likimain samaan linjaan Kalajokilaakson viljelysmaisemien kanssa. Maisema-alueen itäisimmistä osista saattaa näkyä yksittäisten voimaloiden turbiineja kaukaisessa horisontissa. Suuren etäisyyden ja tuulivoimapuiston suuntautuneisuuden vuoksi voimaloiden merkitys maisemassa tulee olemaan vähäinen. Rakennukset ja kasvillisuus maisema-alueen pohjoisosissa saattavat peittää vähäisetkin näkymät voimaloiden suuntaan. Voimaloiden vähäinen näkyminen maisema-alueelle riippuu paljolti rakennusten suuntautuneisuudesta sekä kasvillisuuden sijoittumisesta suhteessa hankealueeseen.

Rahjan saaristomaisemat 24 km (VAMA):

Vaikutuksen merkittävyys vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)

- maankohoamisrannikon saaristokohde.
- Valtakunnallinen maisema-alue, jonka koillisosien vesiaukeille tuulivoimalat ovat havaittavissa. Muutos ei ole hallitseva suuren etäisyyden vuoksi.
- Voimaloiden sijoittelu kokoaa voimalat rivimäiseksi rykelmäksi. Valtaosalle maisema-alueesta ei kohdistu lainkaan haitallisia maisemavaikutuksia
- Rahjan saaristomaisemat sijoittuu noin 25–40 kilometrin päähän hankealueesta. Voimalat eivät tule todennäköisesti näkymään alueelle Perämeren avointa ranta-aluetta lukuun ottamatta. Rahjan saariston pohjoisosiin Kalajoen satamaan voimalat saattavat näkyä horisontissa osana siluettia. Voimalat jäävät kuitenkin pieniksi ja turbiinien näkyvä osuus niin minimaaliseksi, että niiden mahdolliset maisemavaikutukset jäävät vähäisiksi.
- Kalajoella on useita toiminnassa olevia tuulivoimaloita, jotka sijoittuvat huomattavasti lähemmäksi Rahjan saaristomaisemia. Ne näkyvät Perämereltä aukeavassa siluetissa hankealueen voimaloita selkeämmin.
- Yhteisvaikutuksia syntyy hankealuetta kohti katsottaessa muun muassa seuraavien tuulivoimapuistojen kanssa: Mustilankangas I ja II, Tohkola I ja II, Jokela ja Kytölä)

Pyhäjoen suun kulttuurimaisema 19 km (MAMA):

Vaikutuksen merkittävyys vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)

- Pyhäjoen suun kulttuurimaisema on edustava esimerkki elinvoimaisesta maaseutumaisesta kirkonkylästä. Yksi merkittävimmistä alueen ominaispiirteistä on Pyhäjoen suistoalueen jokinäkymät.
- Miehennevan tuulivoimapuisto sijoittuu maisema-alueen kaakkoispuolelle etäälle hankealueesta. Tuulivoimapuisto saattaa näkyä peltoaukeille,

Pyhäjoen suiston suulle sekä Perämerelle. Turbiinit asettuvat pääosin näkymälinjan suuntaisesti. Puusto, muu kasvillisuus sekä rakennukset ja muut rakenteet peittävät monin paikoin näkymiä hankealueen suuntaan. Mikäli tuulivoimalat näkyvät maisemassa on niiden vaikutus maisemaan vähäinen suuren etäisyyden ja siitä seuraavan vähäisen havaittavuutensa vuoksi. Mahdollista haitallista vaikutusta maisemaan vähentää myös toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen sijoittuminen hankealueen ja maisema-alueen väliin.

- Hankealuetta lähemmäksi sijoittuvat kaksi toiminnassa olevaa tuuli-voimapuistoa (Puskakorvenkallio, 16 turbiinia; Karhunnevankangas, 33 turbiinia), jotka runsaan turbiinimääränsä vuoksi oletettavasti peittävät taakseen Miehennevan tuulivoimapuiston**.**

Piipsjärven kulttuurimaisema 27 km (MAMA):

Vaikutuksen merkittävyys: ei vaikutusta (VE1 ja VE2)

- Piipsjärvi on edustava esimerkki Pohjois-Pohjanmaan maaseudun kulttuurimaisemasta. Alueelle ominaista ovat järven yli avautuvat pitkät näkymät sekä veden ääreen asettuvat laajat peltoaukeat. Miehennevan tuulivoimapuiston maisemavaikutukset eivät kohdistu oletettavasti lainkaan Piipsjärven kulttuurimaisemaan.
- Maisema-alueelta näkymien aukeaminen Miehennevan tuulivoimapuistoon on hyvin epätodennäköistä.

Parhalahden kulttuurimaisema 22 km (MAMA):

Vaikutuksen merkittävyys: vähäinen/ei vaikutusta (VE1 ja VE2)

- Parhalahden kulttuurimaisema edustaa perinteistä maaseutukylää viljelysalueineen ja talonpoikaista perinnettä edustavine rakennuksineen. Koulu, joka sijoittuu keskeiselle paikalle, on merkittävä maamerkki alueella.

- Parhalahden kulttuurimaiseman ja Miehennevan tuulivoimapuiston väliin sijoittuu olemassa olevia tuulivoimapuistoja (mm. Karhunnevankangas), joka peittää näkymiä hankealueelle päin.
- Mikäli tuulivoimalat näkyvät maisemassa on niiden vaikutus maisemaan vähäinen suuren etäisyyden ja siitä seuraavan vähäisen havaittavuutensa vuoksi. Mahdollista haitallista vaikutusta maisemaan vähentää myös toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen sijoittuminen hanke- ja maisema-alueen väliin.

Lisätietoa arvokkaista maisema-alueista:

-Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015, Pohjois-Pohjanmaan liitto B86.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)

- Pohjois-Pohjanmaa, Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021, VAMA 2021_16 Pohjois-Pohjanmaa.pdf

4.7 Yhteisvaikutukset

Ympäristöministeriön tuulivoimahankkeiden maisemaselvityksiä koskevassa ohjeistuksessa (2024, s.101) linjataan seuraavasti:

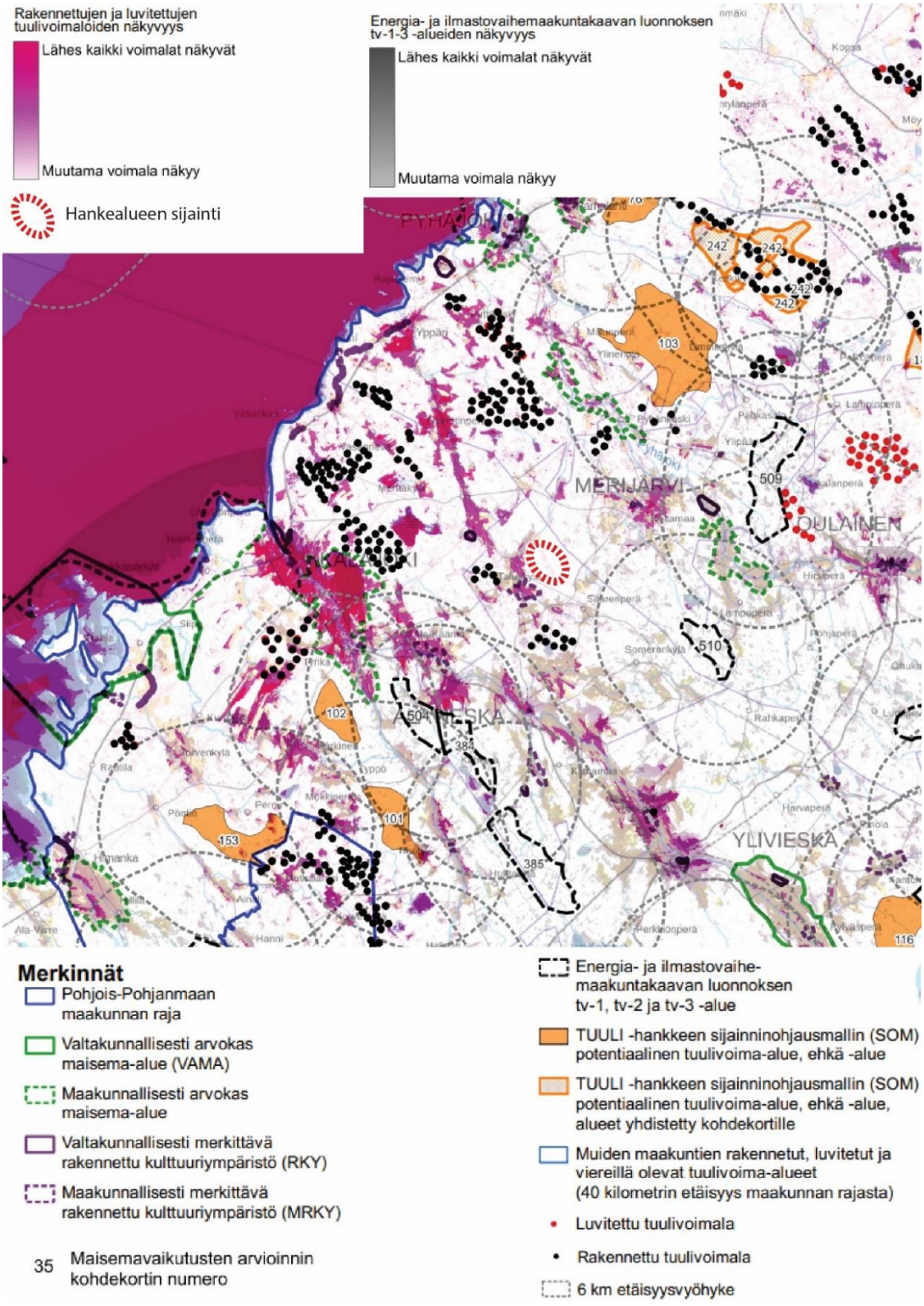
”Suuntaa antavana suosituksena on, että yhteisvaikutukset arvioidaan tarkemmin niiltä osin, kun kahdesta tai useammasta tuulivoimahankkeesta aiheutuu maisemavaikutuksia samalla lähivaikutusalueella.”

Miehennevan hankkeen maisemavaikutuksia arvioitaessa on nähty tarkoituksenmukaiseksi arvioida maisemavaikutukset tarkemmin alueilta, jotka ovat samanaikaisesti useampien hankkeiden lähivaikutusaluetta.

Taulukko 21. Muut tuulivoimahankkeet lähivaikutusalueella. *(Lähde: Eolus Energy Oy. 2024. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki. Ecobio Oy).*

Hanke	Sijainti	Etäisyys Miehennevasta (km)	Voimaloiden määrä	Yksikkö-teho (MW)	Korkeus (m)	Vaihe	Tuotannon aloitusvuosi
< 5 km							
Kytölä	Alavieska	1,6	6	3	200	Toiminnassa	2015
Saarenkylä-Vieskanjärvi	Alavieska	2,7	9	3	210	Toiminnassa	2016
Kettukangas	Merijärvi, Oulainen	3,7	29	7–10	350	YVA-menettely	2027 (arvio)
< 10 km							
Ristiveto	Merijärvi	6,5	6	2,3	170	Toiminnassa	2013
Karhunnevankangas	Pyhäjoki	5,5	33	3-5	230	Toiminnassa	2023
Mustilankangas I ja II	Kalajoki	8	28	2,3-3	210	Toiminnassa	2015

Selvitysalueelle sijoittuu jo nykyisellään runsaasti tuulivoimapuistoja (Kuva 129). Miehennevan tuulivoimapuisto tulee vahvistamaan alueen identiteettiä energiantuotantomaisemana entisestään. Uuden tuulivoimapuiston hallitsevuuteen maisemassa tulee vaikuttamaan turbiinien korkeus: mitä korkeampia Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit ovat, sitä voimakkaammin ne erottuvat olemassa olevien matalampien tuulivoimapuistojen joukosta.

Kuva 129. Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arviointi, tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset. Hankealueen sijainti on lisätty kartalle jälkikäteen punaisella ympyrällä *(Lähde: TUULI-hanke, Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava).*

Yhdessä nykyisten ja suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen kanssa hankkeesta aiheutuu huomattavia kielteisiä maisemallisia vaikutuksia etenkin Talusojan ja Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöisiin.

Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöötä ympäröivät eri ilmansuunnista jo nykyisellään tuulivoima-alueet, jotka näkyvät avoimille peltoalueille. Miehennevan tuulivoimapuiston toteuduttua itä on ainoa ilmansuunta, jonne katsottaessa ei toistaiseksi näy minkään tuulivoimapuiston turbiineja. Rakennukset ja teiden varsien sekä pihapiirien kasvillisuus kuitenkin peittävät paikoin näkymiä hankealueen suuntaan.

Talusojan viljelysmaisemien miljöö on saarrettu tuulivoimapuistoilla Miehennevan ja Kettukankaan tuulivoimahankkeiden toteuduttua. Lähimmät Kytölän tuulivoimalat sijoittuvat noin kilometrin päähän Taluskylän maakunnallisesti arvokkaasta alueesta ja Saarenkylä-Vieskanjärvellä noin kahden kilometrin etäisyydelle. Etäisyydet Taluskylästä olemassa oleviin turbiineihin ovat samaa suuruusluokkaa, mitä Miehennevan hankkeessa.

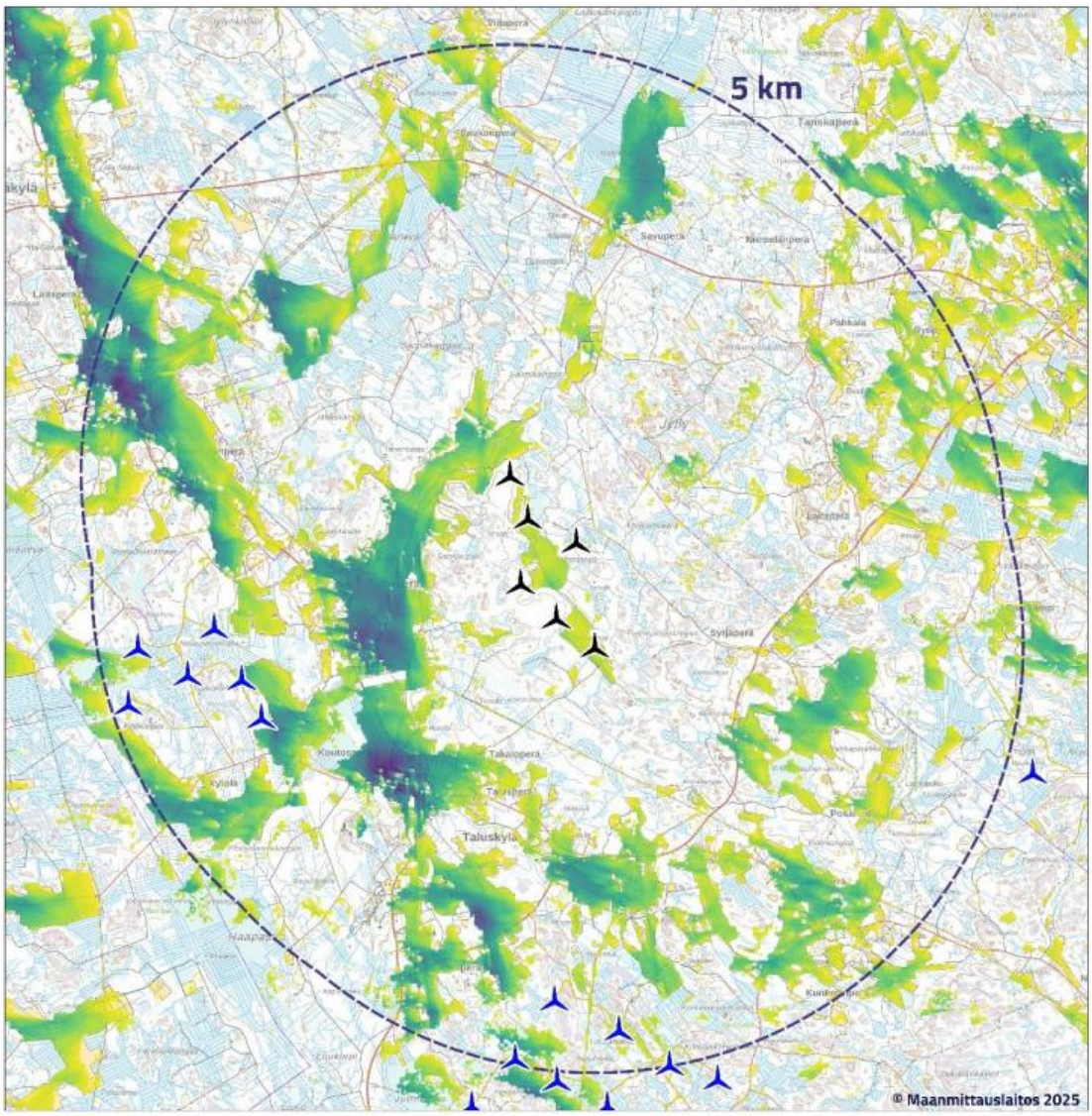
Tolosperän kaakkoispuolelle noin kilometrin etäisyydelle sijoittuu Kytölän tuulivoimapuiston lähimmät turbiinit, jotka näkyvät paikoin Tolosperän asuinalueille. Miehennevan hankkeen myötä osalle pihapiireistä saattaa näkyä sekä Miehennevan, Kytölän että Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuistot. Tuulivoimapuistojen näkyminen pihapiireille riippuu paljon rakennusten suuntautuneisuudesta sekä pihapiirejä reunustavasta kasvillisuudesta. (Kuva 130 ja Kuva 131)

Taulukko 22. Hankkeen lähivaikutusalueelle syntyvät yhteisvaikutukset miljöötyypeittäin.

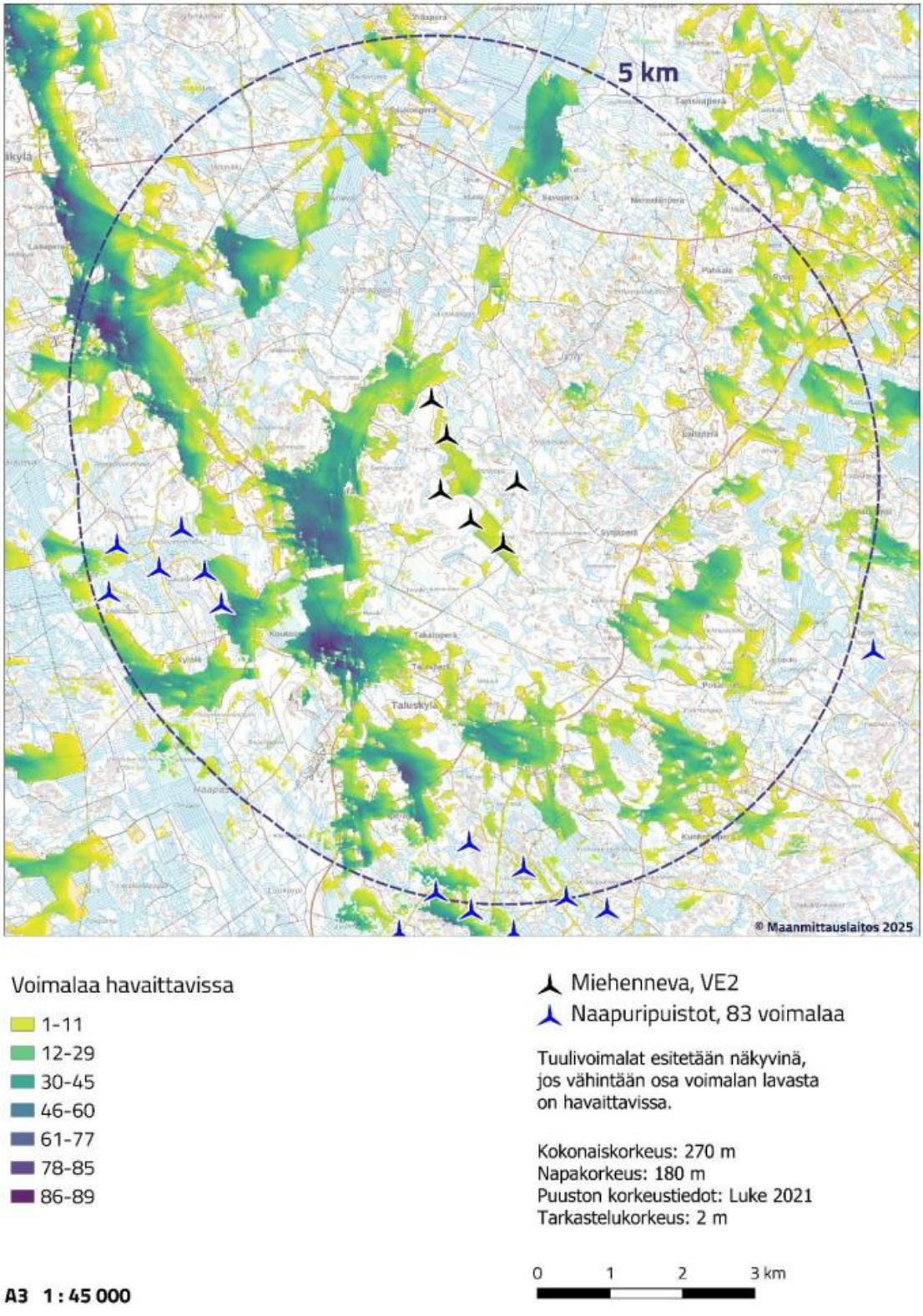
Miljöötyyppi	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Yhteisvaikutusten merkittävyys *(ja perustelut)*
	Kohtalainen	**(kielteinen) Suuri**	**(kielteinen) Suuri** *(VE1 ja VE2)*

Talusojan viljelysmaisemien miljöö			- Miehennevan ja Kettukankaan tuulivoimahankkeiden toteuduttua tuulivoimapuistot rajaavat peltoaukeita lähes joka ilmansuunnasta.
Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö	**Suuri**	**(kielteinen) Suuri**	**(kielteinen) Suuri** *(VE1 ja VE2)* - Alueita ympäröivät eri ilmansuunnista jo nykyisellään tuulivoima-alueet, jotka näkyvät avoimille peltoalueille. Miehennevan tuulivoimapuiston toteuduttua itä on ainoa ilmansuunta, jonne katsottaessa ei toistaiseksi näy minkään tuulivoimapuiston turbiineja.
Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt: Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät	**Kohtalainen**	**(kielteinen) Vähäinen**	**(kielteinen) Vähäinen** *(VE1 ja VE2)* - Alavieskan kirkonkylän maisemassa Miehennevan tuulivoimapuisto sijoittuu Saarenkylä-Vieskajärven tuulivoimapuiston taakse, mikä osaltaan pienentää hankeen aiheuttamia mahdollisia maisemavaikutuksia.

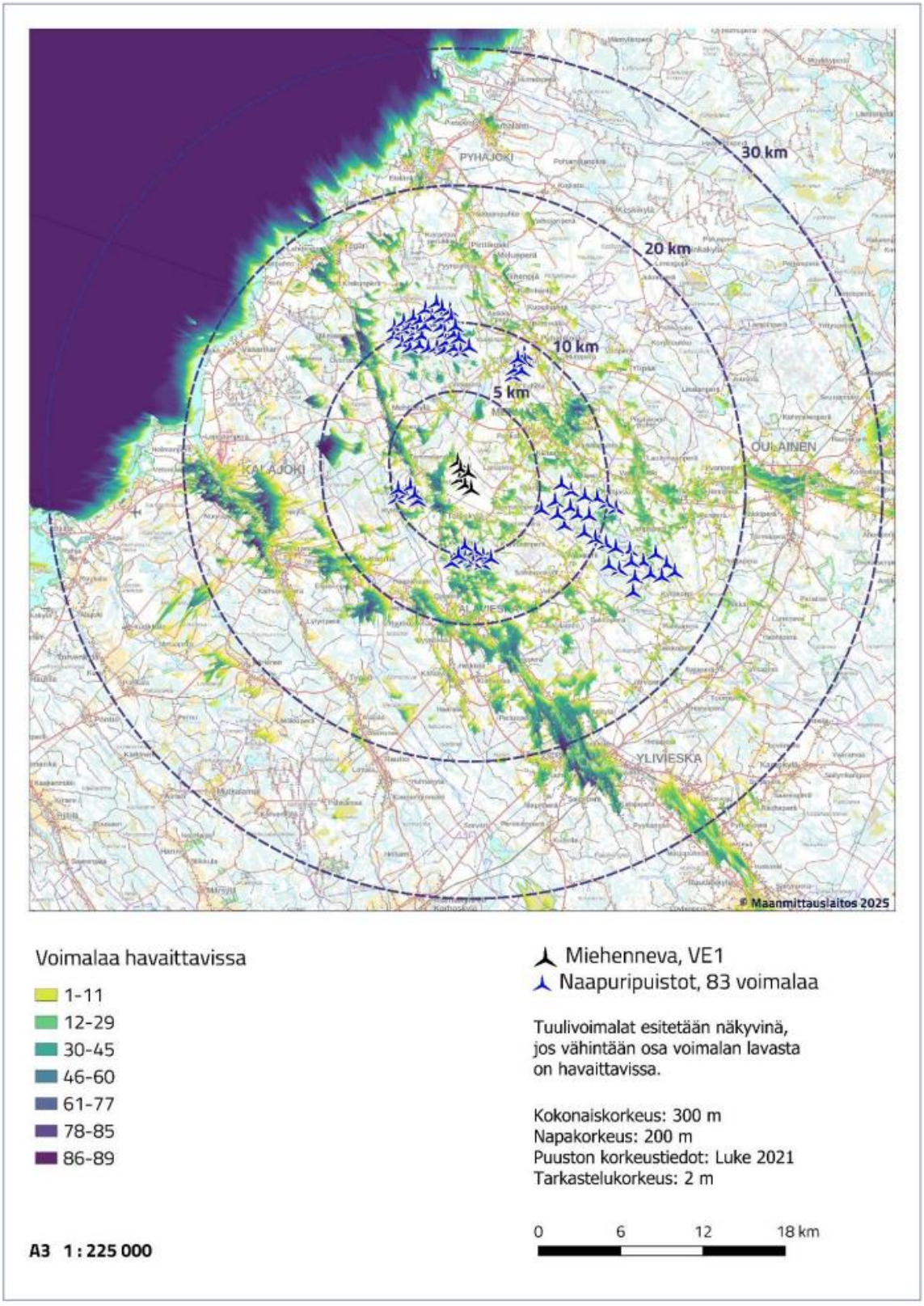
Yhteisvaikutuksia on arvioitu sanallisesti tarkemmin eri miljöötyyppeihin kohdistuvissa vaikutusten arvioinneissa. Arvioinnissa on painotettu alueita, joihin kohdistuvat yhteisvaikutukset ovat merkittävimmät. Seuraavien sivujen karttaotteet havainnollistavat yhteisvaikutusten suuruutta Miehennevan tuulivoimapuiston lähivaikutusalueella.

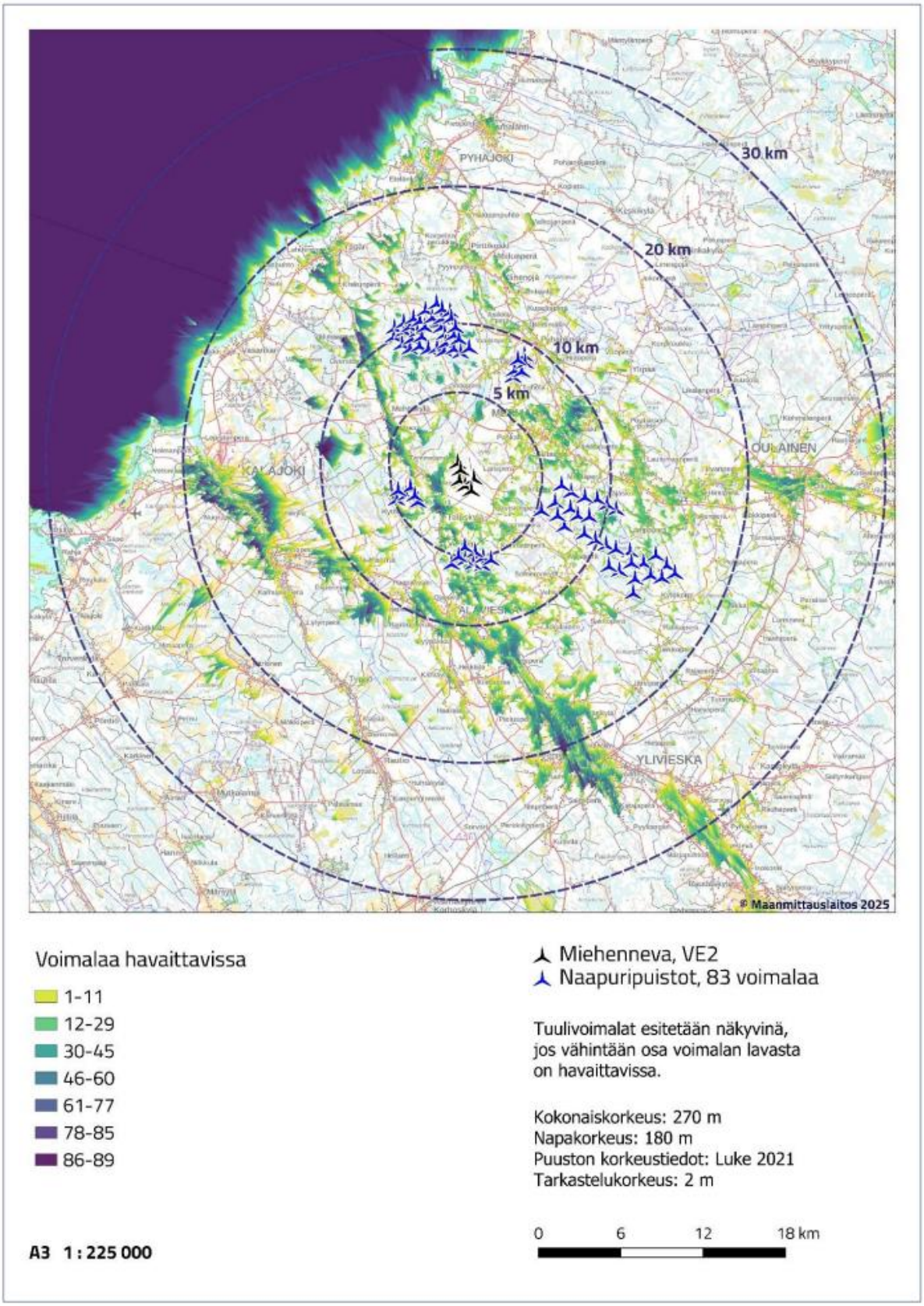
Kuva 130. Näkemäalueanalyysi VE1:n sijoitussuunnitelmalla (6 voimalaa) naapuripuisto huomioiden, kun lasketaan voimaloiden näkyvät lavat. Lähde: Etha Oy, 2025.

Kuva 131. Näkemäalueanalyysi VE2:n sijoitussuunnitelmalla (6 voimalaa) naapuripuisto huomioiden, kun lasketaan voimaloiden näkyvät lavat. Lähde: Etha Oy, 2025.

Kuva 132. Näkemäalueanalyysi VE1:n sijoitussuunnitelmalla (6 voimalaa) naapuripuisto huomioiden, kun lasketaan voimaloiden näkyvät lavat. Lähde: Etha Oy, 2025.

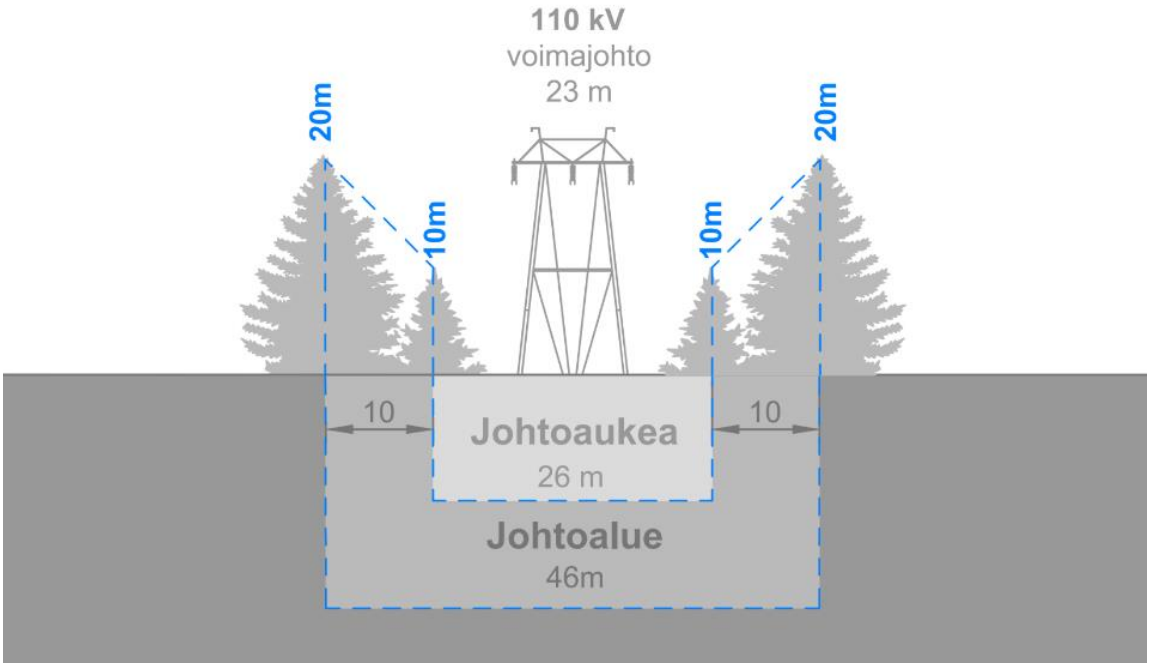
Kuva 133. Näkemäalueanalyysi VE2:n sijoitussuunnitelmalla (6 voimalaa) naapuripuisto huomioiden, kun lasketaan voimaloiden näkyvät lavat. Lähde: Etha Oy, 2025.

4.8Sähkönsiirron maisemavaikutukset

Sähkönsiirron maisemavaikutukset yleisesti

Sähkönsiirron maisemavaikutukset koostuvat maisemaan liittyvistä muutoksista, kuten maiseman rakenteen, luonteen tai laadun muutoksista. Voimajohdon aiheuttaman maisemanmuutoksen vaikutusten laajuuteen vaikuttavat muun muassa maiseman avoimuus, maiseman luonne, topografia ja tarkasteluetäisyys. Lisäksi vaikutusten suuruuteen vaikuttavat alueella mahdollisesti sijaistevat arvokohteet, maisema- tai kulttuuriympäristökohteet, luontokohteet, sekä asutus- ja virkistysalueet.

Sähkönsiirronreitit koostuvat johtoalueesta, siihen kuuluvasta johtoaukeasta sekä voimajohdosta sekä sen rakenteista, kuten johtopylväistä. Voimajohdon korkeus vaihtelee pylvästyypin mukaan noin 20–50 metrin välillä. Johtoaukea on voimajohdon alapuolella oleva puuton aukea, jota ympäröi tätä laajempi matala puustoinen vyöhyke. Yhdessä johtoaukea ja reunavyöhyke muodostavat johtoalueen. Johtoaukean ja -alueen koko riippuu voimajohtotyypistä.

Kuva 134. Johtoalueen yleiskuvaus 110 kV voimajohtotyypillä. (A-Insinöörit Suunnittelu Oy).

Voimajohdon näkyvyys ja hallitsevuus maisemassa riippuu tarkasteluetäisyydestä sekä maiseman avoimuudesta. Voimajohdon hallitsevuus voidaan jakaa kolmeen eri vyöhykkeeseen, jotka kuvaavat voimajohdon vaikutuksia etäisyyteen perustuen:

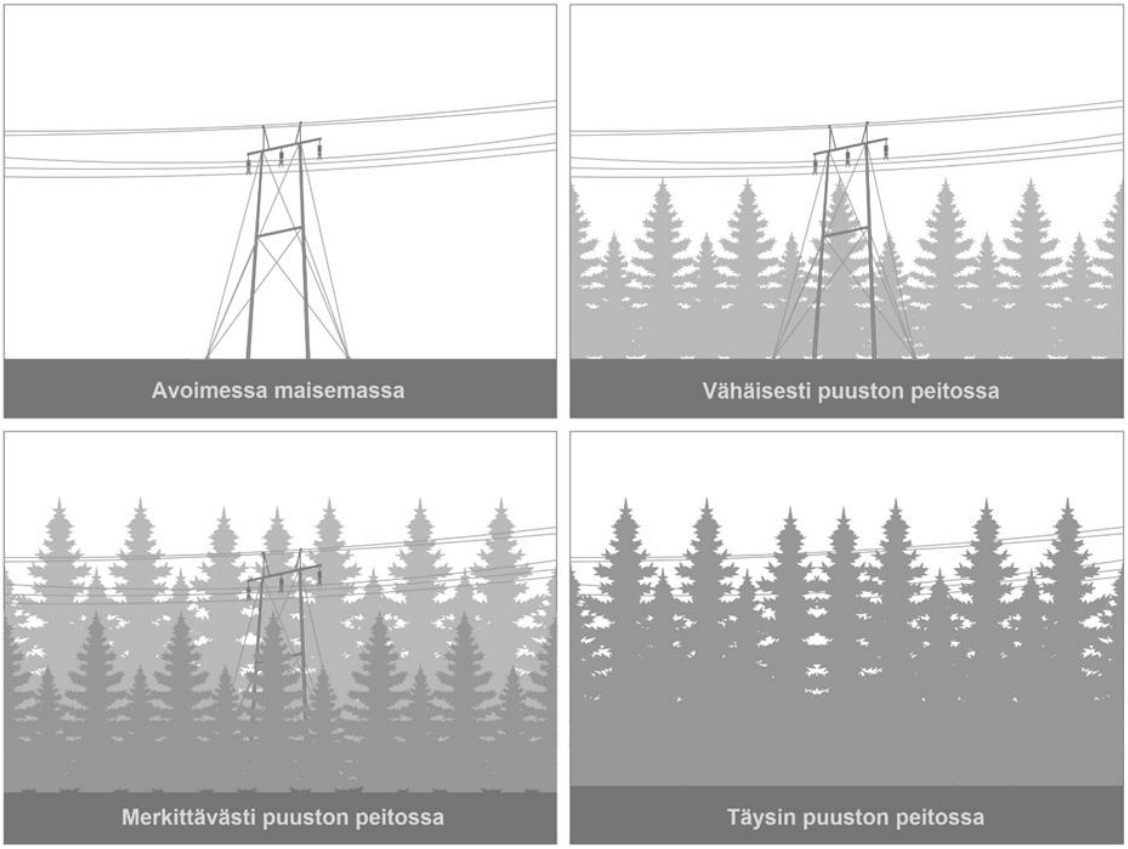
Vyöhyke 1: Pylväs on visuaalisesti häiritsevä. Etäisyys pylväästä on alle 3 x korkeus

Vyöhyke 2: Pylväs hallitsee visuaalisesti. Etäisyys pylväästä on alle 10 x korkeus

Vyöhyke 3: Pylväs näkyy, mutta sen katsotaan kuuluvaan maisemaan. Etäisyys alle 100 x korkeus

Voimajohdon näkyvyyteen ja hallitsevuuteen vaikuttaa merkittävästi maiseman avoimuus. Erityisesti avoimessa maisemassa pylväs voi olla hallitseva elementti maisemassa myös kauempaa tarkasteltuna. Puolestaan puusto tai rakennetun ympäristön elementit voivat peittää osittain tai kokonaan voimajohtoa pienilläkin etäisyyksillä. Puuston peitteisyydestä huolimatta voimajohto voi

olla näkyvissä puuston latvuston yläpuolella voimajohtopylvään korkeuden ylittäessä puuston korkeuden. Puustoisessa maastossa johtoaukea voi näkyä ylemmältä tasolta tarkasteltuna ruhjeena muuten ehjässä maisemassa.

Kuva 135. Pylväiden havaittavuus puustoisuuden vaikutuksesta. (A-Insinöörit Suunnittelu Oy).

Reitti 4 on suunniteltu toteutettavaksi 110 kV voimajohtona. Voimajohdon ollessa 110 kV, voimajohdon korkeus on noin 20 metriä, johtoaukea noin 26 metriä. Maisemavaikutusten vyöhykkeet noin 20 metrin korkealle voimajohdolle ovat 60 m (Vyöhyke 1), 200 m (Vyöhyke 2) ja 2 kilometriä (Vyöhyke 3) voimajohdosta. 2 kilometriä kuvastaa maisemavaikutusten teoreettista tarkasteluetäisyyttä, eivätkä vaikutukset välttämättä ulotu näin kauas. Muut reittivaihtoehdoista (1–3) on suunniteltu toteutettavakasi keskijännitteisenä maakaapelireittinä.

Kuva 136. Etäisyysvyöhykkeet sähkönsiirron vaikutusten arvioinnissa. (A-Insinöörit Suunnittelu Oy).

Maakaapeleiden aiheuttamat muutokset maisemaan jäävät verrattain pieniksi näkyvien rakenteiden sijoittuessa maan alle. Maakaapeleiden aiheuttamat maisemavaikutukset ovat kaikista vähäisimmät silloin, kun ne sijoitetaan jo valmiiksi avoimille alueille esimerkiksi huoltoteiden yhteyteen. Tämä johtuu siitä, että alue jolle maakaapeli sijoitetaan, tulee pitää avoimena sekä rakentamisen että normaalitoiminnan aikana.

Reittien yleiskuvaus

Hanke liitetään kantaverkkoon 2,7 kilometriä hankealueen luoteispuolella sijaitsevalla Jylkän sähköasemalla. Jylkässä sijaitsevat koillinen-lounas suuntaiset Fingrid Oyj:n 400 kV voimajohto, sekä useita Fingrid Oyj:n, Elenia Verkko Oyj:n ja Voimajohto Oy:n 110kV:n voimajohtoja. Hankealueen eteläpuolella sijaitsee Fingrid Oyj:n 110kV:n voimajohto suunnassa kaakko-luode.

(Lainattu: Eolus Energy Oy, 2024)

Sähkönsiirtovaihtoehdot

SVE1 *Keskijännitteinen 33 kV maakaapelireitti, pituus noin 2,2 kilometriä. Liityntä hankealueesta etelään sijaitsevaan 110 kV:n ilmajohtoon Takaloperässä. Hankealueelle ei tule sähköasemaa, vaan sähköasema sijoitetaan liityntäpisteeseen.*

SVE2 *Keskijännitteinen 33 kV maakaapelireitti, pituus noin 4,3 kilometriä. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Hankealueelle ei*

tule sähköasemaa, vaan tavoitteena on, että sähköasema voidaan sijoittaa Jylkän aseman yhteyteen.

***SVE3A-B** Yhteinen 400 kV ilmajohtoreitti Kettukankaan hankkeen kanssa. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Ilmajohdon vaikutusarviointi tapahtuu osana Kettukankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä. Tässä YVA-menettelyssä arvioidaan liityntä Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon hankealueelle sijoittuvalla keskijännitteisellä 33 kV maakaapelilla sähköasemalla VE1. Hankealueen sisäisen maakaapelireitin kaksi vaihtoehtoa ovat:*

*- **SVE3A** Hankealueelle sijoittuva 1,2 km pitkä maakaapelireitti. Maakaapeli liitetään Alavieskan ja Merijärven väliselle kunnanrajalle suunniteltavaan Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon. Ilmajohdon läheisyyteen sijoitetaan sähköasema, jonka kautta liityntä mahdollistetaan. Maakaapelin vaikutustenarviointi tehdään osana Miehennevan hankeen YVA-menettelyä.*

*- **SVE3B** Hankealueelle sijoittuva 1,5 km pitkä maakaapelireitti. Maakaapeli liitetään Alavieskan ja Merijärven väliselle kunnanrajalle suunniteltavaan Kettukankaan hankkeen ilmajohtoon. Ilmajohdon läheisyyteen sijoitetaan sähköasema, jonka kautta liityntä mahdollistetaan. Maakaapelin vaikutusten arviointi tehdään osana Miehennevan hankeen YVA-menettelyä.*

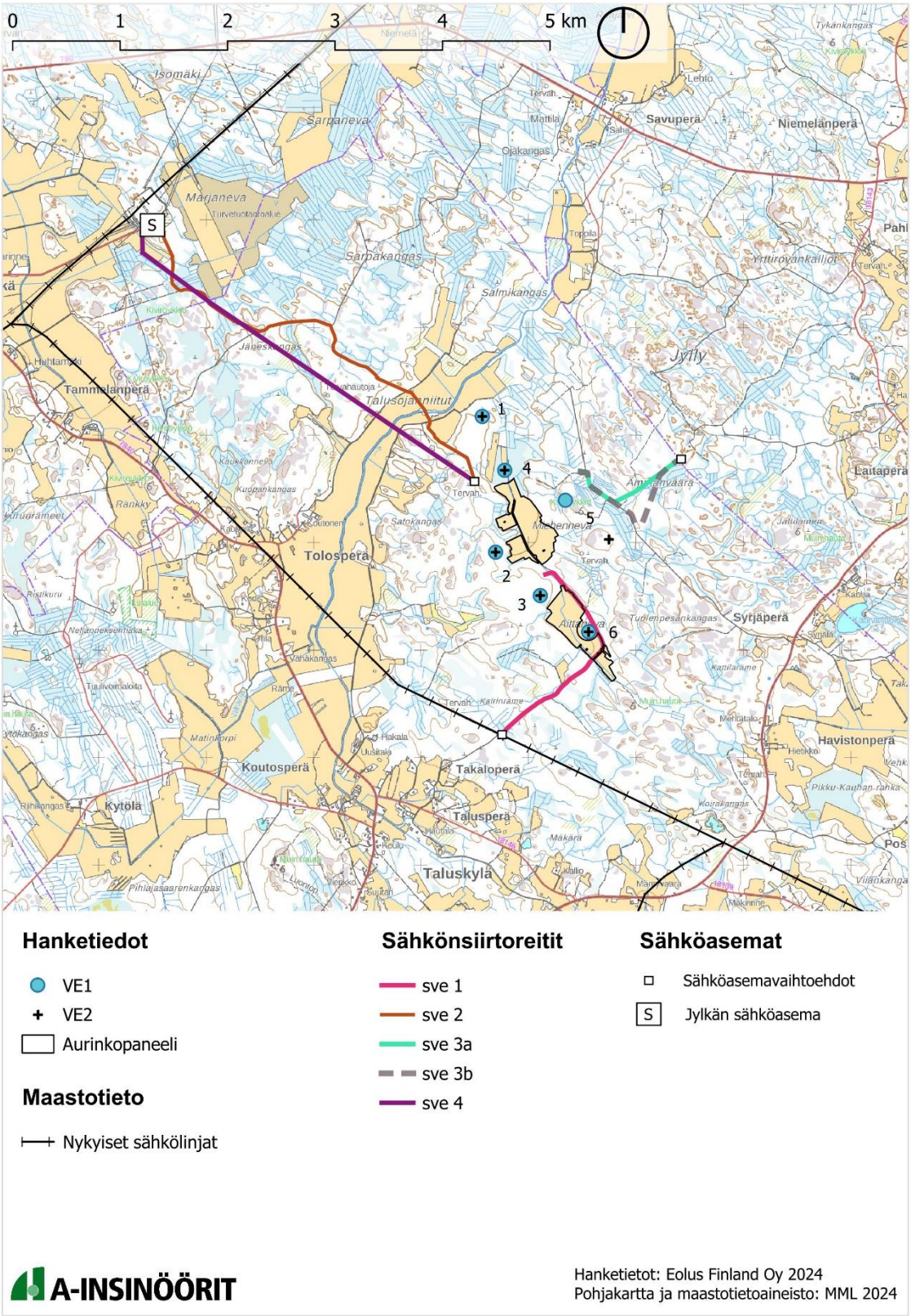
***SVE4** 110 kV Ilmajohtoreitti, pituus 4 kilometriä. Päätepiste Fingrid Oyj:n sähköasemalla Kalajoen Jylkässä. Sähköasema VE2 hankealueella.*

(Lainattu: Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-selostus, 2025)

Taulukko 23. Sähkönsiirtovaihtoehdot taulukoituna

Sähkön-siirtoreitti	SVE 1	SVE 2	SVE 3A	SVE 3B	SVE 4
Pituus (km)	2,2	4,3	1,17	1,5	4
	Alavieska				

Kunnat johdon alueella		**Alavieska, Kalajoki**	**Alavieska, (Merijärvi, Kalajoki)**	**Alavieska, (Merijärvi, Kalajoki)**	**Alavieska, Kalajoki**
Johdon tyyppi	Keskijännitteinen (33 kV) maakaapeli	Keskijännitteinen (33 kV) maakaapeli	Keskijännitteinen (33 kV) maakaapeli	Keskijännitteinen (33 kV) maakaapeli	100 kV ilmajohto
Yhteisjohto	-	-	Kettukangas: ilmajohto (400 kV), 7,2 km	Kettukangas: ilmajohto (400 kV), 7,2 km	-
Päätepiste	Takaloperä	Jylkkä	Jylkkä	Jylkkä	Jylkkä

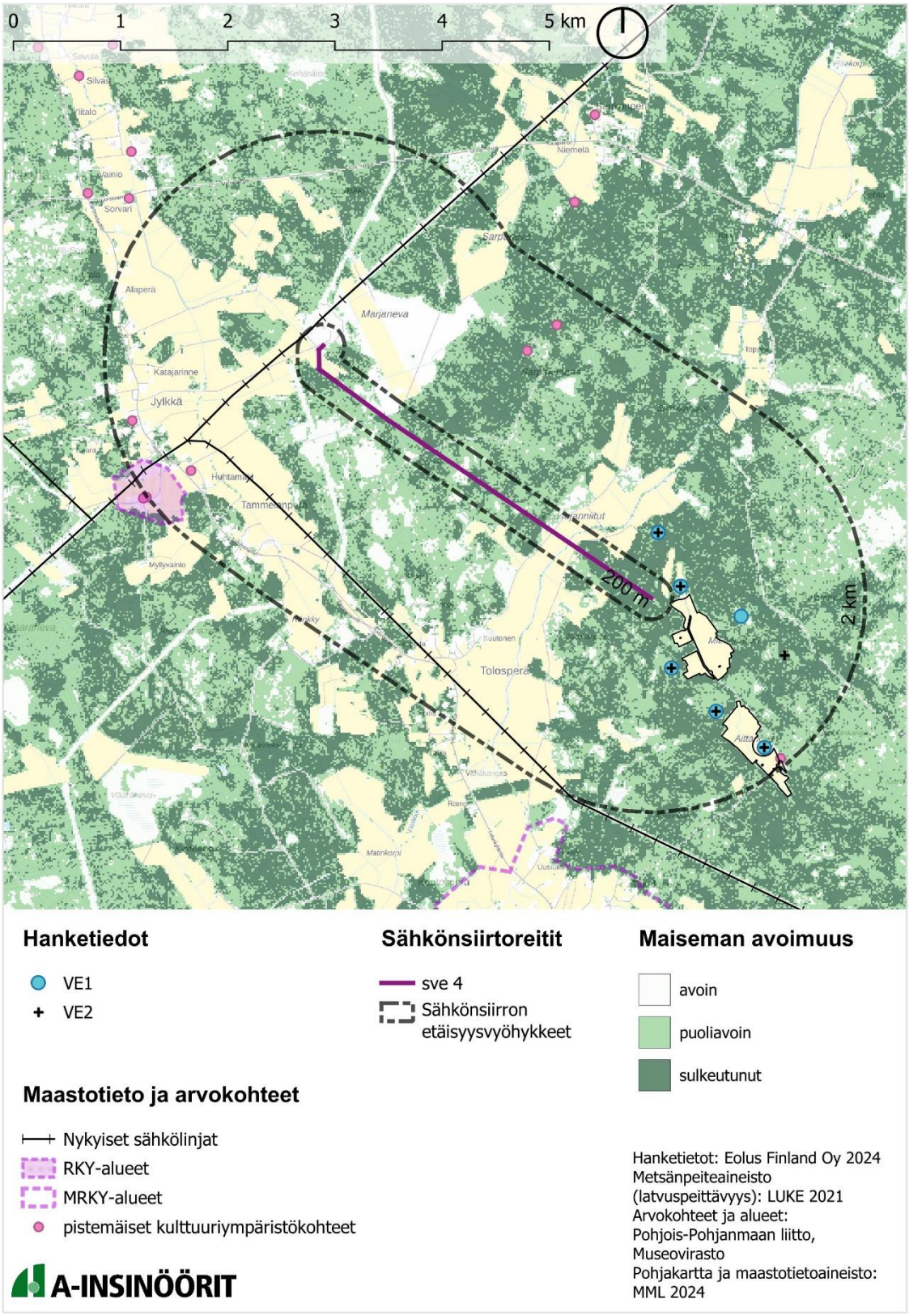

Kuva 137. Sähkönsiirtovaihtoehdot kartalla.

Vaikutusten arviointi

Reittivaihtoehdot ja mahdolliset vaihtoehtoiset linjaukset on esitetty olemassa olevien voimalinjojen kanssa yllä olevalla kartalla (Kuva 138). Maisemavaikutukset arvioidaan tarkemmin ilmajohtojen osalta, sillä maakaapeleiden aiheuttamat muutokset maisemaan jäävät verrattain pieniksi näkyvien rakenteiden sijoittuessa maan alle.

Maisemavaikutukset on arvioitu 110 kV-voimajohdon peruspylväsvaihtoehdon mukaan, jonka korkeudeksi on arvioitu 20 metriä. Maisemavaikutuksia ei ole arvioitu tuulivoimala-alueen sisäisen sähkönsiirron osalta.

Kuva 138. Maiseman avoimuus ja arvokohteet ilmajohdon lähivaikutusalueella.

Merkittävimmäksi tekijäksi ilmajohdon aiheuttamia maisemavaikutuksia arvioitaessa muodostuu, edellyttääkö linjaus merkittävää puuston poistoa, kulkeeko linjaus avoimien viljelysmaisemien halki ja asettuuko se korkealle ja näkyvälle paikalle maastossa. Huomionarvoista on myös se, minkälainen maisemallinen merkitys on peltoaukealla, jonka läpi linjausta on suunniteltu ja sijoittuko sen läheisyyteen arvotettuja tai lähialueen asukkaille merkittäviä kohteita. Arvioitavien vaihtoehtojen läheisyyteen ei sijoitu vesistöjä tai luontoarvoiltaan merkittäviä alueita. Sähkönsiirto sijoittuu topografisesti melko tasaiselle alueelle.

(Maakaapelit)

SVE 1:

Maakaapeli sijoittuu lähes kokopituudelta hankealueelle teiden yhteyteen. Ainoastaan reitin päätepisteet työntyvät puuston keskelle. Maakaapelista ei näin ollen aiheudu juurikaan muutoksia maisemaan.

SVE 2:

Maakaapelin linjaus kulkee maisemallisesti merkittävän peltoaukean sekä metsäsaarekkeen läpi. Maakaapeli ei aiheuta muutoksia peltoaukean maisemaan. Puustoisella alueella maakaapeli tulee näkymään kapeana puuttomana kaistana.

SVE 3A-B:

Maakaapeli sijoittuu osittain huoltoteiden yhteyteen ja muutoin metsäalueelle, jolla ei ole erityistä maisemallista arvoa. Sähkönsiirtovaihtoehdossa hyödynnetään Kettukankaan hankeen ilmajohtoa. (Arvioinnissa ei huomioida Kettukankaan ilmajohdosta aiheutuvia maisemavaikutuksia)

(Ilmajohdot)

SVE 4:

Ilmajohto peittyy suurimmaksi osaksi puuston keskelle. Linjauksen pohjoispääty sijoittuu avoimeen maisematilaan, mutta sen aiheuttamat maisemavaikutukset jäävät verrattain pieneksi lyhyen avoimen osuuden sekä

maisematilan luonteen vuoksi. Suurimmat kielteisen maisemavaikutukset syntyvät voimajohdon ylittäessä maisemallisesti merkittävän Tolosperän peltoaukean.

- Vyöhyke 2 (Pylväs visuaalisesti hallitseva): 200 metrin etäisyydelle voimajohdosta Tolosperän peltoaukean tuntumaan sijoittuu vain hyvin vähän asumista.
- Vyöhyke 3 (Pylväs näkyy, mutta sen katsotaan kuuluvaan maisemaan): 2 kilometrin etäisyydelle voimajohdosta kaakkoon sijoittuu Tolosperän asutuskeskittymä ja Taluskyläntie.
- Yhteisvaikutukset: Tolosperän peltoaukean läpi kulkee jo nykyiseltään massiivinen voimalinja. Yhdessä uuden voimalinjan kanssa Tolosperän asutuskeskittymä jää voimalinjojen saartamaksi. Taluskyläntieltä tarkasteltuna uusi voimalinja asettuu osaksi viljelysmaisemaa hahmottuen maisemassa olemassa olevaa voimalinjaa huomattavasti pienempänä suuremman etäisyyden vuoksi.

Sähkönsiirron yhteenveto

Kaikkien sähkönsiirron maakaapelointivaihtoehtojen maisemalliset vaikutukset jäävät vähäisiksi, minkä vuoksi sähkönsiirron toteuttaminen maakaapelin avulla olisi suotuisin vaihtoehto maisemallisesta näkökulmasta (SVE 1-3). Avoimilla alueilla maakaapeli ei aiheuta juurikaan maisemallisia muutoksia. Puustoisilla alueilla maakaapeli näkyy maisemassa kapeahkona puuttomana kaistaleena.

Kaikista vähäisimmät maisemavaikutukset syntyvät ensimmäisestä sähkönsiirtovaihtoehdosta (SVE1) maakaapelin sijoittuessa lähes kokopituudeltaan hankealueelle teiden yhteyteen. Ainoastaan reitin päätepisteet työntyvät puustoisen alueen keskelle.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE3A ja SVE3B maisemavaikutuksissa ei ole merkittäviä eroja. Kummassakin vaihtoehdossa maakaapeli sijoittuu osittain

huoltoteiden yhteyteen ja muutoin metsäalueelle, jolla ei ole erityistä maisemallista arvoa.

Maakaapelointivaihtoehdoista merkittävimmät maisemavaikutukset aiheutuvat sähkönsiirtovaihtoehdosta SVE2. Maakaapelista ei aiheudu juurikaan maisemallisia muutoksia arvokkaaseen ja avoimeen peltomaisemaan. Maisemalliset muutokset syntyvät alueille, joissa reitti kulkee sulkeutuneen puustoisen alueen läpi. Kaapelireittilinjauksista SVE2 kulkee pisimmän matkaa puustoisen alueen keskellä, mikä on syynä siihen, että vaihtoehdosta aiheutuu ilmajohtojen jälkeen suurimmat maisemavaikutukset.

Suurinta maisemallista häiriötä aiheuttaa sähkönsiirtoreitin linjaaminen vaihtoehdon SVE 4 mukaan. Ilmajohdon aiheuttama maisemahäiriö kohdistuu lähinnä Tolosperän maisemallisesti merkittävälle peltoaukealle.

Taulukko 24: Sähkönsiirron maisemavaikutukset

Sähkön-siirtoreitti	**Herkkyys**	**Muutoksen suuruus**	**Vaikutuksen merkittävyys** *(ja perustelut)*
Maakaapelit			
SVE 1	**Vähäinen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Maakaapeli sijoittuu lähes kokopituudelta hankealueelle teiden yhteyteen. Ainoastaan reitin päätepisteet työntyvät puuston keskelle.
SVE 2	**Kohtalainen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Linjaus kulkee maisemallisesti merkittävän peltoaukean sekä metsäsaarekkeen läpi. Maakaapeli ei aiheuta muutoksia peltoaukean maisemaan. Puustoisella alueella maakaapeli tulee näkymään kapeana puuttomana kaistana.

SVE 3 A ja B	**Vähäinen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Maakaapeli sijoittuu osittain huoltoteiden yhteyteen ja muutoin metsäalueelle, jolla ei ole erityistä maisemallista arvoa. Kettukankaan ilmajohdon hyödyntäminen. *(Arvioinnissa ei huomioida Kettukankaan ilmajohdosta aiheutuvia maisemavaikutuksia)*
Ilmajohdot			
SVE 4	**Kohtalainen**	**Kohtalainen**	**Kohtalainen** Suurimmat kielteisen maisemavaikutukset syntyvät voimajohdon ylittäessä maisemallisesti merkittävän Tolosperän peltoaukean. Tolosperän peltoaukean läpi kulkee jo nykyiseltään massiivinen voimalinja. Yhdessä uuden voimalinjan kanssa Tolosperän asutuskeskittymä jää voimalinjojen saartamaksi. Taluskyläntieltä tarkasteltuna uusi voimalinja asettuu osaksi viljelysmaisemaa. Uusi voimalinja hahmottuu maisemassa olemassa olevaa voimalinjaa huomattavasti pienempänä suuremman etäisyyden vuoksi.

4.9 Rakentamisvaiheen aikaiset maisemavaikutukset

Tuulivoima-alue sen välitön ympäristö (0–2 km)

Tuulivoima-alueella ja sen välittämässä ympäristössä voimaloiden rakentaminen muuttaa maiseman luonnetta. Maisemallisesti alue koostuu laajoista peltoaukeista sekä metsäisistä vyöhykkeistä. Puustoisten saarekkeiden lomassa esiintyy runsaasti pienimuotoisia suoalueita. Hanke-alueen keskelle sijoittuu kaksi toisistaan erillistä peltoaluetta, joiden läheisyyteen turbiinit sijoittuvat. Hankealueen Miehennevan ja Aittanevan peltoalueilla turbiinit sekä aurinkopaneelit tulevat näkymään maisemassa hallitsevalla tavalla.

Tuulivoima- ja aurinkovoimapuiston rakentamisvaiheessa mahdollinen puusto poistetaan tarvittavalta alueelta, kuten rakentamisalueelta, tiestön ja kaapeleiden alueelta ja tuulivoimalan nostopuomin alueelta. Voimalalle rakennetaan pääasiassa maanpinnan alapuolelle sijoittuvat perustukset ja tuulivoimalat liitetään sähköasemalle, jolta liitytään voimajohtoon. Rakentamisvaiheen jälkeen voimalan ympärillä ollut työmaa-alue ja alueet maisemoidaan.

Tuulivoimapuiston välittömään ympäristöön sekä lähivaikutusalueelle näkyvimmät maisemavaikutukset aiheutuvat rakentamisvaiheesta, kun tiestöä levennetään ja puustoa joudutaan raivaamaan laajemmin esimerkiksi risteysalueilta ja mutkista suurten voimaloiden osien kuljettamisen mahdollistamiseksi. Hankealueelle tai sen välittömään ympäristöön ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tunnistettuja maisema- tai kulttuuriympäristön arvoalueita lukuun ottamatta Taluskylän pohjoisosia.

Rakentamisvaiheen aikainen tiestö

Tiestön rakentamista on YVA-selostuksessa kuvattu seuraavasti:

”Liikenne hankealueella tullaan suunnittelemaan pääasiassa olemassa olevia teitä hyödyntäen ja niitä tarvittaessa parantaen. Hankkeen rakentaminen edellyttää myös uusien teiden rakentamista. Rakennettavat tiet mitoitetaan tuulivoimatoimittajien vaatimusten mukaisesti. Hankealueella hyödynnetään mahdollisimman paljon nykyistä tiestöä, jota parannetaan vastaamaan voimalakuljetusten vaatimuksia. Joidenkin voimalapaikkojen saavuttamiseksi joudutaan lisäksi rakentamaan uutta tiestöä. Tien ajouran tulee olla vähintään viisi metriä leveä. Keskimäärin puustosta vapaaksi raivattava alue on pitkien ja leveiden kuljetusten vuoksi noin 15 metriä leveä.”

(Lainattu: Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki)

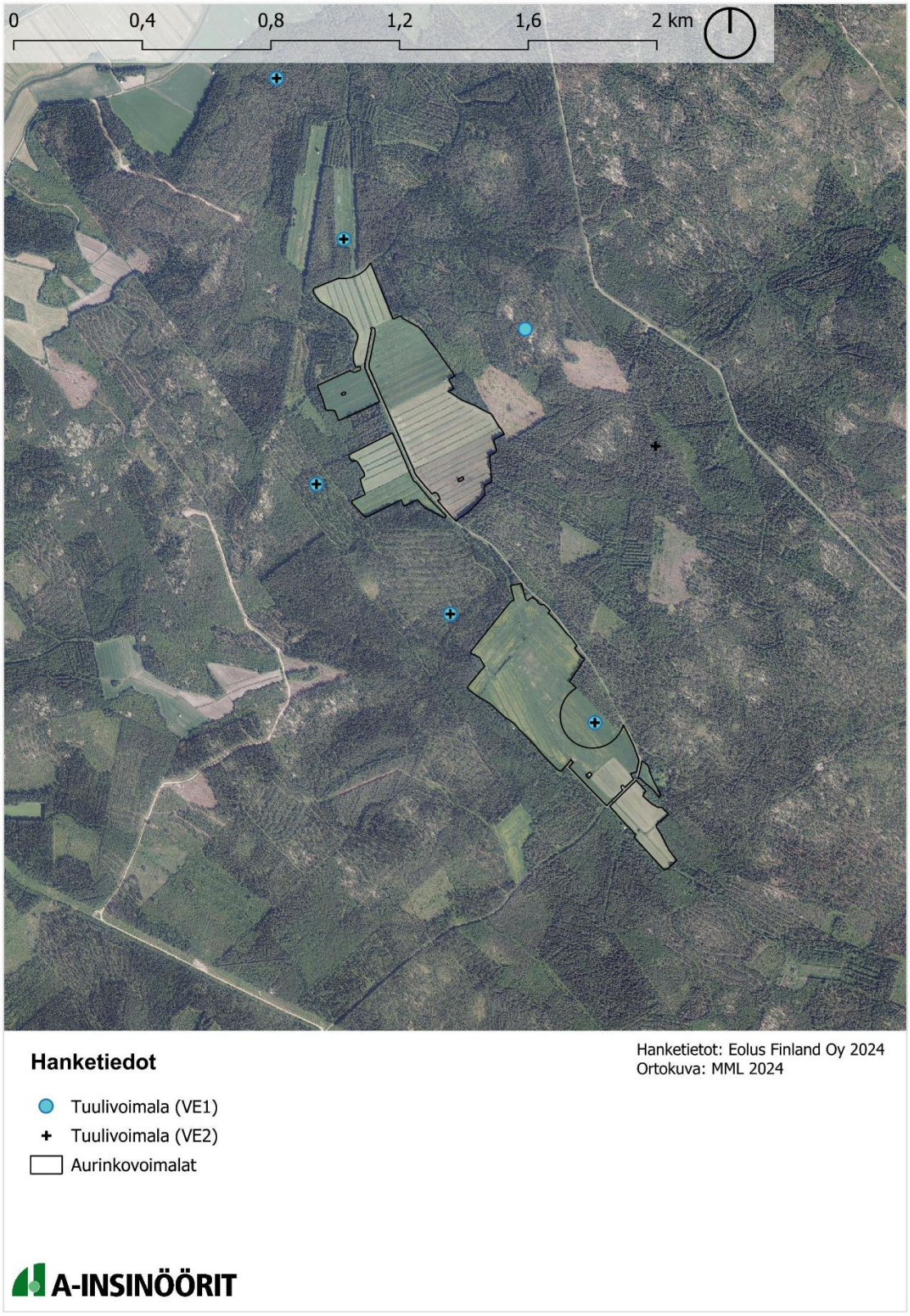
Lähialueella on jo nykyiseltään runsaasti tuulivoima-alueita, minkä vuoksi on oletettavaa, että Miehennevan tuulivoimapuiston rakentaminen ei aiheuta huomattavia muutoksia alueen paikalliseen tieverkkoon. Itse hankealueella

tuulivoimapuiston rakentaminen edellyttää olevan tiestön leventämistä ja parantamista sekä uusien teiden rakentamista.

4.10 Aurinkovoiman maisemavaikutukset

Suunnitellut aurinkovoima-alueet sijoittuvat metsäisten alueiden ympäröimille peltoalueille (Kuva 139). Aurinkovoima-alue sijoittuu tasaiselle alueelle, joten sen rakentaminen ei vaadi merkittävää maaston muokkausta. Aurinkovoimalan rakentaminen ei näin ollen muuta alueen maisemarakennetta ja korkeussuhteita.

Voimala-alueen pohjoispuolelle sekä itäreunalle sijoittuu peltoaukeat, joilta aukeaa näkymiä aurinkovoima-alueelle. Alueen läpi kulkevalta tieltä tarkasteltua aurinkovoimapuisto ja tuulivoimapuiston turbiinit muodostuvat hallitseviksi elementeiksi maisemassa. Aurinkovoimapuiston aiheuttamat maisemavaikutukset lisääntyvät, mikäli alueen ympäriltä kaadetaan peltoaukeita reunustavaa puustoa. Kokonaisuudessa aurinkovoimalan rakentamisesta ja normaalitoiminnasta aiheutuvat maisemavaikutukset jäävät hyvin paikallisiksi ja vähäisiksi.

Kuva 139. Aurinkovoimaloiden sijoittuminen.

Yhteenveto

5.1 Arvioinnin päätulokset

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta aiheutuu suuria kielteisiä maisemavaikutuksia selvitysalueen maisemaan. Suurimmat muutokset maisemassa aiheutuvat tuulivoimapuiston rakentamisen yhteydessä hankkeen lähivaikutusalueella (0–9 km). Miehennevan hankkeen turbiinit tulevat nousemaan peltoja rajaavien metsäsaarekkeiden keskeltä, jolloin niiden rooli maisemassa muodostuu hallitsevaksi. Turbiinien rooli maisemassa tulee jatkumaan hallitsevana normaalitoiminnan aikana.

Yksittäisten kulttuurihistoriallisten kohteiden sijaan hankkeen aiheuttamat suurimmat kielteiset maisemavaikutukset kohdistuvat lähialueen maisemaan kokonaisuutena. Maisemaan kohdistuvat kielteiset maisemavaikutukset muodostuvat suuriksi, kun taas alueen kulttuurihistoriallisten arvojen suhteen ne jäävät kohtalaisiksi. Miehennevan hankkeen aurinkovoimaloista ei aiheudu merkittäviä maisemavaikutuksia.

Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei ole merkittävää vaikutusta hankkeesta aiheutuvien maisemavaikutusten suuruuteen, joskin VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset jäävät hivenen pienemmiksi. Hankevaihto VE2 on hiukan suotuisampi etenkin lähivaikutusalueen maisemien näkökulmasta. Voimaloiden sijoittelu on vaihtoehdossa VE2 maisemallisesti miellyttävämpi verraten vaihtoehtoon VE1. Turbiinien keskinäisellä korkeuserolla hankevaihtoehtojen välillä ei ole juurikaan vaikutusta maisemavaikutusten suuruuteen. (katso taulukko 19)

Taulukko 25: Hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuurihistoriaan

Vaikutusluokka	Toiminnan vaihe	Vaikutuksen merkittävyys
		VE1: KIELTEINEN SUURI

Maisema *	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	**VE2: KIELTEINEN SUURI**
	Normaalitoiminta	**VE1: KIELTEINEN SUURI** **VE2: KIELTEINEN SUURI**
Kulttuurihistoria	Rakentaminen ja toiminnan lopettaminen	**VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN** **VE2: KIELTEINEN KOHTALAINEN**
	Normaalitoiminta	**VE1: KIELTEINEN KOHTALAINEN** **VE2: KIELTEINEN KOHTALAINEN**

* Maisemalla tarkoitetaan kokonaisuutta, joka koostuu sekä elollisesta että elottomasta luonnosta. Selvitysalueella ihmisen toiminnalla on ollut merkittävä vaikutus nykyisen maiseman muodostumisessa. Maisema sisältää myös arvoikkaat maisema-alueet.

5.2 Arvio vaikutuksista

Vaikutukset miljöötyypeittäin

Miehennevan hankkeesta aiheutuvat suurimmat kielteiset maisemavaikutukset kohdistuvat Talusojan sekä Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöisiin. Edellä mainitut miljöötyypit sijoittuvat hankkeen lähivaikutusalueelle (0–9 km). Hankkeen kielteisiä vaikutuksia maisemaan korostavat sen aiheuttamat yhteisvaikutukset nykyisten tuulivoimapuistojen kanssa. Miehennevan hankkeen myötä selvitysalueelle muodostuu alueita, jotka ovat saarrettu tuulivoimapuistoilla lähes joka ilmansuunnasta. Saartovaikutus on merkittävä syy siihen, miksi hankkeen aiheuttamat maisemavaikutukset muodostuvat suuriksi Talusojan sekä Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöissä.

Lähivaikutusalueelle sijoittuvien miljöiden lisäksi hankkeesta aiheutuu kohtalaisia kielteisiä maisemavaikutuksia Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljööseen. Laajat yhtenäiset peltoaukeat mahdollistavat pitkien näkymien

muodostumista hankealueelle saakka. Hankkeen aiheuttamia maisemavaikutuksia lieventää se, että Miehennevan tuulivoimapuiston kanssa samalle suunnalle sijoittuu jo nykyisellään tuulivoimapuistoja. Miehennevan tuulivoimapuisto ei tule näin ollen juurikaan muuttamaan alueen luonnetta.

Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 aiheuttamissa maisemavaikutuksissa ei esiinny huomattavia eroja. Hankevaihtoehto VE2 on lieventää jonkin verran tuulivoimapuiston aiheuttamia maisemavaikutuksia voimaloiden ihanteellisemman sijoittelun vuoksi Talusojan viljelysmaisemien miljöössä. Molempien hankevaihtoehtojen aiheuttamat maisemavaikutukset ovat pienestä lievennyksestä huolimatta suuria. Muilta osin hankevaihtoehdoilla ei ole juurikaan vaikutusta maisemavaikutusten suuruuteen. (taulukko 20)

Taulukko 26: Hankkeen vaikutukset miljöötyyppeihin

Kohde	Herkkyys	Vaihtoehto	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys (ja perustelut)
Talusojan viljelysmaisemien miljöö	**KOHTALAINEN**	**1**	**(kielteinen) SUURI**	**KIELTEINEN SUURI** - Kohteen herkkyys on kohtalainen olemassa olevien tuulivoimapuistojen vuoksi -Muutoksen suuruus on merkittävä saartovaikutuksen vuoksi.
		2	**(kielteinen) SUURI**	**KIELTEINEN SUURI** - Verrattuna VE1 yksittäisen voimalan sijainti on maisemakuvan kannalta ihanteellisempi (peittyy paikoin paremmin olemassa olevan puuston taakse.) - Voimaloiden ihanteellisempi sijoittelu lieventää maisemavaikutuksia hieman.

				- Voimaloiden matalampi korkeus ei juurikaan vaikuta maisemavaikutusten suuruuteen.
Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö	**SUURI**	**1**	**(kielteinen) SUURI**	**KIELTEINEN SUURI** -Valtakunnallisesti arvokas Jylkän talonpoikaistila sijaitsee alueella. -Saartovaikutuksen korostuminen -Hankkeen myötä tuulivoimapuistot näkyvät lähes joka ilmansuunnassa -Uudet turbiinit näkyvät laajalle alueelle (peltoaukeat)
		2	**(kielteinen) SUURI**	**KIELTEINEN SUURI** -Erot VE1 ja VE2 vaihtoehtojen aiheuttamien maisemavaikutusten välillä jäävät hyvin pieniksi.
Kalajokilaakson viljelysmaisemien miljöö *(sisältää Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa)*	**KOHTALAINEN**	**1**	**(kielteinen) KOHTALAINEN**	**KIELTEINEN KOHTALAINEN** -Kalajokilaakso on maisemallisesti merkittävä ja jokseenkin yhtenäinen kokonaisuus. -Alueelle sijoittuu maakunnallisesti arvokkaita kohteita sekä asutusta -Toiminnassa olevien voimaloiden vuoksi Miehennevan hankkeen vaikutukset maisemaan jäävät Pitkäsenkylän ja Tyngän kulttuurimaisema-alueella verrattain pieniksi.
		2	**(kielteinen) KOHTALAINEN**	**KIELTEINEN KOHTALAINEN** -Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta

				merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen
Lähivaikutusalueen kirkonkylien miljööt: **Merijärven ja Alavieskan kirkonkylät**	**KOHTALAINEN**	**1**	**(kielteinen) VÄHÄINEN**	**VÄHÄINEN**
		2	**(kielteinen) VÄHÄINEN**	**VÄHÄINEN** -Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen
Pyhänkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	**SUURI**	**1**	**KIELTEINEN VÄHÄINEN**	**VÄHÄINEN/EI VAIKUTUSTA**
		2	**KIELTEINEN VÄHÄINEN**	**VÄHÄINEN/EI VAIKUTUSTA** -Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen
Ulomman vaikutusalueen kuntien keskusta-alueiden miljööt	**SUURI**	**1**	**(kielteinen) VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**	**KIELTEINEN VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**
		2	**(kielteinen) VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**	**KIELTEINEN VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** -Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen
Valtatiemiljöö	**SUURI**	**1**	**(kielteinen) VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**	**KIELTEINEN VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA**
		2		**KIELTEINEN VÄHÄINEN/ EI VAIKUTUSTA** -Hankealue sijoittuu suhteellisen kauas

				miljöötyypistä, minkä vuoksi erot vaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen

Vaikutukset maisema-alueisiin

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta aiheutuu kielteisiä kohtalaisia maisemavaikutuksia Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemaan Kalajokivarressa. Arvokkaan maisema-alueen läheisyyteen sijoittuu jo nykyisellään tuulivoimapuistoja. Miehennevan tuulivoimapuisto ei tule näin ollen juurikaan muuttamaan alueen luonnetta. Erot hankevaihtoehtojen välillä eivät vaikuta merkittävästi maisemavaikutusten suuruuteen. (katso taulukko 21)

Taulukko 27: Hankkeen vaikutukset arvokkaisiin maisema-alueisiin

Maisema-alue	Etäisyys tuulivoimapuistosta	Vaikutuksen merkittävyys
Petäjäkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	**10 km**	***vähäinen*** *(VE1 ja VE2)* -Tuulivoimaloiden rooli maisemassa ei tule olemaan hallitseva. -Turbiinit sulautuvat osaksi maisemaa pilkottaen rivimäisenä ryhmittymänä peltoja rajaavan metsänreunan takaa. -Kasvillisuus ja rakennukset peittävät paikoin turbiinien riviä taakseen.
Pyhänkosken kulttuurimaisema Pyhäjokivarressa	**10 km**	***vähäinen/ei vaikutusta*** *(VE1 ja VE2)* -Miehennevan tuulivoimapuiston turbiinit eivät todennäköisesti tule juurikaan näkymään alueelle.
Pitkäsenkylän – Tyngän kulttuurimaisemat Kalajokivarressa	**11 km**	***kielteinen kohtalainen*** *(VE1 ja VE2)* *-Laajat yhtenäiset peltoaukeat, joihin maisemavaikutukset kohdistuvat* *-Maisemavaikutukset tulevat olemaan olemassa olevien tuulivoimapuistojen aiheuttamiin maisemavaikutuksiin verrattuna verrattain pienet.*

Pyhäjoen suun kulttuurimaisema (MAMA)	**19 km**	*vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)*
Parhallahden kulttuurimaisema (MAMA)	**22 km**	*ei vaikutusta (VE1 ja VE2)*
Kalajokilaakson viljelysmaisemat (VAMA)	**24 km**	*vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)*
Rahjan saaristomaisemat (VAMA)	**24 km**	*vähäinen/ ei vaikutusta (VE1 ja VE2)*
Piipsjärven kulttuurimaisema (MAMA)	**27 km**	*ei vaikutusta (VE1 ja VE2)*

Vaikutukset arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön

Arvokkaisiin rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin kohdistuvia maisemavaikutuksia on tarkasteltu osana miljöötyyppejä sekä omana kokonaisuutena.

Aluemaisista kohteista suuret kielteiset maisemavaikutukset kohdistuvat valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön Jylkän talonpoikaistilaan sekä maakunnallisesti arvokkaaseen Taluskylään. Kohtalaisia maisemavaikutuksia aiheutuu Kääntän maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön. Vähäisiä tai kohtalaisia maisemavaikutuksia kohdistuu maakunnallisesti arvokkaaseen Tanskanperään sekä Merijärven kirkonkylään. Aluemaiset arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, joihin kohdistuu merkittäviä maisemavaikutuksia, on poimittu alta löytyvään taulukkoon.

Taulukko 28. Aluemaiset arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, joihin kohdistuvat maisemavaikutukset muodostuvat merkittäviksi.

Kohde	Herkkyys	Vaihto-ehto	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, RKY *(aluemaiset kohteet, koko selvitysalue)*				
Jylkän talonpoikaistila	SUURI	1	(kielteinen) KOHTALAINEN	KIELTEINEN SUURI
		2	(kielteinen) KOHTALAINEN	KIELTEINEN SUURI
Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, MRKY *(aluemaiset kohteet, koko selvitysalue)*				
Taluskylä	KOHTALAINEN	1	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
		2	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
Kääntä	KOHTALAINEN	1	(kielteinen) KOHTALAINEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) KOHTALAINEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
Tanskaperä	KOHTALAINEN	1	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAINEN	KIELTEINEN VÄHÄINEN/ KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAINEN	KIELTEINEN VÄHÄINEN/ KOHTALAINEN

Merijärven kirkonkylä	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN

Lähivaikutusalueen pistemäiset arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, joihin kohdistuu merkittäviä maisemavaikutuksia, on esitetty alla löytyvässä taulukossa.

Taulukko 29. Lähivaikutusalueen pistemäiset arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, joihin kohdistuu merkittäviä maisemavaikutuksia.

Kohde	Herkkyys	Vaihto-ehto	Muutoksen suuruus	Vaikutuksen merkittävyys
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, RKY *(pistemäiset kohteet, lähivaikutusalue)*				
Jylkän talonpoi-kaistila	SUURI	1	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN SUURI
		2	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN SUURI
Maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, MRKY *(pistemäiset kohteet, lähivaikutusalue)*				
Mäki-Takalo	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI

		2	(kielteinen) SUURI	
Isotalus	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
		2	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
Mikontalo	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
		2	(kielteinen) SUURI	KIELTEINEN SUURI
Keski-Sorvari	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) KOHTALAI-NEN/SUURI	KIELTEINEN KOHTALAINEN/SUURI
		2	(kielteinen) KOHTALAI-NEN/SUURI	KIELTEINEN KOHTALAINEN/SUURI
Taluskylän kyläkauppa	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
Taluskylän kansakoulu	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN

Silvasti	KOHTA-LAINEN	1	KIELTEINEN KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
		2	KIELTEINEN KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN KOHTALAINEN
Kuivatuskanava	KOHTA-LAINEN	1	KIELTEINEN KOHTALAI-NEN	
		2	KIELTEINEN KOHTALAI-NEN	
Saukonaho	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN
Uiton silta ja vanha Kalajoen maantie	KOHTA-LAINEN	1	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN
		2	(kielteinen) VÄHÄINEN/ KOHTALAI-NEN	KIELTEINEN VÄHÄI-NEN/ KOHTALAINEN

Yhteisvaikutukset

Yhdessä nykyisten ja suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen kanssa hankkeesta aiheutuu huomattavia kielteisiä maisemallisia vaikutuksia etenkin Talusojan ja Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöisiin. Hankkeen

lähivaikutusalueelle syntyvät merkittävät yhteisvaikutukset on esitetty alta löytyvässä taulukossa.

Taulukko 30. Hankkeen lähivaikutusalueelle syntyvät merkittävät yhteisvaikutukset miljöötyypeittäin.

Miljöötyyppi	Herkkyys	Muutoksen suuruus	Yhteisvaikutusten merkittävyys *(ja perustelut)*
Talusojan viljelysmaisemien miljöö	**Kohtalainen**	**(kielteinen) Suuri**	**(kielteinen) Suuri** *(VE1 ja VE2)* - Miehennevan ja Kettukankaan tuulivoimahankkeiden toteuduttua tuulivoimapuistot rajaavat peltoaukeita lähes joka ilmansuunnasta.
Mehtäkylän viljelysmaisemien miljöö	**Suuri**	**(kielteinen) Suuri**	**(kielteinen) Suuri** *(VE1 ja VE2)* - Alueita ympäröivät eri ilmansuunnista jo nykyisellään tuulivoima-alueet, jotka näkyvät avoimille peltoalueille. Miehennevan tuulivoimapuiston toteuduttua itä on ainoa ilmansuunta, jonne katsottaessa ei toistaiseksi näy minkään tuulivoimapuiston turbiineja.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen maisemavaikutukset ja vaihtoehtojen vertailu

Kaikkien sähkönsiirron maakaapelointivaihtoehtojen maisemalliset vaikutukset jäävät vähäisiksi, minkä vuoksi sähkönsiirron toteuttaminen maakaapelin avulla olisi suotuisin vaihtoehto maisemallisesta näkökulmasta (SVE 1-3). Avoimilla alueilla maakaapeli ei aiheuta juurikaan maisemallisia muutoksia.

Puustoisilla alueilla maakaapeli näkyy maisemassa kapeahkona puuttomana kaistaleena.

Kaikista vähäisimmät maisemavaikutukset syntyvät ensimmäisestä sähkönsiirtovaihtoehdosta (SVE1) maakaapelin sijoittuessa lähes kokopituudeltaan hankealueelle teiden yhteyteen. Ainoastaan reitin päätepisteet työntyvät puustoisen alueen keskelle.

Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE3A ja SVE3B maisemavaikutuksissa ei ole merkittäviä eroja. Kummassakin vaihtoehdossa maakaapeli sijoittuu osittain huoltoteiden yhteyteen ja muutoin metsäalueelle, jolla ei ole erityistä maisemallista arvoa.

Maakaapelointivaihtoehdoista merkittävimmät maisemavaikutukset aiheutuvat sähkönsiirtovaihtoehdosta SVE2. Maakaapelista ei aiheudu juurikaan maisemallisia muutoksia arvokkaaseen ja avoimeen peltomaisemaan. Maisemalliset muutokset syntyvät alueille, joissa reitti kulkee sulkeutuneen puustoisen alueen läpi. Kaapelireittilinjauksista SVE2 kulkee pisimmän matkaa puustoisen alueen keskellä, mikä on syynä siihen, että vaihtoehdosta aiheutuu ilmajohtojen jälkeen suurimmat maisemavaikutukset.

Suurinta maisemallista häiriötä aiheuttaa sähkönsiirtoreitin linjaaminen vaihtoehdon SVE 4 mukaan. Ilmajohdon aiheuttama maisemahäiriö kohdistuu lähinnä Tolosperän maisemallisesti merkittävälle peltoaukealle.

Taulukko 31. Sähkönsiirron maisemavaikutukset

Sähkönsiirtoreitti	**Herkkyys**	**Muutoksen suuruus**	**Vaikutuksen merkittävyys** *(ja perustelut)*
Maakaapelit			
SVE 1	**Vähäinen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Maakaapeli sijoittuu lähes kokopituudelta hankealueelle teiden yhteyteen.

			Ainoastaan reitin päätepisteet työntyvät puuston keskelle.
SVE 2	**Kohtalainen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Linjaus kulkee maisemallisesti merkittävän peltoaukean sekä metsäsaarekkeen läpi. Maakaapeli ei aiheuta muutoksia peltoaukean maisemaan. Puustoisella alueella maakaapeli tulee näkymään kapeana puuttomana kaistana.
SVE 3 A ja B	**Vähäinen**	**Vähäinen**	**Vähäinen** Maakaapeli sijoittuu osittain huoltoteiden yhteyteen ja muutoin metsäalueelle, jolla ei ole erityistä maisemallista arvoa. Kettukankaan ilmajohdon hyödyntäminen. *(Arvioinnissa ei huomioida Kettukankaan ilmajohdosta aiheutuvia maisemavaikutuksia)*
Ilmajohdot			
SVE 4	**Kohtalainen**	**Kohtalainen**	**Kohtalainen** Suurimmat kielteisen maisemavaikutukset syntyvät voimajohdon ylittäessä maisemallisesti merkittävän Tolosperän peltoaukean. Tolosperän peltoaukean läpi kulkee jo nykyiseltään massiivinen voimalinja. Yhdessä uuden voimalinjan kanssa Tolosperän asutuskeskittymä jää voimalinjojen saartamaksi. Taluskyläntieltä tarkasteltuna uusi voimalinja asettuu osaksi viljelysmaisemaa. Uusi voimalinja hahmottuu maisemassa olemassa olevaa voimalinjaa huomattavasti pienempänä suuremman etäisyyden vuoksi.

5.3 Ehdotetut lievennysmenetelmät

Voimaloiden keskinäinen sijoittelu

Hankkeen maisemavaikutuksia voisi olla mahdollista vähentää, tutkimalla tarkemmin voimaloiden keskinäistä sijoittelua. Maisemavaikutukset voisivat olla pienemmät esimerkiksi koillisesta ja kaakosta päin tarkasteltuna, mikäli voimalat sijaitsisivat enemmän rypäsmäisesti.

Valitsemalla hankevaihtoehto VE2 pienennetään tuulivoimapuistosta aiheutuvia maisemavaikutuksia lähivaikutusalueella hankevaihtoehtoon VE1 verraten.

Voimaloiden karsiminen

Maisemallisia vaikutuksia voi olla mahdollista lieventää poistamalla asutusta lähinnä olevia voimaloita, jolloin etäisyyden ollessa hiukan suurempi maisemalliset vaikutukset lieventyvät jonkin verran. Toisaalta lähimmät merkittävimmät asutuskeskittymät, Tolosperä ja Taluskylä, sijaitsevat hankealueeseen nähden siten, että yksittäisten turbiinien poistaminen ei juurikaan pienennä etäisyyttä lähimpään suunnitteilla olevan tuulivoimapuiston turbiiniin. Yksittäisen turbiinin poistaminen pohjoisesta tai etelästä vaikuttaa kuitenkin merkittävästi siihen, kuinka laajalle alueelle tuulivoimapuisto näkyy kauempaa tarkastellessa.

Voimaloiden korkeuden pienentäminen suhde topografiaan

Maisemavaikutuksiin vaikuttavat lieventävästi myös matalammat voimalat sekä voimaloiden sijoittelu mahdollisimman alaville ja jo valmiiksi melko tasaisille kohdille. Matalammalla voimalalla on dominoiva vaikutus pienemmälle alueelle. Lievennysmenetelmät saattavat kuitenkin vaikuttaa voimaloiden tuottavuuteen ja haastaa voimaloiden taloudellista mahdollisuutta toteutua. Korkeusero vaihtoehtojen välillä (VE 1 ja VE2) on niin pieni (30 m), ettei sillä ole juurikaan vaikutusta maisemavaikutusten suuruuteen. VE2 aiheuttamat maisemavaikutukset ovat hivenen pienemmät johtuen lähinnä voimaloiden keskinäisestä sijoittelusta.

Miehennevan hankkeen voimalat sijoittuvat jo lähtökohtaisesti hyvin alavalle alueelle, jolloin voimaloiden uudelleen sijoittamisella suhteessa alueen topografiaan, ei voida juurikaan lieventää tuulivoimapuiston aiheuttamia maisemavaikutuksia.

Maisemavaikutuksia voi vähentää suuntaamalla uusissa kohteissa pihoilta ja asunnoista avautuvia näkymiä tuulipuistosta poispäin (rakennusten sijoittelu ja ikkunoiden suuntaus). Voimaloiden näkyvyyttä voi vähentää lisäämällä kasvillisuutta, kuten puita ja pensaita, tai ohjaamalla näkymiä piharakennuksilla tai seinäkkeillä.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron maisemavaikutuksia voidaan vähentää suosimalla maakaapelointia (SVE 1-3). Maisemavaikutuksiin lieventävästi vaikuttaa myös korkeudeltaan matalien ja rakenteiltaan yksikertaisten ja keveiden pylväiden suosiminen, mikäli sähkönsiirto toteutetaan maakaapelin sijaan ilmajohtona.

5.4 Epävarmuustekijät

Maisemaselvitys antaa kuvan maiseman sen hetkisestä tilasta, mutta maisema on jatkuvassa muutoksessa. Laajoihin maisemaselvityksiin liittyy myös ympäröivään alueeseen ja hankkeen muutoksiin sekä tiedon ajantasaisuuteen liittyviä epävarmuuksia.

Epävarmuustekijöitä ovat esimerkiksi:

- Voimaloiden sijainti tai määrä saattaa muuttua, jolloin vaikutukset muuttuvat.
- Sähkönsiirtolinjojen lopullinen sijainti ja liittymispisteen sijainti saatetaan ratkaista vasta kaavoituksen jälkeen.
- Voimaloiden vaatima rakennustila ja tieverkosto muuttuu, jolloin näiden aiheuttamat puustovaikutukset muuttuvat.
- Ympäröivän alueen muutokset, kuten hakkuut tai muut laajat puunpoistot, jotka saattavat avata näkymiä.
- Paikkatiedon ajantasaisuus mm. puuston suhteen
- Alueen kasvu- ja vesistöolosuhteet saattavat muuttua, mikä vaikuttaa kasvillisuuteen ja sitä kautta maisemaan kokonaisvaltaisesti

- Alueen asutuksessa ja maanviljelyssä tapahtuvat muutokset, joilla on vaikutusta maisema-arvojen ja rakennetun kulttuuriympäristön arvojen säilymiseen
- Mahdolliset uudet matkailuun tai virkistykseen liittyvät hankkeet alueen läheisyydessä
- Muiden hankkeiden lopullinen toteutuminen yhteisvaikutusten arvioinnissa, erityisesti sähkönsiirtoon liittyen
- Tuulivoiman lopullinen koettu asema maisemassa; kiinnostava maamerkki vai häiriötekijä
- Uudistuvat viranomaisohjeistukset, arviointimenetelmät tai sisältövaatimukset vaikutusten arvioinnissa

Lähteet

Suomen ympäristökeskus

- Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021: Pohjois-Pohjanmaa. (Suomen ympäristökeskus, Ympäristöministeriö).

Museovirasto

- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

- Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla: Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2013–2015.
- Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI-hanke: Maisemaselvitys.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Merijärvi.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Alavieska.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Kalajoki.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Oulainen.
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Pyhäjoki
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015: Ylivieska

ELY-keskukset

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus. 2024. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Alavieska. WWW-dokumentti. Saatavissa: Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Alavieska. (Viitattu 25.11.2024)

Eolus Energy Oy

- Eolus Energy Oy. 2024. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelma Alavieska, Kalajoki. Ecobio Oy. Saatavissa: Tietoja tÃ¤stÃ¤ YVA-hankkeesta on saatavissa seuraavilta tahoilta:

Etha Oy

- Etha Oy. 2025. Näkemäalueanalyysi, Miehennevan Tuulivoimapuisto, 06.03.2025.

A-insinöörit

A-insinöörit. 2024. Miehennevan aurinko- ja tuulivoimaosayleiskaava, Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, OAS. Alavieskan kunta. Saatavissa: 20245443.5316.PDF